

یاسمانی درپیک

محمد یوسف گچکی

یاتانی دریگ
سردار عبدالکریم میرواژی ء

شعرانی دپتر

شوباز او ردویند محمد یوسف گچی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

© بلوچی اکیڈمی

کتاب نام : یاتانی دریگ
شوہاز اوردوبند : محمد یوسف گچی
شنگ کار : بلوچی اکیڈمی
چاپ جاہ :
کمپیوٹر کمپوزر : شائستہ مخاری
ٹائٹل : کلیم خان
اولی چاپ : 2001
ڈاننگ : 500
بیمہ : 300/- کد ار

مان پيرانلدر كولواه ء گوهرام پيرء گورستان ء سردار عبدالكریم ميروازی ء گندی واپ جاه.

نام گیت!

بلوچی ء ہماہدی میں شکر گتاریں شازانی نام
ء کہ شکلیں گتار اش تنگہ پیچواہی ء سیاہ و تہاریں
مجال زیان و گارینت۔

تاکدیم	رد و بند	اشعار
7	پجار	-1
12	سرلوز	-2
17	سری دانگ	-3
22	شارع زند و آئی ء شازی	-4
اولی در		
34	زحماتی شلیک	
35	میرمرد لغان ء جنگ	-5
40	میر ابر انیم خان ء کوش	-6
48	میر شیر دل خان ء کوش	-7
55	میر کمال خان ء کوش	-8
دومی در		
67	کاسد و کراچ	
68	کلبے پے رو ستم خان ء	-9
76	پسوے پے ملا پازل ء	-10

تاکدیم	ردو بند	اشمار
85	کھبے پہ مہیم خان گر گناڑی ء	11-
100	پسوئے پہ میر پسند خان ء	12-
106	کھبے پہ شہنماز خان ء	13-
114	پسوئے پہ گلام علی حارانی ء	14-
132	پچگورے پہ مہیم خان گر گناڑی ء	15-
143	کھبے پہ جام میر خان ء	16-
سیسی در		
151	گلاو ستا	.
152	سہڈائے پہ سردار آزات خان ء	16-
157	سپت پہ گوہر خان زر کزئی ء (i)	18-
167	ہے شیر ء دومی رنگ (ii)	19-
173	میر حسن خان ء ستا ء	20-
181	سردار نور دین ء سپت ء	21-
189	سردار آزات خان ء ستا (i)	22-
201	ہے شیر ء دومی رنگ (ii)	23-
211	سردار ملا محمد ء سپت ء	24-

تاکدیم	اشمار	ردو بند
		چارمی در
220		رنگانی گلاب
221	25-	مسک آپیں گلاب
226	26-	نودچہ ایران ء
232	27-	پری رنگ
235	28-	نود سینانی
240	29-	گرو کی شہم
245	30-	چارچی ء ستاہ
250	31-	چارچی ء ستاہ (دومی شیر)
253	32-	نود سحر گاہی
		پنجمی در
258		بہنہ رند
259		پنے پے د سیا ء بہلوک ء
264	34-	بچ دپت ء جھیرہ
277	35-	پیریں مُردورنائیں جن
283	36-	ورنائیں مرد او پیریں جن

تاکدیم	ردو بند	اشعار
286	اھدی کھے	37-
293	بنیادم عودی بوٹنگ	38-
305	بنیادم ء مرگ	39-
316	خان و سردارانہ جھیردہ	40-
342	ایرادیہ پیلہ ء جام ء	41-
352	ایرادیہ سپہ سرداراں	42-
365	جنین ء مکر	43-
	ششمی در	
374	مرگ و میران	
375	سردار پخیر محمد ء مرگ	44-
383	لوگ بانگ ء مرگ	45-
392	عبداللہ خان ء مرگ	46-
398	مُراب و بہرام ء کوش	47-
402	میر فتح خان ء مرگ	48-
408	سردار آزات خان ء مرگ	49-
417	میر عظیم خان ء کوش	50-

تاکدیم	اشمار	ردو بند
		ہیپتیمی در
428		پریات و زاجراتی
429	51-	خان وواتری
442	52-	دعائے پہ حانء
447	53-	دعائے پہ سردار تاج محمدء
452	54-	دعائے پہ حانء
459	55-	ناقو امیں شیرے
465	56-	مکہ و شیر
		ہیشتمی در (پارسی پر بند)
478		سپت، وزبت اوسہڈا
479	57-	یا قادر یں سبب ساز
494	58-	سپت گویم پہ اللہ
510	59-	برکت نام مرتضیٰ
517	60-	ثنائے داور
521	61-	اے خضر زندہ پیر

تاکدیم	ردو بند	اشعار
527	امروز تار و زالست	62-
534	حکمت پنج تن	63-
541	روز عاشورہ	64-
548	برائیم خان ممپوری عہدہ	65-
555	بنام خداوند	66-
572	سرفتنہ جہاں	67-
584	دعائے پہ وئی جعء	68-
595	پنتے پہ حدادات خانء	69-
603	ستائے پہ خانء	70-
607	اے جا نل عقل لنگ	71-
612	پنتے پہ بیز نجهماں	72-
618	کتاب کہ اچاھان دزرت	73-

بچار

بلوچی شاعریءِ بابت ءِ ند کاری کنگ منی نر ءِ سک مشکل ءِ گرائیں
 کارے انت چیلکہ ایشی عہدی تہر تہنائیں گال ءِ گپتار نہ انت بلکن بے گالانی تل ءِ
 توک ءِ بلوچ راج ءِ تاریخ تہذیب، قومی سرشت ءِ نوبتانی یات گیر سُرتگ انت،
 بلوچ کئے ات چہ کجا آتک، وتی و شیں ءِ تہلہیں روچئے چون گوازینت انت گوں کئے
 مروت گوں کئے ءِ مہرے کت؟ ہر کئے ءِ کہ بے سخچ نیست کہ آچہ گوہر میں گالانی
 تل ءِ سچائیں در ءِ مُر وارداں گیشینت بہ کنت آرانہ کر زیت کہ بلوچی شاعری ءِ
 عہدی نوبتانی گوناپ گیری ءِ بخت بے سبب انت کہ واجہ یوسف گچی ءِ شوہاز
 کر تگیں اے گراں قیمتی میں دپتر باز روچال منی حد ءِ ابروت انت ءِ من چے
 سر تہاسر باز رنداں و نت انت کہ جوانیں پیشگالے ءِ نوشتہ ءِ ند کاری کت بہ کنیں کہ
 بے دپتر ءِ ارزش ءِ بچہ آر ءِ و تارا مموکین۔

بلوچی زبان ءِ شہہ زانتاں بلوچی شاعری کئے دور ءِ بار یگال بہر کر تگ،
 عہدی، نیامی ءِ نوک نوبتیں شاعری ”یاتیانی دریگ“ ءِ اے دپتر نیامی بار یگ ءِ

شاعر سردار عبدالکریم میر واڑی ء کپتار انت۔ واجہ یوسف عزیز کچھی ء چریشی
 پیش ء ہم باز جوانیں لہزائی شوہاز کاری کرینگ، حسن زرگر کچھی ء دپتر ”گوناپ“ ء
 ملک دینار میر واڑی ء دپتر کہ آسردار عبدالکریم میر واڑی ء شہہ زانتیں چات
 ”زری نود“ ء نام ء شنگ گنگ ذری نود ء چہ اکادمی ادبیات پاکستان ء ایوارڈ تم کپنگ
 ات۔

چریشی پیش تر کہ یائینی دریگ ء ہد ابند سردار عبدالکریم میر واڑی ء
 شاعری ء وقی حیالاں در شان بچنیں منی خیال بما قول ء شہگ ء واز گودے کنت کہ
 شہ زانتیں گوشہ شاعری زمد ء آدینک انت ء شاعر وقی چاگرد ء چہ در ستاں سر پد ء
 زابندہ تریں مردم انت۔ ہمے قول ء راستی سردار عبدالکریم میر واڑی ء نوبت
 ء بار یگ ء چہ شامے ء پید اور بیت۔ تار سخی لیکھ ء اے ہما بار یگ انت کہ بلوچستان ء
 مستریں بہر ء سر ء ریاست قلات ء حاکمی یوتہ خان خدادات خان یک شہمے ء گول وقی
 ڈیھہ ء سردار ال دست ء جیگ ات، دومی پہنات ء انگریزانی ساز تگیں پندلانی دام ء
 ماگی شنگ ات۔ کدی سراوان یاغی ات، کدی جھالاوان چہ دستاں درر وگ ء ات۔
 وت ریاست ء بنجا ء شپ ء وروج پندل سازی وقی بور انیں کمال ء سر بو تگ ات،
 انگریز ء سردارانی اندری صلاح اگر پہ خان خدادات خان ء گرانیں و نیل ء چکاسے
 بو تگ انت تہ خاران ء مزار شہیں سردار آذات خان کیں قہرے نہ ات، چہ ڈیھہ ء
 سیاسی نہیں حالتاں بلوچ راج ہم ہمے نوبت ء دلپروشی، بے عزتی ء نزوری ء آمانج

گندگ عیقت قومی ہلّ غبہ وک عسر و انگر۔ بزانی دلو و در پش شری عہد اور انت۔
 بلوچی زبان و شاعری و نیامی دور و بار یک و ڈ لگن شاعر ملافاضل، جام
 درک، مست تو کلی و مرئی عہد پندرہ برس کے ونگ انت آسردار عبد لکریم
 میر و اڑی عہد ہدانی وانگ و اے مار نشت و ڈ لگ چارہ کنت کہ ہے شاعری
 آبانی سگ و انت، واجہ میر و اڑی و گفتار ان و افکار سی اواریں لوزانی کار مرزی سک
 کیش انت۔

۱۔ بلو شاہلی شاہ انت اسکندر

تو یے استی مثل پیغمبر

ہد منی جان و توراه و دربر

خواجہ خضرا تو آب میخوامی

بعد ازاں اسکندر و کے شامی

۲۔ بے ہم دنت انت پہ گردن نشاں

ترا بہت و امکاں بدنت لامکاں

چرا گے کہ برافر دختہ در ملک ملک

کے دم زند خود شود سر بہ چک

بلوچی شیرانی تمہارا سی لوز جام درک و باز کار بسنگ بے قوانی و کمال و

چو شمس لوزان و سوہیننگ و آپ کر رنگ کہ تب و گراں نہ بنت مے شاعر و ہے

رپک فخری ءء کار بہت نہ کرتگ۔

باوچی شاعری ءء یک گچین و صفی ایش ہم بو تہ کہ مئے زبان ءء شاعران و آ
 زبان حاکمانی توصیف ءء لیکار نہ کرتگ البت سردار عبدالکریم میر واڑی ءء شاعر
 ءء خان خدادات خان ءء ساہراچہ بھر روایت ءء تم چہر دنیگ انت۔

عادلیں عدل و پُر کراماتی

نوبت ءء دوربات انت مسلمانی

أمری چونوچ ءء سال ہزارانی

دژمنی پادمال بنت سوارانی

ہر سحر پریات و قرآں وانی

شہ خدادات ءء شاہ مدنت زیبانی

در اول آدم صغی اللہ

برکت سی جزیں کلام اللہ

حمتے یاسین و رسول اللہ

تو کمکئے پہ زحم جنیں مل ءء

پر سلطان محرائی عادلیں ول ءء

لکبہ ششائیت پر نام اللہ

مجھے کلیں نزویاں پد اہم ما سٹت کنیں کہ ”یاہلی دریگ“ عوتی یک
 گہیں مقصدے است کہ ہمانوبت عتار سخی ئیں، سرچلاریں، سخی ویہلاریں، میدارجل
 ونامداریں مردانی کار پدانی شریں ہجہ آرے کہ نیٹ مئے تاسخ ع بزہ گوں شاعری
 عہدوک انت۔

واجہیں یوسف عزیز ع اے علمی ولہز انکی جہدان ع گوں قدر ع جمع ع
 چارگ کرزیت کہ آبلوچستان ع ہر دمگ و ہر ڈیھ ع شاعر و شہبہ زانتلی بچہ آرے عوس
 کنگ ع انت آوتی گہیں مقصدال سوئین بہ بات۔

غوث بخش صابر

کوئٹہ

بے گوں ہورت چاری ء چارگ ء چکاسگ بہ بیت تہمے پدربیت
 کہ بلوچ راج ء ہستیں تارپتاریں ء پھولیں زند تارنخ ء ہمے رنگیں جبرے ء
 گوں بہدوک انت کہ اودانہ چڑو بلوچ راج چہ وتی بنزہ ء ولگون ء آدروہ کنگ
 بو تگ بلکین وتی تہذیب ء ردومی سندہ ء منزلاں سندگ بو تگ کہ آمرچی
 یک تاریخی المیہ سورت ء مئے دیمانت۔

بے دومی شہگانبلوچی عہدی شاری ء بلوچ ”زند ء مرک ء فلسفہ“
 وت اے چیز ء شاہدی دنت کہ بلوچ راج یک عہدے ء تہزینی ء ثقافتی وڑ ء
 سک سیریں ء امیریں راجے بو تگ۔ چیا کہ ماگندیں کہ بلوچ راج ء وتی
 راجمانی ڈیل ء ڈول ء (Social Staructure) توکا پہ سرپدی سورت ء
 شائر ء رانہ چڑو ہند ء جاگہ دانگ۔ بلکین راجمانی لوٹ ء گذر ء حساب ء
 ایشر امنیں بستار ء ہرزشتے ہم بختگ ء شائر ء ہم وتی منصب ء آگدہ ء گوں
 مدام انصاف کنگ۔

شائر ء را راجمان ء تھا جاگہ دنیگ ء کرد وت ہمے سنج ء شور ء
 پدراکت کہ بلوچ راج ہنچوئیں تارپتاریں نسلی تپوے یا بے راہ ء راہبندیں ء
 وت سیریں مچی ے بو تگ بلکین ایک سرپدیں ء شیواریں راجے بو تگ کہ
 آھاں وتی تارنخ، وتی زند، وتی محبت ء نفرت ء وتی شری ء گند گیانی بارہ ء شائر

ء را اے ذمہ داری بجھگ کہ آیشان ء ”دپترانی“ دروشم ء پہ آؤکین
اوبادگانی ہاترا سو گوبداریت۔

ایشی ء بر ہلاپ تارپتاریں ء بے راہ ء راہبندی نسلی تپوان ء
چوشیں چیزانی سنج ء مارشت ء زلورت نبوتگ ء نیکہ بیت۔۔ ہے کرد چڑ
سرپدیں ء دود ء بریدگی سورت ء۔ امیریں ء شیواریں راجانی بہر ء بیت۔
”دپتر“ کہ ماں بلوچی زبان ء لہز انک ء ”تاریخ“ ء ماںہاں کارمرز
بیت ء شاری ء بارہ ء ہمھے گنگ بیت کہ اے وتی ہر زشت ء حساب ء
”تاریخ“ انت۔ بزاں کہ ہر عمد ء شاری وتی عمد ء تاریخ انت، وتی عمد ء
آدینک انت۔

بلوچی راج ء عمدی تاریخ، تہذیب ء دودمان ء ایشی ء
(Doctrine) ء فلاسفی ہھے ”دپترانی“ منت وار انت کہ ہمیشی ء کینوس ء سرا
ماراوتی گوئست ء جہمیں جاوراں پینٹ گندگ بنت۔

بلوچ راج ء عمدی دپتر کہ بلوچانی نسلی تاریخ، لڈ ء بوج ء دومی ویل
ء واکہانی بارہ انت، اولی برالانگ ور تھ ڈیز ء مچ گنگ ء چاپ سمجنت۔ ء نیامچی
دور ء دومی بازیں دپترال گوں ہور یک دپترے واجہ میر کمالان گچی یجنت
کہ واجہ میر عاقل خان مینگل ء درگینگ ء ماں ۱۹۸۲ ء چہ بلوچی اکیڈمی ء ہنگا
چاپ کنائنت۔ ہھے کتاب ء توکا میر عاقل خان مینگل نمشتہ کنت۔ کہ ”اے

وڑیں بازیں بلوچی ء پارسی دزنمشتی کتاب گوں بلوچاں است انت ولے
کسا پیش اش ندرنت ء نہ وت چاپ ء شنگ اش کنت۔ دریغت پیش بد اشتیں
یا چاپ بحر تیں“ (۱) دسمتر اواجہ میر عاقل خان مینگل ء چہ واجہ یوسف عزیز
گچی ء ہمے اُمیت ء واہگ دشتگ کہ آیشان درگیخت ء چاپ اش کنت۔

ہمیش انت کہ واجہ یوسف عزیز گچی ء شوہاز کاری ء پٹ پو لی جہد ء
جپاہانی برکت ء واجہ میر عاقل خان مینگل ء ہمے واہگ کہ حسن زرگر کچی ء
”گوٹاپ ۱۹۷۶ ء، ملک دینار میر واڑی ء، زری نود ۱۹۹۰ ء اوانوں میر
عبدالکریم میر واڑی ء دپتر ”یاتانی دریگ“ ء سورت ء شمعے دستانت، پیلو
بو تگ۔

پیشگیس دوئیں دپترانی پیا ”یاتانی دریگ“ وہ تاریخی اتبار ء یک
بلاہیں ہر زشتے ء واہدانت ء از می اتبار ء من ایٹی ء بارہ ء چڑو ہمکنس گنگ
لوٹاں کہ چہ شاری ء جمالیاتی رپک ء ہز اں زیات پہ شموری سورت ء واجہ
عبدالکریم میر واڑی ء دیمابلوچ راج ء تاریخ، بلوچ ء مانت، راجی کرد ء
راجمانی ء اخلاقی سرہال ء بھپ بو مکننت یا دومی لہزانی تہا چوش گنگ
ہم ردنہ بیت کہ تھی یا ذتی مانہ ء بزانت (ذاتی مفہوم) ء بر ہلاپ آبدرا

۱۔ میر عاقل خان مینگل (پیش گال) ”دزنمشتی کتاب“

میر کمالان گچی، کویٹہ، بلوچی اکیڈمی ۱۹۸۲

(Events) ہانی شارے بو تک۔ ہم شکا میر عبد الکریم میر واڑی ء شازی ء
 راگوں وتی عمد ء یا چہ وتی عمد ء دریں شارانی ازم ء گوں دیم پہ دیم کنگ ء
 چارگ ء ایسی ء ازمی مکام ء ہند ء کیشینگ حج ماہنہ ء بستارے نہ داریت ء پہ
 دومی شنگ بلوچی لہز انک ء تاریخ ء پڑا آئی ء ہمے بہرشت (Contribution) ء
 پرائی ء اے اعزاز کم انت چے؟ کہ آئی ء وتی ء عمد ء تاریخی امانت مال نمشی
 درو شم ء پہ آو کیس اوباد گانی ہا تر لپا دیز تک ء سو گو د اشتگ۔

واحد بزدار

شالکوٹ۔

۱۱ جون ۱۲۰۰

سری دانک

ہر پد گوانک ہما چست بو ہمگن گوانک ء جاورانی درو شم و اہکس انت
 ہموداں کہ آء چست بیت۔ ہی رنگ ء مئے اہدی شاری وتی بار یک ء پد گوانک
 انت کہ ماہما اہکس ء تہا ہما بار یک ء ہما دور ء، ہما مد و موسمانی، ہما چاگرد ء اوہما
 حالیت و جاورانی پد ریں و روژنائیں اہکس و گوناپ ء گندیں کہ اوداں ماہما چاگرد ء او
 ہما بار یک ء ہر ہما جاور و ہالیت ء پہ جوانی ء بوہست کنیں، سر پد بوت کنیں او اے گپ
 ء سترت کنیں کہ آرو چانی تہا ہما چاگرد ء راجی زہد ماں، چاگردی زہد ماں، روج روزنی
 زہد ماں اوچہ نچاں کیش اینش کہ ہما رو چانی راجی او نک و یولکی نیں زہد ماں چوں بوتہ،
 کست و کینگ ء آس جمبور و لمبوک بوتہ یا مر ہر انک، ہیر گیری او برات کشی ء پھر
 گواتیں سید و رنا او دو دستاں بوتہ اگن نزور و ناتوال، وت ماں وت ء مہر و دوستی او
 مردم گری ء آوینک تن کجام حد ء ساپ و سلہ بوتہ یانج و تہار دیم، تپاک و سنت ء
 لڑیں دستو تک ء مور دانگ تن کجام حد ء شنگ و تالان یا کما تگ و یک بو تگ سنت،
 اینش و ہی رنگ ء ہر راج و کوم ء اہدی شاری، اہدی لہز انک او گیدی کسھ و
 سوت او ہر ہد ہما راج ء ہما کوم ء او ہما چاگرد ء روژنائیں آوینک بنت۔ سر پدیں
 راج لاج وتی چوشیں اہدی مڈی ء وتی آوینک دور و بار یگانہ ر ہشونی و ر ہد ر بری ء
 شوہاز ء کن سنت، وتی منزل ء، شگ و راہاں شون دینت او پہ وتی راجی و کومی زہد

۽ ڳوڙينگ ۽ ٻر سامان ۽ جريدگ ڪننت نون اے ڪيلو اے ليڪه ۽ اُن ملو تي اهدى
 شاعري ۽ سچا رس اُوبه ليڪهس ته مئے راجي زرد ۽ ممدورو مملد يگ ۽ پد ڳوانڪ انت
 وهد يڪه ماوتى اهدى شاعري ۽ بهداتى بار يگ ۽ جڳي داستاڻاں اُود بهدال
 (Ballads) ۽ ڳندال وئلا ته سيبي ۽ مسڪ پوئس پلڪ و جاڪ اُو ڪڙهي ۽ سر مئس
 ٻٺ و ميدان اڄ ورنهالنى ذگرىس حوتال سهر چڪين ۽ گ ۽ ڪيت، توڳندے ڪه هر
 شنگ ۽ رعد و لاشارىس ورنهالنى سنول ر ڪڙهيس جون هنگ و تالان، مر ڪڙهيس پورانى
 ٻڪڙي نالانى لحت مال و ڳوا جي ننت۔ ڪست و ڪينگ ۽ لمبو ڪڙهيس آس ۽ جل و ڳند اوگ ۽ ٻر
 سڻڪه سننى و شوران اُوسى بي ۽ سر سبزىس ملپداں ۽ ڪرنگ ۽ پيلو هت و سو ڪه
 ڪه تيو ڳڙهي ڏيهه ۽ ڪوميت ۽ يڪ تان ڪه مم ٻه سبزي ۽ ڳندگ ۽ نه اٻت۔ مهر و دوستى
 ۽ پرائس شال ۽ راحيله و هنر ۽ نه و شمس و هير و پئس ڳواڻاں چوبے ازىس جو زام ۽
 سر يگ ۽ ستار تار ڪتہ۔ پٻڪ اڇڙيں جاوړ و حاليت ماں ميانجى بار يگ ۽ شاعرنى ڳال و
 پد بهدال ڳندگ بيت ٻٺه پد ڪ ايوڪ ۽ ٻي شانت ڪه اے بار يگاں و ت ماں و ت ۽
 برات ڪڙهي ۽ ٻي ۽ اڄ ڏيهه ۽ چار حد و سيم سراں ڏن دورى دژمن و زور مندس حاکم و
 استعماري طاقت ۽ حد اهد ڳوڙ و تي مڳول رو پئس لشڪر و بے لڳائى اردو پوڄي زوراں
 سري ۽ برے نادور شاه ۽ رنگ ۽ ڪچ و مڪران ۽ دنگ و چار حدال اُرش ڪاريت،
 برے سدھ اُوبند ۽ لشڪر ڳوڙ ڪلهوڙهائى دز ڪڙهي ۽ مئے رودر آهڻي سيم سراں ڳوڙ و تي
 ڳوڙ و اں نحت ماں کن ننت اُوبرے سجاوړ ۽ (شاه شجاع الملڪ) رنگ ۽ اڄ ٻيٺت زر

ءدورزا ننگیں جہاں سوچیں ہر گئی نگوں مدت و کمک ء گون بلوچ ء ہمت پشتی
 نیں وت واجمی ء وتی ٹوپ و پتھال اوگوں نوک نوکین سلاھ و از باب او ساست و
 سامان وتی کہر آنا چیں پوجی بوٹلی نوکراں دنت کہ بلوچ راج ء ٹلیں ورنو نام آور سن
 راجی سرگوں وتی ہر مزائیں جان ء جچی ء کلات ء سیوائیں تھت و میری ء اچ و آ
 ڈگریں حوناں سہر والوان کنت۔ بے اے درست پہ چہ سوب ء ہمت، ہر کہ
 دیم ء گوں ماگو زکنت وت سوب مندیت او ما بے سوب۔ پمک پہ بے تیکن
 ء کہ مے کنگ ء سپاک و سنت براتی او وت ماں وت ء یکی و تپاک چٹ زیان و
 انت۔

مے راجی جہہ و توکی جاو راجو گندگ ء کایت کہ ہر ج راج گوں د
 دست و ہنک انت، ہر کہول دو می کہول ء پلوان ء پشت ء انت۔ بے پد گوا
 آوینک ء وہدیجہ مایا پانی در یگ ء شائر واجہ عبدالکریم میر واژی ء شازی ء سر
 کہ چماں شاک دئیں تہ گندیل کہ اے واجہ ہم بے جاو رانی گواچی انت۔ آئی ء شازی
 ء تہا ہر جاگہ ء بے جاو ہدیات انت۔ واجہ عبدالکریم وتی راج ء نامدار سل
 سر و پیشو نکال ء گلایت و سہڈایت، آہانی سپت و سنا ء کنت او آہان ء ہنت شوا
 کنت او بے سکین ء اش دنت کہ وت ماں وت ء یک و تپاک بہنت۔ وتی براتی و
 تپاک ء گلار مکن ات وتی بد و او و ڈرماں ء وتی سر ءوار کنگ ء موہ ء مدت۔ او بلوچ
 پیشیں رہبند ورنو پدال پہ سو گمی ء ہد انت۔

زری نود و شنگ کنگ و پد منی جہد و گوشت ہمیش ات کہ واجہ ملک
 دیند و شیرانی دومی بہر عزوت شے دیم و میداں بے گپ پد ایما جاورانی کیت کہ لو
 من و شینگیں جاوران موہد ات کہ وتی کول اں موکت نہ گت۔ بے شگر پے
 ساہتاں کہ وتی گراں مزہ میں وانو کلنی دسم و سروں چست انت اگن ملک دیند
 شیرانی دومی بہر "نود شنز" جریدہ گ نبوت بے لئی و اجہیں بت عبد الکریم میر
 واڑی و شیرانی و پتر "یاہلی دریگ" و نام و جریدہ گ بوت کو مر جی شے دسم
 انت۔

اے میا نچی و بازس دوست و مہر و لیلی گلہ ہم من ایگ گنت کہ بے تواری
 و، چہ تئی شنگ و عی در ابو نگ و نہ انت۔ اے راست انت کہ من بے تواری
 بو تگیاں۔ بے مر جی من وتی گلے وانو کلے "یاہلی دریگ" و مستانی و گراں۔ من پے
 اے کتاب و رد بند دیک کو جریدہ یک کنگ و تن وتی و س و شلا و مزان جہد کہ من وتی
 اے جہد ن تن کجام حد و سوب مند بو تگیاں اے پوسلہ و منی گلے وانو ک وت بکن
 سنت۔ کتاب و تہاد و او سے شیر انجیل است سنت کہ شاعر و وتی و پتر و تہاد و دو جتا میں
 جا گہاں گوں جتا میں ر نگ و در و شمال نبوتہ کر تک سنت کہ ہر ر نگ اچ دومی و پیک
 جتا انت ہمیشا اے رنگیں شیرانی در ستم در و شتم من و سما کو ر تک سنت۔ کتاب و
 گیشتر شیر من اچ واجہ عبد الکریم و جہد و در و شتم د پتر و زر تک سنت کہ اے
 د پتر دراجی و 2 فٹ کو 3 لچ کو پد لئی و 6 لچ انت۔ د پتر در سنتی 80 تاک سنت

کہ اچھ ہند ات ۶ تاک اوان گڈ سرال 20 تھکد سم در تگ و گار سنت۔ کتاب ۶ ہشتمی ا
گڈ سری در شائر ۶ چتے بلوچی اور دگن پارسی ہر ہند سنت کہ ایش گیشتر پاکس حداء
سپت و سنا، آئی ۶ در میں نبی ۶ سہر اوز بہت او پیز و پخیر انی تو سیپ و سنا سنت۔

کتاب ۶ جرید گ کنگ ۶ پہ ہما دوستال کہ گوں من دز کمی کتہ، وتی در میں
شور و سلاہ اش من ۶ وانگ سنت اگن من آہانی ناماں مگر ال تہ ایش یک مز میں بے
منتی یے بیت، کہ پے اے کار ۶ دو ہند ۶ مز ن حرم میں واجہ عبد اللہ جان جمالدینی
منی دید گیں دوست سلطان نعیم قیصر انی، ورنائیں دانشور ڈاکٹر کہور خان، ڈاکٹر
فضل خالق اومز ایانی واجہیں ہند یگ ۶ جہد و شنور اول تن آخر ۶ منی ہر او سعت
یو تگ سنت۔ پے کتاب ۶ گڈی چمٹا تک ۶ من وتی ورنائیں شائر ممتاز یوسف ۶ من
واجہ غوث بخش صابر ۶ منت و تور ہاں بارال، اے بلوچی ایڈمی ۶ واجہیں کماش و
مزن کار دار ۶ دلہڈی او کتاب ۶ چھاپ جنگ ۶ ڈبہ ۶ وتی کو پکاں زور تگ ۶ بنی ٹکا
سؤب انت کہ مروچی اے کتاب شے دست ۶ انت۔ گڈ سرال گوں وتی وانو کال منی
اے کول انت کہ اگن زند ۶ ہر اہداری کت اوجا اور بھیگ نبوت سنت تہ ”زری نوڈ“
۶ دو می بہر بزاں ”نوڈ شنز“ ۶ ہم زوت شے دسم ۶ کارال۔ گوں ہمے واچاں شے منت

وار۔

یوسف گچی

(۲۶-۵-۹۹)

حب چوکی

عبدالکریم میر واڑی عزیزدہ آئی شاعری

ودی بوٹنگ:

گمان ہمیشہ انت کہ واجہ عبدالکریم میر واڑی ۱۸۰۵ تا ۱۸۱۰ء نزہت میں
 سلاں ماں میر واڑیانی پخیر زنی نک ء میر پیر وز خان میر واڑی ء لوگ ء ماں
 پیر اندر اواران (کولواہ) ء ودی بوت۔ مات و پتال و تی تنگہیں سچ ء نام عبد اللہ خان
 ایرکت۔ بلے اے چگ وھدیجہ مزن بوت اوور نائی ء تیلان سر بوت تہ ہروت ء
 عبد اللہ ء بدل ء عبدالکریم ء نامی دوست محنت او جوش آچہ عبد اللہ خان ء چہ
 عبدالکریم جوڑ بوت بلے و تی شاعری گال و ہر بندی تہا لھہ جاگے جاگے آئی ء عبد اللہ
 ء نام آورتہ۔ چوش کہ مکران ء مہابار گیگ ء شکر گپتار میں شاعر ملاپازل ولد چاوش ء
 یک شیرے ء ہمو ء و تی شیر ء ہنات ء گو شیت:

توپازل و من عبد اللہ

بد تو، تنئی جنگ و جلاہ

یا کہ آئی ء سچ واجہ ملک دینار و تی ہت ء میرانی ء سر ء و تی ہر بستگن شیر ء

تھاوتی و اجہیں ہت ء توسیپ ء حکمت و گو شیت:

اُوے اُوے پر عبد اللہ خان ء

پر کلات گیر مل دور ء درکیان ء

واجہ عبد الکریم ء چ واجہ ملک دینار وتی اولی دپتر ء تھا یک جاگے

وتی پیرک و بن پیر و کافی نام و نشان ء چوش دنت

”عبد الکریم ولد پیر و زخان ولد بانی خان

ولد میاء خان ولد میر پکیر ولد دوستین

ولد میر مزار ولد دوستین ولد میر حسن

ولد گہرام.....“

عبد اکرم میر واڑی ء مکہین مات بانک مہتاپ بلوچی ء سری لہزانت و

ر جانک کار واجہ میر کمالان گچی ء جنک ات کہ اے بابت ء آئی ء چ وتی اولی دپتر ء تھا

یک جاگے نبشتہ کنت کہ:

”ملار قبلہ گاہ من فی ملی مہتاپ بنت میر کمالان

ولد میر ہاشم ولد میر شہبیگ ولد ملک دینار ولد ملا مراد گچی“

پرے حساب ء چ مات ء شہنگ ء واجہ عبد الکریم میر واڑی یک شہنگ

ء گوں شہرک و سامی ء اودومی کنڈ ء گوں کچی گچیاں سیادی داریت و ہدیہ آئی

ء مات ء مات بانک فی ملی ماہ فی ملی سامی ء سردار میر گہرام گچی ء جنک اوسر دار

میر عیسیٰ خان گچی ء گہارات۔ بھر رنگ ء واجہ عبد الکریم ء جنک ماں پنجگوری

نوشیر و انیاں میر ابراہیم خان و ولد میر قادر بخش نوشیر وانی و لوگ و مات کہ اے ملی
 ملی میر شیر علی خان و مات ات میر شیر علی خان و پھاندگ ماں پنجگورہ
 حد ابادان و بیگ و جہہ مند بنت۔

عبد الکریم و میر واڑی و لوگ بانک ملی ملی تاج ملی ملی محمد حسنی و
 سردار واجہ عبد القادر محمد حسنی و گہارات او آئی و لوگ بانک آئی و زند و حیاتی
 و اچانی مرگ و کم و گیش ہرودہ تن پست سال پسر امیر ان بیت او اے روچاں
 واجہ عبد الکریم ماں کچ کچی نایب سردار میر پخیر محمد بیز نجہ و مہمان بیت کہ اے
 بدیں حالے رسیت۔ واجہ عبد الکریم و تی لوگ بانک و میر انی و سر و ہر بسیمین
 و تی شیر و تہاگو نشیت:

”سر منی یک روچہ انا گاہ و
 شادو شاکام ات برا جاہ و
 گوں ہما کچ و ہاد لیں شاہ و
 زر زوال رنگیں، زہد و تقوی و
 میر پخیر محمد و نشاں در ۶۵ و
 زانتیں مارا چو دوست و دلواہ و
 من پرا شادہ و مرا گاہ و
 گوں ہمد لیں ہیل و براس و ہمراہ و

جاہاں گپتہ اے بدس ڈاہے

بے کرار بوتن ہر وتی ماہے

گوں گچھیاں لوگوں نوشیر و انیاں آو ائی عرج ملک دینار وتی سیاوی عماں

وتی شیرانی تہا بازس جاہاں در شان کمنٹ۔ چوش کہ ائی عرج ملک دینار وتی یک

شیرے عہد کچی سر اور میر عراب خان گچی عگوں گو شیت:

من شریک ام بیخ واجد ابو جان

من چہ گویم است درد پتر نشاں

از عبد اللہ ام باشے عمر در کیاں

من قرین بود مہار ثانی بیخ و کان

اچے سیاہیماں اہید واجہ عبد الکریم میر واڑی بلوچستان اہندگہ دمگال

گوں محمد حسنی، گرگنٹاڑی قلندر واڑی لوگوں ہارونیاں اہید گوں احمد زئی او

کمبر اڑیاں ہم وتی سیاوی عرج و ریشگ سر کرگنٹ کہ آء گو شیت میر واڑی

وت ہیے در ستم را جانی بن و بنزوانت۔

۱۸۷۹ء میر واڑی عسر دار میر ولی محمد (جہ عبد الکریم میر واڑی ع

ناکوز ہگ ات) لو ائی عرج دوست محمد ع میاچی ع یک چنگے ماں تولگی چات ع

(مشائگ کہ کولواہ عمالار ع نزدیک عزرباری پلو ع انت) بیت کہ ہیے جنگ ع دوست

محمد شگ بیت او میر ولی محمد ٹپسی بیت کہ ہیے پانی سوب ع دو ماہ ع برتہ ہر ان

بیت۔ میر ولی محمد پیرانی اور سردار واجہ عبدالکریم میرا میر و اڑی ننگ و سردار اش
 ناینت۔ چوش سرداری و پاک واجہ عبدالکریم میر و اڑی و لوگ و اٹک او تن
 روج مروچی و سرداری بے کہول و پید اکت۔

سردار عبدالکریم میر و اڑی پہ برو گلاٹ و یک برزو و سپار کیں اسپت
 کو چکیں مردے ات بلوچی و زم و ریش گوں ٹوئیں برو تال آئی و دیم و جلوہ و برلو
 اجنت، پچ و لیس و اسپتیں پوشاک گوں اسپتیں چادر و او مدام ماں دست و لے
 است اتے۔ واجہ عبدالکریم و تی میا نچی امر و تن یک در اجنیں و ہدے و بلکنیں
 گماں و تن دہ و پانزدہ سالان من کولواہ و قلات و خان میر خدادات خان و نائب و
 وکیل بیت۔ او چوش کولواہی و اجہ بیٹی دست و بیت۔ کہ خان و مالی، سنگ او
 زر شاہ و گرگ و نزار گگ ہمانی کار بیت۔ بے رو چانی تہا واجہ عبدالکریم و تی
 پیر اندر و (اوران، کولواہ) بچی او پت و پیر کی ہند و جاگہہ و آید اوران و مضے و
 میا نچی و منگی و کور جو و کار کنت او پہ و ت و یک نو کیں نیتگ و ملے آب ات کنت۔
 او یک کسانیں کلاتے ہم ہندیت او و تی زند و حیاتی و ہد و ہد و تی بے نوک بے کیں
 کلات و حکیت، بلکنیں و تی گر ماگ و رو چاں گیشتر ہمدان گوازی بیت۔ او اچانی مرگ
 و پد و ہدیہ آئی و رچ ملک دینار او میر و جہانی میا نچی و جنگ و مرانی تیز بنت تہ ملک
 دینار پیر اندر و یلہ کنت و منگی و حکیت و جہہ مند بیت او چوش تن روج مروچی و آئی
 و چک و نماگ منگی و آب ات و جہہ مند بنت۔

سیل و سودا:

واجہ عبدالکریم میر واڑی پہ سیل و سودا کو تروتاب ء اچ بلوچستان ء
 چارھد و سیم سراں ڈن ء مساہری ء تن کراچی و سندھ ء سیون ء تروتاب ء اید زند
 ء گڈی روچال پہ حج بعیت اللہ ء زیارت ء پہ مکہ و مدینہ ء ہم شہہ۔ وئی مکہ ء ہی
 پند ء اید واجہ میر واڑی ء وئی بلوچی ڈیہہ ء دنگ و چارھداں در ستمں ملک
 ولایت گشتہ و سیل کر تگ سنت۔ چوکہ ساروان قلات سیبی، حاران مکران
 جھلاوان اوبیلہ ء در ستمں دمگال گشتہ اوائے ہند و دمگالی کجمنیں راجی کماش و سترال
 گوں آئی ء جوانیں سیادی و نزدیکی بو تگ سنت۔ ہی سوب انت کہ ہی در ستمں
 سردار، کماش و راجی سرد کانی کنک ء آئی ء امر نہیں شرپے، نامے او ہزرتے بوتہ۔
 اوائے سرد کال بازیانی شرپے آئی ء شیر ہم ہر بستہ۔ پوش کہ
 یک شیرے ء تہاء یک جاگے گو نشیت:

”اے رندی روس ایوک ء

ندیں ٹوبہ ء من پک ء

راجاں پادکنیں یک یک ء

کولواہ ء روس بے پت ء

مہیم خان زیادہ انت از لک ء

چو گور گند و ہما ڈرک ء

رودیں گوں سماں یک ڈک ء

مستیں میر حسن تو تک ء

حالاں ہار کنت مطلق ء

ہمے رنگ ء یک دگہ شیرئی ء تہا شائر گر گناڑی ء سردار مہیم خان ء

گوں پیگوریں گالاں پر بندیت و گو نشیت:

”بیا کاسدے دانش حبر

بیا او سلامانوں بپر

اود ء کہ نشتہ شیر نر

آء شیر علی شیر ء پسر

مہیم خان سکی ئیں نامور

چک و پساندگ:-

واجہ عبد الحکریم میر واڑی ء بجنیں زند ء یک آرو سے کتہ و آئی ء لوگ

بانک ملی تاج ملی محمد حسنی ء سردار عبد القادر ء جنک ات کہ اچے ملی ء

آئی ء چ ایوک ء یکیں ملک دینارات کہ اے درگت آء وتی چ ء سر سلامتی،

درا جیں امر او آسود گیں زند ء ہاتر ء گوں پائیں حداء و زبندی کنت و گو نشیت:

”زرنج و زتمش ر با بھمداری
 بدے لقمال دوائے تو بہ دینار
 سحر گاہاں خیزم بر شب تار
 زربا من مٹوایم خیر دینار
 خدا باشد ترا ہم دوست و ہم یار
 سرت و سبز دولت خوش باد دینار
 محمد را بگویم با چیار یار
 بدہ تو عمر نوحش را بہ دینار

اے حبر پک زانگ نیت کہ واجہ عبد الکریم ءچہ جنک بو تگ سنت،
 بس یک چہ علی در علی ءبار و عزانگ بیت کہ اے علی ہنہنگور حد لبادان ءواجہ
 میر ابراہیم خان نوشیر وانی ءلوگ ءبیت۔ اودگہ یک چہ علی جنات خاتون بیت
 کہ اے علی بی ۱۹۲۳ میر ان بیت البت تن حدے ء کہ واجہ عبد الکریم ءجند ءکیت
 تہ آء وتی سات و پتانی یکیں چ بوتہ۔ کہ اے بار و ءوتی یک شیرے ء تہالاج حاران
 ءسر دار آرات خان نوشیر وانی ءکمک لوٹیت وگو نشیت:

مئے دل ء بیارے غصہ زہر میں
 چند ہانگراں انت دل منی کہر میں

ہر دلِ دھو ہاں گالنت ہر تہر میں
 کینگن ایر مال بنت زیاتیں
 دل منی لہڑ کنتیں بے براتیں
 گوہدار شاہی تب مزن گواتیں

عبد الکریم میر واڑی، بارو، چدو، گیش، حالور نیست چیا کہ اے باہت، عن
 اچائی نماگ و گوا سکاں سون گپت تہ کس، چوشم دلجیں او پکیں حالے دات بخت کہ
 واجہ عبد الکریم اچ جوت، چہ بر اس و گہار بو تہ او آئی، عراج ملک دینار و جنک ملی ملی
 در ملی ملی، او ملی ملی جنت خاتون، ابید آئی، ارا گہ چہ چک والواد بو تہ بس ہر جی کہ
 اچ آئی، شیر ال دست کہتہ یا کہ ہر جی من اچ پیر اندر، عراج و زئی نک، کما شیں
 میر حسن، یا کہ او اران، نائب دلمراو، اشکمنگ منت۔ عے سووب، چدو
 زیاست، جی زانگ نیست۔

بیرانی:

واجہ عبد الکریم اچ یک ماہے، عزیز استیں نادر ای و بیماری، درد و
 زحمت، رعد ہشتاد تن ہشتاد و پنج سال، امر ۱۶ شعبان ۱۳۰۹ ہجری بروبر گوں
 انگریزی حساب ۱۶ مارچ ۱۸۹۱ عیسوی، چار شعبے، گوئر بام، ماں منگی، بیران
 بو تہ کہ آئی، بیرانی، باہت، واجہ عراج ملک دینار و تی شیر، گڈ اسر ال نبشہ کنت کہ

”تمت تمام شد وفات قبلہ گام شانز دہم
 ماہ شعبان یوم چار شنبہ ۱۳۰۹ھ در منگی وقت بام حر
 بے شیر و تہا ملک دینار یک جا گے وتی واجہیں ہت و پورا امی و پیر لئی
 بابت و نبشتہ کنت و گو نشیت۔

”در حد کتہ ارسال ہر ملاقات مردور
 سی شپ گوازینت ہر مناجات دلور
 تالہ وزاری گوں رسول پاکیں سرور
 پیر پیر ال گوں ہجہار یارس گو بر
 دعا او پریات کار نیاستاں ہر اے بر
 ملکوت بے رحمیں اچود آحتہ العر
 فونزودہ بیست تو بہ ہر حسابانی دہتر
 کد تے پھر و تہ چرائگ رنگیں زاہر
 جنت الپر دوس و شتہ باگ و گو اسگر
 داعی دانے ہر وتی دوستاں یکبر

مرگ ہر مرد واجہ عبد الکریم میر و ازی عرا آتی ، چہ پسانند گل کو
 کہول و مردماں اچ منگی و پے اشتر و کجاوگ او اران (کو لولو) ، آورت او پیر اندر
 گو اہر ام پیر ، نورستان و کھ آہانی یعنی نہیں گورستان انت او بزرگ اشکت۔ تلی ، گور

گوہرام پیر ء ادیرگ ء گور سچانی پلو ء مرہی سم است و نشان انت۔ آئی ء گور ء
 سرون ء شک آئی ء واجہیں سچ ملک دینار ء گوں وتی داستان نبشتہ کتہ کہ چوش انت۔
 ”وفات سردار عبدالکریم ولد میر پیروز خان میر واڑی
 شانزدہم ماہ شعبان یوم چار شنبہ ۱۳۰۹ھ در منگی بام سحر ملک دینار بقلم خود“
 عبدالکریم میر واڑی ء شاری:

سردار عبدالکریم میر واڑی ء را شاری ء داد و کمال اتچ پت و
 پیر و کال گوں ات۔ آئی ء واجہیں پت میر پیروز خان او پیر ک بلتخال ہر دو کال
 شاری کتہ۔ ہرے حساب ء شاری ء از موزانت آرا اتچ پشتاں گوں بو تہ۔ بے
 آگن عبدالکریم ء شاری ء سر ء جمال شانک بد سے او چارے تہ آئی ء زند ء بر تک
 و پہنات ء سر ء شیر پر بستگ او وتی چجر ء کمیستی ہر بستگ ء تا چینیگ۔ لہو کہ
 اھدی بلوچی شاری ء ہر ہر شائر ء کہ ہر سچ سر حال ء سر ء وتی دریں گپتار کتار
 کتگ بنت تہ اے رد ء عبدالکریم میر واڑی ہم چہ کس ء پشت ء او پدی بو تہ۔
 بے پد اہم من گو نشان کہ آئی ء شاری گیشتر و اقصائی Events شاری انت۔
 چیا کہ بلوچستان ہر کنڈ و دمگ و ہر کش و کر ء کہ ہر سچ و ژس و نیلے یا کارے بو تہ۔
 مرگ و میرانے بو تہ، راجی او ٹک و پولکی نس جنگ و مزاجیہ،
 کوشے بو تہ یادگ و نیلے و گپے چوش کہ میر شیر دل خان ء کوش میر پیر محمد بیزنجہ ء
 مرگ، میر عظیم خان ء کوش، خان ہر دارانی جنگ و جھڑو، یا سہر رنگیں ء کوش

وہر ہند کہ آئی عد پتر آگند گہنت، وتی ڈیہہ عسر دار و نامد اریں مردمانی سپت و
 ستاء شیرے ہر بستگ، پتنگمہر، بزرگ و پیر او پخیر انی سہڈا او وزہت ہم آئی ع
 شازی ع یک مزنیں بہرئے ننت۔ پہ وتی کار ع کسگ و سرد نیگ ع اچ شگان و
 پیچور ع ہم چک و پد نبوتہ او اے بابت ع کس ع رانہ بچشاگی وتی دریں گپتارے پہ
 ہسہ و کلبہ او کاسدی ع ہم کار بستگ ننت۔ پاکیں حد او دریں رسول ع در ع دعا او
 زاجراتی ع ہر مردم وتی وس و شاد ع ننت او اے بابت ع واجہ عبد الکرم ع ہم اچ وتی
 گپتاراں کار گپتہ۔ اچ اے در ستیں گپاں در ابید واجہ عبد الکرم میر واژی ع
 شازی چون انت او چئے ایت؟ آئی ع، شازی ع جوانی او شری چے ننت او نزورنی ع
 چے بو تگ ننت؟ اے بابت ع کتاب ع زیاستیں مزنی او ٹوبی ع سوب ع من وت حج
 بھو نشاں او وتی گپ ع گویند گراں او ایشی ع پیسلہ ع پہ وانو کال ایر کنال چیا کہ شازر ع
 شازی ہر چ ع ہم کہ است انت ہمیش انت شے دسم ع انت۔ وت یوان ات او وت
 پیسلہ بکن ات کہ مرداں گو نشتہ:

”مسک ہمانت کہ وتی بوھ عوت پیچ شانیت“

اولی دور

زجمانی شلیک

حاران ۽ ھردل خان ۽ جنگ

اے جنگ حاران ۽ سردار پردلخان نوشیروانی و ایرانی بلوچانی میانجی ۽
 بوہ لو و مے دمگاں اے جنگ میر کبیر ۽ جنگ ۽ نام ۽ مھشور انت۔ لوگاں
 ہمیش انت کہ اے جنگ ۳۳۔ ۳۱ ۽ سالانی میانجی ۽ ایرانی بلوچستان ۽ انت
 و دیسان ۽ کش و کران بوہ کہ بلوچانی نامداریں راجی کماش میر کبیر ہے جنگ ۽
 حارانی لشکر ۽ دست ۽ ٹھگ بیت کہ میر کبیر ۽ جنگ ۽ شیر کہ سرگال انتی۔

بیات منی ہیل ویلاں

زرد ۽ مکی مہلاں

مے لھدی شازی ۽ یک جوانیں داستانی لیگ بیت۔ مے شاز واجہ
 عبدالکریم میر واژی ۽ اے شیر سرجم نہ انت و آئی ۽ دپتر ۽ تمانیم توام ۽ نبشتہ
 انت۔ شاز ۽ شیر ۽ ایوک ۽ یک جاگے نبشتہ کتہ کہ ایشی ۽ پنجوا شش بندنت۔
 البت آئی ۽ چ ملک دینار میر واژی ۽ شیر ۽ لہتمیں بنداں ۽ وتی وژ ۽ مٹ و بدل
 کتہ۔ شیر چوش بنا بیت۔

شکر کاریں لہج قادر | سد گنجیں در ۽

مصطلع پاکیں گوں | آیاریں گوہر ۽

الحمدءِ دواءِ وانين روچے پنج برءِ
 شاہا تو سلامت الٰہن امر و زن محشرءِ
 بے و پائیں دنیا نئے و پادار انت کسءِ را
 گوش کنت ہیاں گو شگنت اے گال شازءِ
 پر پردلخان و میانءِ یک ڈکیں مرد دورءِ
 سر سلامت ءِ نشہ من حارانءِ درءِ
 سوالی و باہوٹ کا حقن از کنڈاں ہر گورءِ
 جل اتنت میرءِ پر وتی پلہیں پترءِ
 امبراں نیت کر تگات شیر بھیمیں نرءِ
 لشکرے کرتی من رو میں ایرانءِ درءِ
 بند کنیں ترکانی جن و چکاں یجرءِ
 لانچ کتہ سلطان عدو پروشیں مردورءِ
 بستگئی میاں چو علی زورا ورءِ
 آءِ چکن کاریں کالی زر باپی گورءِ
 مشہدءِ سر خین، شال کشمیری بر سرا
 تیگ سیہ ماریں گوں تالہ کاریں اسپرءِ

گوانک جتہ ڈاہی ءِ راتخی سلطان پر ءِ
 سنج کن منی گمراہ و وکاب بالیں گمراہ بر ءِ
 حان سوار بوت پر توکل شائیں قادر ءِ
 ہالہ مزن زحمی گولوتی پنوجاں یجر ءِ
 گون اتنت رکشانی مزن زحمی یجر ءِ
 میرازئی، کینگی بور دوستیں سر ءِ
 میر قلندر، محمود گولوتی میان ءِ مردور ءِ
 آءِ ملک محراب جنیدی بر ءِ
 میر زماں حال انت گولوتی کس بازی گر ءِ
 میر شہ دوست، حیردین ولی ءِ بر ءِ
 یوان، میر حال ریکی سر کشیں نر ءِ
 لانیچ کتہ شیراں گولوتی گرانیں لشکر ءِ
 ہورو ایروپی گوستہ اچ گنجیں لوپ سر ءِ
 پتھی روچ ءِ رپتہ اچ جالکی چر ءِ
 جہ جتہ میر ءِ پر بد یہانی حیرد ءِ
 یک ہزار بغداد گولوتی کس لیر ءِ
 دو سدنت ڈاچی پر کدیماں گوڑوا

گو نشہ میر پر دل گوں مزن نامیں عبد اللہ
 میر نواب کیتیں گوں کر دیں او مرء
 سے شپ دامننت، چارمی روج ء کوچ کتہ
 گو نشتنی بر راہ ء، من دل ء میر ء چارہ
 گوڑوانی دیمئی پرا سر حد ء کتہ
 یک بیشانی لے پر سیہ ڈن ء جتہ
 گوں اول ڈک ء دهنز پر آزمان ء کتہ
 ول یے سلطان ء اچ بن و یہہ ء کتہ
 میرزا بد فعلیں من تگ و در نکاں ء کتہ
 پنج سد مردی کتگ، خلت ژند کتہ
 گنجیں ہمور ء پیلاں پر سینگ چندتہ
 پنج بر میناب ء تنا کرمان ء جتہ
 ایدگہ روج ء مندو کپانی ژند کتہ
 زہگی مال و دیم پرا رود بار ء کتہ
 گپتگئی زماں شیر بھیم بر چار کند ء
 گپتگئی زماں شہرتا..... تارا جی کتہ

یک ہزار ترکی کشتک و خلقِ ژند کتہ
 ہند اتنت ترکانی جن گناسیاہیس مہراں
 پنجاہ دختر دگر گوں نارنجیں گورال
 خانی برچار کند ء سبختہ
 شیراز گوں شاہی تحتگاں بیدی لرزتہ
 ایدگہ روج ء مندو کپانی ژند کتہ

میر ابراہیم ء کوش

میر ابراہیم خان اچ پنجگور ء نوشیر وانیال ات او میر قادر بٹک
 نوشیر وانی ء اچ ات او میر مہیم خان ء نماسگ ات۔ او پہ سیادی ء مئے شائر و اج
 عبدالکریم میر واڑی ء زلمات ات۔ اے جنگ میر بر اہیم خان وائی ء برات میر
 مہیم خان ء میانچی ء ۱۲۹۳ھ برور گوں ۱۸۷۶ء یک دو جملیں مچے ء
 واہندی ء سر ء پادکیت۔ کہ اے وھیل ء بارو ء و اج ملک دینار میر واڑی ء ہم
 یک سر جمیں شیرے گونشگ کہ آء منی کتاب ”زری نود“ ء تھا است انت
 وھد یکہ و اج عبدالکریم میر واڑی ء اے شیر آئی ء دپتر ء ایوک ء یک جاگے
 نبشتہ انت او شیر ء یک سد و نہہ (۱۰۹) ہد سنت۔ شیر ء ہد ات ء شائر بس ہمیکہ
 نبشتہ بہت کہ ۱۲۹۷ھ۔ شیر پوش پنجگور۔

پہ ملک دینار میر واڑی ء دپتر ء میر ابراہیم ء کوش ء وھد و پاس ”یک ہزار دو سو نود سے
 “ ۱۲۹۳ھ نبشتہ انت کہ پرے حساب ء کم و گیش ۱۸۷۶ء بیت۔ وھد یکہ اچ شائر ء شیر ء
 ہے پد بیت کہ میر بر اہیم نوشیر وانی ہے جنگ ء پئی بیت و چار ماہ ء نادرانی ء رند اچ ہے
 پانی سوب ء ہیر ان بیت۔ پرے حساب ء اے و اج گلان ء کہ مئی ۱۸۷۶ء ہیر ان بیت

بیات او ہمزایں منی یاراں
 مہرم و زار داریں و پاداراں
 من براہیم زرشانی کسھہء کاراں
 پرہما نوجوان ء زہیری آن
 پرناگال اپسوز و ہکیری آن
 دمدم پریاتاں نفیری آن
 روز بدو زار ہاں پکیری آن
 پرچوٹوہ و نوتتاں امیری آن
 پرپوشش و پوشاکاں.....
 کوٹ گول دربنداں اسیری آن
 بور پرا لگاراں شپانی آن
 پرگردش و پاد مال ء سرپانی آن
 باز من ء ارمان انت.....
 پر نوجوانی ء برتہ سیہ گوات ء
 کشنگ ات شوم روچیں وتی برات ء
 دُرشتہ وت پردرہک و سلوات ء
 کپتہ پر میدان ء پراچات ء

پر سپاہیاں (میر) ابراہیم پر مات ء
 زندگ ء منیلات شو میں بلیات ء
 سید ء پاکذاتیں ترا یورینت
 شیر محمد خان ء پیش ء
 پر ہما پھکولی گور و میگ ء
 ماہ رمضان ء نوزدہ ات میگاہ
 یورینتئی چار دور ء پراہیمگ ء
 گوسگ ات چار ماہ تا پنجاہ
 کپتہ میر براہیم خان پے رنج ء
 آ ء رُخی زدر گشتہ کہیبانی
 کار نیاہت ادراک طیببانی
 خدمت برباد بوت سپاہانی
 دوائی بے حاصل بوت نصیبانی
 محرم و زار داریں رفیقانی
 بھگ و حیرات پھیرانی
 مجلس و دیوانئی مزن شانی

ہر سحر، بیگامی قرآن وانی
 تاراج و غیر آج ات سوارانی
 روج پہ روج پرداج ات شکارانی
 سال پہ سال سامان ات حصارانی
 ماہ پہ ماہ پاد مال ات دیارانی
 ملک پنجگور پہ زورِ حارانی
 پونج سردار، بھیم رکھشانی
 دمپدم تاراج ات کمارانی
 حاتروں شادان ات حیلانی
 کڈزت و حکم شاہ بہ ناہانی
 کدھی پھر بوت حسابانی
 آء چراگ پنجگوری نہاں بوت
 کوٹ حد ابادانی زیاں بوت
 گڈ زرشاں آء کپتہ پردھوت آء
 اے جہاں پانی انت پے رہی
 جاگہ آء شیران آء گرینت زگی

از عاقل و اشریاں کنت پنگی
 ہر کس ء زیب دنت نئے کمر بندی
 پرہر اہیم زرشان ء نہت گھندی
 دائم گوں شاہاں یوسمت جنگی
 بکشتی اسپ و توپک و ہندی
 براہیم یور بھنگیں مارا ارمان انت
 (منی) دل پما زرشان ء پریشان انت
 گوش اں پر میری شیر گالاں بنت
 چم اں پر نامدار ء رواجاں بنت
 پر سوادو گردشت ور کھیاں بنت
 پر چرگ و یورانی نہیباں بنت
 (منی) دل پرے ز شیری حیاں انت
 چون کنن من کہ شاہ ء پرمان انت
 دژ من اں شادو دوست کباں انت
 جی تنی دور و جی تنی باری
 جی تنی شیری گردش و سواری

جی تئی دیوان ءِ حبر نشکیم
 پر سوالی آل انعام (ات) مراد بشکیم
 بے نہیں دنیا گوں سرو چیراں
 دمدم گار کنت انت سیاراں
 زیان کنت نر شیریں مزن مراں
 زہر کنت شہد و شربت و شیراں
 سیر کنت کنزاتیں بلہ زیراں
 وار کنت ہیبت پستی (میں) گہیں میراں
 پٹ پے دور ءِ بے و پائیں ءِ
 گردشی روچاں ہد چپائیں
 لعنت پر دگنیا ءِ دور نگہیں ءِ
 من ءِ ارمان پر دگنیا ءِ سروشان ءِ
 باز دل ءِ کاریں آہ و ارمان ءِ
 من سے شیروں گوشتہ پر معنا
 اول پر سلطانیں نصیر خان ءِ
 پنجگور پر قادر بخش پھر شان ءِ
 کچچ پھا شیریں اشرف جوان ءِ

تمپ تا مکرال پر فتح خان ء
 گره پما سلطان عبداللہ خان ء
 مینگل پر سردار نور دین زان ء
 میر کمالخان سہتہ راجان ء
 سرباز پر محراب مزن نام ء
 بیلہ ولس پر عادلین جام ء
 زندگ ء کپتہ بن شمس دام ء
 شالہ کہ میر گردیت ہماراہ ء
 پر ہما پیشی نمس شکار جاہ ء
 نول مجنت تازی ء عونا شاہ ء
 نندیت وئی جاہ و جاگہ و پیر ء
 من ء ارمان پر بر احیم کلات گیر ء
 اے جہاں سوگ انت پما میر ء
 حاراں باگیں تا کیچ و ہنچور ء
 حد کولواہ تا چک و رکھشان ء
 جہہ پہ جہہ ماتن پر مزن شان ء

سچھ و بانینک سنجنت لالان
 پٹی، سر ہندیں سری زالاں
 روج پہ روج پریات انت زباد مالان
 دمپدم الہان انت کساں سالان
 گال تا گپتار انت شکر گالاں
 اے جہاں گردون انت چکرو کیں
 یجرے گار یوتنت چراگ رو کیں
 میر مہیم خان ۽ اولاد سالو نکلیں
 چے گوئشیں مجھ قادر زور اکیں
 زندگنت آزات خان ولی ذاتیں
 رستم ۽ ہمر گنت مزن گواتیں
 آخر پنجگور ۽ پھر ینیت
 دژمن و بدواہال پھر ینیت

وھدوپاس نبشتہ نہ انت، بے اچ شیر ۽ گڈی ہنداں ہے پدراہیت کہ اے شیر سردار آزات
 خان نوشیروانی ۽ زند ۽ بزاں اچ ۱۸۸۳ء ۽ پیسرا نبشتہ بو تہ۔ البت شاعر ۽ سچ واجہ ملک دینار
 وتی دپتر ۽ تمایک جا گے اے واجہانی بیرانی ۽ وھدوپاس ۱۲۹۳ ہجری نبشتہ کنت کہ عیسوی
 سن ۱۸۷۶ء ایش ۶ گڈی ماہ وروچ ہنت۔

شیر دل و کوش

میر شیر دل خان کلات و خان خدادات خان و ناکوز بگ ات، نصیر
 خان گازی و مرگ و پد و ہد یکہ بلوچ سرداراں آئی و کستریں برات خدادات
 خان و کلات و خان نائینت تہ کمیں و ہد و رند سردارانی او خان و میانچی و
 ناٹھی و ناٹپاکی بناء بیوت او سرداراں چیر اندری و خدادات خان و راجہ کلات و
 خانی و دور کنگ و شہور و سلاح بناء کت او گوں شیر دل و سو گند و مساپ اش کت
 کہ ماتر کلات و خان کنیں تو خدادات خان و راجہ راہ و دور بکن۔ ۱۸۶۳ء
 تاک رنج و مد و ہد یکہ خان پہ زمستان و گوازیگ و کچھی و شہر گند لوگ و
 ات (اے حیدر دل و دارنگی انت کہ اہدی باریکال کلات و خان پہ زمستان و
 گوازیگ و کچھی و خان گڑھ و (انومیں جیکب آباد و شنگ ننت) یک بیگامے و
 شیر دل خان و راجہ پشت و خدادات خان و سر و زخم و ٹپے جت لو بے سات و
 آئی و دگر دو ہر لو گلام کہ نامش فیض او مٹھوا انت خان و سر و گوں زحمان وار
 کت۔ خان خدادات خان بیوت و کت، میر شیر دل خان گوں ہر لو و ہم
 شہور اں ایچ ہموداں تچکا تچک کلات و انک و وتی خانی و جارے پرینت

آخوند محمد صدیق وتی کتاب ء تہا اے وھیل را ۲۷۱ رمضان ۱۲۷۹ھ نبشتہ
کتب۔ اگن آخوند محمد صدیق ء تاریخ ء بزورین تہا اے تاکر بیچ ء مدو ا موسم نہ
بلکھیں ۱۸ مارچ ۱۸۶۳ء تاریخ در کیت۔

دومی بھنگ ء وھد یکہ خدادات خان چہ ٹپاں در راہ بوت تہا آئی ء گوں
سردار فقیر محمد بیز نجو اودار وندہ عطا محمد ء شہور و مسلیت ء گوں سرداراں چیر
اندریں کاسدو کراچ اوجپ و تران بئاء کت اویک وارے پداسرداراں وتی
کو نہیں کول و کرار شמוש تنت اوجوں خدادات خان ء اھد و سوگند اش کت کہ
ماتنی ہراھاں، اوشیر دل خان ء ہراہی و پلہ مرزی اش یلہ کت اے رنگ شیر
دل خان ء یک و نیم سال ء کلات ء سر ء خانی کت۔ اویہار ء مد ء وھد یکہ اوج
کچھی ء دسمپہ کلات ء پیدا ک اتنت تہا مئی ۱۸۶۳ء ء Balochistan
{Through the Ages Volume I (Sarauan) مولہ تنک ء رو
برکتی دپ ء خزانہ میں بیگے ء ہند ر اتنت۔ پونج ء کماندار کمانی شیر خان ء اوج پشت
ء شیر دل خان ء سر ء گوں و تاس ء تیر کاری کت اوج آئی ء افضل نامیں دمگ
ہراہے ء زحم ء یک و دو ٹپ جت اوجوش میر شیر دل خان اش شہید کت۔
واجہ عبدالکریم میر و اڑی ء شیر دل ء کوش ء ہے وھیل ء راوتی شمیری کالانی
تلمذ کتہ نو پدی نسلاں ایرتہ بے آئی ء اے وھیل ء جھیں وھد و پاسے نبشتہ نہ
کتہ۔ اہبت شمیر ء ہمدات ء نبشتہ بخت کہ اہلی کرم کن پہ عبدالکریم یک ہزارو
دوسرو نو دو یک ۱۲۹۱ھ، ۱۸۷۳ء شمیر گوں اے سر نامک ء پنجیت۔

بیات منی ہیل و ہمد لیس یاراں
 عاقل او اشراپیں نکوکاراں
 کیمیا عقلیں توتی گیتاراں
 گوش کننت دانائیں و پاداراں
 زیرات منی پنت و شیر و رپتاراں
 پرکیمیا عقلاں ء دئیں حالاں
 مانیت حکایت پر صاحب اقبالاں
 کھے مانیت پر پدی سالان
 ماں دپتری حت و شاری گالاں
 بیتیں ماں شاہی مجلساں تالاں
 ہر کدر موجد اریں دل ء چاراں (من)
 داگے پر دوستانی دل ء داراں
 شیر دلی شیری کسھ ء کاراں
 گوش کننت میر و راجی سرداراں
 گٹ (۱۵) و تا کو ہنگی (۲) گہیں سواراں

زیر و بالائی شاہی نامداراں
 سرشے بارینت (چہ) ہیب و منیاراں
 نئے حبر دارت بن شتیں باراں
 پراندری سازات فعل و رپتاراں
 پر ملامتی کارات گپتاراں
 کندیت شیطان پرشے کاراں
 چو مطرب و زورت روتچ پہ روتچ باراں
 گر پشومان ات باز کنت ارماں
 ”کاروت کردہ ہیچ نیت درماں“ (۱)
 اش سرء بوته قادر ء پرماں
 نام شے پیش ء بوہنگنت بدنام
 شیردل ء لک بشکین سرء باری
 گردش و سیل و شادہ و سواری
 دہ صدی دیوان و حبرداری
 پر سوالیہاں ترونگی گواداں
 من وتی چماں دیسگت پاری

احمدی شاہ ء زرجعت شاہی
 چندہا سلطان گوستہ برجاہی
 پر سوالی آل شیردل لک بشکاہی
 داتگس داد از حداوند ات
 احمدی شاہانی ملک گندآت
 کندہار ڈاھو لرزگاں سندہآت
 انگریز پر شاہی ہکلاں ژندآت
 کچ تا کچھی ء ہمے گپ ات
 گرکے نر شیر ء رہ ء چپات
 لرزگ ء گمناکیں دلی کپات
 سینگ ء آس وانگری جپ ات
 شیردل چمالک بشکس کماراں ات
 پرسکاوت ء نودی گواراں ات
 چو ماتم تائید ء زرپشان ات
 گیشتریں میلی پرشکاراں ات
 شانی گوں زرزیریں سگاراں ات

پردادو بشکیش ء کترہباران ات
 پوشش و پوشاک زرنگاران ات
 عیش گول جوانیں نو بہاران ات
 اچ عبداللہ خانی جور جو اباں ات
 اچ نصیر خانی نوک نہالان ات
 حکمی شال ء تا کیچ و مکران ات
 زیاد نیں دادی پر پخیران ات
 دوستی و رحمی پراسیران ات
 دژمنیں مردانی جگر ریش ات
 اچ نوکران بازی قبا پوش ات
 ازازل پردان قادر ء چوش ات
 شیردلی لک بھیمیں سر ء کوش ات
 جی ہا سیوائی حصد شریں
 بھگہ پھر ننگ و کلات زریں
 گوش بد لوتا ج (۱) محمد حرن تریں
 ملا محمد (۲) شیر بھیم و مستم زریں

محمد خان (۲) لہڑی ء نواب میریں
 نور دین (۴) نر شیریں اوز گیریں
 یوسف خان (۵) دانا و جبر زوریں
 براہیم (۶) عیسیٰ خان جہاں گیریں
 مہیم خان (۷) نر شیر و مژاداریں
 عبدالنبی (۸) رازدار و دلی یاریں
 (شما) پرتپاک چوشیس واجبہ گندات
 باز گئے ارمان و گمان نندات

- ۱۔ سردار تاج محمد زرک زئی
 ۲۔ سردار ملا محمد رئیسازی
 ۳۔ سردار محمد خان لہڑی
 ۴۔ سردار نور دین مینگل
 ۵۔ سردار یوسف خان محمد حسنی
 ۶۔
 ۷۔ سردار مہیم خان ہارونی
 ۸۔ سردار عبدالنبی گرگنازی

کمال خان ءِ کوش

کمال خان محمد حسنی کہ سردار محمد حسنی ءِ برات خان خدادات خان او
 سردارانی میانچی ءِ ۱۸۶۵ء ماں کچھی ءِ یک چھ ءِ کسگ بیت کہ ہے جنگ ءِ
 خان ءِ پوجانی سروکی ءِ شاغاسی ولی محمد کنگ ءِ ات۔ البت اچ شیر ءِ ہے زانگ
 بیت کہ کمال خان میر یوسف خان محمد حسنی ءِ برات بیت۔ وهدیکہ یوسف
 خان وت سردار شہباز خان ءِ چ ات۔ اچ شیر ءِ گالاں ہے سر ایت کہ شار
 سراوان، جلاوان، لس او حاران ءِ سردارں ءِ بیر گیری ءِ گو نہیں کسھ و آیاتاں
 یات کنائیت او آھاں ءِ ہے سکین ءِ دنت کہ آءِ میر کمال خان ءِ بیر ءِ بگرننت،
 شیر ءِ ہدات ءِ یا کہ گڈ سراں چ جاگے ءِ وهد و پاس نبشتہ نہ انت شیر ءِ یک سدو
 بشاد و حیت ہد ننت و پرے ڈول ءِ بنا بیت۔

جلدی کاسدے اشتاپی

(تو) گپتار کن پر ابے واکی

کم او باز بگوش پر زیاتی

ارمان انت کمال خان ہاتھی (من ءِ)

پر شیریں سلگ و پھر گوانی
 حوش لبرو سخن گویا کی
 اگل و آکل و سراپی
 بحیثیت و ادب اشراپی
 احسان و سخا او براتی
 ننگ و توره و ہمزاتی
 شہ زور و مزار شہماتی
 راجانی نوابی گازی
 مٹو درو رات شہبازی
 رستم درو رات بے نیازی
 زیات از اللہ یار ہمزازی
 اش تو کردگار انت رازی
 چرینتشی بلوچہ بانزی
 از اسل و حاکمی شیرازی
 پر شیریں گھسہ و موجانی
 محمد حسنی سرانت پوجانی
 ترکی سرورے ایرانی

نر شیرى ہما تہرانى
 نامى براہوئے نوک مگر تہ
 گوئے اچ امیراں بُرتہ
 پروشنامى کمال خان مُرتہ
 چارى اچ بدیماں سُرتہ
 دیمى پلٹن ء پرشتہ
 بازیناں جتہ از پشتہ ء
 لوگاں زاوہ اہمک ء
 شیرى شہک ات ناہک ء
 جمعہ خان سُنا یک ڈک ء
 مانى شاتنگ ات ایوک ء
 پریتہ روین توپک ء
 شلباش پر شہبى خان مست ء
 یکے یى جتہ پر کست ء
 دومى یے جتہ و بر گوستہ
 سہى کنوانے..... بستہ
 ٹیپ ات پر اول ختہ
 ہالی پر بلوچ ء نگ ء

(شہج)

مرتہ گوں وتی سرہنگ ء
 محمد رہنگ ات آء جنگ ء
 بوت گوں واجہ ء ہم تنگ ء
 جاہ پ بلوچی میں ست ء
 بازی جت پرا ہمت ء
 مرت پر نوکرانی پت ء
 شیر و او جڑیں شہمیر ء
 سلواتی کتہ تا دیر ء
 کاد مگر تہ ہما زر زیر ء
 الہ ڈنا بکنے منی سک ء
 لانتٹی کنے با چکے ء
 سدپٹ انت ہما دترک ء
 نامائے نزائیں پک ء
 آء کہ جسگ سنت ایوک ء
 چندیے شت سنت بے ڈاہ ء
 چندی کپتہ پر دریا ء
 سردار حاجزات پرساہ ء

گمگین ات پرا ارواہء
 تاج محمد ترا چون بوته
 بیر نگیس گدات سیاہ بوته
 تنی بہر بوته
 پر زہریء حدا کھر بوته
 بندی خانہ ات جاہ بوته
 گپتہ واہدہ و قرآن ء
 ہکات شیر دلی بر جان ء
 گوشتہ آکلاں پر مانا
 سوگند زوت بابت ایمان ء
 مردی ات نبوتہ زانا
 کتھے بر تمہ ء زیندان ء
 میر و سرورال کرتہ ہیل
 آزار اش کنت خویش و خیل
 رنجور اش کنت یار و ہیل
 مرک ء دوستراش بوته جیل (از)
 جام گوں نور دیں یکجاہ ء

ہدی بو تہ تال نہ ماہ ء
 ریسانی تمام یک راہ ء
 ملا محمد ء زانت بد خواہ ء
 یکے درشتہ بے ڈاھ ء
 یکے کپنگ ات برچاہ ء
 پولنگ و میار اش زرتہ
 پروشنامی کمال خان مرتہ
 مہلوک و جہاں ء گوشتہ
 شیر ء پروشگت بردست ء
 مار ء وارحمت انگشت ء
 حاوند ء وتی ء کشتہ
 مندے پر حسد و گوات ء
 مہلوک ء جوان داتہ
 یوسف خان پرا سوگات ء
 پرگراہ و دلیریں برات ء
 پرہاتھی دہنگین ہمزات ء
 روج پر روج کنت سلوات ء

کیتیں پر جیڑھ و بلیات ء
 کشنیت پر دل ء جی حات ء
 پر کمالخان و مزار شہمات ء
 پولنگ و میاراں پاچیت
 لرو گسھاں پر داچیت
 مشکے تان نغاڈ ء تاچیت
 نام ء نوک کنت بالاچی
 رنداں کرتہ پر تاخت تاچی (چوکہ)
 رخشیت منده اور ناچی
 با گاڑی گڑو گاڑی ء
 یات کن تیں ہما تاڑی ء
 آء مرد کہ میار اش زرتہ
 شت (۶۰) و پنجا (۵۰) ہش گار کرتہ
 مردے کہ بگپتیں وام ء
 چوں کرت چاکر ء پر نام ء
 جنگ گرتہ گنا گرام ء
 پر نی نی گوہری تاوان ء

پر میرانی گڑاں گر اینناں
 سری چیدگے ۽ بستہ
 سی (۲۰) سال پر حساب ۽ گوستہ
 ننگ و نام ہما یکجاہ ۽
 کولواہ سمہ یے گمراہ ۽
 گپتئی آء سدو را در راہ ۽
 ہیشے کرتہ گوں دلواہ ۽
 آدم گوں سدو پنجاہ ۽
 تاڑیے جتہ چو شاہ ۽
 نضحے کرتی پر نوبت ۽
 نامی استیں تاں کنیامت ۽
 ویدی پر ہما عالی ۽
 داشتئی پر وتی گالی ۽
 سد مرد پر حسابئی ٹٹتہ
 بچار ٹٹتہ میر للہ را
 بوہیر زیاں کتہ زل ۽ را

(۱)

خارانِ جزیں ملء را
 گڈاں از پدا کمارء
 عباس عادلیں سردارء
 مہیم خان زاہریں مردوارء
 رکشانی تمام یک بارء
 زرتش لشکرے بسیارء
 کولواہ اش جتہ چند بارء
 میر واڑی کشن کتارء
 ریپنت بیلوء دربارء
 زرتش عادلیں جامء را
 منتی شت سنت تکرارء
 حونش داتہ پر نامدارء
 پر نوشیروانی زیدارء
 اودء پر گزیں بھپورء
 سیف دیں پرا جانگیرء
 نشخہ گرمگت بیر گیرء

گرتہ یکہرا خان چونء
 پرپس و پیر کانی خونء
 میان بستہ پرا گردیء
 گندے کارپد و مردیء (تو)

زور اکت اگن محمود خان

حونی گپت پرا زیب و شان (وتی)

حاصل خان پرا زیبانیء

پر خونء یکہرا خانیء

سد مرد کرتگی گاڑیء

اچ کئوم آل سما لاریء

رستم خان پرا گردونء

بازیٹی کر سجت پر خونء

بازیٹی شپتہ پر جیہونء

زہر گپتہ اول چو پیلء

نشے کرتگی بر چیلء

دور کرتی میاراش ذیلء

پولنگ اچ عباہ وڈیل ء
 آزات خان پرازہروکت
 پچی میر الم خانی بست
 زورگ و دیر یوتہ خست
 زنجیرے کتہ پاد ء دست
 جانگیر خان اچاتہراں ء
 آورتہ پدا سلطان ء
 یوسف خان بندہ میاں ء
 ہمزاز کن وتی براتماں ء
 کار کپتہ مدام راجاں ء
 توکوچ کن از جمے امرکان ء
 دیما دار پرا خاران ء
 پادمال کن زمینداران ء
 بسیار من گوشیش پر میر ء
 راج ء سروریں بیر گیر ء
 نا پارے سخن پر میر ء

نام ات و ش بیت تال دیرء
(وتی) پشت و زور بکن حارانء

پاد مال کن ردیں وارانء
(اگن) حاکم سروریں اقبال انت

حاوندء سر انت و مال انت

ماہ انت و اگن سال انت

پر تو کسھ و تمپال انت

مہلوک ء مبر تو سُدء

شرانت ہاجزی تن حدء

اومیت ء بکن تال حدء

پر لک بشکین فقیر محمدء

پر تو پردگ و اُرزے کنت

بازگوں حاکمال ہرزے کنت

نام ء آء تئی ہُرزا کنت

۱۔ دگہ یک جاگے ملک دیناروتی دپترء تہاچے ہندء

رند دگہ ہندے پرے ڈول ء نبشتہ کتہ۔

نامی من جہان ء اشنتہ

دومی در

کاسدو کراچ

نوداں کہ گوزنت سارتیناں

دروتانوں برت زہریناں

(بالاچ)

گلے پہ رو ستم خان ء

اے شیر ہر چنت کہ من و نت و چارنت تہ ہج رنگ ء زانگ نیت کہ
 شار گوں کنیا مگال انت۔ بس ہمیشی گو کوشیت کہ رو ستم خان جنگ بوت اوبیری
 گرنگ لومیت۔ شار رو ستم خان ء وارسان ء گو سٹگیں او اھدی باریگانی یات
 گیری ء کنائیت اوسوج دنت کہ کئے گوں وتی بدی داراں چے گت، کجام تک ء
 مردماں وتی بیر چوں گت، او اے ڈول ء آوان ء وتی بیر ء گرنگ ء سکین ء
 دنت۔ البت اچ شیر ء کے ہمے پدر بیت کہ اے وکیل پنجگور ء نزیک وگوزاں
 گوں نوشیر وانیال بوت کہ شار وتی شیر ء تما گیشتر ہے دمگ ء نوشیر وانیالی
 ناماں کپت و آوان ء بیر گیری ء پنت و سوج ء کنت و سکین اش دنت۔ شیر ء اول
 سراں وھد و پاس ۱۲۹ھ بزان ۸۸۰ انبشتہ انت۔ شیر ء پنج پست و دہ بند نشت و
 شیر گوں اے گالاں پنج بیت۔

بیا جلدی شارے گمنا کیس
 وش لہزو سکن گویا کیس

چندنوش گوش و سراپیں
 جلاب آکل و اشراپیں
 بیا کہ گسھ بنت سوزاکیں
 کاربنت گردش ء زلماتیں
 امروز آکر انت بلیاتیں
 کمزور شاہ بنت پاکذاتیں
 گردون ء نشال بے واکیں
 روبا شیر بنت پھر گواتیں
 شربت زہر بنت تریاکیں
 آسن نرم بنت پولاتیں
 بندہ آجزو بے زاتیں
 مگرور انت اچ بت ء حاکیں
 لک بشکیم خدا زوراکیں
 گمراہ انت حیاں گردوکیں
 سر بوتہ حوالے نوکیں (من ء)
 رستہ آتشے لمبوکیں
 گار بوتہ چراگے روکیں

رو ستم حال سکی سالو نکلیں
 زحماتی دھڑی منوکیں
 وارث بے بنیں بدجات ء
 تیغی ناشریں کمذات ء
 سردار پر ہے سوگات ء
 پنجگور ء جنت شہمات ء
 کندیت پر منی آیات ء
 پر شیر و گو ^{نشیگیں} حالات ء
 میر شہداد پر حسد ء گوات ء
 سہتہ پر ہے نوکمدات ء
 گم کنت بلوچ پر برات ء
 کشنیت پر دل ء جی حات ء
 پمارو ستم دروریں ہم شیر ء
 کدبیت کہ بچپتیں بیر ء
 آرامہ بخت تال دیر ء
 زوریت لشکر و بگاہ ء

جارت ۽ بجپت از شاه ۽
 چماچاران ۽ چراگیں ماه ۽
 براہیم گوں مراد یکجاہ ۽
 بہرام گوں امیر اللہ ۽
 محراب زاہر انت بے ڈاھ ۽

مولا داد گنا ہمراہ ۽
 مستیں شہنمازہان ہاتھی

(سرفراز) زیب ایت سر پر از ۽ براتی

شیر محمد سر ۽ پھر گواتی

(قادر) شاباش پر گلام کادر بات

گمگمین ات نکر تہ زریات

پیر بشک نوجوانیں پاکذات

جاہی جنت ۽ ہند ۽ بات

(من ۽) ارمان پر سکی ۽ اولاد ۽

اپسوز پر نوائیں لاد ۽

گندیں پر گماں شہداد ۽

- گر سندیت چو کوہرور عدء
 پر دردی عادلیں بنیادء
 ہنچگور ہم نیت آبادء
 دگنیا رپتہ از پیوستء
 دیرے دگنیاء را گوستہ
 احوالے من ء سر بوتہ
 میثے مادگیں ز بوتہ
 (۱) مورگوں ہاتھی ء گور بوتہ
 (۲) گلے زر بوتہ
 شہدو نئے شکر سور بوتہ
 کرپاس آسن ء تور بوتہ
 حر پر دروری نور بوتہ
 دگنیا گردشاں کور بوتہ
 روبا ہمسرے تیر بوتہ
 گردون گردگان دیر بوتہ
 نئے پردپتراں سوج بوتہ (منء)

مار ۽ جاگه ۽ گوج بوته
 ارمان انت من ۽ تال زند ۽
 گر کے وارنگ ات گوسفند ۽
 روباه گوں پلنگ ۽ جنگ ۽
 کس ۽ سربخت گوں سنگ ۽
 چوشیں کار نبوت چ رنگ ۽
 پیش ۽ کسھ اش باز گوئشہ
 بر سر حد ۽ گیانیں دشت ۽
 براہیم ۽ گلام شاہ کُشتہ
 پُر دل حان چما حاران ۽
 پٹو جے زرہ از رکشان ۽
 بر سر حد ۽ پٹ و میدان ۽
 اچ چارده سروریں سلطان ۽
 یکے پیش بچپتہ زانا
 مالوم انت جہاں یکبار ۽
 اچ نوشیروانی ۽ کردار ۽

گوں شاہاں جنت ٹاپارء
 مہیم حال گوں امیر عباسء
 کولواہ شپتت پر آسء
 بازی ٹتگات پر براسء
 پردستء گوہریں الماسء
 پر شمشیر و کمان و لاسء
 دوراش کرتہ چو غواسء
 قادر بشک پر ازاماسء
 کشتنی پازل خانء داسا
 پنجگور سہتہ چو کر پاسء
 کپتہ اعظم خان و سواسء
 نزیک ات اگر کہ دیرء
 دیتہ باز امیر و میرء
 عباسء لڑیں زر زیرء
 سلطان یوسف خانء بیرء (پر)
 اودء بر حالہ وانی سیرء

بادین گول ہے گم زیرِ ع
 گار بوتہ پے تقصیرِ ع
 من کاریں کسھ تقدیرِ ع
 جالک و دزکی تت بیرِ ع
 بد مکرتم علم خان بے پیرِ ع
 پر مکر و حیلہ و دستگیرِ ع

نشے کرتگ ات بیر گیرِ ع
 مالوم انت جہاں تاں دُورِ ع
 حاراں برسر پنجگورِ ع
 چوش انت کہ جنے نوک سیرِ ع

- ۱- دپترِ تاکِ ع درِ گِ ع سَنُوبِ ع لہزِ وانگِ نیت
 - ۲- دپترِ تاکِ ع درِ گِ ع سَنُوبِ ع اے لہزِ زیانِ نیت
 - ۳- دپترِ تاکِ ع سریِ لبِ ع درِ گِ ع سَنُوبِ ع
- اے جگنئس بند زیانِ انت دوانگِ نیت۔

پسوں پہ ملاپازل رند

اے شیر بلوچی ء مزن نامیں اھدی شائر ملاپازل رند ء یک شیرے ء
 پوانت۔ شر ہمیش ات کہ ملاپازل ء شعر ہم دست بکپتیں تھک آئی ء رنگ ہم
 دیماہیا تکیں، بے ارمان کہ آء شیر بیگواہ انت۔ ملاپازل وت چہ مند ء رندانی گز
 کنڈی شلوار ء ات۔ او آء سیکی رمضان ۱۲۷۰ ء کہ عیسوی سن ء ۳۰ مئی
 ۱۸۵۳ ء شماریت۔ بیر ان بوت۔ پرے حساب ء سردار عبدالکریم میر واڑی
 ء وتی اے شیر اچ ملاپازل رند ء بیر انی ء چھتے سال پیسرا نبشتہ کتہ او شیر ء بنداں
 ہے پدریت کہ پرے روچاں ملاپازل پیر و کھن سال بوتہ انچو کہ شائر گو نشیت۔

مہلوک کہ ترا ابدال کنت

سرگشتہ دکھن سال کنت

شیر ء زبان ہما بارگ ء تھل و تر شیں اوشگان و پیگورانی پسوی زبان
 انت۔ ہمیشا جاگے جاگے شیر ء بندو گال سک سنبوک و سوچناک بنت۔ شیر
 شش بست و چارده بند بنت، البت گڈ سراں حج و ہد و پاس نبشتہ نہ انت او شیر
 پرے ڈول ء ہد ات بیت۔

تو پازل و من عبداللہ
 بد تو، تنی جنگ و جلاہ
 بیزار بجن اچ خل ۽
 آخر کپٹی بر مشکل ۽
 اگلے بیارنی بر دل ۽ (تو)

تو لگ نیت ہرگز بلاہ
 زانیں سر ۽ سارت شہ
 چو مندی ہران ات ترہ
 زار چو شگالال ات جتہ
 پریات چو روبا ات کتہ
 پولات چمے دست ات شہ
 کولواہ گوں مند ۽ گور سکتہ (تو)

تنی شیر اچ خیالات ۽ ردانت
 بے حاصلیں پگرات بدانت
 کولواہ یکے و مکران سدانت
 کولواہ چہ مکران ۽ گہہ انت
 گوں لشکر و پو جاں بہہ انت

تو گوشتہ کہ نانئ جَوانت
 نئے آپ و جُوو کَلگ انت
 نئے برنج وانب و خرمہ انت
 مکران چو پیر افتادہ انت
 پر مندی حرء رند پیادہ انت
 کولواہ نزو کچج مادہ انت
 کولواہ ہزاراں مردو یور
 نوشیروانی انت آدم خور
 میرواژی شیرینت تو چو مور
 کہدائی و بیچو پہ زور
 ہوشاپ تال مالار ء ڈور
 پیر اندرو تا حدِ ہور
 زیک و گشاگ تا کہ ڈور
 جاہو و مشکے تا آپ سور
 ترا کہدایاں کز تگ لگور
 پازل مبو چماں تو کور
 رند جسمگنت چو مثل چور

گشتاں بہ مکاں سر ڈھور
 تئی زرد پر حیا لال بال کنت
 اگل ات گنو کی گال کنت
 شو میں دپ ات احوال کنت
 مہلوک ترا ابدال کنت
 سر گشتگ و کمن سال کنت
 ہر کس ہوس پر مال کنت
 مکران ء احوال و حال کنت
 کولواہ اگر باران بیت
 سیلا و شکار سواراں بیت
 کچھ پر جواں شاداں بیت
 پنجگور بزاں واداں بیت
 دشت گوں سیاداں بیت
 زانین کلاچ پاداں بیت
 کچھ لگت چوپاں میار
 پنجگور ء نزیک ء بیار
 چوپردوس باگ نیوہ دار

(تو)

ہم چوں بہشت کردگار
 سے روجءِ راہِ انت یا چہار
 دارایتیں شہد و شیرہ دار
 تئی گندم و برنج و جوار
 تئی انب و انجیر و انار
 تئی ناہ و تئی بیدستی اوار
 تئی مسک و زباد بے گبار
 سے سہری شونزو اتار
 تئی کوش و کوشاں زرنگار
 تئی زر و سہر و کلدار
 درس پر جوال سودائی سنت
 چند سوداگر و چند سوالی سنت
 چند موجی و درگالی سنت
 چندے گدا بے مالی سنت
 چند مبلیس بد حالی سنت
 چندی تروپ و چند شالی سنت
 چند سیرک و چند پیازی سنت

(تئی)

چندی جوابِ عالی سنت
 مندی تمام ڈھوالی سنت
 ہر شوانگی گوہالی سنت
 پازل چار تو نابکار
 مندی تگار لاپیں حمار
 نئے اسلِ ایچ عالی ڈگار (تو)
 تو گز کنڈی بے میار
 کولواہ ہزاراں در ہزار
 شیر مگھیں دژمن لتار
 رندی ہر ءِ دُور ءِ بدار (تو)
 چندا یسے گوئشہ شگان (تو)
 چو کوہرانی شوانگاں
 بل تو گنوکیں ترازگاں
 بس کن تو چو دیوانگاں
 وتی جہازگات کُرتہ بیاں
 کولواہ گنما شہزادگاں
 گوں لشکرو پونج و گڑاں

آء شاہ پسندیں کیلگال
 وتی جما زگ اے کرتہ زیات
 ترا کھر پردپ و دستاں کپات
 توبد گوئشہ کہ امرات مہات
 بس کن گنوکیں بد نجات
 گرتہ دگر گالے بیان
 بیتیں منی زرد ء گماں
 بل کے گنوکی مرد جوان
 تو گوئشہ پر کھریں زبان
 کولوا ہی موش واریں کجاں
 سیاہ جاگیں لیگار گداں
 توبد گوئشگات، توبد لسان
 تو عیب دات پر نیکیں پراں
 نیک مہذبیں، توتی لسان
 باز بہتر منت اچ ناکسان
 اش مندی پر اب چھیں کجاں

(تو)

اش رندی مزن لاپیں جنال
 دیم سہنگ بنت اش ماں جلاں
 چو زرد و ذلیل و زاپراں
 ہر روج شود بنت مہراں
 گوں مسک و زباد وانبراں
 سیہ سرو شونزیں عثمان
 گرد بنت بہ بازارء نشال
 جست ء کنت سوداگران
 پُرس ء کنت ماہی گراں
 سیرک و پیازی کوجبراں
 سر مینتہ پر مسک و دُناں
 دست ماہی و دپ گوں تُرپاں
 چو گوکشتہ پیش ء شائران
 عاقل پریں کیمیا گراں
 شخصے کہ حندیت اندر ء
 کیتیں زبے دُور از در ء

(اگر)

اگن چمے نگندیت زاہرء
 نالین کنتیں چک و چاک
 باینک زیرینت درک و دراک
 پادیشی لرزینت نک و ناک
 زانکہ جنے مکرانی انت
 پاگردشاں سیلانی انت
 بازارء میاںء خل خل انت
 گوں بیکانئ چل چل انت
 من مجلساں گل گل انت
 گوں ہرکسء گل حسدگ انت
 بے لج سے مندگ انت
 تا قیامت شر مندگ انت
 مرگء بیہر انت گر زندگ انت
 گر سرور و شنزادگ انت
 بے نگ اگر آزادگ انت
 مولد پہ سد رنگء گمہ انت

گلے پہ مہیم خان گر گناڑی ء

اے شیر اچ سردار عبدالکریم خان میر واڑی ء شہگ ء پہ گر گناڑی
 ء سردار میر مہیم خان ء یک گلے ایت۔ کہ شاز گوں نال ء بیز نجواں وتی جنگ و
 حیردھانی درگت ء گر گناڑیانی مدت و کمک ء واھلدار انت۔ چیا کہ شاز گوں
 گر گناڑیاں نزکیں سادی و وار سئے داریت۔ میر مہیم خان ہمارو چانی تھا گر گناڑی
 ء سردار ات او گدر ء کوچک ء ٹوبہ ء رودور آتکی پلو ء ہتھیاری ء جہہ مند ات۔ او
 آئی ء چک و نماسک تن مرچی ء ہم ہتھیاری گدر ء جہہ مند سنت۔ مے شاز ء
 اے شیر ء وھد و پاس ہشتہ نکر تگ سنت بے اچ شیر ء بند گالاں ہے پدر بیت کہ
 اے شیر اچ ۱۸۸۰ء رند ہشتہ بو تہ۔ شیر ء یک سدو سے بیست و دو بند سنت۔

شاز ء چ واجہ ملک دینار میر واڑی ء ہم ہے شیر وتی اولی دپتر ء تھا
 ہشتہ کتہ بے ہشتہ ء تھا شیر ء مز نیں مٹ و بدلی آورتہ او شیر ء یک سدو پتا دو و بند
 سنت بے ماے حبر ء گوشت نکنیں کہ اے مٹ و بدلی شاز ء وتی سنت یا آئی ء چ
 ء اچ وتی شہگ ء چو شیں مٹ و بدلی آورتہ۔ ادا من شاز ء جند ء ہشتہ کر تگیں
 شیر ء رانی نیں شیر زرتہ کہ پھرے ڈول ء ہد ات کنت۔

جلدی کاسدی زور گالاں
پُھر دھوتیں دلِ احوالاں (منی)

زہرِ سنت کہ نبنتِ حج تالاں

مالو مدار بکن تو سیالاں

مہیم خانِ عو بدے تو حالاں

من اندوھی گناھے داراں

ارمان پر دلِ اے کاراں

اپوزِ اے پراہی گواراں

دِاگاں آتشی پر داراں)

گالاں کا تلیں کتاراں

شیرِ سنت و شگاں پر یاراں

پہا راجی ٹکرو سرداراں

نگ و نام اچا بے ساراں

پت و تورہ اچ سانگداراں

۱۔ اے ہند ملک دینارِ نبشتہ کر تگیں شیرِ سنتِ انت

۲۔ اے ہند دومی نبشتہ اے نیستِ انت

رپتہ از ردیں بے کاراں
 شکر اچ کادرے کرداراں
 پیش کپت انگت ء حاراں
 سردار بھم دنت تاجداراں
 زوریت زیادئیں بجاہاراں
 مستم لڑھی وت بارانت
 باری ہر کس ء سرباز انت
 گول حاراں ہر کس ء کارنت
 تہنائے من ء درکارنت
 ہر کس کہ میاراں بارنت
 پولنگاں اگن داگدارنت (گدارنت)
 پشک ء شودگ ء سردارنت
 سکین ساہتانی جاہنت (۱)
 دوست انت واگن بدواہ انت
 وهد ء سکیانی راہ انت

۱۔ اے ہند پرے ڈول ء شیر ء دومی نیشہ ء اتکہ وهد سکیانی آء جاہنت

ہر جاہ ء ہمیشی ڈاھنت

دوست انت واگن بدواہ انت

وہد ء سکلیانی راہ انت

ہر جاہ ء ہمیشی داھنت

عباس حال سخی میں مُرتہ

سردار ء حیا لے مُرتہ

چار روج ماتن ء برگوستہ

(زرتہ) مردی ء کمائی بُرتہ

حارانے سر ء سر بُرتہ

برایہی سری گل مشہ

جو نگوئے ء جتہ پرگست ء

ٹوھوی سر ء سر بستہ

حالہ نون نشانیت دست ء

شہ بیگ زئی میت پیوستہ

(۱) قیصر خان ء ء شہ شہ

نہیے ماں جمانی اشہ

(۲) سردار ۽ جھانے دُرشته

(۳) کوهی گُر جگنت چودشت ۽

ساکائی کلاتی پروشته

کولواه را سر ۽ سر مشته

هنگور ۽ نگا ہی اشته

سردار گاجیائی شته

(۴) جالک و دزک و نم پشت ۽

مکران ۽ هزاری شته

چپتی نہ برالد گشت ۽

سرحد چو بزانی دشت ۽

از چاہ ۽ جانگال برگوسته

گرم سیل ۽ تالد گشت ۽

۱۔ ملک دینار ۽ نیشہ کر تلمس شیر ۽ اچے ہند ۽ رند دگہ ہندے چوش کیت۔

شہ کو پدا برگشتہ

۲۔ اے ہند چہ سری ہند ۽ چہ شتر ۽ اتک۔

۳۔ اے ہند دومی نیشہ ۽ زیان انت بے ایسی ۽ بدل ۽ دگہ ہندے چوش کیت۔

دراول کہ میانی ہستہ

۴۔ دومی نیشہ ۽ اے در شیل ہند پرے

رنگ ۽ بدل یونگ انت

مکھیال ماں دسمتری تاک ۽ چارت :

نو تک زئی جتہ آء مست ء
 پنجاہ کُشکی تاشت ء
 کیچ ء را جتہ سے گشت ء
 سردار نی دزک ء بستہ
 دپال ء دپ ء زر تشت ء
 سوراں تالیے من حشت ء
 نال ء را نہالے رُستہ
 اور ناچ گوڑواں ناچ کرتہ (۵)

پش کپھیں اچ گوچھیں تاک ء :

سوراں تالیے من کشت ء
 جالک وناہو ء تالد گشت ء
 سردادی سرا سر دُرشتہ
 دپان ء دپ ء برگشتہ
 سیتانی جتہ پُشت پُشت ء
 اچ چاہ جاہگ ء برگوتہ
 جپنتی نہ برا الحشت ء
 گرم سیل ء پھر سلاج گوتہ
 آرتنی سر پر ازہ سُرشتہ

پھیں ماتس دسمتری تاک ء چارت :

مشکِ اش مشکینئی و پانچ گرتہ
 ز شیر ء گذر آج گرتہ
 باغبان ء دری سوتکہ
 مستحی کناری دوختہ (۶)
 تختی بادشاہی گپتہ
 جمل ء شہنمازی شپتہ
 ایلتازی مکان ء رپتہ
 نامداریں کمال خاں کشتہ

پش کپہیں اچ گو حہیں تاک ء :

بیستئی کشتہ ات تاہشت ء
 نوشیے راجتہ المست ء
 پنجاہ کُشتگئی تاہشت ء
 کیچ ء راجتہ سے گشت ء
 مکران ء ہزار مردی کشتہ
 سوراب پروشگی پردست
 نال ء را نہالے رستہ
 اورناچ گوزواں ناچ گرتہ

۶۔ اچے ہند ء رنددگہ ہندے چوش کیت :

سیواہ ء در ء موختہ

پنجگور مال تئی نئے بُرتہ

منی اردوات سرء سر زرتہ

پردگ شاہ پسندء گرتہ

(۱) بستہ چیدگے سردار ء

(Lieutenant Loueday) لبدینی کتہ گدار ء

تاجدار آحتہ پر تاجدار ء

(۲) نوشیروانی یلیں کہار ء

نیکیں نیت گنا دربار ء

(۳) گڈ آج احمد زبیدار ء

رپتہ پتہ اچا واند کار ء

دروگے نئے دگر من بستگ

نیحہ پرستان گونشنگ

۱۔ دوئی ہشتہ ء اچے ہند ء پیر دگہ دو ہند چوش کینت

یک سالے کرار ء گوستہ

پرگنہ کی کمال خان مرہ

۲۔ اے ہند اچ نشان یک ء ہند ء رند کیت

۳۔ اے ہند اچ نشان دو ء ہند ء رند ء کیت

ایران ءِ تانا کوہستگ
 بر جاہ پرشتگنتی دستگ
 پروشتگ کہ نبت پیوستگ
 نئے پر بینجوال بیت خستگ

دُراہنت زندہ پیر گوں بیلاں

گوں سچ و برادر و سرخیلاں

پروشیت آسنی میں جیلاں

(۱) نال ءِ ژندکنت گوں نالاں

(۲) نیلیت دژمنانی مالاں

(۳) سہدیتیں بدانی بالال

(۴) پرداواہا بلوچ یک دھکت

نئے اچ مردیہای شک انت

(۵) بشکیت ءِ ہزار و لک انت

(۶) گڈی چاکر شہک انت

(۷) لہزی چو قرآن ءِ خطنت

۱، ۲، ۳۔ اے ہر سیمکن ہند ملک دینار ءِ نبشتہ کر تگلیں شیر ءِ زیان نبت۔

۴۔ اچے ہند ءِ رند دومی نبشتہ ءِ یک ہند۔ چوش کیت۔

حکم ءِ چاکر شہک انت

- (۸) گوں باهوٺاں وٺی آءِ پٽِ انت
 نمر و زخاں منی دست سک انت
 زاینکھ عظیم یک ڈک انت زرشانیں
 یک جگے امیر ءِ هک انت
 کولواہ از بلوچ دلتراک انت
 پُردل اچ هزار ءِ یک انت
 مستیں شهنماز چورعد ءِ
 شہباز چو گروک وباد ءِ
 زاینکھ جمنٹ بز داد ءِ (۹)
 حدِ نال تا سیاہ پاد ءِ
 جاہو ہم نیت آباد ءِ
 شمنٹ بینجو ءِ بِن پاد ءِ
 گوئشہ میر بلوچ ءِ سک ءِ

۸۰، ۷۰، ۶۰، ۵۰۔ اے چارہند دومی دپتر ءِ نیشہ ءِ نیست ننت

۹۔ اے چارہند ءِ پیر دویہند چوش انت

اکبر چو ہما بہزاد

خان محمد سر ءِ چولاد ءِ

- من از گریشگ و دزک ء
 اے رندی رویں ایوک ء
 نندیں ٹوبہ ء من پک ء
 (۱) راجاں پادکنین یک یک ء
 کولواھ یردیں بے پت ء
 مہیم خال زیادینت از لک ء
 چو گورگندو ہما ڈرک ء
 (۲) رودیں گوں سماں یک ڈک ء
 مستیں میر حسن توتک ء
 حاراں ہارکنت مطلق ء
 نال ء را کپیت برچک ء
 (۳) من دی آحکن پرپار ء
 نشتاں ٹوبہ ء دربار ء

۱۔ اچے ہند دومی دپتر ء یک ہندے پرے ڈول کیت :

زوریں نکران تک تک ء

۲۔ اے ہند دومی دپتر ء نیست انت۔

۳۔ دومی دپتر ء ہند دومی دپتر ء یک ہندے پرے ڈول کیت :

باہوئی گنانا مدار ء غناگر گناڑی ء سردار ء

- (۱) براسانی وتی پارت ء
 بچار او مری زیارت ء
 مہیم خان دیستہ پر ہمت ء (من)
 پاد آحتہ سال پر پتہ ء
 رودین مستات پر شدت ء
 آحتہ پیرو شاہ پر ستہ ء
 (۲) من پر شادہ و نوبت ء
 دستوں جت پر انوحہ ء
 نال ء کور کنین من خطہ ء
 زوریں لشکرے راجانی (۳)

- ۱۔ اچے ہند ء پیسریک دگہ ہندے پرے ڈول نہ کیت
 گورگند و سال یک بارہ ء
 ۲۔ دوی دپترہ اچے ہند ء پیسریک دگہ چار ہند چو اسنگ ننت
 سوالی پیش جنت دست ء
 محمد موکلی چو مست ء
 شیر محمد نفاذ ء کست ء
 ۳۔ اچے ہند ء دگہ ہندے چوش کیت
 پاگی پردو شاہی بستہ
 نال ء رکنین گاجانی

بڈو ہار کنت موجانی
 (۱) بازنت زحم جنیں رکھشانی
 نمرود سرور انت پٹوجانی
 نر شیریں بلوچ زحمانی
 آء روج باز بیت توپانی
 پست من جو کدیم بورانی
 من دی چے گو نشین پرشان ء
 ہر چند کہ کنین الہان ء
 جامگ دور بیت ازجان ء
 رپتہ اے حوال تال حان ء
 کیچ و پنجگور تال مکران ء
 گنجیل بیلہ تن حاران ء
 گو نشہ صاحب رکھشان ء
 بستہ چیدگے مہیم خان ء

۱۔ اچے ہند ء ساری ء یک ہندے چوش اتکہ

حاران گر کنت پٹوجانی

بستہ اُو سری لوڈینتہ
 سیادی پردگی توڑینتہ
 (1) شیر پر شازاں رپتارنت
 گال پر علاقاں گپتارنت
 کورال دور سریں ہارنت
 شیپ و شیگاں آپکارنت
 مہیم خان من جہاں ء درست انت
 گر بر گردے بخت نئے سُست انت
 شیریں شیر علی ء پر زند انت
 ہر چاریں ٹکراں حاوند انت
 اش من چار کدم آء رند انت
 عیبی ایشنت کہ برز گند انت

۱۔ اے دوئیں گڈی بند گوں کہیں مٹ و بدل ء چوش بنت

شیر پر شازاں گپتارنت

گال پر علاقوں رپتارنت

- (۱) مرد واریں پکیر حول گیر انت
 مہیم خان پرچہ رنگ دلگیر انت
 میر و از ازل تئی پیر انت
 جار پیرک ء د سگیر انت
- (۲) کدات نئے از علم چوٹ انت
 سردار ات تئی باہوٹ انت
 ہر کس سُست بیت آء موٹ انت

۱۔ اچے ہند ء پیر ء دگہ دوہند پرے رنگ ء کاینت :

بتر دژ من ء سانگ ہند انت

زیاتی ہمت ء تقصیر انت

ہر جاہ ء علم خان میر انت

۱۔ اچے ہند ء رندیک دگہ ہندے چوش اتگہ :

۲۔ بالادات نئے اچ پکیر ء کوٹ انت

پسوںے پہ پسند خان گرداء

اے شیر مئے شازء پہ ایرانی بلوچستان ء واجہ میر پسند خان ء یک
 پسوںے ء رنگ ء نبشتہ کتہ۔ کہ واجہ پسند خان اچ نمپور ء کش کراں جہہ مندیں
 گرداں ات بے اچہ و کیش ہچی زانگ نیرت کہ واجہ پسند خان وت کئے ات۔ آء کئی
 چک و نماسگ ات۔ شیر ء وحد و پاس ہم نبشتہ نہ نیرت۔ شازوتی شیر ء چوبند ات
 کنت۔

پهلوان محمود بندوتی میان ء
 چست و اشتاپی سوار یوزریان ء
 جازت کن شیر بھمگ بلند شان ء
 سلطان یوزیریں گوہر افشان ء
 اہل و اوالد میر حسن خان ء
 سد ہزار شاباش پر سخمیدان ء

کشمکش و بوریفتی بدیمان ء
 یک پہ یک شورینتی بلوچال ء
 زاہریں شیری بستہ من بان ء
 پر مکرو بے مانا

(1)

جیلہ اش گرت کہ در برن جان ء
 پرہما پیش ء گر تگیں وام ء
 چگ و پرزند در شنتت دام ء
 کشمکشنت بانئ وتی چکران ء
 بر مگس پاکیس رچمگنت زانا
 روج و شب گول ہماخان ء
 بد بُرتہ پسند ء پرہے تران ء
 چندھاگالی گوئشتہ پرشان ء
 چوجواب داتہ بدہیر سلطان ء
 شار تو سوار بو پر باد پیمان ء
 کاگدے جلدی بر بہ ایران ء

چو جگوش شیر بھیمیں پسند خان ء
 پروتی پیر ء تو گموش گالاں
 شان مکن چو کہ جٹ و لبدال ء
 پیر بندی گوں جلک و زال ء
 مال ات برتہ اچ کوه ء پیوال ء
 ترس بکن تواچ صاحب اقبال ء
 اش عیسیٰ ء یور بشکین نکو پال ء (۱)
 اشتراء بار ء لیزہ پر.....
 انجہاں تاج پر ہر لنگ ء
 پر تو نئے دیستہ من کلات گیری
 نوں تنی عمر ء زرمحت پیری
 کوش ترایاتی سلطان جانگیری
 حج ندیستہ پر تو من خون گیری
 ذات ات اش گرداں استیں مہشوری
 گوات ترا گون انت شہر ممپوری

۱۔ دپتر ء تاک ء درحک ء سوب ء اسپے ہند ء رند کم و گیش سرودہ (۱۸) تن
 شانزودہ (۱۶) ہند زیان ننت۔ بے پیم ء دستری ہند ء گڈی لیز ہم کار انت۔

گر ترا سر پہنچے بیت مستیں
 خاں منی گمراہ بیت زبردستیں
 (اگر) براہوئے شیریں سینگ ات لگیت
 آسنی بارء مور نجا سحیت
 پھر بندے تو زیادہ بے ساری
 تو براتے (تکرار) شنگ ات پاری
 تو وتی بالاد کرنگ میاری
 نئے ترا سیالی، نیچہ دوستداری
 نئے ترا لُج و تورہ برداری
 اش سرء پرماں بو تہ ستاری
 نمودء کرتہ پشگء خواری
 شیر اچا خارء بو تہ آزاری
 پیل اچا مورء کنت خبرداری
 وعمدہ و روج حکم قہاری
 تو میرا مینء رازاں پہ سرداری
 اش ازل مرداں نیست و پاداری

پر حمل ءِ کار ءِ زیب نہ انت گاڑی
 تو بزاں یورینتہ وتی ماڑی
 تو پرا نادانی جتہ تاڑی
 (نوں) تئی ءوت بروت شاواڑی
 (تو) شان مکن بسیار واش گیش ءِ
 تو منتی استے گوں وتی خویش ءِ
 پر ہا مینالی تمہ ءِ پروش ءِ
 آءِ مگس ءِ دامن ءِ پیش ءِ
 مگرداچاہت پستی بن وکیش ءِ
 من زندیستہ پر فر بہیں میس ءِ
 مادگیں اشتر چوں جنت نیش ءِ
 ترس بکن تو، بردار اندیش ءِ
 بس بن پسند از بدیں کار ءِ
 بیار ہے بند یہاں بدے مارا
 کرم مدے تو گوں شیر قہار ءِ
 بل ہے پنجگوری سروچیر ءِ

چیدگے سہریں بستہ بوہیر ء
 پر مولاداد خان ء ٹکروہیر ء
 میر پسند راست بوہند چوٹ ء
 بندوتی میان ء بیا پہ باہوٹ ء
 اگر ایمن ء نندے تووتی کوٹ ء
 چوکہ بکال ء کش رُخ ء موٹ ء

کلمے پہ شہنماز خان ء

اے شیر پہ میر شہنماز خان نوشیروانی ء یک کلمے ایت۔ میر شہنماز
 خان شہیدیں میر بلوچ خان نوشیروانی ء مستریں سچ ات او کولواہ ء ہورنامی میں
 پیگے ء جہد مند ات۔ اے جہر گیر آرگی انت کہ میر واژیانی دبیز نجمانی میانچی ء
 یو تگلیں دُر ستیں جنگاں کولواہ ء نوشیروانی او میر واژی یکے دوی ء پلو شریک
 یو تگ بنت۔ اے شیر واجہ عبدالکریم ء جند ء دپتر ء نیست انت۔ بے آئی ء سچ
 واجہ ملک دینار ء وتی اولی دپتر ء تہا نبشتہ کتہ۔ شیر ء گڈ سراں وھد و پاس نبشتہ نہ
 انت۔ شیر یک سد و پنج ہند انت او چوش پنج گنت۔

بیاشارے میان ء بہ بند

سوار یو بہ اسپ ء سر بلند

بر چندیں واگاں بہ رند

اود ء کہ نشہ شہ پسند

شارچہ چماراھ ء مہ رنج

میر شہنماز خان ء بہ سمجھ

دنت انت پکیراں اسپ و سنج
 چوں باراں فشانند زر و گنج
 زیاتیں سپتء چوں جند
 دریا دلیں نو شیر و اں
 رستم نجاویں پہلوان
 شیرے پے گردن کشاں
 من سدھزاراں منت نشاں
 گوں شہ پسندانت، شہ جو اں
 شارے پے گپتارگاں
 سر حال بکن شہزادگاں
 گوش کن منی شیر و بیاں
 منء دوستے بزائی مہرباں
 از گردشء آخر زماں
 پسء مہرنجاں یک زماں (دتی)
 از تو رضا بیت لامکاں
 وتی براتاں بزماں بہتر چہ جاں

- گوں تو برابر جنت بدال
- (۱) شہباز شیرے حملواں
- (۲) اکبر سرء بیت دورواں
- تاراج کنت شہر و دھاں
- پادمال کنت کوہ و شماں
- ناکوئے پنتاں کن زیاں
- گوں تو تیار انت محمد خاں
- ہنجگور مراد انت من بیاں
- بستہ گلام محمد میاں
- میر سر فراز گوں منگہاں
- یکے حساب انت ہنجواں
- اش محراب منیار شک و گماں
- پروشتہ میر مولاداد کماں
- آراء شمار گوں چنگیاں
- یات کن تو کولو اھی دھاں

آءِ شہ پسندیں کیلگاں
 گوک و پسِ رُمیدگاں
 آءِ اشتری گلینگاں
 آءِ کوہسرائی بھینگاں
 گوکی جلوکیں سینگاں
 وار تَش پخیر گوں کینگاں
 بلئی تولوگی نندگاں
 سانڈی جن سرینگاں
 پو جے بزور اچ گیشترگاں
 ہم پُشتی کوہ وکیلگاں
 جسہ جن پہ شیریں ملگاں
 چند آءِ جن پر بنگاں
 جاہوتاں حدِ مادگ آءِ
 تانکہ سگ و پارگ آءِ
 سبزی میت لنگارگ آءِ
 منیل آءِ بد آءِ او بادگ آءِ

بند چیلے پر پادگ ء
 عیسیٰ، پخیر ء گادگ ء
 خون گیر توئے پس ماندگ ء
 توکل پر خدا ستار انت
 ہر روج خیال ء بار انت
 یا مرگ، یا کہ سو بدار انت
 یادوریں دھے گمسار انت
 مرد نندگ ء پھر نیار انت
 نندیت کسے گر نیازی انت
 یا کہ بدانی تاڑی انت
 یا کوش و پرورش و گاڑی انت
 بھت انگت ء ساڑی انت
 سردار گوں چچ ء ہاڑی انت
 حاراں گوں بگاہ ء جم انت
 پر شہنماز پرچہ گم انت
 کولواہ بلوچ چو رو ستم انت

ہر روج بدالء ماتم انت
 مکانی کٹنگ دم دم انت
 بندہ چرا ارمان انت
 حکم اچ قادریں رحمان انت
 روچے سرانی زبانی انت
 روچے ورنگ مکانی انت
 جاحورا دیستہ گوں تڑھاں
 پادکن تو بنگاہ وگڑاں
 حارانی پتھر پچو لیرواں
 چما تیار سنت پر جیرواں
 گوں بادشاہی میڑواں
 شہمات جنت پر بینجواں
 ڈاھ داتگی ملک و جہاں
 شور اوک و تاسیتاں
 گرم میل و سرحد دہاں
 سردار چوروستم داستاں

پئوجِ سرءِ بیتِ نمر و زخاں
 گوں پلٹن و زمبور چواں
 سلطانِ عظیم خان زیب و شاں
 چو حاتم ءِ انت زرفشاں
 شیریں امیر پر نگرگاں
 مستیں بدانی درگاں
 دوستیں مستیں پر دلخاں
 جاں بیگ و شیریں گاجیاں
 خان محمد ءِ بنگ میاں
 دراہی بدے تو سر مچار
 اے پئوجِ و آءِ پئوجِ بنتِ اوار
 دراہی ءِ بزدادی کنار
 کولواہ سرءِ سر بیتِ گبار
 جاہو بہ دھنزاں بیتِ تمار
 چو اشتر ءِ باز بیتِ مہار
 سلطانِ بلوچ خانیں کہار

زہر انت کہ تیگ بوت دو بار
 مندگ پہ مئے شان انت میار
 دژ من گو نشنت پر آشکار
 اشته شما ڈیہہ و دو ار

اجء گالال ہے پروسر ایت کہ اے شیر اج سردار آزات خان نوشیروانی
 مرگ ء بزاں چہ ۱۸۸۳ء چہ پشتر گو نشنگ بوت۔

پسوں پہ گلام علی حارانی ء

اے شیرِ حاران ء سردارِ پر دل خان نوشیروانی ء ایران ء بادشاہ
 اشرف شاہ ء کشک اوجائی ء گوہر ء پتھر گرنگ ء اوپد اچہ نادر شاہ افشار ء ترس ء
 سندھ ء کلہوڑہ حاکم یار محمد ء گور ء روٹک ء آئی ء باہوٹ یوٹک ء کسھ وکیل ء
 بارہ ء حارانی شازگلام علی ء ہے سر حال ء شیر ء پسوانت۔ گلام علی کہ سردار
 عبدالکریم وت آرا حارانی گونشیت وھدیکہ آئی چچ ملک دینار میر واڑی گلام علی
 جد گالے نبشتہ کنت۔ اے مرد ء وھد و زمانگ تہ زانگ نیت بے منی خیال ء وت
 او سردار عبدالکریم میر واڑی سر پہ رند ننت۔ سردار پردلخان ء اے جنگ
 ۳۳۔ ۱۷۳۱ ء ء میانچی سالانی تہاوتہ۔ کہ اے درچ ء قلات ء حاکم عبداللہ
 خان قمارت بلوچانی نامداریں تاریک زانت واجہ گل خان نصیراے وکیل ء
 ۱۷۳۱ ء، نبشتہ کھت وھدیکہ حاراں ڈسٹرکٹ گزیٹیر ء ایشی ء بارو ء سال
 ۱۷۳۰ ء، ء ء ہمد و پاس نبشتہ کنت۔ اشرف او پردلخان نوشیروانی ء میانچی ء اے
 جنگ حاران و سیستان ء چارھدانی سر ء ایرانی بلوچستان ء سر ڈگار ء بتہ۔ اے

حیرت انگیز انت کہ اے ہے گوہرات کہ اُندوستان ء تار یک ء ”کوہ نور حیرا“
 ء نام ء مہشور پوت و نام پکت کہ برے نادر شاہ ء دست ء پکت، برے گول
 بادشاہانی تاجانی جلوہات، برے پنجاب ء مہاراجہ رنجیت سنگھ ء ایشر لوتی منج و
 حزانہ ء بہرے جوڑکت کو پرنگی حاکمانی اے سر ڈکار ء سر ء حاکمی ء وحد ء آہانی
 دست ء پکت و مردچاں بر طانیہ ء ملکہ ء تاج ء جلوہ و بر لہ انت۔

اشرف شاہ اوسردار پردلخان نوشیروانی ء گوہر ء سر ء پادا سنگھیں جنگ
 ء عبدالکریم میروازی ء نبشتہ سنگھیں شیر ء آئی ء چ ملک دینار میروازی ء دوتی
 اولی دپتر ء تمانبشتہ کہتہ کہ شیر ء دوسدو پنجاہ و شش ۲۵۶ ہند بنت ہے شیر ء
 نبشتہ ء وحد و پاس نیست۔ بس ملک دینار ہمکے نبشتہ کنت کہ ”گفتار قبلہ گاہ من
 پانچ شیر غلام علی جد گال ہمیر پردل خان نوشیروانی“

ہر سحر نالین یا خدا وند ء
 دور کن منی موجود اریں دل ء رنگ ء
 من بے تحریر گرتہ اے رنگ ء
 من پے دستور ء گوئشیں گالاں
 من حیرداریں پیش ء احوالاں
 گوش کنت دانائیں شکر گالاں
 عاقل و اشراپیں نکوپالاں

کیمیا اگلیں صاحب اقبال
 عالمء معموریں گہمیں سیال
 پر صاحب حارانء سپہ دارء
 پر پردخان و میان سیاہمارء
 ناگہاں شورے زرت نامدراء
 مصلحت کُرتئی گوں وقتی یارء
 گوں حالہء سرکشیں کماندارء
 آسمانت ریکی درس یکبارء
 کل رکھشانی پر ہے کارء
 زاہرء گوئشتئی گنا میرء
 گوں پردخان و گوہریں میرء
 تاہما کرمانء رواں دیء
 بر مشہد زیارت کنال پیرء
 جبہ جت از حاراں پردخانء
 دیمئی داشتہ بر گنجیں ایرانء
 پر حسد بھیم داتئی شیرانء

تاری جت چو روستم ذالء
 ژندیت ایران پر لگت مالء
 اش زریانی ^{هکبہم} نالء
 بازگراں ہدی ء جن و مالء
 سیر بیت حاراں تاحے سالء
 از قزلباش ء ہدی ء مالء
 ہاری ملاں ء ریت در حالء
 میانی بستہ چو شاہ تاجدارء
 لشکرے گرانیں زرتہ قہارء
 یک ہزار اُشتر گول ات پہ بارء
 سے ہزار ڈاچی سٹ والگارء
 دہ سدی زریاں زرتہ سردارء
 پردلخاں ء اومیان ء مردوارء
 پر زمین پشت ء گیک نہ ات پونجء
 اندرات آزماں پر ہے موجء
 با ^{گکبہم} جالک ء گوانگر ء گوستہ

عبداللہ خان ہم آہستہ و رستہ
منتی دستانی وتی بستہ

(تو) دو روج نندے پرہے جاہء

میرنواب خان و او مرء دراہء

درس کابینت پر خدمت شاہء

رپتہ تال سرحد و پٹ دراہء

بجویشاں ء رپتہ اچا جاہء

بیخ سلطان، شطء دریا ء

میرزا بد پنیلیں کپت برچاہء

کم زبان لوتہ بروت ساہء

برنگ و درکال وارت اژدیاہء

فاسدیں مرد کرنگ ات گاڑی

گران انت شیرء زر خنیں تاڑی

زرتگئی گرانیں پوے تریناںء

رہنگ ات ز شیر سانڈی دریپانء

چپتئی مپور تامند ء کپانء

رُپتگئی مال و زپت رود بارء
 پر دلء شور دات دلی ہارء
 گپتگئی ز شیر پے رنگء
 آء پھا تاراج کرتگی دنگء
 نئے کسے داریت کڈرت جنگء
 کئے سرء جنت گول آہن و سنگء
 ملک کرمان تا بندر لنگء
 حد بو شر تا گنجیں مینابء
 از کلات گیری دھکے و تابء
 ترک جستنت چو مرگ نیم بالء
 اش پردلخان و صاحب اقبالء
 حد مہور تا با گچہیں لارء
 یک ہزار ترک شتء اشارء
 چار ہزار ہندی گپتہ سردارء
 دلبر و دوست چوماہ ء دہ چارء
 یک پہ یک بخشائی سپاہء را

پردلخاں ء او گوہریں تیگ ء
 رپٹ تال شیراز ء گوئر و گیگ ء
 سیل کناں یوت تازر ء کر ء
 بندر عباس جت بہادر ء
 بر جکنی سر جنگل ء گوستہ
 از چما راچی دامن ء گشتہ
 باز قزلباشی جت پراگتہ ء
 لطف علی حال ء پر حسد بستہ
 منت وزاری کرتی گوں مست ء
 چل و چار دفتر دات پردست ء
 از چمود برگشتہ مزین گواتی
 راہ ء ہر پیلا اہل تہمیں ہتھی
 اے حوال کنڈال رہنگ ات زیاتی
 گوشتہ ترکاں پرست و بے واکی
 پردلخاں کہ آحتہ ایران ء
 اے دگر سال ء جنتیں تہران ء

چیت ء شیر از تالار و کرمان ء
 پردلیخان ء او گوہریں بیر ء
 گمشگ ات پڑاں ء پرادیہ ء
 آحت بر گنج شہر نمپور ء
 گنج و دنیا بخت مہشور ء
 حاتم ء تائید انت پے رنگی
 داتگنی داد از خداوندی
 سہر پر شاہیم سہر کتہ چندی
 دات پر رکھشاں ء سے بندی
 حاراں سے آباد یوت ہمارندی
 دزک و جالک ء میانگ ء گوستہ (از)
 آحت بر حاران ء دیمہ ء نشہ
 کندھار باگیں لرزگاں کپتہ
 پردلیخان ء احوال، جاہ پہ جاہ رپتہ
 دیر نبوتہ کہ گونشخت درست ء
 بر ملک ایران ء نادر شاہ رستہ

اش ملک محمود ء مشہد بُرتہ
 بادشاہی تاجی پروت ء زرتہ
 بر اصفہان ء گوا تگر ء رپتہ
 اشرف ء بہت از قادر ء کپتہ
 تخت اصفہان ء نادر ء بُرتہ
 اشرف اشتاپی دُرشتہ زوت ء
 آحتہ بر گرم سیل ء پٹ ولوت ء
 ناگماں براہیم ء دچار پوتہ
 چوپار ء او ہوشگ ء روتہ
 اشرفی کشت و گوہری زیتہ
 براہیم اشتاپی آحتہ بر ہند ء
 گوہری دات ہر دل ء جند ء
 تو اگن ترسے نادر ء جنگ ء
 زوت برو چیدا پردگر ہند ء
 جاگہرات نیست گمیراج سندھ ء
 گوہر ترا بس انت تاتی زند ء
 پردل پر چرو دانش ء کپتہ

دیم پر امیال صاحب ء رپتہ
 برہما روج و برہما ماہ ء
 آتہ حالے اچ شاہی درگاہ ء
 برہرات گوئشتہ نادر شاہ ء
 پردل ء مکیلین زندگ و ذراہ ء
 حال و میر پریات کتت زاری
 پردل ء کرت بدیں کاریے
 ناشرو ناہک ء جتہ لار ء
 گنجیں ہمپوری شپتہ گدھار ء
 ہمد ر یو شہری جتہ چند ء
 مینابئی تاراج کرتہ پنچ رند ء
 پر قزلباش ء ناہکیں ہمد ء
 پر حسد گوئشتہ نادر ء چند ء
 پردل ء مکیلین پر ہے ہند ء
 نادر ء پر ماتہ (میر) تقی خان ء
 لشکرے زور اچ پونج ایران ء

تو بروحد کیچ و مکران ء
 پردل ء بیار اچ ملکہ جاران ء
 نادر پر گنج بہریں ہرات رپتہ
 میر تقی خان اچ گوادر در کپتہ
 پردل جے احوال ء سنی بو تہ
 رپتہ بر جاران ء پٹ و کوت ء
 دیگی پر سندھ و ٹھٹھ ء داتہ
 نشتہ گوں میاں خان مزن گوات ء
 یک پہ یک احوالے وتی داتہ
 پنج و چار ماہ ء بر ہمود نشتہ
 گوہری ہر چار داتنت پردست ء
 ایدگہ سال ء بر پدا گشتہ
 آحتہ بر کولواہ ء دیسہ ء نشتہ
 پروت دیستنی نئے دگر جاہے
 نادر ء آس ء گپت ہر جاہے
 قادر ء دات بہت اقبالی

آحت گوں دینار (۱) حال و احوالی
 نادر سلطانے نئے تئی سیالی
 گوشت ملک ء یجبر رپتار کن
 گوں تقی خان ء گال و گپتار کن (بیا)
 تووتی دانائیں سرء سار کن
 اچ ٹگلیں کولواہ ء پردخان ء
 دیم داشته پر کیچ و مکران ء
 توکلی کرت پہ رب و رحمن ء
 رپتہ پہ شیر بھیس تقی خان ء
 پہ توکل مردی و کرامات ء
 نائب ایران ء سلام داتہ
 میر تقی خان ء پر لطف و آیات ء
 سخ و زریان و زحمی بخشاتہ
 ذمہ دار بوت پر حکمت شاہ ء
 ہر دلی ہر تہ از چما جاہ ء
 گوادر و چہبار ء گوست اناگاہ ء

پر جکنی سر جنگل ء گوستہ
 از چہارا سک ء دامن و کشت ء
 نادر چغدی آصحت زہریں
 پردل ء بیارت پر دلے کہریں
 میر تقی میر خان گوں پردل ء جند ء
 بر ہا شاہی گوانگرو ہند ء
 مست و گراہی رپت بر جاہ ء
 پستمی روج ء برتگنی بر شاہ ء
 نشت ہمودا بر شاہ ء درگاہ ء
 پردل ء برت زوت نئے دیر ء
 نادر ء چارت پر ہے شیر ء
 باز دگر سلطان ء دے چارت
 پردل ء نزیک ء منی بیارات
 پر منی گالی ء سری دارات
 نادر شاہ کپت پر گال و گیتار ء
 پردل تو پرچے بوتی بے سار ء

حد بو شهر تا با کجہیں لارء
 گنجیں کرمانء شہر و بازارء
 بندی و ہولت گپتہ بسیارء
 اشرف ات کشتہ پر کجام کارء
 مرگ کجا زوریت اشتراء بارء
 مور کجا کنتیں پیلء شکارء
 حج نتر سے اچ وتی ساہء (تو)
 گوہر چرا دات با سندھء میاہ (۱)ء؟ (تو)
 چے ترانپ بوت برا جاہء؟
 چے ترا داتہ ٹھٹھہء شاہء؟
 اچ منی بھیمء ماہی و لرزینت
 لک ٹمن پولء گوہر کرزینت
 زاناں ترا زرتہ و ہدہ و ہکء
 چست جواب دیئے راست و پر صدقء
 پردل چو ز شیرء جواب داتہ
 سستی نیست اچ منی ذاتء

من مٹناہ بسیار کر مگن چند ء
 الکھن اِشت و ر پگن سندھ ء
 جہ پہ جہ گشتن پر ہے رنگ ء
 تاکس نزوریت صاحب ء جنگ ء
 ہرچی ترا پر ماتہ خداوند ء
 گر کشی مارا خون ات منتیں
 گر بہ بجئے عیش و نوبتیں
 بجشگ تئی گالی ء سر ء پتیں
 مہربان بو تہ باد شہ چندی
 کیچ و پنجگور بکشت آء رندی
 ہمت بر پوشا کی دانتت شاہی
 زین و نریانی دانتت دلواہی
 چندھا مال گول گنج و دنیاھا
 پر دل ء بخشاتہ ہما شاہ ء
 بازی گرتہ منت و زاری
 عرض و پرپات کرتی سے باری

میردرا تو ہدی کر محبت پاری
 ازوت ء سیه بوت ہند دیناری
 بدنگلی دُرا خان پرا واری
 دات پر دینار ء کچی سرداری
 پر وتی سلطانیں سر ء ندر ء
 منی تیرہ لیل ات کرت ول قدر ء
 تابنا کنت چو چاردہی بدر ء
 منت ء زوریں تا وتی زند ء
 پر تنی خدمت ء ہمو رنگ ء
 میان بستہ چوزر خنیں دنگ ء
 بخش من ء کچج ء کچہگمیں بد ء
 مہربان بوت بادشاہ زانا
 گوششقی گول شیریں پردخان ء
 دُرا ہند انت ماں ملک ایران ء
 بد محبت بد بد ء ملک اصفہان ء
 تو بزور چندے سوار پہ پرمان ء

ميار دُرا را از ملكِ ايرانِ ء
 پردلخان چو چاکر رند ء
 پروتی باهوٹ ء پدو رند ء
 نادر ء سوارو پُغھ یی زرت
 اود بر اصفهان ء الکبه ء رپتہ
 دُرا شیریں چه بند ء درکپتہ
 پردل ء زیارت کرتگئی چندی
 ایشنت تی آزات کرتگیں بندی
 اش سر ء پر خان بوت حد اوندی
 پردل ء روج و مدعا دیستہ
 نوزدہی گوستہ برہما پیست ء
 تیمر ء مردی توکلے عمرتہ
 اچ اصفهان ء لاشہ یی زرتہ
 ترونکلیں ارسال رہ ء گواراں ء
 چلمی روج ء آحت بہ حاران ء
 گوشگ درنا او گہیں پیراں

لک رکھناں ۽ سرور و میراں
 تھر ۽ خدمت ۽ دل ۽ بیارات
 پرستان ۽ اہل ۽ اعتبار بیارات
 کل رکھناں پیشتر ۽ چارات
 گو نشکھیں گال پر عاقلاں کرزانت
 بارگنا آرات خان من ۽ عرض انت
 گوش کنگ شیر ۽ پر تر فرض انت

پیگورے پہ میر مہیم خان گرگناڑی

اے شیر شازء پہ گرگناڑی ء سردار میر مہیم خان ء نبشتہ ءتہ۔ شیر
 وتی ڈول ورہند ء کلبے کم او پیگورے گیشتر لیگ بیت۔ بل ادا من ایشرا کلبہ او
 پسوی میں شیرانی لڑ ء آورتہ و اوارکتہ۔ سردار مہیم خان گرگناڑی ء بارو ء
 سر جمیں حال من ساری ء یک شیرے کہ سر حال انتنی ”کلبے پہ مہیم خان
 گرگناڑی ء“ نبشتہ ءتہ او منی خیال ء اے شیر ہم ہما پیسر یکیں شیر ء یک کڑی
 ایت۔ ہمیشا گرگناڑی سردار ء بارو ء ہما شیر ء سر حال ء بچارت۔ اے شیر ہم
 شازء ء جند ء دپتر ء نیست انت او آئی ء بچ ملک دینار ء وتی دپتر ء تمانبشتہ ءتہ۔
 شیر ء یک سد و پنجاہ و یک ہند بنت او شیر ء گڈ سرال و ہد و پاس دی نبشتہ نہ بنت۔
 شیرے پرے ڈول ء بنا بیت۔

بیاکاسندے دانش جبر

بیا او سلانوں بجر

اود ء کہ نشہ شیر نر

آء شیر علی شیرء پسر
 مہیم خان سکی میں نامور

شیر و شگاناں بد مبر (منی)

گوئشہ ترا پرھک شتر (من)

اچمن ترا دوستیں سفر

چو کہ تئی نورے نظر

دوست ہم مدارے مال و سر

(۱) سراسر نہ بند بیتیں کمر

لانت پرا براس ء ستر

گیت کا گدے خضر ء مگر (تو)

نئے زندگ ء اتک حشر

تئی پوشاک و مال و گنج و زر

تئی اسپ و مہری و شتر

استال بہ چار روچ ء گزر

حاک بر سر ء دگنیا بتر

شہباز چو پے نوک ثمر
 نیستیں جلالِ حالِ ہنر
 مہیم خان پسر، لہ پدر
 میر قاسم خاں پرزیب و پر
 نئے کنتیں علی مرداں ہزر
 عبدالکریم جنگِ ۱۰ پر
 بوتیں شفیع محمد گدر
 چندینے کمرت زیر و زبر
 رودینی ہانی سیہ جگر
 میر حمل اچاواں زیادہ تر
 جگر چٹناں تیر و تیر
 امید علی یے پھر ظفر
 چشم بہار تیر چو مطر
 دلشاد ۱۰ زانیں معتبر
 حیر بھک بخت ستم جبر
 گوشتہ رسول بھک ۱۰ امر (من)

میر محمد حال تحم شکر
 شاما الواد میر او مر
 کولواہ و مشکے تاں گدر
 براس سنت منی بازدر پدر
 بے تو کلیں کوھی بشر
 اگن است وتی پشت پدر
 اچ نالء کنت پرچہ خطر
 کاسد منی گالاں تمام
 سرکن حسن خانء سلام
 میر پیروشاہ جنگء امام
 سوالی داریت نیک نام
 میر محمد موکل از ملک جام
 شیر محمدء شاباش مدام
 پنج سد لغاڈی سنت گلام
 گوشوکتہ جدگال زمام
 گزین بچتہ پر کرزد دام

چندی شتہ پر زیرِ دام
 دو ستین و چار گیت مقام
 براس سنت منی راج ٹکری
 چند خویش و چندے نوکری
 چند سال و چندے بزرگی
 چندی رعیت سنت زر خری
 ملک و رعیت باز بوہری
 بشکیت چار او مری
 میر احمد و ایلتاز، کبری
 میر حالہ او حالہ زئی
 ٹوہو او جوگو یک رئی
 گورگند او آء میراں زئی
 کومی سال انت کوہری
 سنیں قلندر منہی
 ذکر مینگل سنت خوار زاہی (۱)
 راج سنت منی پر دپتری

رودین پدا آحتہ پدی
 بوت اچ سال کالء روى
 ٹوھو جتہ باز لمڑى (۲)
 مہیم خان تو اولادِ علی
 دوستے مہئے تو یک دلی
 نئے زانئے من ء تو ہمیلی
 من آحکن تئى پترى
 تئى کوٹ و تئى بان و درى
 دست پر شھنگل روت پر گورى
 پٹو بے بزور تو برادری
 خرگر نروت، بار پر خرى
 من اشته حیلے ہاترى
 سردار چو شاہ ء نادری
 نمرود خان چورند چاکرى

۱۔ پارسی لہزائیت خواہر زادہ

۲۔ اردو لہزائیت لومڑى ہزال روبا

پٹو جے عظیم خان چومری
 آسانی گرسندے کوہکری
 زینت امیر ء دانش وری
 شیریں بلوچ شیرے نری
 ہاری ملان ء ہار کنت
 نال ء بہ دھنزاں گار کنت
 آء بنجواں ء سار کنت
 من آحسگن پروشدلی
 ٹوپہ مکاں انت اولی
 مہیم خان چو پیگر باہری
 (سے بار) پٹو جے بزوریت پہ مڑی
 بارے مثالے لیڑھی
 باہوٹ جلیت اے پڑی
 ڈاھ دانگی ملک و جہاں
 تو تک تاں حد باغبان
 سوراب تاں سیہ کنب ء گراں

جم بوت پٹو جے پیکراں
 من کہ دل ءِ گرتہ گماں
 حاراں کیت گوں گوڑواں
 مہیم خاں ءِ شیرى ہکلاں
 چو سوداگرانی اشتران
 وھدیکہ گندیہیں بدال
 آءِ روج زاننتیں خویش و جاں
 آحتہ حوالے ناگماں
 گوئشتہ نبی داد پر زباں
 پٹو جے چہ نال ءِ بوت رواں
 (میر) حمل گوں شیرى گرگاں
 لعل جان وتی بستہ میاں
 آحتہ بہ مولہ ءِ دھال
 قادو ردریں شیخامدی
 جٹ او حراب کاریں لدی
 آھن برائے کاسدی

امیت و بھیم و دہشتی
 مہیم خان ز یوتہ کدی
 تو داشتہ منی جوریں بدی
 یات ات نیت کہ آء پدی
 ساکا ملوکیں ساجدی
 پر ترس بھیم ء مینگلی
 نئے بیچواں دات ہمیلی
 تو زرتگات مردی کدی
 سردار و راج و ٹکری
 باہوٹ جلی سروری
 مہیم خاں بگوشہ زاری ء
 (من ء) میزار انت جنگ و گاڑی ء
 نئے دُرس کنین میرواڑی ء
 پیدا ال اچ تمر اڑی
 اشتی کلات گوں ماڑی ء
 پرزندو ذال و نیاڑھی ء

رپتہ بہ زرد باڑی ء
 گردینت پدا رودنی ء
 سلوات ات کرت پر حونی ء
 زلماس ات اشته چونی ء
 مکیم خاں ترا ساریے نیت
 بنجو چو سیاہ مار ء نیت
 جنگ ء جمانے گار نیت
 شباش ترا باتیں سال
 رودین ء گوشتہ شیر و گال
 داتہ نغاؤ یساں حوال
 ماہم نہ کن تاسیال
 اور ناچ تاں جھاؤ و نال
 میاننت اگن مانند ذال
 چو روستم و دارا مثال
 ماہم نہ کن اچ ٹویوا
 براسے اگن بیت بے حیا

ماراں بیت نالِ ءِ دوا
 شپ گوستہ تن وهدِ سبہ
 اچ حاراں ءِ بھیم ودهشت ءِ
 بینجو اچود جہنت پدا
 رودینی آلِ گرتہ سدا
 حمل مثالِ ءِ بوت بلا
 تال کیا مت ءِ استیں تلاہ
 جنگ جہنت آخر کہ سلاہ

گلے پہ جام میر خان

اے شیر ء اشار ء پہ بیلہ ء جام میر خان ء یک گلے ء رنگ ء دیم
 داتہ۔ کہ جام میر خان بیلہ ء جام ات۔ اے شیر ء تما اشار چو وتی اندگہ گلہی
 میں شیر انی وڑ ء گوں بیلہ ء جاماں وتی سیادی و واری ء درشاں کنت او اچائی ء
 لوٹ کنت کہ جام آرا گوں آئی ء بدی داریں بیز۔ نچماں آئی ء جنگ و دواواہاں مدت
 و کو مک بخت۔ اے شیر ہم من ء اچائی ء چ واجہ ملک دینار ء دپتراں دست
 کپت شیر ء گڈ سراں پھیل وھد و پاسے نبشتہ نیست ہمیشا ماے حبر ء گوں دلجمی
 ء گوشت کنیں کہ شیر جام میر خان ء حاکی ء اولی بارگ ء نبشتہ بو تہ یا کہ دومی
 گشت ء حاکی ء بارگ ء چیا کہ اداے حبر گیر کچی انت کہ جام میر خان اولی وار ء
 ۱۸۳۰ ء ہجرتن ۱۸۷۱ ء بیلہ ء حاکم و جام بو تہ وھد یکہ پرنگی ۱۸۷۱ آرا دزگیر
 کنت او تن ہپت سالاں اندوستان ء شار ”پونا“ ء کیز بیت او سال ۱۸۷۶ ء
 پرنگی ہاکمانی، خان خدادات خان اوسر دارانی میانجی ء مستونگ ء مھشوریں اھد

نامگ و درج و خان و سپارشت اودیم زوزی و سر اپرنگی حاکم جام میر خان و را
 ایچ ”پونا“ و ہندی و ۱۸۷۷ء نہ ایوک و آجوکتت بلکنیں یک وارے پد ایلہ و
 جام و حاکمی و ہند و نادیکت کہ تن ۱۸۸۸ء آء حاکمی کنت اوہے سال و آء
 بیر ان بیت۔ ہمیشاے زانگ نیت ہک واجہ عبدالکریم و وتی اے شیر کجام و ہد
 وباریک و نبشتہ کتہ۔ البت شیر و یک سد و نہہ بند سنت او شیر اے رنگ و بنگ
 کنت۔

شکر انت من و را

گون کریمیں کردگار و

مصطفیٰ گوں چار یار و

دست من گیرد کرار و

شائر بیا پر توار و

لس و برو تو پار و

شر بنازیں شہر یار و

شاہ میر حال جیگدار و

نشتہ مال کوٹ و زرنگار و

بل و بیرک و سگار و

(توں)

توپ و کرنا او جزار ء
 پلٹن و ریفل کتار ء
 لس ٹمنا پنجاہ ہزار ء
 براہو او جدگال ادار ء
 اورماڑہ تن سندھ ء پار ء
 حمی آل عالی تبار ء
 مردو مری ء سوار ء
 زیب بنت جام صاحب ء را
 بیلو ء ڈر دانگ ء را
 حاتم ء او باہگ ء را
 دوستم ء اولادگ ء را
 چوچو نش شہزادگ ء را
 پشت پہ پشت ء یادگار ء
 پارٹی پر وھد کار ء (منی)
 زیارت پر پیداوار ء
 عھرت آزمونہ ست بار ء

جھاؤ گرو گبار ء
 سلطان عباس قمار ء
 اش تئی شیری شکار ء
 اش تئی بھیم و نہار ء (نہردگ)

شت و ہشت رپتہ بہ گار ء
 نوشیروانی بیل و یار ء
 جام گلام شاہ چو کہ ہار ء
 مشکے ء شرء کنار ء
 مک ائی محمد سنار ء (محمد حسنی)
 داتی آرام الکبہ ء را
 پردگر سال ء بہار ء
 رپتہ جام چو زر مزار ء
 اود پرا حاران ء پاد ء
 ژندی کمرت بیسگ ء را
 بوت گول عباس دُچار ء
 پر سلاھ و کنول و کرار ء

عورت آساں زیادہیں بارء
 شاہ میر خان جماندار
 پر وتی پیر و پت ء چار
 خدمت ء پیش ء دل ء بیار
 گوں ایلاں او نکوکار
 تاں کیا مت نیکی نیت گار
 تو اگن میر خان شاہے
 مے پُشتانی قبلہ گاہے
 توئن پیر ء اگن نصیری
 مے زیارت گاہ ء پس و پیری
 تانکہ دوستین و پیری
 پر تو زیب ایت دستگیری
 تو ہما میر خاں سرور
 احمدی شاہانی درور
 آء حسن خان و سمندر
 احمد و ایلتاز و کبر

محراب و حجار و اُومر
 ہمدلیں براسِ محنت و برادر
 من تئی باہوٹ و نوکر
 تو دوستِ زنائی، دژ من پرور
 تو پشتانی دیستہ دپتر
 رپتہ جامِ مندہ بہ ننگر
 گوں اتے دوستیں بیدر
 سندھی کرت آس وانگر
 بلفت اچ بیلہ شدہ در
 ٹپی میں ڈیڈار ء سگر
 بسنگ ات حجار اُومر
 تو جتہ آ ء سکی در
 منی پیرک ء پر تیگ و حنجر
 در اول کپتہ ہے گر
 اچ من ء بنجو محنت بہتر؟ (نوں)
 صاحبی درگاہ او انور
 ہمسر محنت سیرک وانہر؟

ہم ترازو وا دو شکر؟
 توشتے سیواہ بہ یجر
 پاتھ والی ء خانی
 اسل و نا اسل ء نشانی
 بیجو ء پت و طریق ء
 زانت چو دوست و حکیم ء
 لچ دریا ء غریق ء
 چک نیلیت رفیق ء
 میر علم خان نکو نام
 میر سفر خان ء کزت شام
 پو تک ننت جنگ ء جلاخام
 اش امنی خویشاں گرام
 شمداد و عیسیٰ بخت کام
 تنی ہذمت اش کرت سرانجام
 گول وابہ ء داشت سرانجام
 کیمبر ا خان ء جہاں سوچ
 کرت وزہ ء آچھے روک

برکٽور آڙنجي هما شوک
 سورگزي نامش کٽه نوک
 مينگل ۽ سردار سالونک
 پڻو ۽ مکر ۽ جٽه لوک
 پر بداني مکرو شور ۽
 رپٽگئي تان آپ سور ۽
 شير دل برموله ۽ ڏهور ۽
 گرجه اوگان ۽ چور ۽
 پرا مکران غماز نالي
 خان براهو بوت زوالي
 بادشاه انگريز شالي
 تو مدے زرسال په سالي
 وارت کلام لعل جان گون عالی
 کيهر آ سے برا فروخته
 اے جمانی يجر ۽ سوخته
 کيچي زراں دپي دوخته
 وٽي مکرے په لعل جان بيا موخته

سیمی در

گلاؤستا

سہڈائے پہ سردار آزات خان

اے شیرِ آراشا زءِ پہ حارانِ سردار میر آزات خان نوشیروانی
 سپت و توسیپ ءِ نبشتہ کتہ کہ اے شیرِ آراشا آزات خان ءِ، سرِ مچاری، دلاوری
 نان دہی و داد بکششی، میارِ حلی او پہ باہوٹ ءِ لائک بندی ءِ سپت ءِ عفت و
 سہڈائنت او آرز آچہ کش و پہنات ءِ اندگہ سردار و راجی مستراں لائک تراو دی
 ترلیکیت۔ بے اچ شتر ءِ بندال ہے پدربیت کہ شیرِ ناتوام انت و سرجم نہ انت
 چیا کہ شیرِ ءِ در ستیل بند پنجاہ و ہپت بنت۔ او شیرِ ءِ بندات ءِ ۱۲۹۷ ہجری
 ۱۸۸۰ نبشتہ انت۔ بے منی گمان ءِ اے مں دپتر ءِ نبشتہ ءِ و ہد و پاس بنت۔
 اے حبر پک انت کہ واجہ عبدالکریم ءِ وتی اے شیرِ چہ ۱۸۸۳ ءِ پیر سردار
 آزات خان ءِ زند و حیاتی ءِ نبشتہ کتہ، چیا کہ سر ۱۰۲۱ ات خان ہے سال ءِ گرماگ
 ءِ کم و گیش جولائی ءِ ماہ ءِ میر ان بو تہ۔ شیرِ پرے رنگ ءِ ہنا عیت۔

نام حدائی یا تیس، لک بھٹکھیں داور انت

ستار بے نیاز انت، اللہ اکبر انت

محمد منی کو مک انت، چار یاراں لشکر انت
 آء شاہ شیر مرداں، کرار حیدر انت
 آء سایہ علی شیر، مارا کہ در سر انت
 آء واجہ حدرو الیاس، امروزہ رہبر انت
 دزگیروں آء ولی میں بغدادی سرور انت
 چلتن پہ نیم آزماں آء دلواہ و بمبل انت
 دگنیا سرائے فانی نوک رہیں گل انت
 آدم پہ پگرو امید چو مثل بلبلی انت
 بے حاصلیں حیا لے مارا سے دل انت
 نام حدائی یاتیں رحمان او رہبر انت
 بر آخری جہاں آرات خان نادر انت
 اش آلم آء گذشتہ اولاد عادل انت
 نوشیرواں ہمیش ات (گوں) بر اہم برابر انت
 پاکذاتیں شہ کیانی خورشیدی درور انت
 چو مثل شاہ تاباں ہر جاھے انور انت
 گلکس جہاں تا تکہ، چندی نوکر انت

سی جز کلام پاکیں سردارِ اسپرانت
 برگردش جہاں ء جبریلی لشکرانت
 شہاں بزیر بہ نالال پہ بند و بارانت
 آء نہ تن حد سرحد عالم پہ خوارانت
 ماں دِزک ء علم خاں بسار میار انت
 برینگلانی حلق ء مہلوک پہ زارانت
 چاگئے تن حد نوشکے مہلوک شزارانت
 آرات خان میاں ہندیت روچے کہ سواربیت
 اش دھنز و گرد و موج ء، آء روچ تہاربیت
 کولواہ و کیچ و گوادر پریات و زاربیت
 پنجگور تن مکران ء، آء روچ گہار بیت
 زردن خیال ہندیت، ہوشن کرار بیت
 سردارِ پونج و لشکر رکھشاں کرار بیت
 پنجگور ہما دمان ء مثل ڈگار بیت
 عیسیٰ چو اعظم خان ء، پونز ء مہار بیت
 بوہر پہ جنگ ء میاں ء چو آہو ء ترسیت

- (1) پراہلی ء نندیت ابر مسیت
 ہنگور پر بادشاہی بہ سردار ء زیت بیت
 آء روچ کہ سردار کوچنت کوہک ء گو زیت
 دزک تال جالک پہ ہمدو بار بیت
 میر محمد شاہی کوٹ ء، شاہ ء مدار بیت
 سلطان پریں مزن نام پیش ء مزار بیت
 تخت ء کرار نندیت پشتے سوار بیت
 پہ سلطان امینی خون ء پنتے زوال بیت
 چوسیف دین ء ہمدیت شیر ء شکار بیت
 سر بازن مکران ء چندی نگار بیت
 کچھ ء گیانیں شر ء شاہ ء دوار بیت
 آل شہدو شیر و شکر یکجا اوار بیت
 سلطان پریں جماندار زانے سلاہ کنت
 پو جدارو شیر شکاراں مثل بلاہ کنت
 اچ گوادر ء بگپتیں زر ء راہ ء تمار کنت
 باز اشترانی بار ء سھورو تلامہ کنت

کچھ مکان ہندیت، مکران ء ہندکنت
 تمپ ء گیانیں شرء پہ راہ ورنکنت
 جدگال ء باہو ء رانالاں پہ ژندکنت
 آن جملہ کہ ملاں براہو ء سندکنت
 پر موج وپٹونج شاہی مپور ء گر سندکنت
 پرتاراج شہ پسندی ایران ء ہندکنت

سپت پہ گوہر خان زر کزئی

زر کزئی ء سردار گوہر خان یک پھر مڑائیں سچھداریں و تن دوست و
 لچ پاکیں بلوچے ات، سردار گوہر خان ء چو جھالاوان و سراوان ء اندگہ
 سردارانی وڑ ء وتی زند ء یک مزنیں بہرے گوں خان حدادات خان ء گوں
 جنگاں گوازینت بے چو سردار نور دین مینگل ء پیم ء خان ء بدل ء پرنگی زور
 بریں حاکماں ء نئے دیما آورت اویسہ آوانی سچ رنگیں تماہ و لالچاں اچائی ء دل ء
 مکھیں ڈیرہ ء دوستی، وتی گلزمین ء سرنگیں حاک ء مر و ہد و ناکی اوحب ء را
 درکت نکت۔ ہے سنوب ات کہ سردار گوہر خان اوسردار نور دین مینگل ء سچ
 و ہد ء پرنگی ء سکین اوش و دہ ء سر ء کار نکت۔ اے آئی ء ہے راج دوستی، کنوم
 دوستی، اوحب ات کہ و ہدے پرنگیاں خان حدادات خان دزگیر کت تہ سردار
 گوہر خان اولی سردارات کہ آئی ء ۱۸۹۳ء پرنگی حاکمانی پرہاپ ء سلاہ چست
 کنخت اونہ ایوک ء وت یاگی بوت بلکین اندگہ دُر ستیں بلوچ سرداراں ء وتی لچ و
 میار ء اوتن ء آجوتی ء نام ء سراتوار پر جت، بے دگہ سچ سردار ء آئی ء

ہمراہ داری نہ کت، اہید لہتیں کسان کسانیں سرداراں۔ اے میانجی ء سردار
 گوہر خان ء راہر کجا کہ واریت پر نگینی سرکاری انبار و جوہانی آس دات بنت۔
 مال و ازبانی کت بنت، او تحصیل و نیا بستی سوتک بنت۔ اے درگت ء نور
 گامہ نیچارہ، کپوتو، سوراب، زہری او اندگہ کش و کر ء دمگاں گوں سرکاری پو
 جاں جنگ و مزائی بوت بنت او گیشتر ہنداں اے لچپال و تن دو ستیں راجی سروک
 ء پرنگی ء پھر سلائیں لشکراں ء گوں وتی کمیں مردماں بے گوں سس و مزاء
 جیرت ء پرورش دات۔ آئی ء رثنا پگر و ورنائیں بیچ یوسف خان اے
 درتیں کار و جہداں آئی ء ہمراہ و سنگت ات۔ بلکنیں گوں وتی و اجہیں پت ء ہکو
 ہئی ء اوشتاگت ات۔ سردار گوہر خان زر کزئی ء راج اولی روج ء درملکی
 پرنگی حاکمانی دوستی نیست ات او آوان ء وتی ملک و آجوتی ء دژمن لیحت و
 زانت۔ سردار گوہر خان ء آجوتیں پگر ء آرزو و ہد ء چواندگہ سردارانی وڑ ء
 پرنگی حاکمانی در ء دپ ء پانگی ء جازت ندات۔ نیٹ اے آجو پگریں، و تن
 دو ستیں لچ پال او کٹومی گیرت ء و اجہیں سردار او آئی ء بیچ میر یوسف خان
 ۱۸۹۵ ء جولائی یا اگست ء ماہ ء زہری و توتک ء میانجی ء گرماپ ء حونی میں تر
 ء گوں وتی کمیں و کسانیں لشکرے ء گوں پرنگی ء پو جاں جنگ دیاں ء پ
 وتی راجی جنگ، مکہیں ڈہرہ ء ناموت ء رکھینگ ء گلےں و تن ء سر گلےں خاک
 ء راگوں وتی حوناں سھر کت او پت و چاں پہ وت ء شہیدی ء لہدماں،

مزن ارزشتی میں نام کثنت۔ سردار گوہر خان ء شہیدی ء بارو ء مئے استیں دور
 ء نامی میں آشولی شاز واجہ گل خان نصیر گو نشیت۔

حون گوہر ء لال و جزیں

ترینز بنت گرما پی تھا

سردار گوہر خان زرک زئی ء اے پھر ستائیں شیر ء رائے شاز واجہ
 عبدالکریم ء اچائی ء شہیدی ء پیشتر آئی ء زند و حیاتی ء پر بستہ، شیر ء یک سدو
 پانزدہ ہند بنت، بے وھد و پاس ہچی نبشہ نہ انت۔ شاز ء ہے شیر ء را آئی ء چ
 واجہ ملک دینار ء ہم وتی اولی دپتر ء تما نبشہ کتہ نود و پنج گال انت بے ہر دو کیس
 نبشہائی تھامھہ پرک و پتوت است کہ دو میں دو جتا جتا میں شیر عمدگ بنت۔
 نول اے جہر زانگ نیت کہ اے مٹ و بدلی آئی ء جند ء شیر ء تہہ آور تک بنت
 یا گڈاں آئی ء چ ء کتہ ہمیشا ادا من ہر دو کیس شیراں ء دیمہ آورتہ۔ اولی شیر
 شاز ء جند ء نبشہ کھگمیں انت وھد یکہ دومی شیر آئی ء چ ء نبشہ کر تگمیں انت۔

شیر ء اولی رنگ

کاسدے دانا و جہر زوریں

بیا کہ حد متے است من ء دوریں

(تو) سوار ہو پر نریانے ستم ناکیں

زور منی گالاں پردے شاتیں

بیا بگر احوالے چہ من نوکیں

رُستہ پر زہریء چراگ روکیں

اش پچھے کولو اھی مرا گاہ ء

مزل پہ مزل، جاہ بر جاہ ء

بجدار اش مشکے گوں وکاب بال ء

(گوں) جیہریء زرشان ء بگوش گال ء

میر یوسف خان و صاحب اقبال ء

آء شپ ء آرام کن پہ حال و احوال ء

پروشہلی زیارت کن ولی ء را

زحم جن و یور بخشیں سکی ء را

جور جواب رنگیں دوست علی ء را

جوری ء پاد مال کن پہ الگار ء

گریشگ ء گوازیں پر شپ ء تار ء

پار کو آرام دیئے وکاب ء را

اش من آپ بگدر تو تک ء پار ء
 میر حسن خاننت اش منی ذات ء
 مجلس و دیوان کن مٹنا برات ء (تو)
 گول دمی سھب ء سوار بوسیہ گوات ء
 زیارت کن زہری ء مزن جات ء
 سردار پر زرکی کرامات ء
 اش یوسف خان زیاتیں بھت و اقبال ء
 گوستہ اش دو ستیں دہ سر ء بال ء
 قادر بخش خان انت چو رو ستم زال ء
 اش رشید خان ء زیات جنت پال ء
 تاڑہ ء جنتیں سال پر سال ء
 گوستہ اش خویش و ہمسرو سیال ء
 بل گول بیرک ء چھنڈینتہ
 دستی اش دستار ء بترینتہ
 نام اش کوحاں سر پیرینتہ
 تاج اش تاج محمد بگوارینتہ
 مات ء پر یور بھشکی بنارینتہ

دایہاں ز شیریں بگو ندینتہ
 پریشنگاں پاسانی زنجینتہ
 سیداں وش لبری بسمجینتہ
 عاقلان عقل و پھم بہ فہمینتہ
 حاتم ء بجشیت و ادب داتہ
 حیدر ء میان ء تیگ بہ بخشاتہ
 روستم ء مردی ء میان (تئی) بستہ
 سید و پاکذاتاں ترا گوشتہ
 (تو) نوئے نوکین زہری ء نشتہ
 ہتر ووژ یوات مردی ء مشتہ
 دژ من ات گمناکی بسے نشتہ
 حاسداں ہر رنگ ء بہ سہرینتہ
 پر حسد تاکی شاہ ء ریسینتہ
 نیک و بد نشک انت مس کتابانت
 پورئیں روج ات در حسابانت
 گوہریں گوہر خان منی زانت ء
 گوستہ اچ کلیں ہمسرو ذات ء

نشہ ماں دیوان ء امیری ء
 بل گوں بیرک ء نصیری ء
 تبل گوں کرناہاں نصیری ء
 یک گورے ہندی بنت اسیری ء
 یک گورے الہاں انت پکیری ء
 یک گورے پرمان انت سواری ء
 گورنگ تبالاں تاں تماری ء
 کورہکی شار نشہ ساری ء
 مجلس ء نندات ہم کناری ء
 گندے پرچشماں آء شکاری ء
 گوستہ اچ پیشی دور و باری ء
 (من) امبراں بہتر دیست چہ پاری ء
 (تو) گال و گپتار کن زہرکاری ء
 گوہرے پاکیس گوہرخانی ء
 یک گورے است اش کبرانی ء
 یک گورے زرکی نشانی ء
 شار تو گپتار کن زبانی ء

سردار تو گوش کن چویار و جانی ء
 جم کن وتی براساں منگھانی ء
 نودی گواراں پر لوڈ واڑی ء
 بشک بہ جنگ و موسیازی ء
 مولہ ٹل ء تاپہ ناڑی ء
 حد پندران تاکوہ ماڑی ء
 زور تو سالوگر گناڑی ء
 بینگلاں بردار گوں حملازی ء
 کچھ و پنجگورتاں میرواڑی ء
 ساجد و محمد حسن ء اوارى ء
 شیر حاراں پر وھد تاڑی ء
 پر کافر ء کوش، جنگ و گاڑی ء

یک برے چندیس بیرک وبل ء (تو)

زیارت کن سیوای گہیں مل ء

شاہ ء پاد کن پر ہم یا اللہ

حمت یسین و رسول اللہ

محرم ات کرار و ولی اللہ
 شیرجم، بنت پر شاہی بکل
 مولہ تن بولال ۽ بند پل
 کچھی کاهال و تناژل
 آء کمر کند تا شال ۽ در بند
 چو ہما بشامی جُزو گر بند
 ملا محمد و ت آرام بخت ہند
 آء سراواں تا کاکڑ و رند
 بر مگسی، لس تا سدھ
 میر آرات (خان) آرام بخت رند
 من ترا سردار گوشت جند
 تو پرا دانائی بگر پند
 گوہر س دنتاں ۽ بجن سنگ
 بس اش شاہانی بدس جنگ
 توئے تیکن امید اشال
 نئے پکن حاجت پر کافر مال

(دتی)

نوں مکن اندیش اش بھوپال ء
 شاہ سیوانی صاحب اقبال ء
 نشستگئی آرام و کراری ء
 گر کے نینت تنی خم جاری ء
 گر بند کن چونوداں کندھاری ء
 اش کلات جم کن توپ و گاڑی ء
 لشکراں جم کن اہورو ہاری ء
 گھوڑواں بردار تو ہزاری ء
 چوشیراں شہات کن گیگ داری ء
 مولہ ء گٹ کن چوشکاری ء
 بولان ء گٹ کن تارو تاڑی ء
 یا خداوند و یار سول اللہ جگو یک نیت
 گر کے از شاہ ء خدمت ء سنگ کنت
 لعنتِ ابلیسِ دپ ء سنگ کنت

دومی رنگ

کاسدے دلنا او حبر زوریں
 بیا کہ خدمتے است منء دوریں
 بیا بگر احوالے چہ من فوکیں
 رستہ بر زہری ء چراگ روکیں
 گٹ ء سردار انت شیر سالو نکیں
 زیارت کن زر شانیں ستم زیر ء
 زہری ء لک بشکیں عوز گیر ء
 زرک ء لوگ ء متنگیں پیر ء
 نامی رستہ پر الکھماں دیر ء
 زحم جنیں سردار پر حو متیں
 گوہرے پائیں لکی کیمتیں
 گوہر و زر ء را تپاوتیں
 سردار تنی و ہدم دورو نوہتیں
 زہر کار ہر جاگہ ملا متیں
 آء سراوان پر زور و ہمتیں

راج تٹی ہر جاگہ پر ہز سکتیں
 خانہ بر خانہ جنگ و شدتیں
 موسیٰ اڑیاں بل کہ بے پتیں
 عاقلان جست کن کہ حکایتیں
 کچ و پنچگور ء یو ہر بے ستیں
 جنگ مرادخانی تاں کنیا متیں
 اے ہما کبر و زلم و زلمتیں
 تاج محمد (خان گول منگھاں مرہ
 تو اجب شیر ی تو ککے گرتہ
 بل و بیرک ات یجبر ء بُرتہ
 پُل ات بردستاء سر ء زرتہ
 راجت بر راجانی بسہر مینتہ
 بحر و راجا ء بترتہ
 تو وتی شاہاں ء نہ مرینتہ
 بازی ات زرکی پچرینتہ
 کوہ پہ کوہ پنوجاں بترینتہ
 (ترا) قادر ء کومک دات ایوکی

چندھا سالت دیتھت سکی
 ہر تئی بازی انت یک ڈکی
 بل و بیرک ات بُرت زرکی
 اش یوسفء بالا بخت دستء
 اش ملک دوستیں سر تئی گوستہ
 مستی چوپیشء قادر بٹک مستء
 تاج محمد خانء تاجت یورینتہ
 تودہ کدم بالا تر بشورینتہ
 اش رشید خان گوٹگی بالا
 ہر وتی نام و بخت و اقبالء
 ئے ہرا عاریفیں ہت و سیالء
 ئے ہرا گنج و دولت و مالء
 ئے ہرا خان و سمن شالء
 گوہر خان دادے دادشء انت
 بسکی دستار مصطفیٰء انت
 تیگ و بازوات مرتضیٰ انت

پروتی چہاں من دیستہ ساری ء
 امیراں بہتر دیست چہ پاری ء
 زرکی لوگ ء زہر کاری ء
 توداشتگ ات سردار پر کراری ء
 گوہرے پائیں گوہر خانی ء
 یک گوڑے است ایچ کمبرانی ء
 یک گوڑے زرک ء نشانی ء
 گوش کن سردار چو یارو جانی ء
 جم کن براساں پر منگھانی ء
 اولی جنگ گوں لومیاں زی ء
 بل تو بد فعلیں موسیٰ زی ء
 مولہ وژل ء تاپہ ناژی ء
 نیچارہ و پندراں تاکوہ ماژی ء
 زور تو ساسول و گرگناژی ء
 بینگلاں بردار گوں هوتکاژی
 میاں تنی بستہ خان وراژی ء
 توجن سردار پر من تھاری ء

چو قادر بکشک و جنگ و گاڑیء

مگر تے آء روج ہر میر واڑیء

است باہوٹ چو پو نروداڑھیء

تو جن سردار یکبر حملہاڑیء

روج ترایا تیں تاج محمد خانی

نوبت و باری سردار نور جانی

ہر بینجوء مکرء بو سگت زبانی

یکہرا چندا مگر ت شیطانی

ہینگل و زہری و سراوانی

واجہ آء لس ء او شیر خانی

جنگ ترا یات بیتیں باغبانی

گڈا چا سلطانیں نصیر خانی

رپسگت جام پر فاتحہ وانی

توپ و توپک گر بندگ توپانی

پہونج شاہء او جنگ ولی جانی

گوش مراد خانء او بسے زبانی

بینجواں امسال عکرت پشومانی
 اشک بنت جامو بو تک بنت خانی
 جام ہدا سورگوز ۽ حیالات ۽
 ہر بینجو ۽ مکر ۽ کھمک چات ۽
 برائیم از نورجان ۽ شہ یات ۽
 ذوالجلال ہرچہ دنت چشم برات ۽
 طفل ایت شکرخان جُستی کن مات ۽
 عیسیٰ خان ٹرسیت سیال ۽ شہمات ۽
 میر محمد ۽ بُرتہ آخڑ ۽ گوات ۽
 تو ہرے زرکی کرامات ۽
 تو نعرے زشیری بجن جند ۽
 تنی بدی تران ۽ روینت سدھ ۽

سر دار حسن خان اہستا

اے شیر و جہاں سر باز (ایرانی بلوچستان) راج و یو لگی ٹیں واجہ
 سر دار حسن خان کو کئی برہیں سہڈائیت، آہالی راج داری، و تن دوستی،
 باہوٹ و میار حلی، نان دمی و داد بکشی کو بہلوری و سر چاری اہستہ کنت۔
 کوانا و قی پت و پیر و کانی رند پداں روٹگ و سماہالی ناماں برز و اربگ و
 شور و بکلی عورت۔ شاز و قی شیر و جہاوت ہم بے گپ و در شالی اہستہ کہ من اے
 واجہاں اہستہ و ت بدستہ، بے کوانی تو سیپ و گلاسک باز اہستہ او ہمیشا واجہداراں
 کہ اے مزنا نام و تواریں راجی سر و کال اہستہ و ت بجمداں۔ اے شیر ایوک و واجہ
 غبد لکر ہم و جند و پتر و نبشتہ انت شیر و یک سد و و انزودہ مند ننت بے ناشیر و
 ہدات و لویکہ گڈ سراں و ہد و پاس نبشتہ انت ہیا ات کہ چاریں شیر چے گو نشت۔

سد شکر، سد نیاز، سد منت انت من و
 سد وصف و سد مدعا، سد نوہت انت من و
 سد عرض و سد سد اسد توبہ انت من و
 سد فرض و سد رکات، سد سجدہ انت من و
 سد ذکر و سد نماز، سد منت انت من و
 سد حال و سد حوال، سد نالہ انت من و

سد پکرو سد حیاں، سد زاری انت من ء
 سد مکرو سد زنا، سد رشوت انت من ء
 سد دروگ و سد گناہ، سد حیلہ انت من ء
 سد عرض و فرض و زاری، ہر یات پہ یا الہ
 یا قادر میں جہاندار تو بخشندھے گناہ
 چہ کردار ء نا ایتاں، تو شاہ و رہنما
 من بندھے گنہگار، تو مشکاں سخا
 من کھسے کار میں ارمان اُن بر دل ء
 دکنیا سرائے فانی چو رہیں گل ء
 بر اتاں دل ء بہنات پر بے سوتیں منزل ء
 اش دورِ گرد گردوں، دنیائے خل خل ء
 بر رود خانے قصر شاہی ات عبد اللہ
 باہوتاں جگمگین زد سکھیں تلاء
 جا ہے پہ جنگ و زورات جاھے ات پہ سلاح
 لک بشکمیں زر زوال ات، گوں پونج و بگاہ ء
 چندا پکیر شاہی پا شاہ دہ و گلا

چندا اسیر و در بند پا فیض و مشکل ء
 اچ دور گردوں آرات امتنت بلاہ
 دگنیا سرائے فانی گردوں پہ بے وفا
 گہہ شہد و عیش نوش ات گہہ تلخ کنت دپ ء
 اے پنت ورنہ وراہ ننت مالو منت ہر کس ء
 گردوں ء دون حراہنت بشتکت پہ مبلساں
 تو شگ پہ راہ بزورت، تاں واک و تاں وس ء
 رہ دور و منزل در اجنت، ترست چہ آتش ء
 دور عبدالامی گوستہ چو باد صرصر ء
 امروزی نام و نیکی شت ننت پہ آء سر ء
 در مبلسانی بستہ من دیتہ زاہر ء
 شاہو بگوشتہ پیش ء ربادا شائر ء
 آء گہہ تنہا کمر کند در بستہ شد مرا
 من شائراں ء گوشتہ است واجہے ترا
 در مبلسانی واز انت سربازی گواہگر ء
 شیر حال زہمی شیراں میاں بستہ قادر ء

سلطان حسین و چاکر دیگر گوں برادر ء (بزال دیگر)
 شیر و پلنگ و گرک بنت ہر سے پہ بکبر ء
 میاں حسن خان چو شیر ء و شہپر ء
 داداش توپک، اسپ و اشتر گوں نوکر ء
 شیر حال، میر سید حال بن پیرک بنت ترا
 عراقی اہل و الواد ہر زورِ قادر ء
 محمد علی نہال انت ہر قتل کافر ء
 ہنپور تن کسر کند، باہو تن گوادر ء
 جاشک و جگین، پھوج تن مینالی بندر ء
 حونی مکان و جاہنت تنی عاریف ء و پتر ء
 اشتر اش دگہ جاہ ء روتیں پہ کافر ء
 شیر ء مکال و جاہ ء کافر بچودرا
 ناروئی پھوجاں جم کن گوں حارانی لشکر ء
 چما بیستال خٹہ شریف از اندلیہ بد ء
 آل شاہ کابلستان ء داتہ کمک ترا
 گرم سلیمان کوٹ و ماڑی اش سیستان بنت جد ا

تھی خدمتِ تیار نیت کیتیں گوں وہ سدء
 کافر گر زور داریت، زوری کس تراج خدا
 دور کن دل ۽ خیال ۽ ہر تو کلِ الا
 تو بینجو بمپور ۽ دل ۽ ہیا چونی کنے سلاح
 امروز تو زور دارئے آخر کہ ملی چلاہ
 تھی ہندو مکان برتہ، چوں دوستی کے دل ۽
 ترا محمد علی حیالنت ہر ہندو مشکل ۽
 رہتہ بہ کوہ و گٹاں مرتہ بہ منزل ۽
 ہر تو کلِ حدایا آسے بدے لد ۽
 کے و باز ۽ جنگنت، جالک و تاسدا
 آل شاہ شیر حاراں ہر جنگ و جیروا
 مستیں چو زر مزار ۽ گریت چو لیروا
 سیستان و جالک و دزک ہر روچے میروا
 حدو حدودِ لیراں ژند نیت پہ گوڑوا
 باز انتظار کشیت ہر بمپوری و بکھ ۽
 یک روچے تو بلوئے کیتیں چتے رہ ۽

بازمیں بدال بندیت، بازے کپیت ماں چہمہ ء
 ز شریں میر بلوچ خاں آحتہ تنی جہمہ ء
 پر بند و رند و پیوند دو ستیں چو ہمرہ ء
 براہو ء بادشاہ ء چو گو شمت من ء
 سرباز ء میر حسن خان، وت براہویے من ء
 در اسل ء وت بلوچے ایران ء رپت چرا
 داتاں جوابے شاہ ء من پیش ء دپتر ء
 حاران ء نر مزارے ایران ء رپت چرا
 آل تھت و بھت شاہی ایران ء رپت سرا
 گر شاہ بدنت کومک ء نیلیت وتی بد ء
 پیش ء مکاں و جاہاں ترینت پر پدا
 نارو او براہو برا س سنت یک پلہ وردا
 من دست بندیں ہر و ہد با عرض و با صدا
 باتیں کومک سخی ء یا قادر ء جہاں
 محمد ترا کومک بیت بر حم لامکان
 پکوجے سرات علی انت پردہمک و بدال

یا یارِ غارِ دیگرِ پر جنگِ کافراں
 یا شاہِ پیرِ پیراں من زارِ یئیں کناں
 دستِ بگرِ منیٰ گمسا کن حاسداں
 چو حاتمِ ءِ نشانت لک بشکیم زر زوال
 مخابِ شیر، سخی محمد علی ءِ نہال
 من چشمِ وت ندیتہ اشکرِ محنتِ حوال
 امیدِ خویشِ دارم، نیست حاجتوں پہ مال
 پر آرزو دیدن ات ام مشتاقِ گپ و گال
 بیا تو سہیت گوئشو کیم چو بلبلِ ءِ بنال
 گوں ہر فیت و برساں از من بجن سوال
 بحشیت من ہمین ات، پہ حرف و شیر و گال
 گالاں منیٰ بزورے پر عاقلی لسان
 سرباز تن مکرانِ ءِ استیں شے نشان
 پیوجِ اہری سپانت ایرانِ ءِ پہلوان
 لک بشکیم زر زوالنت، بے در و رنت جہاں
 چہنہاں ت حد باہو، پیوجی شیاگاں

ہر زیارت ء کابینت از خورد و تا کلام
 یکے پہ عجز و زاری یکے کے سلام
 یکے پہ عرض و ہدایات یکے کے ملام
 یکے پہ روزِ ماجب، یکے کے انعام
 چندی امیر و میرِ ننت، چند نوکر و گلام
 ایسا وہ ننتِ سوالی ہر مطلبش تمام
 روزت چہ روزیہ بات برہکِ اں کلام
 عمرات دراج بات برہکِ اں کلام
 حیرات پہ دستگیر ء بسیار بکن مدام
 تو اپنے بدے سھیت ء گوں زمین و گوں لگام
 حرورے ربایت گریبھے تو نیک نام

سپتہ سردار نور دین

اے شیر و تہا شائر سردار نور دین مینگل و گلائیت و سہڈائیت او آئی و
 سپت و کنت۔ سردار میر نور دین جھالاوان و مینگلانی سردار ات۔ آء یک بہادر
 زحم جنم اور اج دو ستم مردے ات سردار نور دین مینگل و گول بیلہ و جاماں اج
 بن وازل و سک نزیکیں سیاوی و وارسی است ات، سردار نور دین مینگل و ت
 ۶ جنوری ۱۸۷۶ء من قلات و اج خان حد اوت خان و دست و کسگ بوت (اے
 بدو و سر جمس حالور و منی کتاب زری نو و تاکدیم ۸۷ء و چارت) پرے حساب
 و اے شیر اچائی و کوش و پیر گو ٹنگ بوت۔ شائر اے شیر و تہا سردار نور دین خان و
 امید آئی و کسترس برات براہیم خان، آئی و زامات جام میر جان او گہار زاتک جام عالی
 خان و ہم گلائیت، آہانی سپت و کنت، زحم جنم او بہاوری و اش سہڈائیت او
 گلا و ساء و تہا چاواں لوٹ کنت کہ نال و منی بدی دارس بیز پنجہانی جنگ و ہروش
 و نیک و منی کو مک و ہم بکنت۔ اے شیر ایوک و آئی و ج واجہ ملک دینار و اولی
 و ہتر و ہشتہ انت، شیر و یک سرد و گیسٹ گال بنت، بے و ہد و پاسے زانگ نیت۔
 شائر گو نیت۔

یا خداوند کہ نام تو ہک انت
 ایوک و یختا او یک انت
 اے زمین یادِ سمک انت
 نیک و بد پگرِ رفق انت
 عالم و خلق ء سبک انت
 نور دین جان ء کومک انت
 میان ء سیہ ماری بروک انت
 مینگل ء راجی سروک انت
 پہ بدال تیگی شروک انت
 کل راجانی نواب انت
 براہوہانی جور جواب انت
 باگہیں وڈھ ء کرار انت
 توپ و توپک و جزار انت
 مردوزریاں بے حساب انت
 کسے کہ گونتوریس و تاب انت
 آخر کہ روچے خراب انت
 نوکر کہ کاریت و کاب ء

کشنیت آء مل ء تناب ء
 شور دنت سردار شهاب ء
 برزبیت شیر پدر کاب ء
 بهیم دنت عالی جناب ء
 شہم دنت نور چو چراگ ء
 چوٹ کنت سردار کہ پاگ ء
 جنت بدانی تیرو داگ ء
 پنجگ ء داریت بہ واگ ء
 من کنین سر حال نواب ء
 گلمانی سر نتاب ء
 بیا گلام شائر شتاب ء
 زور گالالہ باب پہ باب ء
 وڈھ اگر دور انت اچود ء
 تو برو لس ء پہ زید ء
 نور دین خان انت ہمود ء
 نشتہ گول میر حال شاہ ء
 جام چور وچ ء آچو ماہ ء
 نشگنت گور پہ گوری ء

چو روج و ماہ و مشعری ء
 علی چو نیک اختری ء
 میر خاں چو اسکندری ء
 نور دین خان چو بلوری ء
 برائیم چو میر چاکری ء
 عیسیٰ خان چو حیدری ء
 شگ ننت امن و امان ء
 یک دلنت چو خوشیش و جان ء
 تو شور بدے لہڑیں زبان ء
 گوں نور دین زر زوال ء
 عادلین یوسف جمال ء
 روستم و ذارا مسال ء
 تو ممکن لہدیش چہ نال ء
 ہر منی پڑو..... حیاں ء
 ہر دگر کس ء حوال ء
 (ہر) حملائی ء زیر و بال ء
 یک سدے مرد چہ نال ء

زیادہی پر حرج و مال ء
 توپ و توپک و شال ء
 پٹو جے دارے توبے شمار ء
 مردو نریاں پر کتار ء
 پیادگ و جہاز سوار ء
 گنج و دنیا او جزار ء
 مینگل گوں ہودہ ہزار ء
 میاں بند بنت آشکار ء
 پر ہما وڈھ ء کمار ء
 پر دہے آء نزار ء
 گور آڑنجی ء شکار ء
 چو کہ مہنازی میار
 پر ہمالک ء نہار ء
 میر مزارِ مژدہ وار ء
 زرک و دوستیں اوار ء
 نور دین خان و سگار ء
 میر ہوتماں مردِ کار ء

میر رحیم خان کینگ دارء
 دھبے داتش بدء را
 برما ڈانسرء ڈن و ڈگارء
 نامش است انت پیدوارء
 اشنہ من پر نشانء
 پر دگر کسء زبانء
 نیست ترا حاجت زیب و شانء
 (تو) یات بکن شازمبانء
 چوں کتہ میر بر اہیم خانء
 داد محمدء پر نشانء
 میر مزار میں نوجوانء
 بر چھتر و پھلیجی مکانء
 بجاہء گول پنچ سد سوارء
 یا علی شیر میں کہارء
 کلپرائی نر مزارء
 چیدگے نشک میں کرار انت
 جنگ پہ مرداں یادگار انت

عاجزی مردء میار انت
 نور دین خان و سگار انت
 نامی بر ملکال کبہار انت
 زحم جنوک و مرده وار انت
 عادلین دشمن لتار انت
 بیلمہ گول و ڈھء اوار انت
 جام جامگی تیار انت
 زیادتی تنی زہر کار انت
 تاج محمد رو ستم سوار انت
 ہرودہ گول ہرودہ ہزار انت
 جامء لشکر بے شمار انت
 اے تنی پشت پناہ انت
 گنج و دنیا جام ترا دنت
 منکھ بر مو جیل دلء و نت
 اے جبر بر سستیء بنت
 نول ترا سردار صلاح انت

(جام شر)

آزات خان مسلِ بلاہ انت
 ہرے جنگِ گلاہنت
 حائرِ نالِ چو پلا انت

راست گو کشوکیں عبداللہ انت (شاعرِ نام)

یچہ اش نالِ تو دیرے
 یچہ وار کو یچہ پیرے
 یات ہما کاراں بزیرے
 ہر منی گالاں مرجیل
 عاقلی اگلِ ءِ بہ کجیل
 گوں میاراں تو بندے
 زہر کنی میاں ءِ بندے
 کیچے مردی اگن دارے
 یک برے نالِ ءِ لتارے
 برہما وڈھ ءِ مدارے
 اگن پبرے نالِ ءِ میاہے
 بینجو براسِ بنت، تو گہارے

سردار آزات خان استاه

اے شیر عرشاں پہ حاران نامی نیک سردار میر آزات خان نوشیر والی استاه
 استاه بنشہ بنشہ۔ شیر عرشاں میر آزات خان، آئی چال میر نمر و ز خان، میر عظیم
 خان او میر امیر خان ہم استاه کننت۔ شاعر سردار آزات خان دور و باری، حاکمی
 و واجہی و پوچ و پلشن و لشکر و سوارانی سپت کننت، حاران و شمالی و آسودگی و حالور و
 دنت، پہ راج و کوم و سردار و مہر والی اور ارج دوستی و در شان کننت۔ حاران و
 چار حد و سم سراں ڈسیت۔ شاعر سردار آزات خان و جند و او آئی و چانی دلاوری،
 زحم جنتی کو مزن مری و سک باز سپت کننت۔ اے شیر واجہ عبدالکریم و جند
 و دپتر و امید آئی و سچ واجہ ملک دینار ہم وتی اولی دپتر و تہا بنشہ کننت او دو نیک دپترانی
 بنشہ و تہا سک باز ہر کانت۔

شیر و دو نیک بنشہ تہانی گڈ سراں و ہد و پاس نیست بے منی گماں و شاعر و
 جند و بنشہ کننگیں شیر سردار آزات خان نوشیر والی و زہد و حیاتی و ہزاں چہ ۱۸۸۵ء
 پسر بے چہ ۱۸۸۱ء و رند بنشہ بو تہ کہ ایشی و تہا ہنچگور و سردار میر گاجیاں گچی و کوش و

حال است انت۔ بے ملک دینار میر واژی و تی نبشتہ و تہا ہجری سد سال و گبل
 یوگ و ہنگ و اشارت کنت کہ اے ۱۸۸۳ء سال انت شاعر و جند و نبشتہ گنگمیں شیر و
 یک سد و سے بست و چار ہند بنت و ہدیہ و اجہ ملک دینار و نبشتہ و شیر و یک سد و
 شت و پنج پہ بنت۔ من شیر و دوئیں رنگ دہما اور تگ بنت۔ اولی میں رنگ
 شاعر و جند و دپتر و نبشتہ گنگمیں انت و ہدیہ و دو می رنگ آئی و ج و اجہ ملک دینار و
 دپتر و نبشتہ گنگمیں شیر انت۔ شاعر گو نشیت:

کاسدے دانا او سکھان انت
 بیاکہ تنی دتم ہر ملک حاران انت
 بر محمودا کہ شیر مردان انت
 رتم نمروز و سرزار دستاں انت
 میر عظیم خان چو حاتم زرشان انت
 میر امیر خان ہر عاقلی تران انت
 حاراں مے روچال باگ و بوستان انت
 پلٹن و توپ و سیل دوستاں انت
 بل و بیرک و مرد و نریان انت
 تہل و کرنا او گپ و دیوان انت

چندی اش شیر کابلستان انت
 چندی بروج و چندی اوگان انت
 چندی ازباجو چندی ایران انت
 چندی اچ کچی ٹیک بلوچان انت
 چندی بازیگر سپاهان انت
 دہل و سرنا او اسپ و میدان انت
 مہلی پر تاراج و شکاران انت
 سلی پر توپک و سکاران انت
 یک سد و پست چیت ڈگاران انت
 یک ہزار اشتر زیر باران انت
 پنج سد و ہجہ مدح و انانت
 سے سدی زریان زیر باران انت
 بند در بند گاہ کشدار انت
 یک گوڑے ہریات پکیر انت
 یک گوڑے الہاں اسیر انت
 یک گوڑے زاری حقیر انت
 یک گوڑے جارچین نفیر انت

یک گوزے شیر و گال و چستاننت
 ماہ پہ ماہ ہر داچ سورا منت
 سال پہ سال پاد مال دیدار منت
 حاراں ہر چار گردِ حصارا منت
 بند و در بنداں سردار چارا منت
 دہشت و بھیم ء ملک کرمانت
 تاخت و تاراج ہرزوستان انت
 مکرال تاکہ سرحد ہیران انت
 شیلگ و جالک و دزک و ہیران انت
 براہیم بر قہت بمپور حیران انت
 کچ تینا پنجگور ء ہریشا منت
 صاحبی نامت شیر و گالا منت
 سردار لک بشکیم عادلین کانت
 تہہ چما شاہاں کیانا منت
 اش براہیم للہ ای چراگا منت
 اش شاہ و شہدادی نولبا منت

اش پرو لسانی جور جو باننت
 اش حسن خالی شہ جناباننت
 اش جہانگیر و عباسی نہالا منت
 اش نوشیروانی زر زوالاننت
 من چندہا گو کشتہ نیست تر باڑی
 اش تنقی بھیمء ترس کنت راڑی (بزاں پر غی)
 بر مشہد پریات کنت نیازی
 باز پرے باہوٹاں تو کتہ گاڑی
 باز پرے سا گبداں توجتہ تاڑی
 کوہ البرزء تو بستگیں ماڑی
 نول تنقی باہوٹ آحتہ میر و اڑی
 اے دو سال انت گونتوانت ساڑی
 باہوٹ مردانی پوزنت و داڑھی
 سردار تو مہلوکء کلات سکین
 تو ہما شیرء شاہ یک ڈکین
 ہر کسء او میتء ہزار لکین

من ترا احوالے دیکھیں
 تھی حائر سردار بازمین
 نئے دل و بیاری غصے زہریں
 چندھا نگرانت دل منی کہریں
 ہر دل و دھوپاں گالنت ہر تہریں
 کیونکہ ایر مال نبت زیاتیں
 دل منی لہر کنتیں بے براتیں
 گوشدار شاہی تب مزین گواتیں
 من آہنگن باہوئی ہماسال
 ہر من ات دیتے یا وتی سیال
 یا وتی نام و بھت و اقبال
 جہہ جتے تو چور و ستم ڈال
 چید گے سہریں بستہ در حال
 نوں چیا لہیش کنے نال
 نیمون انگریز و سمن شال
 دل منی منتہ مازگ و پال

سردار توراجانی ستم زیرِ ع
 کل مہلوکِ زیارت و پیرِ ع
 نام تنی ہر جاگہ بہادرِ انت
 ڈک ہر ڈکالی پدا شرِ انت
 چیدگے برچارکنڈء (تنی) زرا انت
 برز ترے کن روج پہ روج شر انت
 سردار نرہیل و کیمرا ہر انت
 عاقلاں گوکشتہ گال پہ معنا انت
 نئے پہ جامے نئے پہ خان ء انت
 نئے سراوان و نئے پہ جھالاوان انت
 عادت تنی پیش ء زحم جنانی انت
 باہوٹ جل پیش ء نوشیر وانی انت
 سانگ و ساگبندی مہترانی انت
 دور عباس و پردلانی انت
 نام تنی زیات اش پیر و کانی انت
 بہتر تنی بالاد مگھانی انت
 نول من ء ارمان و نہانی انت

شیر چے روہاں ہزانی انت
 زاناں کنیامتِ عیٰ بھی نشانی انت
 میر بلوچ خاں تنی جسم و جانی انت
 تیری ہمدستانی نشانی انت
 ٹپ بر لاپ ء بینجوانی انت
 ہور پڑاگ جاھے اومرانی انت
 کوہ بلوچ ہندی یے بدانی انت
 ناگ تناناگک ء سچانی انت
 شجر و منت اش شاہ شاہی انت
 سردارگوں بھیمال زیب خانی انت
 اے چہ رنگ دگنیاء روانی انت
 میر بلوچ باہوٹ گیردگانی انت (گیشنگالی)
 مینتی پرچہ توگالی انت
 دزک ء پارت کیانی سنت
 تیل بن بار سنت بارہرانی انت
 آء فتح محمد نون درانی انت

یاد محمد شیر..... مکرانی انت
 خون گیر ویر گیر ز امرانی انت
 اے اجب دکنیا ء مرا گاہ انت
 زندہ پیر حارانی تہا دراہ انت
 نمر و زخان پوچانی سرء براہ انت
 سیستال اش ز شیر ء غصہ ء ڈاہ انت
 میر امیر خال بر جاگہہ ء گمراہ انت
 گوشت بلوچ خال ہر دلی ساہ انت
 سکین روچانی آخر ہمراہ انت
 بزرحد سردار ء لشکر ء راہ انت
 زابل تٹی یورانی چراگ جاہ انت
 کابل، تٹی نام جو چاروہی ساہ انت
 مہہ ننا چا بکال بند انت
 کچ متنا کو ہک ء جہاں ژند انت
 برکوہ دپتال ء گہمکری گر بیز انت
 شر پیل سردار کہ ہے رنگ انت

میر بلوچ خاں ء زوروں پسند انت
 شہباز پرچہ گیشنگال ہند انت
 باہوٹ مردانی خانہء ننگ انت
 محکم ہندوں ہند ساگبند انت
 بازمینی موہن حاتروں تنگ انت
 شیر ترسنت کہ تو لگ ء جنگ انت
 اچ منی بہت ء گوہرے سنگ انت
 پوشتر ء مردانی سجے تران انت
 سانگ گناراجی واجہاں جوان انت
 لُج شریکی ہر مہتراں شاں انت
 واجہ لجانی سردار سلطان انت
 من دل ء گوشت کہ زوروں حاران انت
 لشکر و پیوج وراجوں رکھشاں انت
 مروز حال شود کہ میدان انت
 میر عظیم ز شیری شکاران انت
 کولواہ در بہر ہر ماہ سواران انت

نال ہے پادمال کہہراں انت
 آس ہما ہورے ہنڈو داران انت
 ہول ہے بزداوی کشارہاں انت
 نال ہے پاد مال کہہراں انت
 میر بلوچ خانی شپ او اران انت
 من زانت کہ ترس (شہ) یاراں انت (نون)
 شیلگ و شپاں بڈو چاراں انت
 پیل ہمدکنت، مور جو ماراں انت
 شیرے چ ز شیر میں بلوچ خاں انت
 لشکری نیست کہ دورے چہراں انت
 تو شگی نیست کہ ہمیشہ مہمان انت
 اے دو سالنت کہ چاراں گرداں انت
 آجگیں باہوٹ نچ مرادان انت
 گر ترا سردار نالء جنگ گران انت
 جنگ بہ جھگنت، سلخ انجام انت
 خیر راجانی گوں صاحب و خان انت

براہو ۽ پردگ شاہ اسلام انت
 دوست من ۽ ملا محمد ۽ نام انت
 زائین کہ انگریز ۽ سلخ کام انت
 نئے کے ۽ ٹولیش وٹے کے کام انت
 زہر ۽ زورو لدر ۽ دام انت
 انجت منی دل پر شدت ۽ مان انت
 توکل ۽ مرد ۽ سوب پہ انعام انت
 نئے بینجو ۽ جام اوئے من ۽ خان انت
 نئے ہما سردار سراوان انت
 نئے زہری و منگل ہاری ملان انت

بجے شیرِ ادومی رنگ

ملک دینار میر واڈی اد پترِ بھشتہ، بہت شیرِ عنج گو نشیت:

کاسدے دانا و سکندانت
 بیا کہ تنی دستم پر ملکِ حارانت
 بیا کہ تنی راہ پر یک و گارانت
 بیا کہ تنی زیارت سردار سلطانت
 پر ہوا کہ شیر مردانت (برو)
 روستم نمود سرداو دستانت
 میرِ عظیم حال چوہا تم زرشانت
 محمد یاکوب چو در مرنجانت
 چو گلِ پُلِ اے بر گلستانت
 میرا میر حال پر آکلی ترانت
 حاراں مے روچاں باگ و بوستانت
 لاکِ سیل و عیش دوستانت

بل و بیرک و مر دو زیاننت
 توپ و کرنا و سیل و دیواننت
 زورش پر تور اسپ و لاساننت
 یکمده سال گوستہ چسپاننت
 سد دگر بالا بیت جواننت
 قادر ۽ حکم ۽ ہرچی حیراننت
 چندی باز یگر سپاھاننت
 چندی نر شیر کابلستاننت
 چندی اش کچی نیں بلوچاننت
 چندی براہو، چندی اوگاننت
 یک گورے شیر و گال و چستاننت
 یک گورے پر داج و شکاراننت
 یک گورے تاراج سواراننت
 تاخت و تاراج ہر و سیستاننت
 دزک و جالک و سرحد ویراننت
 آء دلاور پر بیدی زیاننت
 ہول و ہال پنجگوری تہہ ۽ ماننت
 گاجیاں گچی چیر حاکماننت

برائیم بر تھت بمپور حیرانت
 یکد و پست چیت ڈگارانت
 سد دگر فرزند چیت و کارانت
 یک ہزار اشمہار گلا ماننت
 پنج سد کنیزک مبد ہیمہانت
 ہشت و دہ بار یک شے شامنت
 جہہ پہ جہہ ہر زند مبدہ و ناننت
 بند و بند گاہ و شمار انت
 حاراں در چار گرد حصار انت
 سردار لک بشکیم علالیں کانت
 پتھہ اش شاہاں کیانانت
 براہیم ولہ ای چراگاننت
 دو ستین و دیناری کسابا انت
 شہدادو شاہوی نوباننت
 پردل کانی جور جو باننت
 اش حسن خانی شہہ جنبا انت
 اش جہانگیر و عباسی نہالانت
 نوشیرواں شاہی زر زوالانت

(من)

گو شمع سردار نیست تراہاڑی
 اش تئی بھیم ترس کنت راڑی
 بر شہد ہزیات کنت نیازی
 تو کوہ البرز بے بسگیں ماڑی
 تو باز پرے ہوناں جتہ تاڑی
 تو باز پرے ساگبنداں کتہ گاڑی
 نول تئی باہوٹ آحتہ میر واڑی
 اے دوسالنت کہ گونتوانت ساڑی
 باہوٹ گہر دانی پونزانت وداڑھی
 سردار تو مہلوک و کلات سکیں
 ہرکس و اومیت و ہزار یکیں
 من ترا احوالے دین ہکیں
 تئی ہاتر و زانیں بلکیں باز شکیں
 نئے دل بیاری غصے زہریں
 ہر دل و دھوت و گالنت ہر تہریں
 کیگن لہر مال نبنت زیاتیں
 دل منی لہر کنتیں بے براتیں

گوہدار شاہی تب مزن گواتیں
 من آخگن باہوٹی ہما سال ء
 ہر من ات دیمت یا وتی سیال ء
 اشمن بیزارینت ہیل قسم وارسی
 ناچدو محمد حسن ہراب کارسی
 زاہر ء شہدو لدر ء مارسی
 من ترا مالوم کنیں حال ء
 ہر من ات دیمت یا وتی سیال ء
 جہہ جتہ تو چو رو ستم زال ء
 چیدگے سہریں بست درہال ء
 نوں چیا لہیش کنے نال ء
 شیمون انگریز اوسنن شال ء
 نئے لشکرے دات اش کوہی پہوال ء
 بیارین من جھاؤ ء دی مال ء
 سردار تو راجانی ستم زیر ء
 کل مہلوک ء زیارت و پیر ء
 نام تئی ہر جاھے یہلور انت

ڈک پر ڈکلی پداثر انت
 چیدگے برچار کٹڈء تنی زر انت
 برز تر کن کہ روچ پہ روچ شر انت
 سردار ز ہیل و کیمرا ہر انت
 آکلاں گوشتہ گال پہ معنا انت
 ئے پہ جامے ئے پہ خان ء انت
 ئے سراوان ئے جھلایان انت
 عادت تنی پیش ء ز حنجان انت
 باہوٹ جل پیش ء نوشیر وان انت
 سانگ ساگبندی گوں مہتراں جوان انت
 دور عباس تا پردلاخان انت
 بتر تنی بلاد منگھاں انت
 چو من ء ارمان و نہاں انت
 میر بلوچ خان تنی جسم و جان انت
 تیر بر دستاں ء نشان انت
 ٹپ بر لاپ ء بینجواں انت
 ہور چراگ جاہ اومران انت

کوھ بلوچ بندی بدان انت
 ناگ تنانا گنگ ء سچان انت
 اے اجب دکنیایے روان انت
 میر بلوچ بابوٹ کیشترگان انت
 مفتی پرچہ تولگال انت
 دزکی پازت آء کیان انت
 پہلی بن بار بار ہران انت
 آء فتح محمد نون دوران انت (درانی)
 یار محمد شیر مکران انت
 خون گیر ویر گیر زامران انت
 اے اجب دکنیا ء مراگاہ انت
 زندہ پیر حاران ء تہادراہ انت
 نمر و زحال پتو جانی سر ء براہ انت
 سیستان نر شیریں عظیم ڈاہ انت
 میر امیر برجاہہ ء گمراہ انت
 گوشت بلوچ خال ہر دکن ساہ انت
 سرحد سردار ء لشکر ء راہ انت

زابل تنی یورانی چراگ جاہ انت
 کابل تنی نام چو چار دھی ماہ انت
 حد تنی اوگان و بلوچ انت
 ملک گرم سیل تال تمپ و کچ انت
 نوشی او شور اوک بڑیچ انت
 ہر منی او میت ء مروج انت
 ملا محمد، شیر بھیم حسد خاں انت
 گویتو ہر لہزو کبزو تران انت
 از تننا چاہ جابک ء ہند انت
 کچ تننا کوهستگ جہاں ژند انت
 کوہ دپتال ء کوہ بکری گریند انت
 شر چار سردار کریمی رنگ انت
 میر بلوچ خانی زوروں پسند انت
 شہنماز ہرچہ کیشترکال ہند انت
 باہوٹ مردانی خانہہ ء ننگ انت
 محکم ہند، ہند ساکبند انت
 بازمنی موجیک ہاترول تنگ انت

شیر ترس منت کہ تو لگ ء جنگ انت
 پیشتری مردانی ہی تران انت
 لج شریکی ہر مہتراں شاننت
 واجہ لجانی سردار سلطانت
 من دل ء گوشتاں زوروں حارانت
 نمروز خاں ز شیری شکارانت
 میر عظیم خان شود کہ میارانت
 نال ہما پاد مال کہہارانت
 کولواہ بہر بہرے سوارانت
 آس من جھاؤ ء بند و دارانت
 ہول ہی بزدادی شکارانت
 میر بلوچ خانی ٹپ اولران انت
 نوں زانین کہ ترس چہ یارانت
 شیلگ و شیپاں بڈو چارانت
 پہیل ہز کنت کہ مورچو مارانت
 شیر ء ج ز شیریں بلوچا انت

اے دو سالنت کہ حاران ترانت
 لشکری نیست کہ دورء چرانت
 توشیحی نیست کہ بہشت مہمانت
 سردار آگن نالی جنگ ترا گرانت
 جنگ پہ جنگنت، سلاح انجام انت
 غیر راجاں گوں ہیلوی جام انت
 براہوئے پردگ شاہ اسلام انت
 دوست منء ملا محمدی نام انت
 زائمن کہ انگریزء سلمان نام انت
 زاہرء زر ولہدرء وام انت
 کیمہرا پادانی تئی جد انت
 کوه گنوک نیچہ اسد انت
 یکبرے پاد مالی بدے نالء
 بینجووت ہرالء روئنت بالء

سردار ملا محمد رئیسازی و سپت

سردار ملا محمد شہید و تن خان محراب خان و شہیدی و پد نصیر خان گازی
 و دور خانی و سروان و رئیسازی تک و سردار جوڑیوت۔ بے اچ ہندت و سردار
 ملا محمد و پسر آگوں گازی نصیر خان و او اچالی و مرگ و پد گوں حدوات خان و
 ناٹھی او ازو کڈ بنا و بونت۔ اچ خان نصیر خان گازی و بار یک و دربار کلات و دو
 مسٹر میں گدار نائب محمد حسن او نائب محمد امین خان و ہندی جاہ و کیز اتنت کہ اچشال
 نائب محمد حسن و یک چنے سردار ملا محمد رئیسازی و لوگ و ات اوومی جنگ سردار
 تاج محمد زرک زئی و لوگ و ات۔ نائب محمد حسن گازی میر نصیر خان و بار یک و
 من ہندی جاہ و پیراں یوت و ہدیجہ نائب محمد امین ماں ہندی جاہ و زیندگ و
 حیات ات۔ ہمیشالے ایں سردار اچہ خاں حدوات خان و لوٹ و ات آ و نائب
 محمد امین و چہ ہندی و آجو بخت۔ بے خان و آوانی اے لوٹ نہ منت۔ اچ ہمید اں
 سردار ملا محمد رئیسازی او خان حدوات خان و میاچی و ناٹھی او جنگ و کوش بنا و
 بونت۔ او اے درگت و آوانی نیام و اولی جنگ ۱۸۶۵ و یوت ملا محمد رئیسازی و
 پرورش و ارت او دسمپہ لو گانستان و شت۔ ۱۸۶۷ و اچہ او گانستان و و اترے کت او

یک دارے پداخان ۽ برھلاپ ۽ لہنگہ سرداراں ۽ سکین او گون جنگ ۽ ہناعت۔
 سردار بنگلزی، سردار گردو سردار لہزی ۽ راوتی راہ ۽ آورتی او ۱۸۷۲ء سراوان ۽
 یک مزین لشکرے ۽ سروکی ۽ گت او کھڈ کوچہ مستونگ ۽ گون خان ۽ لشکر ۽ یک
 چنگ بوت کہ ماں اے جنگ ۽ سراوان ۽ لشکر ۽ ہروش وارت، سردار ملا محمد
 مریانی ڈیہہ ۽ شت باہوٹ بوت۔ ملا محمد ریسازی ۽ قوتی سرداری ۽ درج ۽ گون خان
 ۽ در ستم جنگ ہدی حاکمانی شنور و سکین او چیر اندر سں دز کمکی ۽ بوتنت۔ ۱۸۷۲ء
 ریسانی نک ۽ قوتی اے سردار ۽ اجمیورکت کہ آء سرداری ۽ یلہ بخت۔ فیٹ سردار
 ملا محمد ۽ اچ ریسانی نک ۽ سرداری ۽ قوتی دست شمت اوران ۽ آئی ۽ ورنائیک چ
 میر اسد خان کہ اے روچاں دو ازده سال ۽ نوک ورنائے ات قوتی سردار بنگلنت۔
 بلے تن ۱۸۸۰ء سرداری ۽ کارانی چارود لگوش و ت سردار ملا محمد ۽ گت بنت۔ اے
 شیر ۽ راشائر ۽ سردار ملا محمد ریسانی ۽ سرداری ۽ روچانی تہا پہ ہمانی سپت
 و توسیب ۽ ہر بستہ کہ شیر ۽ یک سد و شانزده ہند بنت۔ وھد و پاس چھی نبشتہ نہ انت ا
 و شیر چوش بنگلنت۔

شازی دانائیں ہند میان ۽

گون دم شہب ۽ سوار یوزیان ۽

کاگدے جلدی بر سراوان ۽

یک شے مچر ہندزان ۽

گال و گپتار کن گوں گلام خان ء
 محمد شہمی ء زحم جنیں جوان ء
 ماڑ سچی زر ^{بشکین} زر پشان ء
 گوں اللہ داو خان ء تو بکن تران ء
 گر مولاداد ء گندے دیوان ء
 گوں من ء دارینت سیادی زر کان ء
 تا محمد حسن خان، عبدالرحمن ء
 یک پہ یک دارینت جدا مکان ء
 جاپر برگوستہ تا علی جان ء
 شازر تو گپتار کن پرامعنا
 جست کن از ملکا محمد سلطان ء
 مٹھروی ء تا کوہنگ ء بان ء
 تو اگن گندے در مر نجان ء
 براہو ء لک ^{بشکین} سکندان ء
 میاں اسد خان ء بستہ سبحان ء
 مصطفیٰ پوشے داتہ برجان ء
 یا ترا داتہ شاہ مردان ء

برخے زیبائی داتہ جیلان ء
 حضرت عیسیٰ برچارم آزمان ء
 چلتن گر دست ء ہر چران ء
 دسحیر باہنت ہر اسد خان ء

.....صاحب برچ و فرکان ء (لہزو ائنگ نیت)

- (1) حاجت سی جزیں قرآن ء
 تو بکن احسان گوں وتی برات ء
 تو سردار ہر سرداری کرامات ء
 من ترا مالوم کنین حال ء
 دست جتہ تو چو روستم ذال ء
 اچ مہر اللہ خان ء زیبائی گہبال ء
 اچ ہیبت ء گوستنی سد سر ء بال ء
 اچ وتی خان ء زیات جتے پال ء
 اچ عبد النبی خان ء گوتے دہ سال ء
 گوسکی کلین ہمسرو سیال ء
 چیدگے سہرمل تو بستہ برشال ء
 براہو تو کلروں گرتہ پہ مال ء

کلد از زیانتت گوں کوہِ ۛ پهلوال ۛ
 مردِ گردِ کانت پھر کنت جو ال ۛ
 تنی نسیب باسنت زر گنا گنج ۛ
 چلتن پاکیں گوں دوزہ و پنج ۛ
 شہباز گوں لاکائے شکر گنج
 دور کنت اش تو محنت ورنج ۛ
 شکر اچا شائیں قادر ۛ چندا
 منت اش لک بشکیں حد اود ۛ
 توجہہ جتہ ز شیری ہر ارد ۛ
 تور گل ۛ گورانی ہر اسند ۛ
 براھونوں آرام بھنت ہند ۛ
 تو بل گنا بیرک ۛ پھنڈینتہ
 دست ات اچ دستار ۛ پھرینتہ
 نام ات از کوهال سر پھرینتہ
 پشت ات اچ پشت ۛ بجوازینتہ
 مات ۛ ہر یور بشکی بنازینتہ

ترا دایاں نر شیری بگوئیدیتہ
 سیداں وش لیزی بہ کچھیتہ
 عاقلان اگل و بہم بفرمیتہ
 پریشنگاں پاپانی نہ سرمیتہ
 حمتِ افلاطون سبک داتہ
 واجہ جدر دمتِ آپ زلمات ء
 تو پارتے نوکیں استی ہمدات ء
 حیدر ترا میاں ء تیگ بہ بختاتہ
 روتم ء مردی ء میاں تنی بستہ
 آسیابے تو کوہستگ ء درشتہ
 جہل ء تن برز ء تو کرنگات مُشت ء
 پر حسد ناکِ خان ء وس گرتہ
 کیچی اشته، نون بس گرتہ

(sandeman) اے جہاں ء را سنن ء برتہ

(تو) کورہ جے میدان ء تھا زرتہ

ترا راؤیں گوہر نہ رنجیتہ (بدھی)

حاجیاں علمانی قرآن و سنت
 بل گوں بیرکء ترا دلتہ
 علم گوں پیرانی کرامات ء
 پاک تئی سلطانیں سرء بستہ
 دراولو ہجئی دلتہ پردست ء
 سر تئی دیوان ء امیری ء
 تمل گوں کرنا ء نفیری ء
 راج ات گول بہراں امیری ء
 سردار ترا سرداری مبارک بات
 حج پر حاجیہاں مبارک بات
 دشمن ات پیشی دوستت نارت بات

..... پیرانی دو چارت بات (اے لہزوانگ نیت)

جاگہت شاہانی زیارت بات
 میری ہمد ات پر طہارت بات
 دوستی گوں دوستان شاہی علوت بات

(۲) مہر گوں سرچراں زیارت بات

.....امکان ات سعادت بات
 براہو غ سرداری ترا سربات
 تووت گندے اے جہاں گوستہ
 ہر تئی نام ء اے قلم رستہ
 کوہستان گندے چند گال کپتہ
 تاج محمد خان و نور دین رہتہ
 چندھا یورینتہ گہنیں مست ء
 جامات نہہ سال برقتواں کپتہ
 اش پدا بر گشتہ تئی بھت ء
 نشتہ بر گنجیل بیلو ء تھت ء
 یک پہ یک براہو دیستت مست ء
 سد ہزار شکر کہ سر تئی متہ
 اے جہاں تو گپتہ ہر دست ء
 حاراں تئی پرماں ء کمر بستہ
 جام بخت گونتو کینگ و کنت ء
 گوہر خان اش تو حج نیت گستا

تو ہمے دستور ءِ بدار پت ءِ
 دست جتہ تو ہر زور و ہمت ءِ
 گوستگئی پیش ءِ دور و نوبت ءِ
 از مہر اللہ خان تا کہ ہیت ءِ
 اے جہاں استی تئی حکومت ءِ
 آخری و ہدو نوبت و ہند انت
 براہو وجد گال ءِ کوهستگ سندان
 محمدیہ کوهستگ دگہ رنگ انت
 یک گوزے حان دیے افرنگ انت
 یک گوزے او گال پر مزد و جنگ انت
 اے جہاں دستانی سر ءِ درنگ انت
 اختیار لک بشکیم حدا و ہد انت
 من نزات کہ چے ات پسندان
 ہر منی اگل ءِ بہتر خاوند انت

۱۔ اچے ہند ۶۰ رمد پتر ءِ تاک ءِ سری لب ءِ در ہگ ءِ سوب ءِ چار ہندے زیان انت۔

۲۔ ادا ہم پتر ءِ تاک ءِ در ہگ ءِ سوب ءِ یک ہندے گار انت او وانگ نیت۔

چارمی دور

(رنگنی گلاب.....)

کدکدیس بیت و ساحتے و شیں
 دوست منی شادال بیت مراد بخشیں
 نود بہار گامی پردر ہدے گواریت
 یور وتی انکاراں ادا بیاریت
 پر منی جاگھ ۶ پ ۶ داریت

مسک آپیں گلاب

عبدالکریم میر وازی ء شیری دپتر ء اے سر حال ء آئی ہر بستگیں ریگی
 یں یا کہ ہشکی یں درست بہت شیر بنت کہ ایشانی اولی یں شیر ء سری ہند
 نت ”من شپ و روج پر قادر ء کاراں“ کہ من ایشر ”مسک آپیں گلاب“ ء نام
 دانگ۔ اے شیر شاعر ء دپتر ء ایوک ء یک جاگے نبشتہ انت او آئی ء چ و اجہ ملک
 دینار ء ہم وتی دپترانی تہا نبشتہ بحریتہ، شیر ء گڈ سراں و ہد و پاس دی نبشتہ نہ انت۔
 البت شیر ء ہدات بس ممکہ نبشتہ انت در ”غزدار“ بزاں خضدار۔ شیر سے گیست و
 شش ہد انت کہ چوش ہدات بیت۔

من شپ و روج پر قادر ء کاراں

دپدم موجود اریں دل ء چاراں

در اول دستاں پر رخ ء داراں

یات کنتین جملہ مرسل و پیراں

پر شادہ و شاکامی منی میر ء

قادر بیاریت اش چما دیر ء
 نئے من ء آرام، نئے من ء واب انت
 نئے من ء نان و نئے من ء آپ انت
 نئے من ء واب ماں گور گیں گل ء
 دل منی چو کہ آسمی پیل ء
 گمیریت انت پرواجہ ء مل ء
 روتج منی بیگاہ نبنت درازیں
 شپ منی بانگواہ نبنت بازیں
 نیست من ء آرام پر بکمل و یوپاں
 دل منی لبرکت بر شپ ء تو کال
 مہلب و ہیروں میںنگ ننت شریں
 ہتر وانبر من کدھے زریں
 شربت و شہد ننت من بلورال ننت
 دستوں پر و شبوئیں زباواں ننت
 پادون پر مسک آپیں گلاباں ننت
 پیشکن گوں زر توریں تناباں ننت

ول ہما روچانی خیالاں انت
 گوش ہدازر مشت ء حوالاں انت
 چمن ہرا چمروک ء تواراں انت
 گیشتر ہر ہارمل ء کہیباں انت
 پادن گوں نالانی رکھیباں انت
 بازی ہرے واند کار ء مہیباں انت
 چم آن ہر راہ ء چوسنولی انت
 مارا شر رد دانتہ کوچی نوداں
 گر بندگے زرتہ ڈور سر میں روداں
 سر منی و اب کیتجہ زری کوشاں
 دریکگے بوته ہر منی گوشاں
 جہہ جتہ من چومست ومد ہوشاں
 جہہ جتہ من اش ر حگمیں کٹ ء
 اش ر حگمیں کٹ ود بریں کوٹ ء
 اش د بریں کوٹ ء پاد شپادی ء
 پاد شپادی ء ر چگن دسم ء

سے برابر گردیں پرا شمم ء
 پر ادب زوریں سلاھان ء
 دستگیریں دوست ء جہل بہ پادان ء
 گوربگیں کل ء بیاریں شادان ء
 پادکنین دای ء چمبان ء
 پر گے چیر گجیت نپادان ء
 شادھی ننداں ہر دو ہمزان ء
 پروشدلی درہنز دنت زبادان ء
 شربت ء شہدال دنت پہ نوجوان ء
 زیور و سھتال دنت منی جان ء
 یا خداوند کہ تو صاحب ہکین
 ایوک و یجتا ایویک و یکنیں
 اش منی احوالال حبر داری
 ہر منی گمگینیں دل ء چاری
 کدکدیں بیت وساحتے و شیں
 دوست منی شادال بیت مراد بخشیں

نود بہار گامی پر در ہدے گواریت
 یور وتی انکاراں ادا بیاریت
 پر منی جاگاہ ءِ دپ ءِ داریت
 بازن ءِ ارز انت گوں خداوند ءِ
 شاہِ بغداد و صاحبِ سندھ ءِ
 چلتن پاکیں گوں دوازده و پنج ءِ
 گوں لاکائی لہران و آءِ شکر گنج ءِ
 درس مدت باہنت پر منی میر ءِ
 ہر سحر پریات کنین پیر ءِ
 گوں صاحبِ بغداد ستم زیر ءِ
 بیاریت منی دوست ءِ از چہمادیر ءِ
 شادھی نندن چوکہ نوک سیر ءِ

نودچہ ایران ء

اے شیر عبدالکریم میر واژی ء دپتر ء یکیں جاگہہ ء نبشتہ انت۔ شائر
 وتی اے پر ہدانی تہاگوں نوداں دز بندی ولوٹ کنت کہ منی مہگو نگ ء میتگ وچار
 نکلاں بشنزات۔ دوست ء بیک و مہراں ترکنت۔ شائر ء دلکش انت، واہگ انت
 کہ وتی دوستدار ء مائیں درو شم ء حیا لانی آدینک ء بچندیت۔ اے شیر ء نودو یک ہد
 ننت بے و ہد و پاس ہچی نبشتہ نہ انت۔ نوبیات کہ بچا میں بار میں شائر چے گو نشیت۔

نود بروچی ایچ ایران ء

رؤد ننت پر ملک مکران ء

شلال ننت پر حراسان ء

گو نزننت پردپ ء عمان ء

شٹانی پر زرقشان ء

اجب رنچکنت ترنپان ء

کمنت سائیل آء سروجان ء

پر حدائے حم و پرمان ء

سمن پر نیم شپء کائنات
 پر زرو ہنداں بختار ننت
 ہری ء جاگہہ ء چار ننت
 ہر ادب یک ساہتے دار ننت
 دمانے پر گے گوار ننت
 ہری ء جاگہہ ء مینت
 بہ شزبکہ مہراں شاننت
 بہ کوٹ و گواہرو ہنداں
 گل ء سینگار مگیں سداں
 بگوار ننت کوہ و شاہنداں
 بہ جو او آپرو ہنداں
 بیار ننت بوہ و تاتاراں
 زبادو مسک و آتاراں
 ابرو انبر او ہیراں
 شراب و شربت و شیراں
 پہ ذوک و ہیش و نوکیراں

بگوشته من به کارداران
 شتالی محرمی رازان
 بیارنت دلبره سازان
 نهال از رونه غمنازان
 گوئزء هارو سری شاره
 پلو او چه مکیء را
 رخء رم داتگیں تاره
 گوں گوئزء سندھی نیں تله کاره
 به کجل و عینء خماره
 دپء دنتاں آ پداره
 تر پنوکیں بر دو استاره
 رخی چو ماه ده چاره
 اگر شہیت چراگء را
 رخء پوشیت نکابء را
 کنت مال بُرکہہ لکھارا
 ہدی ہدی ہدی ہدی ہدی ہدی

پہ دستِ سگھ و باہی
 پرا ہیش اُو مرا گاہی
 بہ پادِ کوردک و ماہی
 تِلہ مور دا نگیں..... آئی
 ہیکت آشکیں جانی
 پری رنگیں پری چاہی
 منم مجنوں و گمراہی
 پرا ہشک ء ذلیخای
 بدیے شاخِ نباد گواہی
 گلندام انت گل ء داہی
 کلاتی دو تنگیں شاہی
 کتہ من پیشتر ء راہی
 اگر دوست و دلی رازنت
 اگر یارِ ہنر..... بازنت
 چہ من پنت و جبر دارنت
 گل ء زلیاں بختارت

پہ جلدی مہر ال پیچت
 اگر کہ مردم ء کیچ ات
 زبادان بر سر ی ر پخت
 ہما مسک و گلاباں ء
 ہما ہترو زبادان ء
 بہ میئت دست و پادان ء
 من ء مالوم کنت زانا
 پری ء جاگہہ و ہند ء
 منم چونو ہکرو گریند ء
 برنت پر آء پری رنگ ء
 من ء مال ہاتر ء بازنت
 منی دوست ودلی رازنت
 پری چو چاردی نوک انت
 مسال شمع ء روکنت
 گلام بیارے تو ہار مل ء
 مناں پر توکے اللہ

شتایی رپتن گوں مل ۽
 ہداشته من بہ سر تل ۽
 بہ کوه و کندگ و پیل ۽
 و تاج گوں تو پک و بل ۽
 برس بر دلبر ۽ گل ۽
 ہمودا بر سر ۽ ٹل ۽
 مناں گوں آسمی پیل ۽
 جنکائی سپت بسیار
 بگو نشہ باز ملک دینار (۱)
 مکانی داشته بر پروار
 مناں گوں گو ^{نشہ} میں رند ۽
 پہ شیر و شاری پند ۽
 اگر کہ شاعرے دیگر
 پہ شیر و شاری دپتر
 حبر نیستیں دگر رگی
 اگر بس بخت چندی
 جہاں بر سرائی کندی

۱۔ ہمدوار بنامی اس شاعر ملک دینار جہاں میر و اژی

پری رنگ

اے شیرِ جہاںشائروتی مہلخِ کند و بالاد، شپنگیں پوزاؤ کند ہیں چمانی اوارے
 آئی و درستیں اندامِ سپتِ عکنت، و شیں لسانِ اوجوانیں ہیل و کردانی گلائیست۔ اے
 شیر سک گوینڈ و کسانِ انت۔ بس سر جمیں شیرِ درستی سی و ہپت بندِ انت، بے
 و ہد و پاس چھجا گئے نبشتہ نہ انت۔ شیرِ عو لگوش گوزر کنت۔

مروچی پری رنگ پہ زیب و شان
 من دیستال گلِ رو و لطف و لسان
 رپتار و گپتار، اجب مہربان
 گوئے شپ گروکے پہ لنجیں شپان
 کب نہ ہر کنت چہ ن ہر زمان
 من مدیستہ چشمیں دلبرے در جہاں
 اجب عینی، رپتار و گپتار میں
 اجب دلب و دستور و کچی رواں

اچب روے رخسار و توتی زبان
 اچب داگ دنتیں دے ہاشکال
 روچے بگردیت پر سیلہاں
 زمین بھ زوریت چہ مسک و دناں
 نشاں انت میانے پری پیکراں
 بہ تھتہء بندیت پری ناگہاں
 روچے کہ پرماں بخت نوکراں
 بیارنت زباد، او دن وانہراں
 دو کیسوی پچنت چو جالکی کمان
 دو چشم، دو برو دو دہ بختہاں
 گل اش لال و گنچہ اش کاگداں
 گلاباں کہ در ہنزیت تے و سلہاں
 زبداں کہ ریحیت پہ زلپ و سراں
 پہ کجل مدام شہم دنت کہ ہاں
 گوئے ماہ تابے کہ در آسمان
 ستارہ ہمہ پیش اوشد نہ نہاں

روچے کہ سیلے بروت دل تسال
 گوئے ہار بندیت سرے زر پشمال
 دلے داگ دتیں پہ سدجی وجان
 گروکی تپاننت چو مہلنج سُشمال
 گوئے کوہ کرے گریہہ کشیت زہاں
 پادینک وبای گون خل خلاں
 ر عہدیء گرنندیت پہ موجیں دلاں
 ہک است، کلام است یالامکاں
 محمد رسول است پہ ہر دو جہاں
 لباجر و عثمان، عمر پہلوواں
 علی شیر درندہ پر کاپران
 منال عبدالکریم نوکرے دلبران
 شپ و روج نالاں چناں بلبلاں

نود سیمانی

اے شیرِ تہا ہم شاعر چوتی اندگہ رنگی مین شیرانی وڈے مہگو نگ و کدو
 بالاد، بیک و ملگور، رو اور نگ، کد مین چم و کمانیں برو لانی تو سیپ ۽ کنت۔ آئی ۽
 جتائی ۽ نودانی وش کو شیں سمین ہم چو گر ماگی تبد و لواراں وزیت ایش و بے وڑیں دگہ
 بازیں گپ ننت کہ اچ سر جمیں شیر ۽ وانگ ۽ پدمردم چہ شاعر آسیں دل ۽ حالاں
 سر پد بیت۔ واجہ عبد لکر تم ۽ دپتر ۽ اے شیر ۽ سے بیست و ہیت بند ننت، بلے آئی
 ۽ چ واجہ ملک دینار ۽ بے شیر و تی دپتر ۽ کتہ کہ سے بیست و نہہ انت، بلے ہر دو کیں
 نبشتہاں و ہد و پاس نیست انت۔

جی سیمانی نود ہما روچی

شادھاں مہر جگیں گل ۽ سوچی

دوست وتی زلیاں پر ستم پچی

دوست و پاداریں شپ چراگ کچی

ملک دینار ۽ بند ۽ چوش کاریت۔

۱۔ زاپ و کیسوہاں پر ستم پچی

ترو نگلیں ارسال پر مناء رپتی
 دمپدم کید کنتیں پلوء را
 ساز کنت توک و چمکیء را
 کرزک و جھگ و سری ہارء (گونرء ہارء)
 اولے سدھی (گون) زر سری شارء
 گوہرے ایر کنت بہ گیوارء
 کدیں چم چو بامی استارء
 روئےء رشیت چوماہ دو چارء
 ر منی رپت اچ دانش و سارء
 گیشتر پد لالء کبگی رپتارء
 بتر دوست ء توتی گپتارء
 زیادہ پد خورء حُب و دیدارء
 نود بہار گامی پد در ہدی شزیت
 انبر و ہترال پد گلء در ہنزیت
 لالء گیوارء پد ادب مرزیت
 سد جنین دوست ء گندگ ء کرزیت
 زیر منی پیگامال میے ترزی

چو بگوش تو گوں چار دہی ماہ ء
 تو بدے دوست ء رادلا ساہ ء (دئے منی)
 کوچی نود پر حال و احوال ء
 پر شرپ سائیل کن زباد مال ء
 دئے سلامان پر روشنیں لال ء
 چو بگوش مہر نگیں شکر گال ء (سمان سال ء)
 روچ من ء گیر ننت چو دودہ سال ء
 شپ من ء گمراہی دینت بال ء (باہو ای)
 من نہ ان مالوم اش تنی حال ء (تو نیے) (منی)
 منتگن من اچ ماژگ و پال ء
 تو چو شیرین، من چو پرہاد ء
 اشتیاک بوتن پر تنی نیاد ء
 اش گردش ء گردو چرخ گردون ء (۱)
 تو چو لیلی من چو مجنون ء
 پانچ کنت گیوار ء تنی داہی
 من ہاشک پر مہشوکیں زلیخا ہی

- (۲) تو منی دوست چویارِ جانی ء
 من مریداں تو چوحانی ء
 اش گردشِ گردو دورِ پانی ء
 من چو بہرام، تو گل لہامی
 پر تو من اہسوز و پریشانی
 است من ء پر تو چنداِ ارمانی
 نئے سلاے توشنگ پر آگرانی
 نئے کاسدے جلدی پردل و جانی
 نئے گاندے نشکیں پر سکن دانی
- (۳) ہاشک و مہشوک دلانی ننت
 دوست منی مہر نگیں گلانی انت
 کدھے سارتیں..... منزلانی انت
 ہر منی حال ء تو دے سارکن
 انبر و ہتراں زیادہ و بازکن

۱۔ اچھے بندے کو مہر عہد ایک عہد ملک دینا ء د پتر ء نبشتہ ء است انت۔
 ۲۔ اے بند عبد الکرم ء نبشتہ نگیں شیر ء نیرت انت۔
 ۳۔ اے بند شاعر ء ایک وارے نبشتہ کتے بے پدا دست دت کالے کتے۔

سر شپء در گاہےء دپء و از کن
 گوں دم سھبء مہراں رندے
 اندرء بادگیرء تہا نندے
 سے کنیزک خاصیں کار بندے
 یکے تئی آئینہ رخء داری
 یکے تئی زلپاں تاب دنت ماری
 یکے تئی سیائیں مہراں پچیت
 انبر و ہتراں دیگرے رچیت
 مشگ و سینگارتہ گلء بینی
 روے رشیت چوشینگء چینی
 پر سببگاں شہم سنت گلء رخسار
 چاردہی ماہے دلبرء دیدار
 پیالے شیر و پیالے خون آپ
 گل گل اندامء داتگیں گوناپ
 رحم کن اود لبانی گلین مہرنگ
 تو مکن موجیں ہاترء دل تنگ
 من ہاشک و مہشوکی پرے بندیں
 گر تئی دسمء گوں ذناں گندیں

گرو کی شہم

اے شیر ہم اچر بھی نہیں سر حالِ شیراں ایک ایت کہ چواندگہ رنگی نہیں
 شیرانی، رُءِ ایشی، تہامم مہگو نگ، تو سیپ و ستانت، آئی، جلوہ اوزی بانی، گلاٹنگ
 انت، حم و پونزلنٹ و مر و اردس دنتانی، بیان انت۔ بے اے شیر، عہدات، چو
 اھدی بار یگ، شازانی، یم، پختے گال پہ واجہ، آئی، پیغمبر، اصحاب و چارس
 یاراں رند پہ پیر و بزر گال لہتیں گال او اچاواں گڈوتی دوست، تو سیپ و سنا، بنا
 کنت۔ شیر ایوک، شاز، جند، دپتر، بنشتر، انت، اوشی، سے گیسٹ، چار بند سنت
 کہ پرے رنگ، بنا، بیت۔

سپت و سنا جگویم خدا را
 جمال و کمال و قلم کلمہء را
 کریم و رحیم و کرم قادرء را
 رحمان و بحمان، منی رہنما را
 غفور و رؤف و گریب مدورء را

منیر و نظیر و ضمیر انور ء را
 دعا اوسنا زیب دنت خالق ء را
 شریعت طریقت ہمہ بندہ ء را
 ملک و ملائک بہ ماہ و ستارہ را
 کہ حکم و حکومت بہ ماہ و ستارہ!
 عدل و عدالت پہ حکم قہار ء
 علی و ولی و عمل و ہد کار ء
 سلام و کلام و قلم حرف آء را
 مدح و سنا و سپت رہبر ء را
 کنین حمد و تعریف بہ آل صاحب ء را
 سپت و سنا نیت بر شمارا
 پیغامبر و مُرسلت پیدوار ء
 سما و زمین سنت پہ لک و ہزار ء
 ہمہ مردہ اتادہ بر زیر بار ء
 بے انتظار سنت پہ خور ء تواریخ
 گو نشین من و گر کھے پیدوار ء

ارادہ ہمیں است بہ حکم تبارء
 کتہ نور انور خدا در تہارء
 پر چرنگ آفریدہ تومہ پیکرء را
 کہ لیل و قمر نوکرتت دلبرء را
 کہ شمش و شمائل چو شمس النہارء
 کہ دلبر ہے دم حکم کنت نوکرتت را
 (بزاں ہمیں)
 مسالٰ لنینک پہ خدمت تیارء
 اجب عرش لرزیت پہ آل گیر و دارء
 گلء قصر و باد گیر و برج و دارء
 کہ مسک و زباداں مینیت سرء را
 کہ زلیاں رعیت پہ بوہ و ستارء
 کہ نود انبراں شنزیت اوارء
 زمین بوہ زوریت پہ ہتر و بہارء
 سیم کار گلء بکار زر کار ہارء
 گوئے شہر و کے بہ لیلء کنارء
 اجب رو و رخسارمہ چارہء را

اجب عین و رہتا کہی روارا
 اجب شان گپتا اجب رخصرا را
 اجب مہ لکائے، اجب وش لکارا
 گوں تائیت و توک و گوڑے ہار شارے
 دو پستل داریت، گوڑے لٹارے
 دو لال، دو ابرو، دو وہ عتہ ہارا
 لبش چو شکر، شہد نوشیت کرارے
 گروکی شہم زوریت پہ رعدے توارے
 کہ کچھاب وزربافت پوشیت وت عرا
 گھے در گلستا دمیت اسل سکارے
 وش کد در حدال و کدہ عرا
 شراباں و شہداں بہ و ہد سھورے
 میدا شرہتاں حرصے از حضورے
 ہدی سوم کنت تابہ و ہد سھورے
 ہمہ جن و انس و ہدی پریشگ عرا
 پدا سنت پہ نام ہمین کردگارے

کہ شاہا بکن حاصلن مقصد ء را
 من ء سے سال گوستہ پہ عرض و توار ء
 محمدؑ تودست ء بگیری من ء را
 من اومیت واراں پہ دیداریار ء
 الحمد ء وائین گوں لیسین لوار ء
 من عبدالکریم ہاشم کردگار ء
 ز نم نالے ہاشکی ہر سکار ء
 کہ دستم بگیری پیر درکنار ء
 ہر لطف و احسان چو دوستدار ء
 پہ مقصد رسائی بدار القرار ء
 اگن واز بخت پوش آل برقعہ عرا
 فدایات ہمہ عالم از موئے تار ء

چارہچی و ستاھ

چارہچی و ستاھ بزاں مہلج، کمیت، سگار او پتنگ و سر حال و مئے میانی
 بار یگ و بازلس شائراں وتی پگر و کمیت رہوار کتنگ۔ کسے ہدی رنگیں مہگونگ و
 ارزشت دنت، کسے مزار گوانزلس کمیت و لوٹوک انت، کسے زر مشتمل سگار و دسما
 کلریت او کسے گرئند و کین پتنگ و دوست کنت۔ بلے اے سر حال و مار اسک باز
 ہر ہند دست کپیت۔ لہنوکہ عبد الکرم میر و اژی ہم، مبار یگ و شائراں چہ یحیت،
 ہمیشا آئی و ہم اے سر حال و یحے عبدل و دو شیر گو نشنگ کہ اچیشاں اے اولیٰ یس شیر
 و سے بیست و پنج ہند سنت۔ بلے ایشی و گد اسراں و ہد و پاس نبشتہ نہ انت، ر لگزش و
 گوں شیر و گوئر کمنند

حد اوند و ہم نام قادر سب پاک

مکن شاہا من و ہر گز تو گمناک

محمد نور میں بر تلجِ خلاق

چہ ہار یاراں و ہم اہم اگل و اوراک

بہ تو عرض داراں شاہ زوراک

منی پشت و پناہنت شاہِ افلاک
 من ءِ بشعے دوائے دردِ تریاک
 متاع و گنج و مال و بھت و املاک
 دلِ مرار و شنی دہ از در گہہ ءِ تاک
 چہارچی ءِ سپت گوتم پہ اوصاف
 من ءِ اے ہر چہار انت بردلِ عیات
 تپنگ واسپ و زرز مشت و پری ذات
 سپاہانی سگار میان ءِ صفا انت
 کمیت بازیگریں بادِ صبا انت
 پری رنگیں پری چو دلربا انت
 تپنگ چور عدو ابر ءِ ہکل ءِ کنت
 کمیت بازیگریں نودی شل ءِ کنت
 سگار آءِ دژمن ءِ جان ءِ تل ءِ کنت
 جنک گول دست و پاواں خلِ خلا کنت
 تپنگ چور عدو ابر ءِ سک گریہ دیت
 کمیت بازیگریں دستاں بند دیت

سگار ۽ عالم و خلق۽ پندیت
 پری گوں ہمسریں کاڑاں کندیت
 پتنگ پر دستِ گازیال کرار انت
 قلم گوشیں کیمت بادِ سخارنت
 سگار پر بند و پوشاں زرنگارنت
 پری رنگیں پری ماہ ۽ گہارنت
 پتنگ ۽ کیمت و مالنت سے باز
 کیمت چو لشکر و پر بال و پرواز
 سگار ماں زرہ پوشیں جپت ۽ ساز
 پری رنگیں جنک پر مٹھ و ناز
 پتنگ جوانیں سران ۽ زیب دنت
 پہ سپاہانی سگار ۽ دل جمننت
 پری رنگیں پری حورِ زمیننت
 پتنگ پہ بند و رشتہ سر پرارنت
 کیمت پہ کیمیں ہڈاں نودی ۽ گوارنت
 سگار ۽ مجلساں مہلوک چارنت

پری رنگ چو چراگ ء شہم داریت
 کمیت ء ترھڈو دورو بلہ ء را
 سپت زیریت کبر زیریں سگار ء
 پری رنگ سازکنت ہر روت ء را
 تپنگ شرانت پہ غوغا اوشکار ء
 سپاہانی سگار ء جوہر و رند
 تپنگ ء دیدہ پان، زرہ پوشیں بند
 کمیت ء ترھڈو دور، منزل و پند
 گروکی شہم کنت لاڑیں پری رنگ
 تپنگ شرنت پہ سیل و شرط و آماج
 کمیت باز یگریں پہ ترھڈو تاج
 سپاہانی سگار چونا و کیں چاچ
 پری دور ء تہر پیت چو شمع و آج
 من ء را عاقلان شیر و مدح انت
 پر پری رنگ ء من وصف و سدا انت
 تپنگ و اسپ و زرمشت پدا انت

هدیٰ شریعت کہ مردم بر کردارنت

(۱) ہرگاہ ء سوارنت

.....
کمیت ء شادہ و سیل دشکارت

(۲) پری رنگیں پری

عروس و نیم شپانی ذوق سورنت

جوانی کہ رسیت روچہ کہ پیرنت

نمنا دست ء عصا ء داد گیرنت

الہی پیش تو عرض داراں

بدرگاہ ات مدام امیت واراں

مناں عبدالکریم مسکین و بے واک

مناں گمگین تال روزِ میثاک

ادا دپتر ء تاک ء در گب ء سوب ء اے دوئیں ہند زیان سنت۔

اے ہند ء گڈی لہز حج یم ء وانگ نیت۔

چارہچی استاھ

دومی شیر

لچو کہ من پیری شیر ۽ بہدات ۽ گوئنگ ات اے سر حال ۽ بزاں
 ”چارہچی استاھ“ ۽ سردار عبدالکریم ۽ دوشیر پر بستگ سنت، اولی شیر ہمیش ات کہ
 شمانت۔ آئی ۽ اے سر حال ۽ دومی شیر اچ اولی ۽ سک کستر اوگوئنگ انت۔ اے شیر ۽
 کل سر ہمیں چل ویک بہد سنت۔ بلہ پہ منی گمان ۽ اے شیر ناتوا م انت۔ شیر ۽ گڈ
 سراں ہچک و ہد و پاسے ہشتہ نہ انت او شیر چوش بہدات کنت۔

حدائی نام من ۽ سدک ویکین انت
 محمد مرسلانی تاج ۽ نگین انت
 پر چہار میں گوہراں سد آفرین انت
 من ۽ نوکیں حیا لے در جبین انت
 کمیت دور منزلیں رہ ۽ روئک انت
 پر اپہ کیں پرداں شیموش کنوک انت
 زمین پر ہک ہمیں نالاں شوک انت
 سپاہانی سگار ٹپ ۽ بروک ان

(1)

رہے ہر قاتلِ عزیز آپ دنیوکِ انت
 تلمہ کلرت و عگرہ ماں گروکِ انت
 تپنگ باز کھتیں تیرے جوکِ انت
 کسے کہ سگرانی نام گروکِ انت
 دلیر و گازیئے دسمارونگِ انت

ہدی رہیں جنک شیرین مسالنت
 رخی چو چاردہی ماہے نہالنت
 اجب رو کو رخش مانند لالنت
 دہانش چو شکر شہدو ہمالنت
 کلم گوشیں کیمت باد سمنِ انت
 اجب شکر کہ مرغِ زمینِ انت
 بر سر پیاں و گوڑواں نشک و نگینِ انت
 کلاتی سازو سامانِ چگینِ انت
 سگار باز کیمتیں نشک و نگارنت
 ہر تپلا و نگرہاں بندے اوارنت

۱۔ دپترے تاکِ ایک بہرے ہر گے سنبوبِ عارے ہمد تیوگِ عزیزانِ انت۔

نمک جاہ و سپتانی شکر انت
 یہاں لو کیمتی بل کہ ہزار انت
 پتنگ و جنوک دور و تو انت
 ہدیچہ و ہشت و کتیں کہانت
 ہدیچہ آس بارت زہر مارنت
 پہ مسل شاہالی شیر شکر انت
 ☆

ہدی کہ زرگری سہتاں برہ کنت
 دوئیں چہماں مسالِ خاطر و کنت
 گونٹے چو کوہکرو آس و جل و کنت
 من و را آء ہیکیں امبل و کنت
 خد لوند و ان ہک و شرع کنت
 من و گوں دلبر و گونر پہ گونر و کنت
 کمیت باز کیتیں سر کار ساز انت
 ان زخم و پتنگ و کیمت و باز انت
 ہدی رنگیں ہدی ہر شان و ناز انت
 پتنگ و اسپ و زر مشنت

بولو ہتر و تاک ہری سنٹ ہدر نمک و سنبوب و گڈی ہدی گڈی ہری لہز گلہ انت۔

نود سحر گامی

اے شیر ہم رنگی میں سر حالے یک شیریت بے دہترے یک سر ہم
 تاکے اور نگے سنوب اے شیر اور نیام کم و گیش اچ سی (۳۰) بند گیشتر
 گال و پے زیاں نت۔ ہمیشا اے شیر نمگ و شم سوانت او اے وڑے سر جم و پیلونہ
 انت۔ شیر اور دست کپنگیں بند سے کیست و دو سنت۔ او شیر اے و ڈانت۔

سحر گامی زری نوداں

شانت پر کوچک وزیداں

بیات پر بے سداں

گوزت اچ پیشتری رنداں

ہما پیکیں پڈو ہنداں

بریزت کوھ وشہ ہنداں

ملاامل دور سر میں کوراں

بہار گامی درھدیں اوراں

بگوارت ہدیے تورال

بشنزت دلبرء روءء

برپخت انبر و نوءء

بہ پچیت ہر دو گیموءء

ممینت زلب و ابروءء

زباداں بیارت ہر سوءء

بیارت ہر رخ و موءء

کنت سائیل ہدیء را

چراگین سومریء را

گلندائیں گوئیء را

مسیلیں مشتریء را

بیارت انبر و ہتراں

بیارت کترہ برکتران

ہممت پرگے سطران

(۱) نوداں پہ نم بالء

۱۔ دپترء تاکء لبء درنگء سوبء لہز نیست انت۔

روانت ہم چو در حال ء
 بدے حلال شکر گال ء
 مناں پرمازگ و پال ء
 ہر ا باز کیمتیں لال ء
 بدے حلال زبلا مال ء
 ترا گو نشہ کساں سال ء
 مناں پر بھت و گبال ء
 ہر ا شہیں انزال ء
 سوارین پر چہارنال ء
 بشورینیں و کاب بال ء
 برسے پر گہیں زال ء
 برسے چو شمس و استال ء
 تپیت پر اندری جاہ ء
 چناں چو چاردہی ماہ ء
 برسے چو کہ ذلیخاء ء
 ہر ا مہشوک و دلواہ ء

ہدا گندامی مرا گاہ ء
 چہاں کابزگی ہر ڈاہ ء
 مدام ہتھوں ہمارا ہ ء
 کہ نشہ بر سر تھت ء
 شتہ کاسد ہما و ہد ء
 من ء چو گو شمت سخت ء
 مرغال ات بلند بہت ء
 بگو نشہ کاسد ء چندی

دمانے سیر انت از ہیر ء
 چو وش انت شہد یا شیر ء

من ء دیستہ گندام ء
 در آحت اچ اندر مل بان ء
 دلے گر گردگ ء مان انت
 بگو نشہاں اے حیر گران انت،

تى واريس درمان انت
 من ء شکر پے چه رحمن انت
 مراد حاصل دل ء باز انت
 خداوند کہ سبب ساز انت
 درے ہمدیت درے واز انت
 کہ من دہترے رچی
 گناہ بسیار کتنگ چندی
 درے واز انت خداوندی
 شیر میانی عرویل نشانانی در نیام عہد گلر و تہ جوادینت۔

پنجمی دور

راجی زند

پنچے پہ دگنیا ۽ مردماں

ہے شیر ۽ تماشا زرد گنیا ۽ ناپائیداری اوبے سہاتی ۽ زنگ ۽ جنت۔ اچ
 مردم ۽ دستاں بیادام گری ۽ روگ ۽ گلہ ۽ کنت۔ چاگرد ۽ تماہر پلو ۽ ہرس و
 جوپہ، لچی وریا کاری او مال واری ۽ کیشیں نکان سری ہاں گندیت، بیادام ۽ بے
 ارزشتی ۽ ماریت او گوں ارمانی میں دلے ۽ ہمیشی ۽ پچار ۽ کنت، مہلوک ۽ پنت
 دنت کہ آء پہ چوشیں چار روچی دگنیا ۽ جوپہ و ہرس ۽ ہلہ بکت اووتی آئیو کیس پشید
 ۽ پنت دنت و سوگہ کنت کہ آء وت ۽ را اچ چوشیں امروزی ہر اباکاریاں بر
 کھیئت اووتی چاگرد ۽ بے پلگار بنت۔ اے شیر ۽ دُستی ہتاد ہد بنت او چوش بناء

بیت۔

پہلوان شہد ویا من ۽ آرام نیت

لہر کنت پر گنھاں شادان نیت

جزماں کہ اے جہاں پادار نیت

نیک و بدمانیت و دگراظہار نیت

ست دلیں ہیل اں پرہاتر ء درکار نیت
 پرگرد گردون ء زیادہی کردار نیت
 جاہل و ناداں پرگوٹھک سچ سار نیت
 مرد کہ شرم ایت پردچی کپتار نیت
 تہم بد آسری ء آسریں یار نیت
 عاقلاں گوکشیہ نوں دگر رپتار نیت
 (پر) معہماں مال و کینگاں براس یار نیت
 آس نزمں پر سمرگاں پالات نیت
 گرکے ناداں انت پر نیسہت زیات نیت
 جاھے ویراں گوں زلماں آبات نیت
 پر بدیں کار ء شر و ملک بازار نیت
 مرد بیگانہ ہرگز چو رازدار نیت
 مردم پھر گواتیں نوکر و کاردار نیت
 حاجزیں دل پر تا نماں پھر گوات نیت
 پھر طمع داراں گنج و مال دات نیت
 دل خیلانی پر اندری ء شات نیت

در چکبده حاصل پر آپ دنیگ سیر بار نیت
 زحم جنین جج اچ لج بریں ماس نیت
 دُحتر بے شتر میں اچ سروریں پساں نیت
 گلہ ورنج و رود ہرگز چو زر نیت
 مردم نا سلیں پر گونگ شرنیت
 گر ما دنین راھے ہم راست نیت
 پرھارسِ ہرسِء دم مالدار نیت
 خصلتِ بد پر سروری ء سار نیت
 جاہل ء دل تال کنیامت ء شات نیت
 پنت و نیت آء نا کس ء یات نیت
 نام سکی ء تال کنیامت ء گار نیت
 مردم نا پاکیں دلچیں یار نیت
 اچ گنج دگنیا ء دل خلیل ء سیر نیت
 پیل گنا مور ء ہمسر و ہمزور نیت
 حر، اگن تیزنت در ور آء یور نیت
 ماگیں میس پر پر بھی نر شیر نیت

بوئے وژبونی پرا ندری ء چیر نیت
 پنبہ و آسن یکجاہ ء ہم سنگ نیت
 بوم حصارانی ہرگز چو شاہین نیت
 توکلِ مردی پر دل ء وسواس نیت
 دور سحر نیم گمیر اچ غواس نیت
 گوج اگن مستل بھیمی چوسہ مار نیت
 رعیت اگن گمراہ انت سرور سردار نیت
 دل خیالانی گر ترا اندیش نیت
 گر گلام شاہے، واجہ ء ہم کیش نیت
 مادگیں اشتر چو لیزہ ء نیش نیت
 اے جہاں بے پتیں پے دستور ء گوزیت
 ہاجزیں شیر اچ توگگ وروباء ہزیت
 کیا مت پے دورو نوہت ء روچال ریت
 بادشاہ ہپت پشتی منے دہر ء داریت
 دوست ^{ہیکیتل} اندر چو مسل ماریت
 اسپ ہزاری چو حر ء زیر بار بیت
 شکر و شاہین پر ہے روچال گار بیت

کوہ ء چوپاں پر ہے روچاں شاہ بیت
 توکب زریں بر حرء گٹھ ء براہ بیت
 گندیں کنجشک چو شکاری ء مست بیت
 واجہ پر جدی نو کر ء دست ء ست بیت
 آء گلام سیائیں بر آلم و ہلک ء درست بیت
 کیمت رود چو نگرہ و پیکیں زر بیت
 شہد و شیریں پر کترھے آپ ء سور بیت
 حاکم ناپاکیں پر بدیں کار ء جوڑ بیت
 قاضی ء گندکہ پر رد و رشوت وار بیت
 ماس اچ لاڑیں دُتر ء چندا زہر بیت
 پس گنا پر زند ء حسد ناک و کھر بیت
 بر اس گنا بر اس ء کینگ و مالش بہر بیت
 چے گو نشیں مکہ جاہلاں نئیات بیت
 دل حسد ناکیں پر گوئشگ نیکہ شات بیت
 اے نسیت پر جٹ و ناپاکاں گوات بیت
 پر چورہ و داراں نیکہ آء ماتومات بیت
 نیکہ آء خالوزادہ چو مسل برات بیت

مچ و پت ء جھیرہ

اے شیر ء جہاں شاد و تہی چاگرد ء یک انجیل حالورے ء ء چار ء کنت کہ اے
 رنگیں کسبہ و گپ مر چنگیں جاوراں و مر چنگیں چاگرد ء ہم گندگ ء کیت۔ شاد و تہی
 اے شیر ء جہاں پیش دارنگ لوہیت کہ وھدے کہ مردم پیر و حاجز بیت او و تہی مال و
 مہکت و مڈی ء آن و تہی زرد و حیاتی ء دستی و تہی چکاں ء بد ننت تہ مالانی
 دزگرنگ ء مرد پیر مل بہت ء ارزشت و ہزرت چہ چکانی دل ء دور کنز بیت، نشار،
 سو کو ناگو ء پت و تہی گرانیں بارے لیکیت او اچاواں و تہی جان ء چڈائینگ ء رنگ
 رنگیں گپ ناہیت و حیلہ و مکر سازیت، و تہی لوگ واجہ ء سات و پتانی برھلاپ ء
 سکین دنت او باہر بیت، شاد ء مر او و مکھد من اے شیر ء ایشخت کہ مردم باہر انت
 و تہی زرد ء و تہی مال بہ بلجیل پساں زنت ء مدت سمجھ چکانی چھاں گراں و سنگین
 بیت، اے شیر یک سد و نو دوسے ہند ننت۔ بے شیر ء جہاں بازس جاگہاں شاد ء مچ
 واجہ ملک دینار ء ہم لہتیں مٹ و بدلی کتہ۔ شاد گو نشیت، میر وازی عبدالکریم
 گو نشیت، مچ ء کو پت ء جھیرہ ء حال ء دنت و گو نشیت“

شکر اچ حد اوندے جہاں
 روزی رسائیں مہربان
 تنئی کدرتیاں مارا امان
 لرزیتیں چندا جسم و جان
 از دوزہ ءِ گرمیں جلاں
 اچ ملکموت ءِ ہکلاں
 مکر نکیر ءِ خل خلاں
 چماٹیل ءِ سلات ءِ منزلاں
 اچ کردارِ خود گشتہم زیاں
 داراں ایچے مہربان
 بھنچے گناہاں ءِ گران
 برہکِ لیسین و قرآن
 بر حرمتِ پیغمبراں
 ہاک بر سری چرخِ رواں
 دکنیا پہ مسل کارواں
 بچے سر ءِ پیتہ دواں

دیگر بہ دہمالش روان
 نئے پیر مائیت نئے جوان
 تیر قضاے آسمان
 لگیت پہ مردم ہاگہاں
 اے گردشِ گردو زمان
 رنگ رنگ گواہزانت بے گمان
 گہہ تیر و گلے چوکمان
 پیدا ورت آخر زمان
 چندی علامت آخزی
 سچ و ہت و دعویٰ گری
 مرد و جن و چیر و سری
 نیست کستری و مستری
 آء برات و برات و ناشری

- (۱) آلم تمام پر ناشری
 (۲) دوست دژمن انت پداندری
 (۳) قاضی تمام پد ناشری

کھمت برفتہ گروہ بری
 ہر کس خریدارنت حری
 کنتیں گلام تاجے سری
 شاہ ء ہگندیت نوکری
 اے چرخ گردون ء ہزی
 ہیل حاجزت، مورنت دھڈی
 دیستاں دو کس جنگ و مزی
 پیریں ہت ء گارت جزی
 جج تو مکن درد سری
 گوشتہ ہت ء جج بے وپا
 باز کشین رنج و جپا
 کہ گندین تئی کٹ و نپا
 مات ء ترا دات مال دپء
 رودینتگئی روج و شپء
 مات ء بچار بے رُو، نگاہ
 گپت پیری ء مرچی اگر

حاجز مناں باز بے کدر
 (اُن) زائے وقی ہکس پدر
 مالاں منی درساں مبر
 من حاجزو درمندگ اُن
 تاں کہ حیات و زندگ اُن
 بے ملک و مال و گندگ اُن
 زائے منی دور ء جتہ
 کویت و زور ء کم کتہ
 بھت گوں دلیلان ء شتہ
 دوروں برپتہ نوبت ء
 دیتن پہ زور کدرت ء
 جم ء چرائیں سچ منی
 وگیا سرائے رپتنی
 مانیت حکایت گفتنی
 این گردشے آشفتنی
 آخر کہ روچے رپتنی

فالی . فنا بہت خفتنی
 ہر تو ہمایت اے میار
 بیتیں عٹنا اچ کردگار
 دگیا ءِ مائیں ناچار
 دائم نیت گوں تو کرار
 ہر ملور ءِ درد ءِ چار
 ہر پیریں ہت ءِ رحے بیار
 چو کہ منی ءِ ناگہاں
 (ترا) پیری بگپت ہر جسم جان
 حم ات تہار، سرین ات کمان
 مودات سپیت، دنتاں زیاں
 اے دست و پلات ناتواں
 بیت نئے شرپ من مجلساں
 (منی) ہنت ات ہماروچ سہئی بیت
 نئے مال و مہکت تئی بیت
 بارمیں لسیب اش کئی بیت

دیمِ اِتِ ہموداں سیاہ بیت
 چو اِتِ بہشتِ جاہ بیت
 تے جنتِ اِتِ راہ بیت
 تنی ہرزند چوتنی اِمت بیت
 گوں تو پہ زہر و کست بیت
 منی ہکات ہماروچیات بیت
 بس کہ گناہت زیات بیت
 چچ اِ جواب دات زاہر اِ
 ہرچے دتے درود اِ دل اِ
 شرانت کہ بے زہرِ گل اِ
 چندا کہ من صبر اِ کنین
 ہر روچ تنی کبر اِ جنین
 تو نگار بیئے، نیچہ مرئے
 مالاں وتی زند اِ ورئے
 تنی بازلس حبر چو بے ہشاں
 تنی پنت وتنی سونج و نشان

سوچنت من ء چو آتھاں

اے میراث و گنج زر پھاں

اے مال و دگنیائے رواں

زعب بنت منی میریں سرء

تو کاکھ کن منی گوک و حرء

ایچ بان و بادگیراں درء

دئیں کڈکے کاشیں ترء

شادان نئے مان ہاترء

آرام بکن چو نوکرء

وتی شامء بگر ایچ دلبرء

چارنان ترا بس گوں جنء

بس انت پہ امرء آھرء

پیریں ہت ء کرتہ سما

زانتئی وتی مچ ء نباہ

مالے ندنت پچی منء

مچ آرے گوئشتی ہرگناہ

مالِ من ءِ نیمیں تماہ
 چارنان بس گوں جن ءِ
 ہر روج بدئیے سیر ءِ من ءِ
 چءِ بگو کشت کہ شر تر انت
 پنخوش بکن کہ بہتر انت
 لاکہ تئی گوک و ہر سنت
 مات و زہت ءِ گرتہ گزار
 ہر خدمت ءِ استل تیار
 گوک و ہر ءِ ہر کلاہ و دار
 چند روج ہے رنگ ءِ بگوست
 یک روج نثار کہ بوہ مست
 جت ہر سر و دہما را دست
 تو زندگ ءِ تلخہ آلت
 پیر مل ہت ءِ گوں زہر و کست
 بان ءِ درمی مات ءِ بہ بست
 گو کشتہ نثار ءِ ہر زد

دل سیاہ و زوہ آن گشت زرد
 من چندا کتہ تیرویا کہ درد
 تو کاری یے نئے، تو پہ..... مرد
 دور کن منی دتم ء بگرد
 گٹات گریں باتے کہ سرد
 منی سہتاں پر نگار موشیں
 نئے دان من پر تو درشیں
 نئے پر تئئی کاراں تھیں
 نئے دمپدم نان ء ہچکلیں
 بدبرہمت پیریں پتہ ء
 بیزار چہ چار نانش کتہ
 ہم چوش کہ آء دگنیاشتہ
 شوراش کتہ وت ماں وت ء
 تو کل پہ شاہ ء کدرت ء
 اشتہ پتہ ء اومیت وتی
 ماتہ بگوشت نج لانتی

نیرت ات حیا اج امتی
 ترسات نیرت اج کیامتی
 نیرت انت منی ملکے پتی
 مال و منی مکال زئے
 پیریں پت و مات ء جئے
 بچ ء جواب دات پیدور
 مات و پتوں نیرت نیرت پکار
 دوستیں من ء ماہ ء گہار
 مات و پت ء حیرات کنال
 دست ء پرے دستی جنال . ہیمہ بڈء
 چاگرد پرے دوست ء کنال
 گربان پہ مہرنگیں جنال
 دوستیں لے چندا من ء
 شویم نشار..... بدوپا
 دیستئی پت ء بے رونقا (۵)
 بچ گپتگئی پیری ء عصاء
 چندا ء جتہ آء ناکس ء

چو گرک گاڑ بیت پس ء
 مات عری جت واک اووس ء
 چ ء بھو نشہ یک برے
 پس انت منی نیکہ ہرے
 چ گوں جن ء ہر حدگ ء
 چو گو نشہ دل مدگ ء
 بیار چیلے ہر بدگ ء
 شومیں ہت ء میل ندگ ء
 باز شرم کیت تنی گندگ ء (من)
 لاکھ منی پس نہ انت
 ملے بروت کہ یہہ انت
 کے مزانت کہ اے کے انت
 گو نشہ جن ء گٹ ء بدار
 ساہ بروت او پتیں گلر
 بلکہ بروت شاہ ء پلپیت
 مے مال و ملکان ء پلپیت

پیر میں مرد اور نائیں جن

بلوچی و دومی دور و اہدی شاعری و ملائیں شاعرانی دور و بارگیک و شیرانی
 تھا ”پیر میں مرد اور نائیں جن“ یکہ پیر میں جن اور نائیں مرد و ”سر حال و باز میں
 شیر و کپتارے گندگ و بحیت، اے سر حالان کم و گیش ہر شاعر تن حدے و عوتی پجر و
 کیمت تاچینگ۔ منی کتاب ”زری نود“ و تہا ہے سر حال و واجہ ملک دینار میر
 واڑی و دو شیر ہم دسما احمہ او آئی و واجہیں پت میر عبد انکریم و ہم ہے سر حالان
 و تی کپتار و داتگ سنت کہ اے اولی شیر ”پیر میں مرد اور نائیں جن“ و سر حال و
 انت شیر و نود بہد سنت او گڈ سراں و ہد و پاس ”چام شوال ۱۳۹۷ھ“ نبشتہ انت او
 شیر چوش بہا و بیت۔

من یک روچے حیا۔ لے ناگہاں

پد گردش و سیل زہاں

بر کولواہ ^{مشکین} شیگان

ڈنب و پڑاں و سیاگان

گمیر آج و پر داچ دھڑاں

شیر ہلمہ ٹک باو رواں

تُرد انت منی تُمس زباں

چو کو ہسری سید ء ترساں

آحت شادہ و رپتہ گے

من کہ نظر شانہ دے

دیتاں چندی خانہ

یک مردے پیر و او پروانہ

سر میر و او سرور نامہ

یک حورے گوہر دانہ

یک دلبریں در دانہ

ہم چون چراگ رشتانہ

چوں شہم لہر آسانہ

شاریں سری مرجانہ

نوک رشتیں پستانہ

چو کو ہسری ستانہ

چوں گل بند فرہا ہے
 دسہای سُھرءِ چاہے
 دستی دگر دست وانے
 در بستہ در دربا ہے
 خاصیں کنیزک نامے
 آءِ مرد پیر، مولا ہے
 مدھشکِ گل دیوا ہے
 چندا حیالا توں سر انت
 مردو جن ءِ را پتنہ انت
 شہر ءِ تمام ءِ گل گل انت
 ورنہ او پیر ءِ خل خل انت
 مردو جنین ءِ چل چل انت
 ہلک ءِ سرا سر کندگ انت
 مرد ہاجزو دلمندگ انت
 سر مر تگ و دل زندگ انت
 گو نشہ جن ءِ مرد گندگ انت

بے آہل رعد و گریہ گانت

ہیکار میں ریش و مرزگ انت

پیر و بگامی لرزگ انت

توبہ من ء تنی نوبت ء

بیزار من ء تنی لذت ء

پیر ء تلوٹیں ہذمت ء (من)

تنی قوت و مردی شہ

نیستیں دگر کار ء ایت

ہرچہ تو لرزے مسل بیت (بید)

تنی دست ء نیت خفت و خیز

ابحت زبانت استل تیز

اگر دتمی پھریت بر کپ ء

نیستیں گئے پیر ء و پا (من ء)

تنی لب گول لب ء لہجیت اگر

چوش انت کہ تیز و یا تبر

بس کن تنی بازس حبر

سوچت دل و جان و جگر
 فرات کہ باتیں سہن و مہر
 (من) کور کلہ نہ بخت تئی زرو سحر
 پیرا گل و دلہ جو لب
 رو و وتی آج من متب
 چندا من و است زرو میل
 انبارو گنج و درو لال
 درستال دئی ہر دست زال
 حیراتوں ہر تو بے مسال
 بیا جتہ من رمل و پال
 تا سیر بخت کہنیں جوال
 تئی ہذمت و من ماہ و سال
 پر کلر و آپ و زلال
 آبت نیت سورس ڈگار
 شرکہ نیت درگی شمار
 گوک لاگرو سکیں زمین (کہ)

آخر پُرشیت دارے ہمیں
 گوں من مکن جنگ و میدی
 ستہ گل ء گوش ء کوی
 پونز ء پلو . او ڈانوڑی
 گریندیت پہ مرد ء سانوڑی
 دشمان و دوائے دنت درھدی
 اے آلم و ہلک انت سہی
 اے سہت و اے دورنت نمی
 بیزار چہ عیر ء سدبری
 عیر ر پتہ ہر درد سری
 رمینگ چتے ہری

۹ ستمبر ۱۸۸۰

ورنائیں مرد و پیریں جن

اے سر حال ء و اجہ عبدالکریم میر واڑی ء اے دومی شیر انت۔ اولی
 شیر ء جن ورنائنت او مرد پیر انت او دومی شیر ء جن پیر و مرد ورنائنت۔ اے
 دوئیں شیر انی تہا مہا بارگ ء چاگرد ء یک ہکے گندگ ء کیت و ہر دو کیں شیر انی
 گلانی تہا کیں دل و شی و مسکرانے ء رنگ دی است انت۔ بے آگن بے گالاں پہ
 دلگوش و ہور تیں نگاہے ء چارے تہ پہ مردم ء ایشانی تہا یک جوانیں و شر میں بے او
 پتے ہم و دی بیت۔ لہو کہ ملک دینار و تہی بے سر حال ء یک شیر یے ء تہا گو نشیت۔

ورنا گوں ورناء جزیت

ورنا گوں پیرین ء گزیت

اے چٹ ء یک راستیں گپ ایت و آگن مردم چہ ہند ات ء و تہی ہم سر و ہم
 دپے چاریت و ساغے بخت تہ اے وڑیں کسھ و آیات جوڑ ہننت او پہ یک جوانیں
 رے ء آگن زند تیر بیت اے شیر ء سی و پنچ ہننت، بے شیر شہم توام و کپسی انت۔

من یک روچے حیا لے ناگہاں

ہر گردش و سیل و دہاں

برکولواھی خشکیں شیلگال
 تئی دسم ۽ گندگن کنیا متیں
 تئی امبازں یہ کاری تمیں
 ۽ جم ۽ چارنگ ۽ دل کہیں
 زال کہ ہاجز و پیرنت
 دپ چو مروردیں تیرنت
 بوھی چوردیں خنزیرنت
 نزدیک ۽ گہر انت کہ دیرنت
 ورنہ گندگے دل گیرنت
 گردیت الکھال نوکسیرنت
 لوگ ۽ کیت بزاں گم زیرنت
 زال ۽ گوئشتہ پر ورنہ ۽
 دوستے تو من ۽ چو ساہ ۽
 ہم چوش دیدگانی جاہ ۽
 بے پتی مکن ہمراہ ۽
 جند ۽ من ترا رو دینتہ

پشک من سرشیاں لوڈیتہ
 من بمبازاں ترا جوڈیتہ
 نول کہ دست جتہ نوحساں (تو)
 من گندس قنی گنوکی ہمت ء
 تو رمپنت من ء ناہک ء
 من ء بازت جتہ ہراچا بک ء
 مرد کہ زند ہرا پانی انت
 مہشوک ہاشکی سار پانی انت
 ورددوں ہر دل ولاپ ء انت
 روڈینت من ترا ہوروی ء
 نول کہ آہے تو مردی ء
 تو مارا کریمت دردی ء
 دگنیا گردشے گردی ء
 پادار نیتیں اے کسی
 گراں انت مردم ء بےوسی
 رنگ رنگ ء گو نزننت ہاری
 چراں انت چہ رنگ ء باری

اھدی کسھے

اے شیرِ تہاشانر اھدی دور و بار یگانہ گیر کلریت، ہمارو رانی کسھو و
 ہالوراں کپتار کنت میر و اڑیاں بگر جھک احمد زنی خانانی زحم جننی، سر پجاری راج
 دوستی اووشیں نوبتال یات کنت، بلوچ راج و شخالیں او اسمنیں پھلیں و تن و تن و تن
 سر و چارھداں شوہد اریت او اے تیم و توی وھد و او مر چھگیں ورنہاھاں و گوٹنگ
 لو میت کہ ذی شمایے ات نت، شے بنو نیں مکھیں ڈیہہ و چارھد و دنگ تن کجاشنگ
 اتنت، شے نام و توار او شے بھیم و دھشت تن کجام میلکاں سر یو تگ ات، ڈیہہ و تہہ و
 تالانیاں نک و یو لکی نیں چاگر دچہ تیم و گوں یے دگر و خور و تپاک اتنت، ہراتی سنت
 و تپاک چوں سو گبہ و محکمت، شانر و اے کپتاراں گنداں تہ من و بلوچنی و سر شانر
 واجہ گل خان نصیر و شیرے و لہتیں گال دپ و کاینت کہ گوٹشیت۔

چو مگوٹش دوست کہ ماذی ردو بے راہ اتن

پہ درے کپتہ تن شیر جتن و مکر جتن

پُرس اچ دمبء کپو کیںء بہ سیوانی کلات
یا برو جست بکن پانی پتء شہر ودھات
کئی اتنت بارگیں بورانی چراگ جاہ جگوش

اومر جی شاعر گو نشیت شماچہ رنگ ء ناپاکی ء آماج ات، وت ماں وت
ء برات کوشی ء گلانیش و درگت ات، شے پھلس و تن کجاشت، ایشی ء ہنوںیں بہار اُو
وش ہر اگیں سیل و سواد کئی کار چیل دید گال وار منت، نر مز اریں ہجگانی خون
واریں سگار اُو یک ڈکیں مز ریانی زہ ہر چہ زنگال گپنگ ننت شاعر بکنن دنت ڈیہہ ء
ٹیلیں ورنہاں ء کہ آء ہگر بکننت اُو ہمار ننت کہ ہر چہ چوش بوت، وتی ہماگو سگمیں
وشل نوبت و بار یگان دوار آر گء ء جہد و کوشے بکن ننت۔ اے شیر شاعر ء چہ
مر جی ء سد و پست سال پیر ء پز بستگ بلے ایشی ء گال مئے مر چہگیں حالت و
جاورانی سر ء ہم پہ جوانی ء بروبر کایننت، شیر ء کم و گیش ہپتا ووشش بند ننت، شاعر
گو نشیت، میر واژی عبدالکریم گو نشیت، بلوچانی اہدی بار یگان گیر کاریت و
گو نشیت۔

جی ہما وھد کہ نوبت و دور و باری ات
بر دمب گواراں دہ سدی یور ء سواری ات
دور ء گواراں ء براہمکی نوبت ساری ات
ڈن وتاں سورانی در ء حکمی جاری ات

میر حسن خاں برتھت سیواہ ساڑی ات
 جہہ پہ جہہ ہیش و شادہ وسیل و گاڑی ات
 اے کلات باگیں میر حسن خان اے ماڑی ات
 گوں شمس دین، میراں اے مدام دوست و یاری ات
 حد مستنگ تال مچر مندہ واڑی ات
 شیراں برشاہانی درء ہر روج تاڑی ات
 باز پرے یورء دھک و دھنزاں ناڑی ات
 میر احمد پر شاہی نوبت ء نامی بے گوزرات
 پر دادو بخشیت ء حاتم ء مٹ و درورات
 پر پونج و بنگاھاں چہ ہمارند چاکرات
 کمبر و میرو، براہو ء پوجانی سرات
 ایلتازو داؤد مزنا نائیاں او سرات
 پر دپتر و اخباراں گو نشنت ہر سے برادرینت (۱)
 انچ ازل دہوار احمد ء خصمیں نوکرات
 بیسمہ و بنیاد ء آء نغاڑی زر خرات
 درد مہناز ء شہداو دست پرہا ترات

بجا براہو ۽ سرور و راجانی سرات
 پراومری خون ۽ جٹ وجد گال ۽ گین گرات
 چیدگی زریں پر چہار کنڈ ۽ زاہرات
 راہ مستنگ حدتال آ ۽ سنوزین زرات
 نامی برملکاں ہتر و چو و ژوئیں انبرات
 کمبری خویش و احمدی خاں برادرات
 ٹوہو برحاراں و حالہ جوئگو مردو رات
 گہہ نگاہ شیری ۽ رستم درورات
 گورگند ز شیریں گوں سماں پیداورات
 در اول سندھ و کچھی تال ملتان جتہ
 روشنیں روج زیر جاند ارہا (۱) ایرشتہ
 سندھی نالیراں سرویں سیاہ برتہ
 آ ۽ کراچی کچھی تال سیبی ۽ زتہ
 چیدگے و ژنامی امیر محبت خاں جتہ
 سرتن سر سندھئے درور کپاس ۽ شتہ
 میر نصیر خاں پر صاحبی زورو حکمت ۽

بیرکی شانی پر ہما میناب ء جتہ
 بر مشہدر پتہ گوستہ چہ شاہ ء زیارت ء
 سدھزار اہسوز پر منی خان ء نوبت ء
 بھیگی بر ایران ء چہار کنڈاں جسرہ
 احمد شاہ ء ہر صاحبی اگل ء ہشتہ
 شال و مستگی بر ہما و ہد ء کتہ
 کچ و ہنجگور ء عادلین شاہ ء جلتہ
 کچ ء دینار ء پرتیگ آ پداری سوتہ
 میر نصیر خان چوہار و توپان ء مکتہ
 اچ میری ء گوستہ ناصر آبادی ژند کتہ
 ہپت سدی گاڈینت، نہہ سدی کچ ء ہند کتہ
 گوستہ اچ کچ ء بر ہما تمپ ء ہند کتہ
 روح ملک دینار ء بر ہما و ہد ء ایرشتہ
 ڈاہی ء ڈیہہ بر لنج دریا ء ایرشتہ
 رحمت عیسیٰ بر ہما و ہد ء درشتہ
 سیکہ مکران ء بر نصیر خانی نام ء جتہ

صاحبی پنجواں کوہِ مرادِ برونہ
 کندھار پادمالاں کچھ سے براں
 شیرِ چچِ سمد تاجیکہ تال مکران
 نامش جہاں پاشنت من الیکبہ ودھال
 میر و اوحمد براس سنت، نشدنت زیب و شال دپتر ایں
 ایلتار گڈی کمبر منی خویشنت جسم و جان شیریں
 اشمار من دپترِ سنت چار ذات پہ مکران
 اول سماں کوہی، گورگند چو سرور ایں
 رودین و میر قلندر چو شیرِ کوہسراں
 حارانی نر مزاریں حالی گوں برادر ایں
 چندا من خویش داراں بانوشکے و مینگلاں
 منصب منی نشاننت من پیشِ بارواں
 میروی بھت کپتہ، رپتہ بہ مکران
 کولواہ امکاں داریت محتا جنت پر جو ایں
 ہنیا دوہم نشین انت گوں کوم ڈاہیاں
 اے آپ چاہ نوشنت، دور سنت چہ آپسراں

- اسپی اگر ہزاری، باز کمتر نت ہراں
 اے کنیامت و نشاننت، اے آحری زماں
 شور کرتے زیرو بالا بد پیلین مشر کاں
 دگیا بدوپا انت پر چرخ و گردشال
 اے گردش جہاں انت پہ شورِ خلخال
 (۲) شہزادگیں اسیلاں پہ دستِ ناکساں
 (۳) شیر و پلنگ و گرک سنت تر سنت تجمے پساں

۱۔ اے ہمد شاعر عینِ خواجہ ملک دینار عرندہ عہدِ عثمانی

۳،۲۔ اے ہر دو کیں ہمد و اجہ ملک دینار عرندہ رنگِ عبدل کرنگِ سنت۔

شہزادگیں اسیلاں محتاجنت پہ دونال

کمذات و ناپکار سنت، گول دولت و خزاں

دہتر ۽ گوں کیں مٹ و بدل ۽ شیر یک سد و ہجاہ و بہت مند انت۔ نیک شیر ۽ ہند انت
 ۽ اُونے شیر ۽ گڈ سراں و ہد و پاس نبشتہ سنت۔ البت اچ شیر ۽ وانگ ۽ نئے پدر
 بیت کہ شائر ۽ وتی گڈی امر ۽ ہر بستہ۔ شیر ہرے رنگ ۽ پچ بیت۔

من ۽ شکر اچ قلاور میں رب ۽ در

نیرت بی جوڑہ و مٹ و گوئر

بے مسل و بے مکال انت داور

رستہ آدمی پیداور

اچ خاک ۽ سازتہ یا پرور

اسمان اُن بیشک اے انور

نورے دات ہرا پیغمبر (تو)

کرتہ امت ۽ رہ در بر

کار میں کھے ستار ۽

ابرت ۽ گز میں سدبار ۽

حیرانوں ہرے کردار ۽

بسیار سازتہ ستار ۽

گندنت مردماں اظہار ۽

استیں استخوان چو دار ء
 گوشت و پوست چوم دار ء
 ہر چونی سازتہ کہار ء
 دلتہ برکتے خاک ء را
 یات کن دمپدم پاک ء را
 لیز ء لطف ہرا گپتہ ء
 دلتہ پا ہرا رہتہ ء
 اثر امیں سکن ہشیدہ ء
 (۱) آواز بلبلیں اش سار ء
 گمہات قادر ء اسرار ء
 ہر چونی ہرورینتی مار ء
 چونی ساز کنت ہمار ء
 جوڑ کنت چہ رنگ جان ہرا
 دنتاں و دپ وزوان ء را
 ہمدہند ساز کنت جسم ء را
 گوش و پونزو آء حم ء را

۱۔ اے ہمدومی دہتر ء چوش امیہ

آواز بلبلیں چو ہار ء

حاک ۽ لہو دنت آء ۽ پوش ۽

ریزمت کترھے لہو پیش ۽

خواہیت ہوس از خویش ۽

مردکہ جنت جن ۽ رائیش ۽

پاشیت محرم ۽ برریش ۽

ہردو چشمہ بنت یک جاہ ۽

از یولی جانب بیت راہ ۽ خانہ ۽

ہردو ہریشنگ بنت ایستلہ

مردکہ دنت شراب باہ ۽

سیر پیتل دملام مادہ

قفلے بند بیت آزمودہ

نوشیت کترھے آپ سادہ

(i) شاد پیتل، ہرا او او، -

۱۔ ملکہ دینار دومی دہتر ۽ اپنے ہند ۽ مردگہ پنج ہند چوش اسکہ:

لال ۽ داغے - نندیت

درے در سدپ ہندیت

پش کپتیم دسمتری تاک ۽ پچارت:

مسل آء سدپ چون انت
 روز بروز مدام افزون انت
 چوش کہ گوہر و مکنون انت
 سے ماہ گو نزیمت گرزو تیں
 پوست و استخوانے تیں
 طفل گر اندرو پنہاں انت
 سائے پر جبین آء مان انت
 ہم اچ قاوریں سمان انت
 ماتی پر جپا آء شان انت
 امر اچ قاوریں رحمان آء
 کالیت پریشگیہر آسمان آء
 پوست و مو درینقتی جان آء
 چو کہ آدم پیمان آء
 ساز انت نموداں زان آء

پس کہنگیں اچ گو سنگیں تاک آء

لال پر و شدلی آء کندیت

رؤ آء روشنی آء گندیت

چل روج آپ وھید و خون انت

بہر و کسمت و روزی ء
 لک انتئی برا ابرو ء
 مہر و ماہ بر شکم آء مانی
 کدرت جوڑ بیت رحمانی
 روزیکے رسیت پنہانی
 گمدیت مادی باز واری
 کشیت زیادہ آء آء زاری
 ہگم اچ قادریں ستاری
 وردے کایننت ہر ساری
 زند ء بیت وتی بیزاری
 چو گوئشہ جن ء سدواری
 مرد ء توبہ انت پر زاری
 (۱) پیش کپتوں اگن اے باری

۱۔ دومی دپتر ء ہے ہمد ء گزدگہ بہت ہمد شاعر ء چو ء چوش آور گنگ بہت۔

دعا دنت بہت و مات عمرا

بیزار انت از ہے ٹاپار ء

پیش کپتوں دہمتری تاک ء چارت:

وردانگ اگر پیدا بیت
 مات ہر کندگء شیدا بیت
 اولی درد دلء زیلا بیت
 (۲) چندا ہاترء مُدشان بیت
 زالی مجلس و دیوانء
 سنٹء مرز کنت شادانء
 گول مردء شاد بیت مزانء
 ہمیش و سہبت و شادانء
 یوسیت شوہرء پادانء

پہن کپکنی ایچ گو شکم تاکء

مردء و سپگ و کردارء
 دلبدوں سچیت چونارء
 زندء تو بہ انت ہما..... را
 چند راجگہ گو کز بیت دراہ بیت
 چوکہ چار دی..... ماہ بیت

۲۔ اچے ہندء کرمد واجہ ملک دیناروتی دومی دپترء آگہ سے ہند چوش کلریت:

دلگوش لائفی و کیدء بیت
 سہتاں ہد گئے پاشاں بیت
 جوانم شریتاں نوشاں بیت

دردے زیان بنت دیکوئی

بہت سال کہ گو نوزیت ہائی

(1) مات و پت کثت دلوائی

(2) چاروہ سال گو نوزیت ہر بالء

وارتیں آء گریب ء مالء

گمراہ و گرور و مستیں

جھک ء ہر جنین ء استیں

(1) سالی ہست بنت مکرارء

۱۔ اے بہدواجہ ملک و ستارہ دومی دپتر ء چوش لیکہ

زبک کہ رودیت ہر دلوائی

بھی قیم دومی دپتر ء اچہ بہد عرند دگہ چار بہد چوش کیت:

وش است و شدلی شاولی

سیل و مجلس و میدانی

شعراچ خالق عولوانی

عاجتی کز تنی سیارانی

اچہ بہد عرند یکہ بہدے دومی دپتر ء چوش لیکہ

گمراہ است و تی ہمالء

باز کنت آء گناہ بسیار ء

مگرور انت ہدا دربار ء

سی سال گو نومت ہر میان ء

کنتیں بے سمائیں تران ء

گمر لہ انت ہدا دیوان ء

ترسیت نے اچار حمن ء

دارمت گناہ ء ہر جان ء

پس و ملور ء ہزار انت

مگرور بدیں کردار انت

زلم و زالمی در کار انت

جان ء از گناہ ء ہر انت

شیطان ء ^{ہیکیں} یار انت

چل سالی گو نومت مکرار انت

یکہ محوری در کار انت

۱۔ گو حشیں تاک نگذی ہند و ہر لودی دہترہ یک ہند سے جوش لہند

ہر زلم و زالمی ہو سہیں

ابلیس ء دلی دوستدار انت
 کیں ہاتر ء ہشیدار انت
 زانت کہ مرگ سر ء اظہار انت
 سالی کیت اگر ہنجاہ ء
 کندیت شاہد او آ ء گواہ ء
 مرگ ء آحکمیں ہمراہ ء
 مودی نول سپید گردنیت
 پیری ء ماں دل ء دردنیت
 پیشیمیں خیال ء کندیت
 اہسوزو گماں ء نندیت
 مہر ء از جبین ء بندیت
 سال ء کہ رسیت برشت ء
 ورنای بی شتہ اچ دست ء
 کنتیں یک اسائے دست ء
 پتاد ء گو نوزیت پیوست ء
 حاجت ء نروت برکت ء

گوزر بامءِ نپلاءِ مسءِ ءِ
 ابرو بنتِ گولِ در مسءِ ءِ
 ہرزمدی بختِ نولِ جسءِ ءِ
 ہشتلواءِ ممانیتِ روجءِ
 داریتِ حیلے کوچءِ
 سالی ہر نو دسالءِ بیت
 کدءِ ہا جزیلِ زالءِ بیت
 نیچہ آءِ برو بر سیالءِ بیت
 سد سالِ گوزیتِ ہرمانی
 روتِ انتِ آءِ چراگِ چمانی
 گوشاں کر بیتِ پنہانی
 روجِ و شپِ ہرا ارمانی
 مرکءِ لوٹیتِ اچِ رحمانی
 ترسِ ولرزگِ واسمانی
 پیشگیں گناہِ بے مانی
 توبہ و نسوہا وانی

گرم دوزہ ء دوستانی
 سکین ساهت ء موتانی
 گز ء دہشت و توپانی
 کبر ء تنگی و سوپانی
 بسیار عبد اللہ پدیات کن
 روح و شب حد اریات کن
 بعیت و مسجد ء آبات کن
 امروز ء خیال ء گلار کن
 منزل زور نہ انت توسار کن
 شیطان ء مدام آزار کن

بنیادِ عمرِ مرگ

اے شیرِ تہاشائرِ بنیادِ عمرِ چارِ روحی نیکِ زندِ حالِ اوراں گالوارِ کنت، شائرِ
 بچے گپِ پشدارِ مرگِ لوہیت کہ مردمِ شاہے بیتِ یاگدائے، زالمِ وزورِ اکے بیتِ یا
 بے وس و بے شادے، ہستو مندے ودھنی یے یا کہ نیزِ گلار و بے شامے، توڑی بچہ آء
 زندِ چارلسِ روچاں پہ وشی و ہشیش و نوہت و آسودگی ء بگو از بیعتِ یا آپہ گروہن و شد و
 تنگِ دستنی ء زندِ تیلانکِ بدینت، بے ہر رنگ و ہر ج و ڈکہ بیتِ نیٹ یک
 روچے اچ کوڑی ء قوی باراں ہندیت و پہ ابدی نیکِ جاہے ء روت۔ تیو گمیں زندِ ء آگن
 شہد ہوشیت بے گڈی نیکِ ساہتاں مرگِ ء زہرِ آپ الم ء آکر انوشعی بیت۔ بز اے
 شیرِ تہاشائرِ مرگِ ء فلسفہ ء پیش کنت۔ اوگر و ناکیں بنیادِ عمرِ اے گپِ ء بیات ء
 دنت کہ آسروباکی ترا اچے شکلمیں امر و زء و سنجی انت۔ اے کوڑی پہ کس ء پادارِ نیرت
 او بیچہ کسے ء ہر اہ بیت۔

چوشِ بز اے زندِ ء اے چارلسِ روچِ بنیادِ عمرِ ء انامتِ ننت، کسے چٹے روچ
 ء ناپائیدارلسِ امر و زءِ گر و ناکِ میرت او پوراں سوارِ میرت بلکمیں جہلِ زمین و ت ء

چارعت وہ پہ لیکت۔ آہ عزامت کہ آئیء حمد و جاہ کے حا کالی تہہ انت۔ شیر و یک
سد و پنجاہ و یک پہ بنت۔ شانر چوش گو شیت۔

شکر اچ حد لوہدس کریم

یا قاورس رب الرحیم

من بندہ ام عبد لکریم

تو بادشاہ پیش و بین

من گایلاں پر راہ دین

ئے من سکاوتے کنین

من پھر گناہاں در زمین

شاہا من ء راویے تو بین

امروں گذشتہ چوں کنین

اومیت داراں پر ہمیں

بس کہ محمدؐ آخرین

آل چار یار سرورین

سرتاج و پیرانی نگین

کشیت من ءرا اچ تہہ ترین

غافلاں

من ہر ہما روجء زامن
 ارمان و الهوزء و رامن
 لودء پہ روج آثرمن
 امروز و ہاں روزِ پھمین
 ہر کس ردنت لوج رلہ دمن
 آثر کہ گندیت آء جزا
 ہکرار کہ کنت روچے قضا
 گر چند حیالات و گل ہانت
 گوں زال و مالاں و شدنت
 زلم و زنائے زیات ترنت
 دور گوں رعیاہء ہہا ترنت
 پوج و سپاہ بے کدر
 گنج بے بے استہاں دگر
 دگنیا ئے ء ماہاں و سہم و زر
 کنتہاں بہ چار روج ء گذر
 داریت بے اگل و ہنر

کس ء نیریت در نزر
 زال ء رازانتمی مستر
 ایج قادر ء کنت نے ہتر
 نیچہ حُدا را یات . کنت
 پھر دگنیاءِ مالان گوات کنت
 مال پر گریباں نے دات کنت
 زور ء بہ واراں زیات کنت
 پر ہاجزاں شہمات کنت
 پہ زالمی زلمات کنت
 باز حیلہ و باز دروگ کنت
 گر صاحبی ملکال جنت
 بارت و وتی زال ء رادنت
 وشدل پہما روچال بیت
 آء روچ کہ قادر کہر بیت
 روچ پورائیں ہم تہر بیت

شہد من دیپائی زہر بیت
 از دگیا ءِ حاکی بہر بیت
 ہر ناگہاں ہمار بیت
 نے ہر سما و سار بیت
 روچاں وتی ہزار بیت
 از گردشاں ہیکار بیت
 جانکند ءِ در دو دپ ءِ
 روچ رو شنل بیت چوشپ ءِ
 نیچہ حبر کیت انچ دپ ءِ
 ہزار کنت انچ لذت ءِ
 لوہیت نے ہمیش و نوبت ءِ
 رو تمں چہ زور و نوبت ءِ
 کیت ملکوت ہر اندر ءِ
 گندمت ہمانے زاہر ءِ
 کے گندمت دروز
 تار یک بنت چشم و جگر

نے اگل بیٹھوئے ہنر
 کارۂ نیابتِ حکم و زر
 وز غیر نیت کے دگر
 نے خویش و سیاہ و لب شکر
 ہوش و سما بوتیں اگر
 حالے دتی دات سر پہ سر
 پروار و درداں بہمیت
 روگوں جسم و جان پریت
 آءِ مال و ت کردہ رسیت
 ہر کس اشا مردۂ تریسیت
 کسے کہ خویش و برادر انت
 یا کہ گہارو مادر انت
 مکرار کہ آءِ در پہ در انت
 داریت خاصیں مردے
 چوشے گو نشنت آءِ پردے
 زوتی برات بے پردگیں

(اگن)

..... دل خشک ء

ایری کمنٹ چو خشک ء

ایری کمنٹ بر تھنگ ء

بید شودینت مُردگ ء

آپانی رچنٹ بر سر ء

گر صاحب سلطان پر انت

گر علویں شیر ز انت

گرد لرباہانی نیک سر انت

یا زانمے علم اندر انت

یالہ ولیے، یا چاکر انت

یا کہ گدائے بے در انت

پوشے سپیدیں بر گونر انت

ہم تیاں یے شر انت

(۲) اللہ گوں انت.....

وانت درودے ہر گونر ء

ہمدینت سرپے پیداور ء

مدیات کمنٹ گوں قلاورء

(۳) لورا سپا ننت دلور ء

چیری کمنٹ ہر لہورء

بر چار پادس تھت ء سرء

چار مردی زور ننت الگرء

گوں ننت دگہ چندی پدا

دوستی کمنٹ زار و سدا

واننت درودے ہر پدا

(۴) ائک و رسنت و ہدوداع

لیری کمنٹ کبر ء تھا

گندے وتی جاہ و جہہ ء

حاک بر سری رہ ننت سے

نہست مردگ ء کوسو

دزگیر نہست لورا کے

لورا سپا ننت پہ حدا

وت زانت وتی یک بد ء

زور و شملہت اچ منء
 ہر چنتہ کہ زال ہدیات کنت
 دست ء ہداز لیل ء جنت
 زال کہ ٹسیت و سار کنت
 جوانے دگر ہم چار کنت
 مرد ء خیال ء گار کنت
 سے روج پہ حیلہ زار کنت
 آثر دمہ رہتا کنت
 ہر حد گل کہتا کنت
 سیل و سوار بازار کنت
 ہر شاوہاں گیوار کنت
 روء ء اجب چاہا کنت
 چشمن سے کردار کنت
 پوشاک و سکتا ہر کنت
 گہن کے گوں باز کنت
 یکہ حرید ء باز کنت

میزار کنت اچ لذت ء
 لویت نہ ہمیش و لذت ء
 ہر روچ وت ء راساز کنت
 آخر کے ہمباز کنت
 دنیا جب رنگ رنگ کنت
 بر اسی پہ مالاں تنگ بیت
 وت من وت ء اش جنگ بیت
 شے پر حیا او تنگ بیت
 ایش انت پدیہانی خیال
 بازی چکنت پر زر و مال
 حمی پچکنت کورینت اگر
 کاسد ککنت زیر و زبر
 بتر پہ مالاں چیر و سر
 بندینت سلاہاں در کمر
 پوشے دینت ہر جان و سر
 پور ء پہ میدان ء برینت

شکر بر دل ء باز گریخت

ایش ہم پدی روج ء مرینت

مے برادر ء دارعت خیال

دوستار و یحہ خویش و سیال

تو عبد الکرم بسیار بہال

پازل سر ء داتہ حوال (۵)

دینار جگو نشہ شیر و گال (۶)

من پردی سخنت مسال

مانیت پدا اے رپ و حال

دگیا بیت آخر زوال

۲۱۔ اے ہدالی یک دوہر پ دپتر ء تاک ء در گ سوب ء زیان نیت۔

۳۔ اچہ ہد ء رے یک ہدے دپتر ء در گ ء سوب ء گل بو تہ۔

۳۔ ہندی کو عرفی لہز ایت کہ ایشی ء مانا مو کل یاد کست ایت۔

۵۔ بلوچی ء نامہ اریس شائر ملّا پازل رمت۔

۶۔ شائر عروج ء ہمرس و گہ شائرے ملک دینار ولد

چار کہ ہد وار مھے ء جہہ مندات او میر واژی بے ات۔

خان و سرداران جھیرہ

اے شیر و تہاشائز خان حدادات خان اوساروان و جھالاوان و سرداران جھیرہ و جگانی گپ و کھال کنت، ادا اے گپ گیر آرنگی انت ۱۸۵۷ء حدادات خان و کلات و تھت و سر و تندگ و حانی و دوو سے سالان رند پر بھجیانی سکین و اشور دینگ و سر و ساروان و سرداران رنیساڑی و سردار ملا محمد و سر و کی و اوساروان و سرداران سردار تاج محمد زر کزنی و بنگل و سردار نور دین و سر و کی و خان حدادات خان و ہر ہلاپ و پتند و پتور بچ گت بنت و بگوت اش کت۔ ہیلہ و جام میر خان و خان و سردار میر آرات خان نوشیر وانی ہم گوں ہمے سرداران گوں اتنت، پر بھجیانی سکین و کٹینک سوچی و ابید چیر لدری و ہان و ناگوز ہگ میر شیر دل خان و مک و شش دہ اش ہم گوں ات کہ ۱۸۶۲ء شیر دل خان و خان حدادات خان و سر و بے گت و بے گماں و جلوہ کت، لہتم ٹپی جت، حال ٹپی بوت، شیر دل و کلات و میری گپت، یک و نیم سال و گیش ہانی یے کت او نیٹ پدا ہمے سرداران چیر لدری و گوں حدادات خان و سوگند و مساپ او گوں پنوج و کماندار و دستش یک گت او شیر دل اش کو شاریت (اے کسھ و سر جمی حال و شیر دل و کوش و شیر و چارت) حدادات خان یک وارے پدا کلات و تھت و واجہ بوت، بے سرداران کٹینک سوچی و بس بخت، خان و سردار یک وارے پدا یے دومی و دژمن و حوبانی

تینگ بوئنت، اے درگت ۽ ہرنگی ۽ وتی مستریں ہتھیار ”برات ۽ گول برات ۽
میرین اووتی حاکمی ۽ محکم بکن“ باز پہ جوانیں رنجے ۽ کار بست، اوحان و سردارانی
میانچی ۽ بیچ پیچ ۽ سلاح و تپاک و دی بوگ ۽ نیشت، سنہ ۱۸۹۲ء حال حدادات
حان ۽ دزگیری ۽ سردارانی اوحان ۽ میانچی ۽ بازیں جنگ و کوشے بوت، سردار تاج محمد
زرک زئی، حان ۽ ہندی جاہ ۽ کوشارینگ بوت، نور دین مینگل کلات ۽ حان ۽ پنوج
۽ دست ۽ گول دگہ بازیں مینگلاں گسگ بوت، سردار ملا محمد ریسازی و سردار آزات
حال نوشیروانی پہ کابل و کندھار ۽ جلا وطن بوئنت او بیلہ ۽ جام میر حان ۽ را
ہر بھیاں ہندی گت اندوستان ۽ شہر پونا ۽ دیم دات۔ اے درستانی شنگ و شانگ او
یک یک کنگ ۽ گڈ و ہدیہ حان ایوک و تھنا پشت کپت پر بھیاں وتی وار راست
کت لوئیٹ ۱۸۹۲ء زمستان ۽ حال اش دزگیری کت اہدات ۽ پورالائی ۽ پوری شہر ۽ او
رد تر ۽ پشتنگ ۽ داشت سنہ ۱۹۰۹ء حان حدادات حان ۽ من ہندی گری ۽ اے
کوڑوس دگنیایلہ دات۔ اے شیر واجہ عبدالکریم ۽ بے چست و ایرانی سر ۽ پر
بسنگ، آوتی اے شیر ۽ تہا بے در ستیں سرداران ۽ ملامت کنت، کہ در ملکی پرنگی
ہاکمانی سکین و گپت ۽ سر ۽ سردارانی اے رنگیں کار پداں ڈوباریت و ایر جنت۔ او
جوانیں راجی کارے نہ لیحیت۔ اے شیر ۽ سے سد و چل و پنچ گال بنت، اے شیر ۽ را
شاعر ۽ بیچ واجہ ملک دینار ۽ ہم وتی اولی دپتر ۽ تہا گول کمن مٹ و بدل ۽ نبشتہ کتہ۔ شیر
۽ گڈ سرال و ہد و پاس نبشتہ نہ انت بلے اچ ۽ گالاں بے پدر بیت کہ شیر ۱۸۸۵ء پیر
۽ نبشتہ بوت، شاعر ۽ مارستان گالانی آویک ۽ تجارت۔

اے جہان پانی انت پناہانی

گروشی دور انت بدوپاہانی

کسھے گویم بلاشاہانی

احمدی ز شیریں نہالانی

محرابی لک بھشکسکی ہانی

عبداللہ حلی جور جوہانی

میر نصیر حلی زر زوالانی

شہ سمدر چو سرورثانی

سرورات محراب حال شہیدانی

قاتل ات کھار و پرنکلی

نوبت الیات انت نصیر حانی

وارانت زہری و سراوانی

کچ و کچھی، لس و ہارانی

وڈھ و مستنگ، شال و مکرانی

روح پہ روح تاراجت سوارانی

سال پہ سال پادمالت کہارانی

مہر پہ ملاحاک سارت حصارانی
 دمپدم . سامان ات سپاہانی
 دم جننگ نیست ات کل راجانی
 گوشت نصیرحانی رچگین حانی
 نشہ برتحت ء حال ستاہانی
 گوشت ماہے روج حیالانی
 بیگل و جدگال، کردو ریسانی
 تاج محمد گوئشہ پردل وجانی
 کیگک بسیارنت زہر کارانی
 نور دین ز شیریں شکارانی
 ہدی ات یات بوہ دوسالانی
 نئے حدادات ء بہر بیت حانی
 لس از عالی، سیواہ میرحانی
 دات جواب جام ء پر مزن گواتی
 کچھی شے میرات انت پت و ساتی
 ملا محمد ء زعب دنت انت منی براتی

کچھ بھشکیم پر نور دین زیاتی
 پہنچگور شکار جاہنت پیش آ ذاتی
 تاج من عزیز پت انت حد ا ذاتی
 گوشتے یک ماہے پر ہی کست آ
 براہو او جد گال آ کمر بستہ
 پونج ولی جان آ کرتہ بردست آ
 آحت مراد حال چوز حم جنیں مست آ رہت
 پوریں روچش دیستگت درست آ
 براہو و جد گال پر جہنگ گوشتے ہنگل
 بال کنال یوتنت چو کہ دل خستہ
 گوشتگت جام آ ہر براہو آ راج آ
 توبہ انج حلوہ آ وتی تاج آ
 گوشتگت سالے پر چکران آ
 ہر دل آ پیل و مکر بے ملانا
 شیر دل آ گوشتہ تاج محمد خان آ
 تو بند شے ملا محمد آ ترانہ آ

من جم سخته جهل ء تال سراوان ء
 (تو) یک برے تیگ مال کن بے خان ء
 تیگ شاہاں ء بندس تئی میان ء
 شیر دل چو ز شیریں نزانت کار ء
 در اول زحمی جت پہ سر کار ء
 کار بکرت سیہ مار ء جناب ء را (۲)
 رپتہ شیر دل پہ دو رو انگار ء
 اش چما گنداوگ شتہ سار ء
 کپتہ پہ موج و پکوج و گدار ء
 گوستہ اچ تاج محمد جہانی ء
 ملا محمد ء زرتہ شہ کیانی ء
 رپتہ اچ گنداوگ موجانی ء
 جہہ پہ جہہ شمراں ہول کتانی ء
 بھاگ و تال ڈھاڈر پر زیانسی ء
 شال و تال مستک ء گو نزاری ء
 آحتل پہ سیوانی درو بند ء

نشسته بر شاهی گواہگر و ہند ء
 در شتہ حال ہر گم حلوہ ء
 آء برال در برتہ خداوند ء (۱۵)
 سرگیت اچ گنداوگ سے رنگ ء
 نیت پے گرتہ پہ شیردلی جنگ ء
 آحتہ بر خوداری سری سند ء
 نور دین سوگند وار محنت رند ء
 چار ہزار زر گیت اچا جان ء
 بشک من ء شاہا زمین زریان ء
 شیردلی ہیاں کار بخت جان ء (۱۶)
 در شتہ تو ہر گم رحمن ء
 شیردل ء نیلین زندگ ء زانا
 تو بدار خودار بر وتی جاہ ء
 رپتہ سردار بر شہر سیواہ ء
 نشتہ گول تاج محمد مراگاہ ء
 محمد وت پیش ء نشتہ در گاہ ء (۱۷)

شیر دلی زیارت کرتے چوشاہ ء
 اچ پدا تاج محمد خیال گرتے
 لک بے لک بشک ء زوال گرتے
 حال حد ادا ت زندگ دوراہ انت
 گوستے اچ سوراب کو ہنگی جاہ انت
 سندھ و تال جاگڑھینی راہ ہنت
 (۴) لک زوال بو تننت شیر دلی ساہ انت
 بندہ ء کار پر حکم اللہ انت

۱۔ ملک دینار ء دہتر ء نیشہ ء اچ بند ء رمد یک بندے ایسکہ کہ

گو کشت ہر دیوان ء مزن شالی

۲۔ اچ بند ء رمد ملک دینار ء نیشہ دو بند چو ایسکہ

در اول شور دانتی و کاب ء را

رہت ہر دور و تر ہڈوالکار ء

۳۔ اے بند ملک دینار ء دہتر ء چو نیشہ انت

ملا محمد ہاسل ہیل و ہراہ ء

مے ویم ء لچ نشان ۳۳ بند ء چیر تری پے ء گڈ ملک دینار دگم دو بند چوش نیشہ کنت۔

دہ ہزار زر گپت ہر دراہ ء

شیر دل حال شیرے ہر کرامت ء

بد بد یہانی گردن ءِ براہِ انت
 کسے کہ چاہ جنت جہے چاہنت
 گو سنگ ات سالے در نہانی ءِ
 بستگ اش مکرے پر نہانی ءِ (۵)
 شیر دلی لک بشکیں سر اش مُشتہ ءِ کوش ءِ
 پر وتی دستم ءِ یوئے بد مُشتہ موش ءِ
 گو کُشتہ سردار ءِ اگل منی زیانت
 زائین کہ یک روپے سر منی گار انت
 ٹپ اں آءِ شاہی بر سر ءِ بارنت
 خونِ ناہک شیر دل ءِ بیارنت
 من کتاباں دیسکت چہد ءِ

۴۔ اپنے ہندو ۶۰۰۰ ملک دینار دگہ یک ہندے چونبشتہ کنت۔

زائینا یک روپے دستم منی سیاہنت

۵۔ ملک دینار ۶۰۰۰ پتر ءِ اپنے ہندو ۶۰۰۰ دگہ سے ہند چوش کاہنت۔

سازتی مکرے پر ناگمانی ءِ

پر وتی شاہانی زینلی ءِ

رہسکت تاج محمد سر ءِ ہوش ءِ

کسے کہ رحمتِ جونِ حاوہ ء
 نامِ امیت بیتِ اش زہد و ہر زند ء
 شاہِ حدا داتِ ایچِ آحتہ ہند ء
 (۷) گو نشخت تاجِ محمدی رنگ ء
 دستِ تئی رپتہ ہر منی جنگ ء
 پورئیں سالے نشتہ بر سندھ ء
 شیرِ دل ء کشتہ وت منی جند ء
 (تئی) لک بے وارثہ من تئی رند ء
 تو اگن او میت کشتے ایچِ زند ء
 گمیر منی ہر مان ء مرو جا ہے
 من گو نشیں چاہے تو بجو کوش را ہے

۶۔ یک ہندے ملک دینا اپنے ہندے محمد تم کلیمت۔

کاتلمن زہر ان ہوں کنت نوش ء

۷۔ لک دینا ہر ہندے اپنے ہندے ہر ہندے سے ہندے

نشخت حال صاحبِ سر تحت ء

تاج محمد آرمودی وتی بخت ء

آہر یک روچہ کلیمت سکت ء

زوت جواب داتہ زہر کنیں شاہ ء
 تو من ء ورتے چو دیدگ و ساہ ء
 یک دم دوروں تئی تئی راہ ء
 من دل ء گوئشستی کپکے ء چاہ ء
 گو سحت یک سالے ہمے ڈاہ ء
 گو شحت شاہ ء بر شاہ گازی ء
 گندے تو زہری ء موازی ء
 تزن وگت اں جنتیں بازی ء (من ء)
 شیر دلی ہک ء گپنگ و گورنت
 (۱) زاناں ہمے پہلی دکہاں مورنت
 دات جواب نر شیریں ولی جان ء
 من ہمے شاہ ء گم و پرمان ء
 (۲) بند بیت تاج محمد ہمے تران ء
 بکشتہ پکوج براہو ء حان ء
 از چما بھاگ ء درشتہ زانا
 گوانگ جتہ شاہ ء گازیان شان ء (۳) بزاں شاناسی

(۶) در برو سماج محمد اچ وتی بان ء
 تمبو ء بل و بیا پہ میدان ء
 شیر دلی ہک سنت بر تنی جان ء
 (۵) تو لک بے وارے اش منی حان ء
 گال تنی (دپء) چو آتش سنت جان ء
 دمپدم شاہ چاربت دستان ء
 تو بدار دسم ء میل مستانہ
 گو کشتہ سردار ء تو بکن شان ء
 اش منی پشت ء کرتنی سوب اسمان ء
 گپت من ء ہک ء خون شاہان ء واجہ عزانا
 بر مگش سرداری سلاہان ء

اچہ ہندو عزم واجہ ملک دیناروتی دپتر ء یک ہندے چوش کاربت
 شربت بچاؤ کشتگ و سوربت

ادا اچہ ہندو گڈ یک ہندے کیت کہ چوش انت۔

شیر دلی ہک سنت ہر تنی جان ء

اے ہندو عبدل ء شاعر ء چ ء یک ہندے چوش نبشتہ گتہ

کیز و ہند کن شاہ عدویوان ء

(۴) کیز و پردر بندء درش بستہ ء

زندگ و مرکی پریدی گوستہ

برکلات باکیں تالھی نشتہ

(۵) جام اچا شاہی بندی ء رستہ

گول نور دین حال ء پر پدا گشتہ

آحتہ بر گنجیں بیلو ء نشتہ

گو سحت سالے و گرد ماہ

پشتہ جام ء پر وت ء چاہے بینگال پشات

نور دین گو نشتہ نیست من ء را ہے گو شحت جام ء

تاج محمد مرتہ نیست من ء را ہے

(۶) زر سحت میر حال گر انیں بنگا ہے

رپتہ بر کوہ و کند گال نشتہ

بر ہما باغبانہ پدی داشتہ

۴۔ ایک ہندو مذہب دینار دیکھو ایک ہندو ہرے رنگ ء کورتہ۔

از چھما سور گزی سر ء گستا

۵۔ ادا تم ملک دینار دیکھو ہرے ڈول ء بنشتہ سکتیہ۔

لشکر و پنج میل و ہمارا ہے

شاہء ہما توپ و توپکال بستہ
 گوشتہ حالء کہ تالہرات نستہ
 دمپدم ہیلء را جنئی دستء
 گوشتہ جامء کہ مارا بیزارنت
 ئے گئے باغبانہ منء کارنت
 ئے کے براہوہ منی یارانت
 نول من ء بختہ سے چندی
 (منء) نوردین رو دلتہ سے رندی
 ہد مات من ء آذات حال کمر بندی
 (منء) میر یوسف حال گوشتہ ہڑے رنگی
 نیست من ء داوا سرو سگی
 ہر ہاجزی برگشتہ گنایاراں

۶۔ اچہ ہند۴ رند ملک دینار ء چار ہند دگہ آورنتہ کہ چوش نیست۔

لاپختہ جامء چو زبردست ء

نوردین حال رہتہ چومست ء

لیلی گنجان ہد میانگ ء کپتہ

جام ہدالس و ہیلوہ رہتہ

توبہ پے کرت اش زیادہ می باراں

آختہ بر لس ۽ شہر و بازاراں

(i) ایدگہ سال ۽ ہر مے رنگ ۽

گوں ہما ملا محمدی جند ۽

(r) آصحت حاران ۽ نواب مستعل

یوسف خان دانا و حمر زیریں

زہری و زرکزئی ہمو میریں

نچاری و پندرانی بلہ زیریں

اللہ ڈنہ چو چاکر رند ۽

چت ہما او گال ۽ سیاہ رنگ ۽

در برتہ لک بھنگیں حد اوند ۽

بد برتہ تاجدار ۽ نوائین ۽

براہو ۽ شاہ ۽ جور جوانین ۽

ہر حسد گو نشتہ صاحب اقبال ۽

زندگ ۽ نیلین جٹ وجد گال ۽ (من)

میر خان کیتیں سال ہر سال ۽

تو اگن جام ءء جلئے چو سیال ءء

بندس یک زمزیلے تنئی گٹ ءء

تو بگاری چو مادگیں جٹ ءء

آحگی میر حال گہیں مٹ ءء

براھومنی راج و تو گئے جٹ ءء

گو شخت جام ءء من سلائیے

تاں سے برا بندس کلائیے

من احمدی شاھانی گلامن

ئے گئے انگریز ءء ملامن

(اچ) بنگل ءء کردار ءء من بس انت

۱۔ اچے بندے رمد ملک دینار و تی دپتر ءء یک بندے چوش کاریت

کوچ گتہ جام ءء آحت ہر جنگ ءء

۲۔ اچے بندے رمد ملک دینار و گتہ یک بندے ہرے رنگ ءء آورت و حدیجہ چیر تری

بندلی چوش بدل کرتے۔

نوردن خان ءء گو نشن و پند ءء

ملا محمد شیریں چوزم جنل رمد ءء

۳۔ اے بندے گڈ نیک بندے ملک دینار و دپتر ءء چوش کیت

زحم جن و شیر بھیم ءء زبرد ستیں

بیلوئن ملک و جاگہہ نُن لس انت
 گوشتت شاہء نون ترا جس انت
 آء گنا بشک بنت ترا پیش ء
 (من) گوں تو ء در ایس سیالی ء خویش ء
 گوشتت میر حال پر پدایم ء
 نور دین بر گشتہ چما پار ء
 یک سدے بار برت چه انبار ء
 رپتہ پہ و ڈھی شہر و بازار ء
 چک حیرانت پر پدی ہار ء
 گوشتت شاہ ء پر ولی جان ء
 (گوں) سے و چار توپ و پنج سد زریاں ء
 یک ہزار پلٹن بر چمے پنوج ء
 اندر بیت آزماں از جمے منوج ء
 چپ و راست براہو بازو بسیارنت
 گر لشکر داروگہ ترا کارنت
 گوں ہزار مرد ء کولواہ بازارنت

آءِ ولی جاں چو رستم ءِ جندءِ
 مینگلاں تاراج کُرتہ آءِ رند ءِ
 (میر) نوردین گوئشتہ ہرے رنگ ءِ
 کاسدے شکساتہ سکن سنج ءِ
 میرحال تو ورنائے شے جیجی
 ہر تو شے زیب دنت انت کمر بندی
 جیجی ورنائے تو شے لاسی
 شے ترا زیب دنت انت منی براسی
 تو مینگل ءِ پرچہ کرتہ زاماسی
 شانفاسی وڈھ ءِ ترا درشت الماسی
 جہہ پہ جہہ راجت سوختہ کرپاسی
 من ترا گوئشتہ بیلو ءِ نامدار
 تو گئے شاہ ءِ شے جنے ٹاپار
 نوں پدا گندیجہ کنے ہیزار
 زائے ترا نیلیت براہو ءِ تاجدار
 وڈھ بیتیں یا بیلو ءِ بازار

یا ہما سیوائی در و..... دربار

بدبختہ جام ء پر ہی رنگ ء

تو سرا بے ساریں جئے سنگ ء

ناہلاج استن اش تنئی جند ء (من)

اش وتی اہل و محل و پرزند ء

جہہ جتہ لسانی ملک گند ء

شیری گران ء آحتہ ہاری ء

گوں وتی پنوج ء چارہزاری ء

بینگلاں کوہے گپت ساری ء

گوں ہی جد گال ء اواری ء

زور کتہ توپان و سواری ء

جزاں ساجدی ساجد و بینجو چو شکاری ء

پرہما پیش ء میگ داری ء

میریکہرا، زور دات آء شکاری ء

پر شنگ ات بینگل پر زحم ولاری ء

گو نشت ولی جان پر زہر کاری ء

گندت جد گال ءِ واؤ زاری ءِ
 آء شپ ءِ جنگ بوت تال تهماری ءِ
 برهما گوزر بام ءِ سحاری ءِ
 سگر ءِ آحتال مینگلانی ءِ
 اول شادباں گوں پہلوانی ءِ
 پروشته اچ جد گال ءِ گوزانی ءِ
 گو شمت جام ءِ پر نشانی ءِ
 بهت منی کپتہ پر زیانی ءِ
 بیزار اش مال و ملک لاسی ءِ
 یک شپ ءِ گوستہ اش شاری ءِ
 ہیلوینی اشته پر ہما شاہ ءِ
 دیکھی داشته بر سربری راہ ءِ
 جام شتہ چران ءِ ہرا سندھ ءِ
 کپتہ ہر انگریز ءِ رولس پند ءِ
 گوں وتی اہل و محل و پرزند ءِ
 میر نور دین رپتہ بر کالی چند ءِ

باز گئے اُوگان ء کُتہ زاری
 (تاں) سے وچار سال ء نشہ پرواری
 گو نشمکت ملا محمد آء واری
 تو امبراں آحتے، من نشگن پاری
 شہ من ء ہج رنگ ء ندانت یاری
 کار ہما انت کہ قادری بیاری
 برخیز کہ برگردان پدا ہاری
 اللہ دادگو نشت، نیست من ء سواری
 منتگن من پر ترس نیست گاری
 برکہرہار گیر نیست کرزو وامداری
 ناگہاں حالے آحتہ دیناری
 شور کُتہ براہو ء جتہ تاڑی
 جہانگیری کوش و باز دگر گاڑی
 یومکت یورش در شمتت نیازی
 ٹپت شاناسی سرفرازی
 گپت ولی جان ء گواہگر د ماڑی

سد ہزار شکر کہ تو نے ساڑی
 آ کبت حوناں ۽ گریں کاڑی
 بازمنت دگہ روچ، باز دگر بازی
 ملا محمد ۽ سامان کر محبت بازی
 کچھی ۽ رپتہ محمد پہ بے نیازی
 نور دمن دیتے بیلو ۽ دازی
 مینگل وجد گال ۽ کلات گیری
 اشت گلام جان ۽ بیلو ۽ میری
 کچھی ۽ زراں ملا محمد زیری
 ڈھاڈر و مستنگ ی ہراب کرتے
 آ ۽ ولی محمد پر چہ رنگ مُرتے
 (تو) کچھی ۽ زراں ات چیا بُرتے
 میر ولی جان ایچ جائگڈھ بر گشتے
 آحتہ بر حُنداری سری دشت ۽
 پُختہ یے شکماتہ زبر دست ۽
 نور دین دستان ۽ وتی بستے
 نیمت من ۽ کارگوں صاحب مست ۽

نیست من ءکار پہ توپ و گنبارہ
 نیست من ءمتب لس ءبازار ء
 مال لوٹے گر سال پہ سال ء
 من دین شاہرا سے مال ء
 ہر وتی سلطانیں سر ء حیر ء
 دور کن تو موجد اریں دل ء گمیر ء
 (ترا) گرمنی پیرانی گو نشگ یاتیں
 بشنگ مدام شاہانی کراماتیں
 تو احمدی شاہ ء کینگ زیاتیں
 گو نشہ شاہ ء کہ نور دین شیرنت
 اے گناہ بخشاتہ ترا دیرنت
 بیلو ء بخشاتوں ترا شاہی
 یک سدے سوار دلتہ ہمراہی
 گر عادت نہ روت ڈوراہی
 پردوتی مرگ ء وت بدے گواہی
 رپتہ سردار بر، لس ء دربار ء

گوشت سالی رپخت سارء
 اش پدایگی بوته مکرارء
 اے حوال اشکرۃ جہاندارء
 برما وهدء (من) ہر وتی کارء
 رپتگن من ہر لس ء بازارء
 گوشتگت یک روچے من بہ سردارء
 تو مکن دست بازی گئے یارء
 ترا سے براہکاتہ جہاں جلء
 شاہ محرابی ہادلیں ول ء
 تو مدے آس ہر محکمیں پل ء
 آخر تو یروچے کپے کل ء
 (منی) گوشتگتیں پنتالء نزورت ملء
 ہر دل ء پئیل و کینگ و شان ء
 رپتہ سردار و نشتہ باغبانہ
 گوشتگت شاہ ء ہر ولی جان ء
 تو برو بیارے نور دین خان ء

زوت برو بیاری پر منی تران ء
 بر سر ء ہوش ء او بدے جان ء
 کہ مرگ برد سما انت چکران ء
 آحت علی جان پر شاہ ء پرمان ء
 سردار تو بردار کہ رواں حان ء
 زیارت کن لک بشکین بلند شان ء
 بشکیت تنی پیشگیں گناہاں ء
 تو اگن ہمراہی ہماوانی
 کایت ہما انگریز و سراوانی
 رپتہ سردار و یوسجت ترانی
 ہر منی چماں انت تنی ہانی
 بر مجلس ء جند ء دات جواب شاہ ء
 اگہی گناہ بشکاتاں ترا ذراہ ء
 تو مکن اندیش بیا بہ در گاہ ء
 بیا سلام کن تو سہب و بیگاہ ء
 آء اتا محمد است تنی راہ ء

ملا محمد روت، تو بند جاہ ء
 ناگہاں شکے ء اناگاہ ء
 شمشپ ء رہتے گوں ہے ڈاہ ء
 شاہ حبر یو کہ نور دین گو نشیتے
 دور ہش گوں ملا محمد ء بستے
 نور دین گو نشیتے چو زبردست ء
 دراول حان ء راجنیں دست ء
 گو نشیتے محمد بس ویزار کن
 ہئے دگر کسے را حبر دار کن
 بیخہ چو تلج محمد سر ء گلار کن
 خونِ باہک ء شیر دل ء سار کن
 سُخی گوں انگریز ء چدا بال کن
 روج دگہ بازنت کال و گپتا کن

ایرادیہ بیلہ عجام ء

اے شیر ء تمہا شائر گون بیلہ عجام میر حال ء تران ء انت او آرا پنت و
سون کنت کہ بلوچ ء ہاں حدادت حال چوشم کیں و نزد ریں مردے نہ انت کہ تو
گوں وتی لشکر و پوچاں آراجت و پرورش دات بکنے۔ آء کلین بلوچ ء بادشاہ انت،
سار اوان تن جھالاوان او مری و کچھی ء بگر تن مکران ء تیاب لب ء ہر نک و یو لک
آرا وتی حاکم و حان یحیت او ہمائی ء یک گوانک ء ہزارانی لشکر تیار بیت، شائر بیلہ
ء جام ء گو لشگ لویت و حال دنت کہ توپہ مینگل ء سا گبندی ء مینگلاں وتی ہمراہ و لشکر
ء ہور مکن۔ گوں دگہ مے ء جنگ و لشکر کشی ء بلکن سا گبندی ء مینگل تنی پلو
شر یک بیت، بے و ہدیجہ جبر گوں حان ء جنگ و لشکر کشی ء بیت مینگل او مینگل ء
سر دارچ یم ء وتی ہپت پشتی نیں بادشاہ ء ہمراہی ء بیلہ بخت، وتی سر ءپہ ہوش
کن کہنیں راجد پتر و گو شگن کسھ و آیاتاں چار کہ کدی یک دمگی سردارے ء تیو گیں
بلوچ راج ء حان ء دکھ و دتم داشتہ کہ تو وتی دل و شکتے۔ دومی وڈے ء اے شیر
بیلہ عجام ء کرد و کار پدانی سر ء یک ایرادے۔ شیر ء گڈ سراں و ہد و پاس نبشتہ نہ
انت۔ بے گماں ہمیش انت کہ اے شیر جام میر ہاں ء ۱۸۷۱ء ماں پونا (اندوستان) ء

ہندی یوگ و پیش شاعر و پرستہ۔ شیر و یک سد و چل ہند بنت او ایوک و شاعر و
جند و پتر و نبشتہ انت۔

منی دل کہ مروچی لہر کنت

زردوں حیلال بہر کنت

جوانیں سران و کمر کنت

گہہ شادہ و گہہ زہر کنت

پر شادہاں گپتار کنت

پرہا کلی رپتار کنت

مردم ہما انت سار کنت

راہ و حد اگار کنت

پہ رستی و آرار کنت

پر دلجمی اظہار کنت

شائیں حد کردار کنت

گہہ مردم و گموار کنت

گہہ ہا جزاں سردار کنت

گہہ حاکماں دلگیر کنت

گاہے گمانِ پیر کنت
 گاہے جہاںِ میر کنت
 گاہے اگر نو کسیر کنت
 گاہے پرا کال دیر کنت
 گہہ ماتن و گمزیر کنت
 دنیا جب رنگ رنگ کنت
 گہہ شلاہ و گہہ تنگ کنت
 گاہے سلاہ، گہہ جنگ کنت
 بیات ہمہ جوانیں سراں
 میر و امیر و سروراں
 گنت گہیں شیرزاں
 دریا دلیں زور آوراں
 آحر زمانی باوراں
 جد گالِ جام گوں نشکراں
 جنتیں چشمیں بجا رواں
 گوں پوج بگاہ و گداں

هر روج گول بازيں ميرواں
 گول بادشاهي جيرواں
 سنگ و سرء ميرونگال
 شاه او اميري کينگال
 بسی نزانتين کينگال
 پيوج ء رديں ترينگال
 توپ ء چشمن پرينگال
 ترسي نيت ايج لامکال
 چوش اوں نزانتين کينگال
 مٹ کہ نبت ساند گول جرواں
 جد گال گول براهوء ٻرداں
 کيتين چو بيشامي جرواں
 بنديت چو لہزو ساوڙاں
 کنديت چو جٹ و لمڙاں
 گنديت گول پيوج و گوڙواں
 گر بنديت پراکوه و شماں
 روت و پدا کنتين گماں

نئے جنگ کنتیں نیکہ تراں
 نئے بس کنت اچ خللاں
 نئے جنگ کنت نیکہ اماں
 نئے بیلو ء نندیت پہ شان
 منہ دل ء گرتہ گماں
 تا ہوش پشومانی نہ انت
 جد گال پہ جنگ ء بے نہ انت
 باز پر حیالاں گمرہ انت
 چوش ہم نرانت کہ آء کئے انت
 مال و سرانی واجہ انت
 اقبال و زوری زیادہ انت
 پہ توپ و پونج ء شادہ انت
 تحت ء سر ء ایستادہ انت
 تاج پد سری آزمودہ انت
 شاہنت دوشاہ ء میانگ ء

میر حال تو چو دیوانگ ء
 آس ء مجن پروانگ ء
 پیل ات بخت سر سینگ ء
 زاین روے اش زانگ ء
 جست کن چما پهمدگ ء
 اچ عاقلیں واندگ ء
 اچ احمد زئی ء کینگ ء
 دیستہ جہاں پر زاہری
 شیر دپتراں سنت زاہری
 نشک و نشاں سنت دپتری
 گوستہ جہاں سر پد سری
 تاں کچ و مکران و مری
 تاں شال و میناب ء گوئری
 ٹالبر و سندھ و آء پڑی
 جد گال و جت و لومڑی
 کاجو و لس و مٹھڑی

رپتہ جہاں چیر و سری
 کاباں و سیبسی، کاکڑی
 شاہاں بہ یوریتہ گڑی
 درساں کتہ ہدیات جوی
 میر احمد ء زانتش دھڑی
 متہ جہاں ء نوکری
 میر و امیراں کمتری
 شیراں نزلت شیرازی
 شے سروراں ہم دروری
 کس ء عکرت داواگری
 اے بارہ و روج ہم گو نزلت
 شاہ ء بے جد گال ء نیت
 شے ہکلاں شاہے تسیت
 نیکہ ترا تھتے رسیت
 جام تو سر ء وت ہوش بکن
 پیتاں منی دلگوش بکن

نرم ء گوں پولات ء مجن
 مے گو ^{نشمیں} گالاں بزیت
 عبرت چما پیش ء بجر
 یاتیں ترا ہروش کبیر
 سورگزی بازس دادوگیر
 داروگہ چو بدر منیر
 تاج محمدات وت بے نظیر
 براہو ء نر شیریں وزیر
 بازش کتہ جد گال اسیر
 موجیں دل ات کرتہ ہوس
 زور تو مجن مسل مگس
 آرام بجن بر ملک لس
 خاں صاحب ء پونج ء بترس
 شاہ ء حد اوت ہمرہ انت
 زوری رسول پیغمبر انت
 نہہ یاری پونج ء سرور انت

شیریں علی بے لشکر انت
 سی جز کلامی پارتیں
 بغدادی شاہی زیارتیں
 آء منتات پیشہ پر انت
 پنت و نسیت یجبر انت
 سنگ و سرء میردینگ انت
 شاہ او امیر ء کینگ انت
 گران ہاتھی سر سینگ انت
 زائیں دلت سار نیت
 پیل یکن ء گوں بار نیت
 پر تو دگر کارے نیت
 براہو تئی یار نیت
 ہر زندوہت ہم زہر نیت
 تان کنیامت ء دل کھر نیت
 یحروج اگر پر ناز بیت
 آخر خریدار باز بیت

گوں واجه ء ہمز از بیت
 تاکہ من ء رایات بیت
 جد گال کجا پھر گوات بیت
 اش براہو ء چوں زیات بیت
 جام تو خیالات ء میار
 براہو ء چو جد گال مچار
 سیامار ء پردست ء مدار
 میری سرء ہوش ء بیار
 پر عاقلی اگل ء بجمد
 آرام کن و جاہ ء بند

(دتی)

ایرادے پہ سرداران

اے شیرِ ہمتا شائرِ ماںِ حداداتِ حان و سردارانِ جھیرِ ہمت، کسبِ کنت،
ساروان، جھالاوان، اوخاران، سرداران، ایر جنت و ڈوباریت، کہ شماگوں حان،
جھیرِ ہمت، ہما کنگ اوگوں و تی بادشاہِ بروری، دست و ہنچک جنگِ ایلہ بکنت، شما
پہ ہر جھیری سکین و پُجور، سرِ اوگوں بلوچ راج، حان، جھیرِ ہمت زرتہ کہ اے و ت
پہ ہر جھیری یک حیلہ و مکرے کہ بلوچ راج، عوتِ ماں و ت، اوگوں حان، جنگ
بدبخت، آوان، زور بتریت او و تی حاکمی، عے ڈول، سو گہہ و محکم بکنت، ہمت
گلامی، شوک، شے گٹ، تنک، ہاریت، شائر بلوچستان، جھینس سرداران، چو شمس
کار پدال، پہ راج و ڈیہہ، ایک جوانس کارے جھو نشیت، ہمیشہ آسرداران، کو نشیت
کہ ہوش، سر، ہاریت، و تی اگل، ہماں پچ بکنت، او ہر جھیری، پت، سر، اے رنگیں
راج، ذمنی کارال، چہ و ت، اور بدارت، گوں و تی بادشاہ، جنگ و لشکر کشی، شمار
عہج ڈولیں، پ و سو بے زسیت، بے سردار، یکس، دار، اسپ، سوار، اتنت، کسی،
جہراش و لگوش بخت، آسے بے بوت، نور دین، بنگل، او سرداران، محمد زکریٰ، پہ زہد
شت بخت، ملا محمد، نیساڑی، سرداری، آئی، زہد، ہر جھیاں، اچائی، پچ بخت و جع، را

دات، آرات حال نوشیر والی سیکھ چنت سالاں کابل و کند ہار ء جلاوتن بوت، مری و
 بگٹی دمگال ہر بھییاں ارش آورت و آوان ء جت او آسر و باکی ۱۸۹۲ ء زمستان ء
 ہندات ء حال حد اوت حال اش دزگیر کت ہماکہ شائر ء گو نشنگ ات ہما بو ہنت بے
 سردار ال ء ہوش مال سر ء تیا تک۔

اے شیر ء گد سراں و ہد و پاس نبشتہ نہ انت بے اچ شیر ء ہندال پد ربیت
 کہ ۱۸۷۶ ء سردار نور دین منگل ء کوش ء پیش ہر ہندنگ بوت، شیر ء یک سدو
 نود گال ہنت، شیر ء لگوش کنت کہ شائر چے گو نشیت۔

بیات ہمدلیں براتال
 سکھد انیں مزن گواتال
 بجمت شیر و حالاتال
 بلوچی نظم و آیاتال
 نسیت ہر نہ سر حالال
 حکایت ہر شکر گالال
 اشارت ہر گنہن سالال
 ردیں منگل گوں جد گالال
 بجمد کہ سال ہر سالال
 بگپتہ عبرت ابدالال

ہما پیش ء لگت مالال
 پرا سورگری کرداراں
 ہے آڑنجھی ء میاراں
 وہیرو وڈھ ء گداراں
 پراموشنت بہ آزاراں
 نزانت ہک ولند کاراں
 کمننت بازی گوں یہ ماراں
 نترس سنت اچ حد اوند ء
 دل اش مانت ہما ہند ء
 ہما کیزو ہما ہند ء
 نیت اش یات ہما رند ء
 کلام اش وارتنے رند ء
 بگوشت جام ء ہے رنگ ء
 من ء بیزار چما جنگ ء
 سر ء کے مجنت سنگ ء
 بہ بختاہ ملک صند ء

پدا آحتہ وتی ہندء
 گیائیں ہیلو ء جندء
 ہما وھدو دگر سالء
 پدا شور گرتہ جد گالء
 جہالء گوشتہ بے معنی
 وہیرو وڈھ و حارانی
 تمام لس و سراوانی
 ردمں جد گال ور کھشانی
 دگر محمد حسن سانی
 سراسر کرد و رئیسانی
 ہمہ لہڑی و شاہوانی
 دگر جگ و پندرانی
 تمام براھو پہ حیوانی
 ہمہ اور ناچ پہ نادانی
 بہ بستش میاں دل و جانی
 ہمے رنگ بو سگنت ترانی

تو و ت میر حال زحمائی
 ترا و ت زیب دنت حائی
 نزانته ماں دل ء جام ء
 نزاہکاریں مز ن نام ء
 اول دو کپت اچ دام ء
 پدا رپتہ ہما راہ ء
 جتنی تاڑی گنا شاہ ء
 حدود و حدِ باغبانہ
 بچت میر کیمہرا میان ء
 پدا آحتہ بہ آبگانہ
 کتہ ہردگ منی حان ء
 جہاں مالو منت درستی ء
 بگندت جام ء مستی ء
 بدیستی مال و ہستی ء
 بہ شاہ ء دست پہ دستی ء
 کپو تو رپت پہ کستی ء

پدا آحتہ پہ گمنائی
 ہر اواری و بے وائی
 بد یستی شاہ زورائی
 دل آگوئشتی بہ مکرارے
 من آیزار دگر بارے
 تلویں شیر آشکارے
 بیت باہاں بہ سرکارے
 مکن بینگل چشمیں کارے
 نیت براہو بہ آرارے
 بگوئشتہ من پہ سردارے
 مجن دست آ بہ دربارے
 شتہ میر نور دین سارے
 بر سری چتہ سگارے
 جتنی انگشت نہنگ آرا
 شتہ کاروان بہ ہمارے
 نے اشتر مئے بارے

اشا پوجی پدو ء ہار ء
 اول بد برتہ قہار ء
 ولی جان گوشت بہ تاجدار ء
 منا اہسوز و ارمان انت
 اگر کہ شاہ ء پرمان انت
 گرنگ بند پیئے آسان انت
 پہ شاہ ء زور و اقبال ء
 بگند بندی ء احوال ء
 سراسر جٹ و جد گال ء
 بد یہاں پر لگت مال ء
 بر پتہ کاسدے بال ء
 بدے تو بینجو ء حال ء
 بدے تو پونج و بگاہ ء
 سپاہ و توپ و ہمراہ ء
 کمائی چو کہ دلواہ ء
 پخیر محمد مرا گاہ ء

بریں زار و گمراہ ء
 حیات حال اش و تی جاہ ء
 سید حال خاص و پر جاہ ء
 ولی جان گوئشہ پر شاہ ء
 اشارت پیتیں پگاہ ء
 جنیں من شاہ ء بدواہ ء
 گریں درساں بہ یک ماہ ء
 اگر جام نیت پر راہ ء
 بخت گوازی گوں اژدہا ء
 کپیت پر دور بنیں چاہ ء
 جواب داتہ منی شاہ ء
 سالے موج ء دریا ء
 ہمے ارمان و جی حات ء
 ہرا کھر ء او زلمات ء
 ولی جان ء پیر ماتہ
 سخن تو جام ء شہمات ء

تمامیں مینگل ءِ ذات ءِ
 بچند جد گال پھر گوات ءِ
 منی تھت ازہت و برات ءِ
 من ءِ شائیں حُدا داتہ
 اچا میر احمد ءِ بال ءِ
 پرنیری بھت و اِجبال ءِ
 مدم ءِ جٹ و جد گال ءِ
 بے بو تہ لکت مال ءِ
 برو پد زور ءِ ستر ءِ
 با سپاہ و توپ و گنبارہ
 ولی جان چو کہ ہیل وار ءِ
 چو شیر کا درشت اچ بند ءِ
 سپاہی پد بے رنگ ءِ
 وزیر چو رو ستم ءِ جند ءِ
 سوار بو تہ بہ سر خند ءِ
 سپاہ و پونج و نرہنگ ءِ

بے مست ات ہما جنگ ء
 اشار شیر ء پا مال ء
 شمنت بیگل پہ شم بال ء
 بجوشت میر کہیرا خان ء
 ملک میراں بکن تران ء
 حیات حال جم کن براساں ء
 مروچی بن دئے آسان ء
 گراں من پیشتر ء ہک ء
 جہیت بیگل چو باچک ء
 علم حال گو شمت سک ء
 گو زیت جد گال چمالک ء
 شمنت بیگل بہ کوہسار ء
 تہاں و ڈھ بہ بک بار ء
 لخت مال بوہ گدار ء
 بچمت جام ء کردار ء
 اشاس ء درو بار ء
 بہ پیوج و توپ و گنبارہ

برابر آحت بہ اِگار ء
 مسالے ہارو تُوپان ء
 شمنت ہنگل چو دریپاں ء
 بدستش شاہ ء ترپاں ء
 ولی جانِ مزنِ شاں ء
 سپاہ و پونج ء سلطان ء
 ہما پیکیں پڈو ہند ء
 برا روج ایر شتِ سندھ ء
 جگور نہ ساوڑی گریند ء
 شمنت جد گال ہمارہد ء
 جگوشٹ میر نور دین چند ء
 ہما کھر گرت حد اوند ء
 شمنت ہنگل بہ شپ درنگ ء
 مکن جام تو چشمیں جنگ ء
 بزوراں مال و ہرزند ء
 روئیں ہر با کچھیں سندھ ء

پدو پیش بختت ساری ء

بے زور دلتہ ہاتھی ء

بہ موج و پوج و گواتی ء

پر حدائے زور و کدورت ء

پر رسول ءِ حم و حمت ء

چہ پوج و توپ و زلمت ء

چہ تاراج و کھمت ء

مٹاھ و گنج و نیامت ء

سپاہ ءِ آحت و نوبت ء

چہ توپ و سازو سامان ء

جہاں سیر داہگت جام ء

شتہ میدان و بد نام ء

وزیر چو شیر ءِ گران ء

شتالی رہتہ دران ء

اتا محمد مزن شان ء

من ہم چو دل و جان ء

(گوں)

ہرا پورالی گردان ء
 لخت دات بہ شلوبان ء
 گرفتنی لس ء مردان ء
 نشت پہ تھت میرحان ء
 برائے سوب و شوان ء
 جہاں ء شاہ خدا دات انت
 بے صاحب کرامات انت
 ہمہ پنج بشک خدا باہنت
 ہما غوٹے ء کمک باہنت
 پناہ شیریں علی باہنت
 قریشی اہل و الواد انت
 ولی اللہ نصیر برات انت
 کلام اللہ در یاہنت
 ترا سوب مبارک انت
 ولی جان شیریک ڈک انت
 وزیری نام آء ہک انت

جنین ء مکر

اے شیر ء تہا شائر جنین ء مکر ء بارو ء سر حال کنت او مردین آدم ء سرو
سوج و سو گہہ کنت کہ آء چہ جنین ء مکر ء بتر سیت، وتی حج پیر میں حالے جنین ء را
مدنت۔ شائر پیشتری اهدانی کسھال گیر کاریت، حضرت آدم ء چہ بہشت ء
در کنگ ء بگر تن اندگہ پیغمبر ال چونکہ حضرت یوسف، حضرت شمعون یا کہ اندگہ
داستانی لیلی مجنون، او شیر من فرہاد ء داستان ننت کہ ایشانی تہا جنین ء مکر چہ جوانی ء
گندگ ء عیت، شائر اے گو نشیت کہ جنین بلہ کہ مہگو نگ ء رنگ ء بیت، مات و
گہار بیت یا کہ لوگ بانک یادگہ ہر ج رنگے ء، آزر او دست بدار خرمتے بکن لاڈو مہری
بدے، بچ و پوشاک ء بکن او سنگینی بدار بلے آزا جنینے بلیک، وتی ہر گپ ء آئی ء
دسم ء سالوں مکن، او آزر امدام حم ء چیر ء ہدار۔ چھیر آئی ء سر ء او ست و بسجھ مکن۔
بے منی خیال ء مر چگیں کرن ء چوش نہ انت و اے رو میں گپ زانگ بیت۔ ابو کہ!
واجہ عبد الکریم ء نوت یک انجیل و ہد و بار یچے ء یک بے ڈولیں چاگردے ء تہا وتی
و ہد گوازی بنگ کہ اے ہمیں حبر و کار چارنگ بو تگ ننت۔ اے وڑیں حبرانی سر ء
دلگوش دنیگ بو تہ بے مر چگیں بار یگ ء اے رنگیں گپ و کار پوچ و ہراب
لیکنگ ننت۔ جنیاد م ء امر چگیں چاگردے تہا ہمار زشت و حرمت دنیگ بیت ہمائی

ءکہ مردین آوم پہوت ءلوٹوک انت جنین ءسر ءنم بانید کہ مردم بماڈول ءتسھد
 ءوست بخت۔ جیلام ءزمد ءہر تک و پھنات ءجیلام ءامید ناتوام و ناسر جم انت۔
 بے ساراشار ءشیر چارگی انت۔ اے انجیل سر حالے بوٹہ کہ آءوھد و بار یک ءہر
 نامد ارس شاز ءاے ہذ ءوتی چجر ءکیت تاچینگ، ہر شاز ءوتی و تی حیاں ویسہ
 در شان کتگ۔ اے درعت ءواجہ عبد الکریم ءنم و تی دریں کہتا رد داتگ بنت۔
 اے شیر ساراچہ واجہ ءنامد ارس چ ملک دینار میر واژی ءد پتراں گوں ہمائی ء
 دز نمشت ءوست کہتہ۔ وھد و پاس ہچی نبشتہ انت۔ شیر ءیک سد وھو دہ بند بنت
 کہ شاز گو نشیت۔

ہر کدر پکرو دانش بندس
 منجہ بر موجد ارس دل ءگندس
 بر ستلانی کسھاں چارس
 باز حیالات برھاتر ء کلرس
 اش کہن سالان کہ من ہدس
 اش جن ءمکرو حیلہ ء ترس
 آکلین مرداں ء دنس حلال
 یا کہ کم بھت یا نگر نلاں
 گوش کنت دانا و کہن سالان

شبہ ناک مت اچ مکہیں زالاں
 مے کنت راز ء گوں گل ء تالاں
 زال اگن لاژیں جنت ء حورنت
 خواہے گر خویش ویکہ نوک سورنت
 آلم و ہلک ء نامی مہشورنت
 مرد ء شیدا یا کہ نوک سورنت
 گر سہت و پوشاکاں ماہ تاباننت
 روشنیں روی چو چراگاننت
 عبرت ء بیار کہ تہم شیطانت
 ہر تنی اسمان ء خلل ماننت
 لج و ناموس آلم ء زیاننت
 جن اگن اسل و گوہر و پاننت
 یاضعیف انت، ست و بے واکننت
 گر رستمی پس و خسروی براتیں
 دختر ء قیصو ر ء اگن ماتیں

گنج و دکنیای گریے زیاتیں
 نیست بد، نا کہ بدنام اس
 من حدیثاں و دپتراں و تیں
 آھر کہ یک روپے بد کنتیں
 دستے برسیائیں پلوئے جنتیں
 گروتی مردے عادلین شاہنت
 خابنتی آبات و مرا گاہنت
 سچ و بر اسانی نیامگے سندیت
 زاہرے مردے راولے بندیت
 اندریے پر دیگرے کندیت
 در اول آدم صفتی..... اللہ
 ہشک ناکت پر جنتے پیلے
 شادھاں کپتے ہر دلے ہلے
 آدمے حواے جبر زرتے
 منی جد اش رحوانے بدر گرتے
 اش پدے سی مرگے کتے زیانی

حالِ وِقی زِندِءِ کنتِ پشومانی
 کوهِ قافِ گردِینتِ وارِ وحیرانی
 بعدِ ازالِ یوسفِ شاهِ کنعانی
 کسے اظہارِ نیتِ کتابانی
 آءِ ذلیخا پر مکروِ شیطانی
 حضرتِ اُگرتِ کیزو پر بندِءِ
 بلعمِ زاہد پر ہیے رنگِ آءِ
 ہذمتی کرتے گوں حدِ اوندِءِ
 گو سگت سے سال ہیے رنگِ آءِ
 زرتگئی آءِ زالِ آءِ حبرِ زانا
 رپتہ از اگل، زہدِ و اسمانِ آءِ
 شمعون پیغمبرِ ہما وقتِ آءِ
 وابت بر شاہی نگرئیں تھتِ آءِ
 زالِ بدِ کارِءِ دستِ و پاؤ بستہ
 داتِ بدِ گبرِ و کاہرِءِ دستِ آءِ
 یاتِ کنِ ہما پر ہادِ گہیں مستِ آءِ

باز ہر شیرین ء بوسجت شیدا
 خویش در منتہ اش چما کیدء
 بوسجت و حشی گوں ہے سیدء
 چند ہلاری بشتہ دنگ ء
 نشے استیں بر لک سرء سنگء
 گرت زال ء پر مکر و شیطانی
 منت ہر فرہاد ء دایمء زبانی
 شے مرید سر کشنت ہر ا حانی
 چاکر ء مات ء باز جبر داتہ
 عیب ہر حانی ء بے بستہ
 شے مرید بختاتہ ہما کستء
 اش پدا بے ساریوت چومستء
 چاکر ہر شو میں گوہر ء ہر ء
 کپتہ تال سی سال ء ہر ا خیرء
 ہر جن ء پئیل و حیلہ و مکرء
 اے جہاں حالی نیست جمع کمرء

عمدے باگاڑے کار پدو کار ء
 ہنجاہ وشت کر قتی گدار ء
 زحم جنیں دووا ء حمر نوکنت
 بلاچ ء آس من آلم ء روکنت
 شومیں سمی ء کار پدو گوکنت
 اش سر ء آدم جہہ جتہ زہر ء
 آء سدو مرد ء کپت گول مہر ء
 رد ہما ہکس و زہر و ٹاپار ء
 آدم وتی پل ء شت میار ء
 شہداد ء آسے دات پر لوگ ء
 پر اپو کانی تنگیں دروگ ء
 پر ہما مہناز ء ، سراپی ء
 پر ہما درو بے نسیبی ء
 کشتئی اہسوز و زہیری ء
 مشکل و زہری ہمار نگ ء
 پر ہما مہناز ء کار پدو نگ ء

چندھا گار بوته ہما تیک ء
 پر مہنازی کار پدو مگیک ء
 توبہ اش مکرو حیلہ ء زال ء
 اے جہاں مالومنت جمعے حال ء
 باز نسیت گو کشت بہ ابدال ء
 اش زن ء ہر گزدور مکن شک ء
 مرد اگر دانا او حیرداری
 گر وتی اسمان ء امیت داری
 زال بے لچ ء مے دے داری
 گرج و اسمانی داری برجان ء
 ہر دو گوں زال ء استاں پنہانی
 زال اگر کندیت روئے بیگانہ
 تو بزاں بارتیں اش تو اسمان ء
 زال اگر روت پر گردش و سیل ء
 بند ہتیں شیطان تنی گوئے تیل ء
 نام تنی و شبوئیں بدو ہتیں

شیطان تنی اسمان ء و ت زیتیں
 زال اگر روت ہر گندک و نیاد ء
 بندیتیں زنجیر ء تنی پلا ء
 آھر تو شرے گنا سیا ء
 زال اگر روت ہر زہد و مکواہ ء
 شات کنت عمر و بھت و ارواہ ء
 دوست داری چو دیدگ و ساہ ء
 شات بکن بسیار ہر مراگاہ ء
 و شدل ء نندے تو وتی جاہ ء
 گر ہر ادب زال نندیت ہر بند ء
 تاول ء دوست داری چو بگر بند ء
 چ مر جنائینی حال وتی زند ء
 زال اگر چو کہ مطرب ء کندیت
 ہر دپ ء کندیت و دل ء شنزیت
 شے ہما زال کہ یک جوئے کرزیت
 زال اگر لدر بیت چو گنج انت
 زاہر ء گردو . . . بیرگ ء رنج انت

ششمی دور

مرگ و میران

کس نہ انت مالوم اچ وئی زندء
 اچ بے بنیں دگنیاء چن و بندء
 آکبت روپے کوچ جنت ہندء
 نامے و شبوئیں مانیت ہر رندء
 ہر گوزء استونے جنت گر بندء
 بر سر ملک موتء جنت سنگء
 کس گئے ستارء نہ جنت زنگء

سردار پخیر محمد عمرگ

اے شیر شاعر و سزنجہ سردار میر پخیر محمد پیرانی سردار ہستگ،
 سردار پخیر محمد سزنجہ سرداری امید ہمدور و بارگ و بلوچستان ایک نامی نئی
 راجی سرد کے پوتے، اچھشی امید سردار میر پخیر محمد سزنجہ اچ ۱۸۳۲ء ہجرت سے ۱۸۷۳ء
 کم و گیش چل و دو سال اچ کلات و جانانی ہستگ و کچھ نائب (گورنر) پوتے کہ اے
 میاخی سردار پخیر محمد پھکی دمگ و اچ و تی جوانم لسان اور و کرد و سنوب و
 مہلوک و تہا پہ و ت سکین شریں نام و توارے و دی کت۔ ۱۸۷۳ء گوں حال
 حدادت خان و چیزے ناٹھی و سنوب و سردار پخیر محمد و اچ کچھ نائبی و چار دات
 اونال و و تی لوگ و جہہ مند پوت، ۱۲۹۷ ہجری پہ حساب ۱۸۸۰ عیسوی و و ہدیہ آ و
 پہ نجیت اللہ و زیارت و و رنگ و کچھ و استگ ات ہمدان نادرا می و گیت اوہر ان
 پوت کہ آئی و گڈی و اب جاہ ماں کچھ و چنال و گورستان و انت۔ سردار پخیر محمد پھکی
 نائبی و و ہدیہ و ہجرتن اچائی و عمرگ و پند کو لوہا و میر و اڑیانی اونال و سزنجہانی میاخی و
 بازس جنگ و کوشے پوت بے اچھشی و امید سردار عبد الکریم میر و اڑی کہ و ت یک

پریشکھاں گوئر بام ء پڑینتیں
 مرسلان ہمرازی بترینتیں
 ہر جنت الہر دوس ء بگویندینتیں
 صاحب ء سیوالی زرنجینتیں
 دژمن و بدواواہاں نچنڈینتیں
 حامداں ہج رنگ ء نہ سہرمتیں
 (وتی) امرے ہروشنای بگوازینتیں
 شاراں زر شانی بنازینتیں
 حاجیاں علمانی قرآن و نتہ
 ہر ہج لک بشک ء بہ بشکاتہ
 چورہ و وارینت ہر تنی یات ء
 سیراحت مسکین تنی بزل و حیرات ء
 ہر تنی ہریات و مناجات ء
 (ہر) نیم شپ ء عرض و بانگ و سلوات ء
 (ترا) قاور ء بجشامتہ ہر کرامات ء
 ہریشک ہر آزمان ء جنت زار ء

مُرگ و مامی ننت ہر شپ ۽ تار ۽
 نالت ہر لک ہشکین جہلدار ۽
 اے جہاں گدار باتیں بے سار میں
 بے و پاگردون انت ہراب کار میں
 میر پیر محمد حاں سکی حائیں
 اشتگنی نھے ہر نعانی ۽
 چیدگے زرمیں بستہ پانی ۽
 نامی بر چارکنڈ ۽ روانی ۽
 ہراگل و تدیر و زورِ حانی ۽
 سال پہ سال پونج ۽ بینجوانی ۽
 مہ پہ ماہ تاراج ۽ بدانی ۽
 روج پہ روج پادمال ۽ ردانی ۽
 مکران پاد چوپ ات سوارانی
 کچ مدام زرمشت ات کہہرانی
 سر بازتاں باہو ۽ پریشانی
 تمپ و تاں مند ۽ بازلی زبانی

گوادر مدام آماج ات شکاری
 یک برے بر باو بوته حارانی
 بیگل و ت جاگاہ ات میارانی
 میر پخیر محمد شیرات راجانی
 سرور و سر تاج ات نوابانی
 امیراں پوجی جم جتہ حانی
 لشکرے کہر میں زرتئی پر گرانی
 مل اتی کولواہ مسل توپانی
 جلتئی ہو رء پر زر پشانی
 مگھ و شانی برت بلوچ خانی
 یجرے آماج کرتی توپانی
 رست اش کولواہ بوته خاک شانی
 پر ہا جزیں آرزو بازیں منتء
 بختہ لک بشکیں مزن پتء
 رپتہ برسامی پر دھل و نوبتء
 شے ترست اش حارانی علامتء

بیرونی گپتہ رہت بہ تربت ء
 لرزتہ گشتنگ از ہز سمت ء
 داسگی کوٹ ورچگنت سٹ ء
 مکران درس پر لرزگاں کپتہ
 گندنبی بشک ء بر جگین رپتہ
 کتر من کوٹ و ماڑیناں سرپتہ
 بل مبارک ء بر کلانچ وپتہ
 کس نیت مالوم اچ وتی زند ء
 اچ بے بنیں دگنیاء چن و بند ء
 آکبت روچے کوچ کنت ہند ء
 نام و شبوئیں مانیت پر رند ء
 ہر گوئز ء استونے بخت گر بند ء
 بر سری ملکوت بخت سنگ ء
 کس گئے ستار ء بخت زنگ ء
 کدورت و حمائی حد اوند ء
 اے جہاں پانی انت سے رنگ ء

(منء) ارماں ہر لک بشکین سلاح سہدء
 اہسوز ہر زرشانیں ملک سمندء
 بے و پاگردوں انت نہ سر حالیں
 نئے شاہ مانیت نئے ہاجز بے حالیں
 نئے تبل مانیت، نئے پیر کہن سالیں
 نیچہ کار دارو نئے شیر شکر گالیں
 نئے دژمن مانیت، نئے زاہدے یاریں
 رواج چارننت و مردم بد کاریں
 ہر بدء مرگء توشات مجے باریں
 تو چیا مگرورے دوست و پاداریں
 ملکموت سیاہ مارنت، سیاہ کاریں
 چریت گرتئی دورو صاحبی باری
 آکبت روچے کاد کنت ماری
 دژمن ات شاد، و دوست کنت زاری
 کیچء زرشانیں گواہگرو ماڑی
 ہروشنگ ننت لاڑیں حرماں باڑی

پر مگوئیاں کپھگنت نیازی
 نگرئیں پادینک گوں سری شاراں
 سگھ و سر بند گوں سری شاراں
 اولس گوں زر سیمیں تلہ کاراں
 کشمگنت مہر نگیں و پاداراں
 جی بات مے یور بکشین کلا سحیر ء
 بینجو ء راج ء زیارت و پیر ء
 جنت الفردوس ات نسیب باتیں
 تاں جہاں استیں نام قنئی باتیں

لوگ بانک و مرگ

اے شیر شاعر ہوتی لوگ بانک ملی ملی تاج ملی ملی انا تمیں مرگ و مر عہد
 رنگ دلچ شیر و گلاں کے سہرا بیت کہ اے روچاں شاعر و ت ساں کیچ و
 کیچی نائب سردر امیر پکیر محمد یز نجہ و مہمان بیت کہ اے بدس حال آنرا نموداں
 رست۔ واجہ عبدالکریم گوں اے حال و اشکنگ و نموداں پہ کولو لوہ و ر حلوگ
 بیت۔ شاعر و تی شیر و تہا کیشتر نے کپ و سر الرمان و الہوز کنت کہ آوتی زہد و ہر لوہ
 گڈی ساحتاں آئی و تک و سازی نبوت، آئی و گڈی ساحتاں و مہائی و حج و تمیں حد متے
 مکت و کنت۔ شاعر ہوتی اے کھت و راحیہ کیں زہد و مہر تہ لو الہوز وارت۔ نے شیر و
 وحد و پاس نبوت کنت لو یک لوگ بانک و سر لئی و وحد و پاسے نبوتہ کر تک کنت۔ بس
 یک ہندے و محمد گو کثیت کہ ملہ و ر اوست و چپت لات۔ بے اے کپ الہی انت کہ
 شاعر و اے و نیل و اج ۱۸۷۳ء و سر سردر پکیر محمد و کچ و بانہی و روچاں کہتہ۔
 اے شیر و ر آئی و حج واجہ ملک و ہند و نمودتی و ہتر اں ہشتہ کہتہ۔ شیر و یک سد و
 دست و شش ہند کنت۔ شیر گوں اے پھر در دس گلاں ہند ل کنت۔

سرمنی یک روچے لاناگاہ ء

شادہ و شایکام ات براجاہ ء

گوں ہماکچ ء عادلیں شاہ ء

زر زوال رنگیں زہد و تقویٰ ء

میر پکیر محمد ء شتال در گاہ ء

زانتیں ماراچو دوست و دلواہ ء

من ہر شادہ و مراگاہ ء

ہمدلیں ہیل و براس و ہمراہ ء (گوں)

ناگہاں گپتہ آء بدلیں ڈاہ ء (من ء)

بے کرار بوتن ہر وتی ماہ ء (من)

ہر ہمالیٰ دروریں ساہ ء

جازتن گپتہ بر شپ ء سیاہ ء

ہوش و بے ہوشی آحکن راہ ء

نئے من ء صبر و نئے کرار دراہ ء

چست و اشالی آحکن ہمد ء

بے کرار بوتن ہر ہدی رنگ ء (۱)

چارہاں نیست ات اش حداوند ء
 نالہ و ہدیات کرگن چند ء
 باز سے السوز وریں زند ء
 کاریں ارمان ء پر شکر کند ء
 مہمہ وتی مہرنگ ء مکال دیستہ
 ہوش منی گمناکیں سر ء رپتہ
 بر شپ ء نیم ء رچگن اود ء
 من وتہ الحمد پر مہمویں نود ء
 ہر کدرالہاں کرت پہ پیوند ء
 تال گال نکت گوں من جاگہہ و ہمد ء
 یحہ آوازے آصحت نوکیں
 لاج من نجرال انت شپ چراگ روکیں
 من ہدا گمناک و نہ سرحالی
 کرگن ہدیات و زہیر تالی
 آہ و ارمانوں کرصحت سک ء
 بھک من ء مہرنگ تو وتی ہک ء

چندھا رنج ات شمتہ سکین
 بوتگئی پر من حرے ھکین
 دوست مراد بخش ء سر ہزار نازیں
 پر من ات واری شمتہ بازیں
 رنج و زحمت ات دیتہ تو درازیں
 وابت ہوداں بر جیمہ ء سازیں
 کرد گارچ کنتیں درے وازیں
 ذوالجلال دادانی حداوند نت
 کل مہلوک ء شاہ و حاوند نت
 اے منی لاڈیں دلبر ء جندنت
 اے منی رازداریں پری رنگ انت (۱)
 اچ من نگر اں و کبر و دل تنگ انت
 ایداں بر حاکانی تہا بہرنت
 کاگدیں دیکھی بر لحد بہرنت
 وودی گوں پاداں ہمسر و حدنت
 زاپٹی بر دیم ء بر ہما کندنت

کدیں چمی سر مگیں خاکنت
 دست ء انگشت سست و بیواکنت
 دریں دنتانی چند گال کپو
 اش منی بہت و تالہ ء رپتہ
 بے میاز اش من جسمہ ء وپتہ
 بے کرار یوتن ہر شکر گال ء
 ہر ہما لیلی دروریں لال ء
 ہر ہما مہر نگیں کساں سال ء
 ہر ہما نوجوانیں زبادمال ء
 پورہ اش یوت کدہ اش بال ء
 ساہت و روہی گوست اقبال ء
 (۲) ہریشنگال بردارت منی حال ء
 سر کنت کپتارو حکایت ء
 ہیا منی واب ء ہر اشارت ء
 من گریں شگر ء ہاں کنیامت ء
 اے مناں ہر تو شستہ رنجیں

بیامنی و اب ۽ مدھے لجنیل
 تو بزاں مد من بھوتہ کنجیل
 حاضر نبوتوں کہ یوانیں قرآن ۽
 مدچراگ رنگیں نازکیں جان ۽
 حاضر نبوتوں کہ یوانیں لیسن ۽
 مد پری رنگ ۽ نازکیں کین ۽
 من ملاقن مد ہما روج ۽
 حاضر نبوتوں مد دلبر ۽ کوچ ۽
 ناگہاں احوال دات جہاں سوچ ۽
 اے بدیں حال ۽ کپتہ برکچ ۽
 مد گل ۽ اندوہاں سے باراں
 گلے مد ہوش و گلے بے ساراں
 خرے نیستیں چو و پاداراں (من ۶)
 چلا کہ (منی) مہر نگ ۽ وفات بوتہ
 مرگی مد شویم شب ۽ بوتہ
 ماہ ذوالحجہ، ہیست و ہیست بوتہ

دل ہر اندوہاں دچار ہوتے
 رخ منی شادائیں گُبار ہوتے
 زائے من ء اوپار نروت زوت ء (۳)
 بیات او ہمزائیں منی براساں
 نیست من ء آرام من شپہی پاساں
 ہر کدر مالشت دیک لاساں
 دور نمتہ ہر دستہ غواساں
 زیادیک دردینت کہ نبت آساں
 چوں کنین مکہ بار منی گیش انت
 اش من رپتہ کہ درد منی پیش انت
 دلبر منی دوست و محرم و خویش انت
 باز منرء ۱؎ الہوز و حیالا نبت
 دوست من ء مہرچی گہیں برانت (۳)
 اے سرائے کہ گردش گیوانت
 گاہے گمگس و گاہے دلشانت
 مارا ہر مہرنگ ء نروت اوپار
 دوست من ء چہمانی چراگ بسید

پر وپاداری بستگئی آکرار
 (من) : چو زاننہ کہ قادر عِ اسرار
 سال پہ سال شاہ کنت من و گموار
 بخشیت و بار تیں زوت پداستار
 آش من و زیتہ دلربا عِ را
 مارا ارمان پر لیلی ر کسار عِ
 توتی آوازیں گال و گپتار عِ
 (پر) : کدئیں حرم و کجی رپتار

- ۱۔ اچے بندے ہر ملک دینار یک بندے چوش کاریت:
- ۲۔ اے منی رازداریں ہری رنگ انت
اواسلک دینار دگہ یک بندے ہرے رنگ آوریت:
- ۳۔ اے بندے ہر ملک دینار ہشتہ گدگہ پنج بندے اے وڑے کابیت:

بیات کو گوشد ارت منی یاراں
 محرم و رازداریں وپاداراں
 گوں کنیا رخیں راز بر ساراں
 حرمے نیست چو حیرداراں
 ہر کدر موجد ارسل دل و پچاراں

روی رُکشیت چو ماہِ دہ چارء
 گردنی آسکی زیب ہر خدء
 دریں دننل چو سدپ دارء
 جلو ناکنت چو ماہ و استارء
 شہمی کرتہ چو آتش و تارء
 خاطرء نور دات چراگء را
 دل منی بازیں اندوہاں بخش انت
 کرد گلر دادالی مراد بخش انت
 یک درے بندیت، دیگرے وازنت
 نیست چشمیں محرم کہ دلی رازنت
 خصلت و مصب دار بیت شاہی
 گوئر من ء بیتیں ہر گوئرے راہی
 محشر ء روج ء بیت منی داعی (۵)

۴۔ اچھہ عرہ یکہ عرہ ملک دینار چو کورتہ:

مدارہد اہموز و حیلاتیں

۵۔ اے عرہ ملک دینار چو نوشتہ کنت:

محشر ء روج ء میکوتی در اہی

۶۔ براہوتی لہزایت انشی ء ملانانت ہزاں آج، آس،

عبداللہ خان عمرگ

اے شیر شاعر و میر عبداللہ خان عمرگ و سر اہر بسنگ او آگو نشیت کہ
 عبداللہ خان سلطان محمد و سچ او ملک دینار گچی و مہاسگ انت۔ بے من کہ ہر جی
 چارت و شوہازت یہ کچی گچیاں ایوک و یک عبداللہ نامی ٹیں و ودی یوتہ کہ آ و
 ملک دینار و سچ شے محمد و سچ ات۔ البت شاعر و شیر و سچے پدر بیت کہ اے واجہ
 ایرانی دمگ و کمر کند و واجہ و سر دار یوتہ۔ ہرے حساب و گمان و کہ واجہ عبداللہ
 کچی سر دار ملک دینار گچی و جند و یکہ آئی و کجام سچے و جچی الوادے یوت کنت۔ شیر و
 گیشتر حالور ایرانی بلوچستان و پلو و اشارت کنت۔ شیر و گڈ سراں و ہد و پاس نیست،
 او شیر و چار گہست و دو ہند نیست کہ ہرے ڈول و ہند ات بیت۔

نام اں ذو الجلال و یات انت

من و شکر و منت و ہر یات انت

منی دل ہر مصطلی و شات انت

چار یاراں من و اسلا انت

منی مرشد صاحب بگدار انت
 حیدر شاہ منی استاد انت
 شکر کہ جاگہن آباو انت
 نامی پر نشان و یاد انت
 منب پیشی ہانی زیاد انت
 میر و او احمدی بنیاد انت
 حجار و کمبری و سیاد انت
 خویش و محرم آن ایلتاز انت
 دگنیا گردشاں برباد انت
 گہہ سوار و گاہے پہ پاد انت
 گاہے پر گل و شاد انت
 شائروش گو نشیں رباد انت
 کومی مجلساں وش نیاد انت
 بیا کہ عبداللہ آل سیاد انت
 کچی واجہ ع الواد انت
 دیناری چراگن داو انت

سلطان محمدی پر زہدِ انت
 مں شاہلی درءِ پندِ انت
 گنجیءِ قوی یکم ہندِ انت
 زیبائی منسبے ہووہ انت
 جوانیں مردماں سانگہ بندِ انت (گوں)
 آریپنی بکانءِ ہندِ انت
 مہلوک پر لختاں ژہدِ انت
 دکنیاگردشاں رنگِ رحمت
 بیخہ عبداللہ دلِ متعنت
 شامی سروریں سرہنگت
 پونج و لشکری بیادنت
 شاہ اش سرءِ گموارنت
 حجءِ حاجیاں الہانِ انت
 زیب پر عبداللہ مکرانِ انت
 حکم اش ساحبی تہرانِ انت
 بہواہ ءِ تنا میناب ءِ

تال دریا ء کنار ء آب ء
 پر سلطان عبداللہی تاب ء
 شائیں قادر ء ہر ماتہ
 روچے رپتہ ہر زلمات ء
 ارمان ہر بے توکذات ء
 آلم کپتہ ہر جی حلت ء
 ہر لک بشکین سکی عیات ء
 برتہ ملکموت ء گوات ء
 ہر شیر و کسھ و حالات ء
 گندس حاجیاں چندی ء
 ہر درگاہ ء خداوندی ء
 ہر حادثہ ء کسر کندی ء
 دانتی اشتر گوں بندی ء
 ہر حج ء حاجی و چنگی ء
 اسپ و اشتر پر سواری ء
 زخم و توپک و لاری ء

بخشاتہ وتی باری ء
 چو کرتے کسے ساری ء
 سوائیے زوت ہالی ء
 دیتے آلم ء برجای
 مہلوک ء پداتہ گوامی
 دوست و دشمن و دلوائی
 زیب ایت عبداللہ راشامی
 شیری زر خنیں تاراج ء
 سال پہ سال سے اخراج ء
 دیتے ہر کسے آء روحی
 ہر تاراج و دھڈو گئیر آچی
 ہنپور ء تننا پوچی
 دشمن ہر گم و رنجور ء
 سر باز ء تننا ہنپور ء
 گمگمین بوچکنٹ مہشور ء
 بہولہ ء تناسب تون ء

میناب تازر ءِ تہہون ءِ
 گوادر جاں ہما میمون ءِ
 چالک و دزک و شتون ءِ
 دوستی ہر گم و دل ہون ءِ
 کچ ءِ تن ہما تہرون ءِ
 باہو تا گڈس ابرون ءِ
 مہلوک کپتہ ہر ارمان ءِ
 دستان ءِ جنت ہر زان ءِ
 ورد ہر مکران ءِ جان ءِ
 الہوز ہر ہما زر شان ءِ
 رہت ہر قاور ءِ ہر مان ءِ
 نامی اٹمحت ہر شان ءِ
 عرض گوں قاور ءِ حن ءِ (من ءِ)
 جنتی ءِ بدے آسان ءِ

حراب و بہرام و کوش

اے شیر و بارو و سرجمیں تھیں حالے شاعر و نبشتہ نہ ٹٹے اویسکہ الیشی و
 گو نشیت کہ حراب و بہرام و ت ماں و ت و تے اتنت۔ بس شیر ہمکے گو نشیت کہ
 اے دوئیں و رنار باز و چنے و کشنگ بنت۔ اے جنگ کدی، کجا اوچوں بو تہ اوگوں
 کنیا بو تہ اے بارو و شیر چھی بھو نشیت۔ البت او اشار ایوک و بے اشارت و کنت کہ
 اے واجہاں ہم گوں گچیاں سیادی داشت۔ من چہ شیر و چلتے ہنداں بے گماں کناں
 کہ اے ورنہ کچی دمگ و نامدار میں اووش تواریں شندہ اشرف در اچگی و پت و سیادو
 آزیو ت کنت یک ہندے و شاعر گو نشیت۔

۷ اش گچی و بہت و پچگنت دور و دور نظر

یا کہ بے شیر و تہا شاعر و سمر و گدگہ جا گے گو نشیت۔

۷ سد ہزار شکر سلطان بابائی حال زندگنت

اچیشی ابید اے شیر و تہا شاعر بے دوئیں و رنہا ہانی زحم جنی و بہادری و
 توسیپ و کنت، او آہانی دلاوری و سر چاری و سہڈائیت۔ اے شیر و گڈ سراں ہم
 و ہد و پاس نبشتہ نہ انت بلے چہ شیر و برز و پو شدا شعی میں ہندے بے زانگ بیت کہ اے

شمیر چہ بردار بانی حال کجی و مرکے و ہزاں ۱۲۸۹ ہجری و پیش و نبشتہ یوتہ۔ شمیر و
چل و نہہ ہند بنت کہ شاز گو نشیت۔

شگر اچاشائیں کردگار و گریں ہر سحر
یار رسول اللہ تو منی عرض و گوشدار
ہر چہار یاراں ہر منی ہدیات و توار
زمان اش کن تاں محشر و روج و آشکار
منی کمک بائنت آ و چار دو چلیں سوار
یک سد و یک لک و دگر بیست و چار ہزار
مرسلات پائیں درس ہما پیغمبر شمار
وت مدت بائنت ہر منی جند و آشکار
چومن و یات کیت نوائیں دژمن لہار
دور و شربیں چو شاہ و شاہ جیگدار
چا کہ منی سردار و کتہ سر بازی شکار
سال پہ سال تاراجت سوارانی ہر دیدار
توپک و توپانی ہی دہشت و توار
لشکر و پوجاں و نہ ات ہر روگیر و دار
بادشاہان جگر کا حقن وار پہ وار

دلاز ہر اسپ و توپک و بندی ات کتار
 ہر سمندانی حکیمیں نالاں ات ڈگار
 اش زمین گردے آسمان درغباد
 کبرے ہر سربازے کپات ہر روہدوباد
 ہر منی سلطان ۽ سر ۽ نیت احتیاد
 وارحے چند چوٹ بروقی تازی سوار
 مخراب ہر میان ۽ بستگنی زر زبریں سگار
 من ہر بہرام ۽ بسے کشمیں انتظار
 چوں کشمیں مکہ دست رکن نیست ہر اشاں
 دورات منی بلاد اش چما جوریں دشمنان
 کند کدیں بیت کردگار دور کنت مئے گماں
 ہر مہا شیراں ہر شنگ نالنت در آسمان
 ہر شپ ۽ پاسا مرگ ماما ننت نالگن
 ہر مخراب و بہرام ۽ من سے الہوزوراں
 با کھیں کچ ۽ نیست دگر چوشیں وش زباں
 درورش پیداک نیت کلین مخران
 سربازے جواناں ۽ کتہ ۽ سارل ۽ زیاں

چے گو نشیں من ہر دہتر و شیراں دریاں
 پنچشیں جوانلی روئگ گراننت برادران
 گڈ سردار ء چے گو نشیں من ہر زیلی ء
 اثر پ خا ء زیرت کل مکران ء حالی ء
 عراب و بہرام رچمکننت دور پانی ء
 درس پہ سردار ء دکہہ و جنگ و گاڑی ء
 شکر ن کہتہ کہ سلامت انت شیر نر
 آکت سرباز ء پدا تریت اگر
 حویاں نیلیت زندگ ء یک سالے دگر
 اش گچی ء بہت ء رچمکننت دور ء در نظر
 اے س ر ء یکے بدو پارنگیں خاک س
 محمد حا میا ء ہمد تنی اگن سکین کمر
 شرانت مشتنگ ہر ہا جرو وارسل شے عمر
 تربت ہم ہر تو زب دنت شیریں پھر ہنز
 ہر منی نزد ء نیست در چک ء راشر
 سد ہزار شکر سلطان بائی حاں زندگنت
 گچی ء گڈی شیرنت تاجنت مندگنت

میر فتح خان ء مرگ

اے شیر شائر میر فتح خان گچی ء مرگ ء سر ء پر بستگ۔ میر فتح خان گچی
 سردار شے قاسم گچی ء سچ ات او سردار میر بانی حال ء برات ات او کچ ء نر یک ء
 کلا تک و گنہ ء واجہ ات۔ اچ شیر ء گالاں بے سہر اہیت کہ اے واجہ وتی ورنائی ء
 اچے کوڑ و بس دگنیاء کوچ کنت۔ میر فتح خان ء دو سچ میر عبد لکر یم او شے قاسم ء الواد
 و پھانڈ گ تن مرو جی ء کلا تک ء جہہ مند بنت۔ شائر وتی شیر ء تہا میر فتح خان ء
 داد و دہشت، عدل و انساپ، زور و نیز گارانی دز کمکی، دلاوری و سر پجاری، مردم
 گری و مہمان حلی و نیار داری ء سہڈ اہیت و توسیپ کنت او مہمانی ء بہم و زانت او
 آگل و دانش ء زریعت و اہسوزی انت۔ البت اے در ستاں اہید شائر ء اے واجہ ء
 مرگ ء و ہد و پاس نبشتہ بحر تک بنت او یکہ شیر ء نبشتہ ء و ہد و پاس استنت۔ شیر
 ہمتا و ہمت، بند بنت کہ پرے رنگ ء ہنء اہیت۔

من اجب منتن اش تنی حمال ذوالجلال

تو کدرو تو کردار کئے شاہ بے مسال

شے تراچیت و شے ورو و پت و خویش و سیال

نامات لک بشکنت دولت مہشورنت لایزال
 تو سد ہزار پیوستہ کئے یکبر بلی سال
 ہشتکس ہمدان کئے یکروچ زوال
 دور بہر امی رمد ہدیہ کاری حوال
 من لیسے حیران منتگن شاہ کدرتیاں
 گاہے وار اں ہر گواہراں کاری در لشاں
 اش تنئی کار و کدرتیاں حیراں متگان
 من حدیثاں و کسمہ و شیراں و بنگاں
 ہر کدر مالشت دئیں شیر من دپتراں
 اے زیادتیں دردے کہ نروت گمناکیں دلاں
 ہمدلین دوست، ہم رفیقی براہد گال
 بیات و نندت من لیسے الہسوز و ہلان
 ہر کیچ زرشان نوبت الہسوز وراں
 ہر فتح خالی چوٹوہ و نوحناں زراں
 ہر توکل و مردی دانشتی الہسوز وراں
 جی ہماروچ کہ تنئی نوبت و دور و باریات

یک گوڑے ہرداچ و شکاری سواری ات
 یک گوڑے زرمشت و درہد و سیل و لاری ات
 شاری شیر من دہترال نودی جاری ات
 حج حاجی ہاں یک گوڑے آرزو زاری ات
 یک گوڑے دیوان و مراگاہ و کندگ ات
 یک گوڑے دزو جاہل و کلپانی بدگ ات
 یک گوڑے شازگون و تی شیرال سازاحت
 ہرموالی و مسکینیں در بچشک بازاحت
 سہب و بیگاہ آء درتھت آء و ازاحت
 دژمنیں مردانی دل آء ترس و رنجگ ات
 چو آسنیں پولات آء ہما شیری ہنجگ ات
 میر فتح خان کہ ہرما و ہد آء زندگ ات
 ہمریں سیاری و ہد ہذمت آء بدگ ات
 آء بد بہانی دل ہدا ترس و لرزگ ات
 ہر نہای دلوو بختیت آء گوہرگ ات
 سہب و بیگاہ آء دوسدی یور آء چارگ ات

مجلس و دیوان و مراگاہاں و شدلات
 اے جہاں بے ہمتی ہے دستوراً گل ات
 گردو گردو ہر آہری روزہ منزل ات
 اے جہاں پانی اس ہے ہم نمازل ات
 دل منی موجداریں ہے پگرہ کپنگ ات
 شیر مزن گواتیں اش جے کچھ رپھت
 اودہ بر کچھ و گنہ ہندی کپھت
 محرم و دوستانی دلی آہی سہمت
 ہر فتح خانہ دل منی چندا لہر کنت
 بر شپ و روج آہ و ارماں بہر کنت
 شائیں رحمن ہر فوجوان آہ کہہ کمر کنت
 آہ شکر شہداں یکدم آہ تہل مو زہر کنت
 قاتلی زہراں آدمی یک بر فوش کنت
 دم دم آہ مو جہیں ہاترہ چنداں چوش کنت
 ہدزن و ملاں ایرگہ روج آہ ہوش کنت
 گڈ چار روج آہ سہنگیں داگ آہ پش کنت

آء دم سہب آء آبت گرمی روج کنت
 من دل آء زائدا آبت روچے کوچ کنت
 ہر فتح خان آء حرماں زاری زار کنت
 ترو نگیں ترنپاں چو کہ استون آء ہار کنت
 دوست و آزیزاں ہر گم و درداں بار کنت
 گرہمنی ہریات ہر ہما نوجوان آء رسیت
 تنی مسکینیں مات ہر تنی ارماناں شلیت
 (تنی) سے گہارو بر اس دوستی ہر تنی اہسوز آرزیت
 تنی دوست ہزار نازیں چو گل آء پیل آء گمریت
 ہر آہ و ارماناں تنی نوبتاں چند ایات کنت
 سد ہزار ہریات ہر تنی درد آء برات کنت
 ہر تو حیرات د بکشاں سردار باز کنت
 اش دردوان آء درے ستر واز کنت
 جہہ پہ جہہ ہریات و تنی دوستاں آء گنت
 گہہ تننا ناں آء ہر تو ہریات و ماناں انت
 ہنگہیں چاں آء تنی کمک شاہ قادر انت

میر پخیر محمد باگھیں کچھ ء نادرنت
 سد ہزار شگر کہ زندگنت بائی حال ولی
 حاتم ء تائید انت ہے زحم ء شیر علی
 پشت و پارت بات ہے شاہ ء داوگر
 جہہ پہ جہ باننت تنئی بدیہاں ء خاک پہ سر
 کے کہ بیاریت نیت ء شاکاں دگر
 من دپئی تیر لگیت، زحمی بر جگر
 شاہ دادانی گر ترا بشکیت زیب ہر
 میر فتح خانی زوت بدل باتیں عبداللہ
 قاسم چو سلطان ء پیمانہ دوست پیتیں دل ء

آزات خان ء دور اوسر داری ء وهدد یک پھر آشوبیں وهددے بو تگ۔
 خان نصیر خان دومی ء بیرانی ء کرد ہر دیں سراوان او جہلاوان ء سردار گول خان
 حد اوت خان ء پہ جنگ و کشتی ء مان اتک بنت تہ سردار آزات خان سردارانی
 پلوشر یک بوت۔ وهددیجہ دومی پلو ء آئی ء جمہاز سواریں لشکر ء آگن یک دتے ء
 سیستان او گرم سیل ء دمگ لغت مال لغت بنت تہ دومی کش ء سر حد، مہمپور او کمر
 کند ء ڈیہہ و دمگ اچائی ء سوارانی زحمانی زہاں رکھوک نبو تگ بنت۔ سردار
 آزات خان ء گو نشیت کہ سد سال ء پھر آشوبیں جہد و جو کس زندے گوازینت و نیٹ
 ۱۸۸۳ ء جولائی یا اگست ء ماہ ء اے کوزوں دگنیایلہ دات Balochistan
 Through the Ages Volume 1 ء تاکدیم ۵۱۹ ء نیشیت انت کہ ”آء ۷۱
 مئی ۱۸۸۳ ء شالکوٹ ء سر بوت او تن ۸ جون ء یک اکرار نامے اڈو نیگ بوت کہ
 ایشی ء رد ء سردار ء اچ وتی دمگ ء گو نزو کس باپاری کاروانانی رکھینگ ء ڈبہ و ذمہ
 وتی کو پگال زرت۔ کتاب دسمتر ء گو نشیت کہ ”شومی ء اچ شالکوٹ ء رھاوگ
 بو تگ ء وهدد و درج ء سردار آزات خان ء اول و لاپ ء بلورایمی ء گو زرت او آ
 ء حارال ء سر بو تگ ء کرد زوت ء بیران بوت“ وهددیجہ مے شاعر واجہ عبدالکریم
 وتی شیر ء تہاگو نشیت کہ چل و پنج (۵۳) روج ء بلورایمی ء۔ رند میر ء وتی زند ء بلور
 بست بنت چو کہ آء گو نشیت:

سر دار آرات خان کہ چماشال ءور شتہ
 رنج و زحمت ء آحتہ بر حاران ءدر ء
 چل و پخ روچ ء کپت ہر پکیں پتر ء
 ملی ء حیرات کرت ہر روچ پخ بر ء

شاعر وقتی شیر ء تھا حاران ء سر دار ء ہر رنگ و ہر وڑ ء تو سیپ ء کنت
 آئی ء زحم جنی، سر چاری، میڈا حلی، داوود ہشت لوبا ہوٹ حلی ء کسھاں ہیاں کنت
 نو سر دار ء سہڈا بیت۔ اے شیر کہ نودو سے ہند انت من ء چہ آئی ء روچ واجہ ملک
 دینار ء دپترال دست کپت کہ دو جتا جائیں جاگہاں نبشتہ انت۔ شیر ء، گڈ سراں
 ملک دینار نبشتہ کنت کہ ”مپتر کردہ ۱۳۰۲ ہجری نوشتہ ہفدہم، ماہ مبارک ۱۳۳۶
 ہجری درمنگلی“ (ہدے حسب ءائش ۱۸۸۳ او ۲۰ جون ۱۹۱۸ عیسوی بیت)

اے جہاں ء من زاہر ء گندمل گندگ انت
 بے ہنیں دکنیا فعل و نارا استی مندگ انت
 اے جہاں ء نے یک جو ء ارز کنت
 بدما انت نے روزہ و بانگ و ہرز کنت
 مال مز لوماں آخری روچ ء کر ز کنت
 شربت مرگ ء آومی یجبر نوش کنت

(منی) دل حیالانی پر سلطان آزارت خان جوش کنت

ملکوت بے رحیم چہ ابر روچ چوش کنت

لک مراد بشکیم بندھاں پرچہ گار کنت

(۱) بادشاہاں پرچہ رنگ یکدم وار کنت

گوہر پاک ء زیر حاکاں ہند کنت

کرم و موریتکاں نازکیم جان ء زند کنت

حاصل دنیا ء ہمے رنگ ء رنگ کنت

بر اس گناہ اس ء پسر ء مال ء جنگ کنت

پر ہمے مال و دنیا ء چچ چیا پس ء تنگ کنت

ہر کرد روارت و بارت نئے پر زند سیر کنت

آکبت روچے بر سر ء پر زند ایر کنت

نوں حیاں کنت حکم ء یارب کڈرت ء

(۲) جمر و نوداں نوح ء توپانی گر بندتہ

اشن ثریا تا نیم آسمان ء جہتہ

کوہستان تال کوہ راسکو ء جہتہ

امبراں سردار پر ہما شالکوٹ ء شتہ

ہندو بستے سنمن (۱) ء گوں سردار ء کتہ
 شاہ انگریز ء خلعت و زری بکشتہ
 آء مرض پیش ء مے روچاں زورکتہ
 سردار آزات خاں از چہماشال ء درشتہ
 رنج و زحمت ء آحتہ بر حاران ء درء
 چل و پیچ روچ ء کپت پُر پُلِس پتر ء
 ملی ء حیرات کرت پر روچے پیچ برء
 نمرود (۲) خان دات بے اسپ گوں اشتر ء
 میر عظیم (۳) خان بکشتہ گئے زاہر ء
 میر امیر (۴) منت اشتر گوں سیائیں نوکر ء
 محمد اکوب (۵) و مت کلام پیش قاور ء
 سید یسین (۶) ء و تکت یا سین سد بر ء
 احمد شاہ (۷) نالت باز گنشاہیں داور ء

۱۔ بلوچ ہرگی حاکم سنمن ء را سنمن گوشت۔

۲، ۳، ۴۔ اے واجہ سردار ازات خان ء چ احمد و ہدیجہ

۵۔ سر اور ء ہماگ نو میر نمرود کان ء چ ات۔

۶، ۷۔ اے ہر دو حاران ء نامی ٹس سید یو تک بنت۔

خان محمد (۱) ارمان کرت ہدے شیریں انور ء
 نور محمد (۲) انہوز کرت پر شاہ ء کشور ء
 خاک سر ء رحمت زیادہ ء محمود (۳) مہتر ء
 چندھا زاری کریمت جلاب (۴) شانر ء
 جاہ جاہ دوستاں بزل و حیرات ہر گور ء
 دست بستہ کریمت قرآں بر سر ء
 یا خداوند ء تو نگہدار ء سرور ء
 چورہ و مسکن و قیسمانی پرور ء
 شاہرو باہوت و گریبانی رہبر ء
 تاکہ سدسال ء گوشتہ پر ارم ء دہتر ء
 گرسپت چندھا من پہ سردار ء گوشگت
 پہلوانی ء چوروستم زال ء دست
 زر زوالی ء چو ماتم تانید ء گوشگت
 پریشکے ارشی بر زمین ء پیوستگت

۱۳۲۱۔ اے ہر سے حاران ء معتبرہ سردار ء حرمتکار ہو تک ننت۔

۲۔ جلاب حاران ء دمگ ء پوتی و حد ء نامدار میں شانر ہو تے۔

پنوج ایران ء ترس سردار ء جست
 گوشنت بیلاں آہ و ارمان و گم کنگ
 زاری و ہدایت دست پر زانانی جنگ
 آہ سردار ء سر ء آء روح ء مرگ
 بیخہ ہر حالان ء ریک و گدار ء گم مرگ
 گوش کنت دوست و ہمدلیں برات و پیگال
 وت من وت بل ات کینگ وزہر و گنگال
 من ہیے سردار ء گم و پچراں کہنگال
 اچ تمیبانی دارو ء در منہ جہاں
 اچ گریبانی زاری ء چندت آزماں
 من شیدم کہ اے زمین لرزت ناگہاں
 من ہیے احوال ء ہیے گشتن ناتواں
 ملک خداں ء ہرتہ مرگے در جہاں
 جنت الہر دوس ء گرہت مرگ ء آشیان

دومی دہتر و ہشتہ ہے ہر نہ ایک دہے چو ش لکھ

اچ جمالی حمت ہور منہ مہاں

جاہ مجاہ فریاد گیت براو گال ء فغال
 گرم سیل و شور اوک میے سوگ و ناگال
 آء قلات ء، کچ و ہنجگور و مخران
 ماتن و سوگ، آہ وارمانت ہر مکال
 تنگی ء سردار ء من سے اہسو زوراں
 پروشگ بنت خاصیں مخرماں گب و خلفاں
 سچہ و پادینک گوں گوئر ء بارو تملماں
 اولس و کجواب گوں تلہ کاریں چلواں
 گوں گوئر ء پشک، گوں سر ء سر بند و نشاں
 کش اتنت دوستاں گوں و پاداریں مخرماں
 نام ستار ء دات بنت پروار و نوکراں
 سدھزار شگر انت پر لک بشکین نشاں
 نمر و زخان نر شریں مزن ناہیں پہلوان
 بر سر ء ماتن شصت دہ روتج پرگماں
 یازدہمی روتج ء پاد آحت گوں پونج و گوڑواں
 پر بدال گریت چو حسد ناکیں لیزواں

واشک و گوستہ چو ہما ز پہیل و جشاں
 پاک سر و بستہ یارسول اللہ آخر زمان
 من دگہ ارزے دار میں گوں نور و دید گال
 میر عظیم خان و تو میاں ہج شک و گماں
 میر امیر خان و اندر میں دوستے تو بزاں
 (شما) ہر سے ایس براساں سو گندہ نام قادر و
 نئے دل و شکے بیارت پر کہہ میں ہاتر و
 نئے پرے مال و ملک و دنیا و نوکر و
 نیچہ بُرت سردار و پر شما مانیت نئے آخر و
 ہرچی غماز بنت اش بن و بیچہ و در کنت
 آچکل باز میں مردماں کابل سر کنت
 دوست ات شناواں دژ منال پشت و خر کنت

کپتار کردو ۱۳۰۲ ہجری نوشتہ ہفتد م ماہ مبارک ۱۳۳۶ ہجری در منگلی
 بروبرگوں ۱۸۸۳ عیسوی

میر عظیم خان ء کوش

شار ء اے شیر میر عظیم خان نوشیروانی ء کوش ء سر ء پرستگ میر
 عظیم خان حاران ء سردار میر آزات خان نوشیروانی ء چ او سردار نمروز خان ء
 برات ات۔ گو کشنت کہ میر عظیم خان سکین لاکھیں، دلاوریں اوز حم جنیں
 مردے ات۔ سردار میر آزات خان ء وتی زند و حیاتی ء چہ وتی پیراں سری ء
 سؤب ء وتی مستریں چ میر نمروز خان ء راحاراں ء سرداری ء پاگ بست۔
 او میر عظیم خان پرے حبر ء دل ء وش نہ ات بے سیمہ سردار میر آزات خان
 وت زندگ ات میر عظیم خان ء دگہ زیاستیں سرورے نکت او وتی گیشتریں
 و جدے ماں حاراں ء کوچک ء بنگ ء کلات ء گوازینت۔ ۱۸۸۵ ء میر آزات
 خان ء مرگ ء رند سرداری ء درستیں واک و اختیار میر نمروز خان ء دست
 اتک بنت ترے دوئیں براتانی میانجی ء پہ سرداری ء کش و چیل بنا ء بوتنت۔
 میر عظیم خان ء واہگ و لوٹ او جہد ہمیش ات کہ وڑے نہ وڑے ء نمروز خان
 ء بجو شارینت و حاران ء سرداری ء وت بزوریت پرے ہانز ء آئی ء پہ نمروز
 خان ء کشنگ ء یک و دوگشاں لشکر کشی ہم کرت۔ اولہتمں سبکس جنگ ہم ہے
 نیام ء بوتنت۔ چہ دگہ کندے ء مہلوک ء سکین او پنت و پنور ہم آس ء را

پلار پر کنگ ء کار ء کنگ ء اتنت، یک گشتانے حاران ء نزیک ء ”شلی ء پیٹ“
 نامیں جاگے ء اودگے یک وارے حاران ء زرباری پلو ء ”ناوڑ نامی نمیں ہندے ء
 میر عظیم خان او آئی ء سر ء مردماں سردار نمروز خان ء سر ء اُرش کت بے آئی ء
 روج پورہ نہ اتنت۔ دومی نمگ ء سردار نمروز خان ء جمد ہمیش ات کہ میر
 عظیم خان ء چہ پیچ ء چہ وتی راہ ء دور بخت۔

نیٹ سردار میر نمروز خان ء محمد شریف نامی نمیں مردے ء عمر کہ آء میر

عظیم خان ہمارا ہے وہ خدمت کارے ات وتی راہ ء آورت۔ آرمز نمیں سال و ملاے

دات اوپہ میر عظیم خان ء کشنگ ء رازی کت۔ بے مرد بزاں محمد شریف ء یک

شپے ء میر عظمیٰ خان ء پہ ہپتار ء شکار ء نیمون ء چہ کلات ء ڈن ء در کشنت او چہ

پشت ء وتی واجہ ء راتیرانی آماج کت او اے پیچ ء میر عظیم خان کو شارینگ بوت۔

شائر ء اے ونیل ء وهد و پاس شیر ء ہند ات ء آورت نگ بنت کہ شش ربیع الاول سیزدہ

سد و چار ہجری زمستان و بہار ء میانخی موسم ”او آئی ء چچ واجہ ملک دینار ء وتی اولی

دپتر ء تہابلو چستان ء نامداریں مردمانی بیرانی ء سال ورو چانی نبشتہ ء لرد ء میر عظیم

خان ء کوش ء سال ۱۳۰۳ ہجری نبشتہ کتہ کہ انگریزی سنہ ۱۸۸۷ بیت۔ او عبد الکریم

میر واڑی ء اے شیر ہم آئی ء نامداریں چچ ء وتی اولی دپتر ء نبشتہ کتہ وهدیکہ شائر ء

جند ء دپتر ء نیست انت۔ شیر ء یک سد و چل و ہشت گال بنت کہ پدے ڈول ء

بنگیج کنت۔

دوشی من وهدء سحارء
 سیزده سد گوسته به چارء
 ربیع الاول یوت مهء را
 در اول شش بر شمارء
 در زمستان و بہارء
 برنگ ء ریک و ڈگارء
 برشپ ء لنج و تہارء
 برما حاراں ء پارء
 چندتہ کوه گوں ڈگارء
 لرزتہ ماہ گوں ستارء
 میر عظیم خان و سگارء
 چندہا ارمان منء را
 زر زوالیں شیر شکارء
 لک خراجیں سرچارء
 شہ پسندیں ہیل و یارء
 سلطان و سرداریں مزارء

(ہم)

عادلین دشمن لٹار ء

نوشیروانی شہسوار ء

سوالی سنت پرائتزار ء

شائر سنت پروانہ زار ء

عالم و ملا چووار ء

حاجی پر حج ء کنار ء

کچ تال باگیں کندھار ء

از مشہد ء تا کہ لار ء

زابل و کابل دیار ء

سیواہ و نوشکی اوار ء

چاگے ء تا سرحد و شال ء

پنھی جان مستک و بال ء

گرم سہل مد حال و حوال ء

شورلوک تاہند ڈالی ء

بزاں ڈالبدن

شیلک و ماشکیل بہال ء

پرو ستم ء دستاں مسال ء

حاتم ء سانی نہالی ء
 ہر بے یوسف جمال ء
 سوگوار سنت سال پہ سال ء
 ہر عظیم خان زر زوال ء
 جہہ پہ جہہ زار ء جنائنت
 مرگ بہ آزماں عزرائنت
 مای افسوز ء ورائنت
 دوست پر اردو گماننت
 یارو بیل پریات کنائنت
 شائزنت نودی شلائنت
 درسی سے آس و جلائنت
 دست پردست ء مشائنت
 آتش و آپ ء جشائنت
 پرکات گیریں عظیم ء
 سیر انت مبلس نعیم ء
 پر پتلاہ و زر و سیم ء

بزل و ہیرات پر قیسم ء

اشتر پر بارِ عدتم ء

اسپ دانت گول کد تم ء

مکران زنت پہ بھیم ء

سابق عشت گول سلیم ء

پیتل ء راکرت ذرعِ یتم ء

سد ہزار زرگول خرم ء

رہت ننت چو باد، وسم ء

دات بختنت پر عظیم ء

باگ رحواں پر کرتیم ء

سازتہ رب الرحیم ء

ملک گرم سیل ء پد رشتہ

محمد رضا حانسی بختہ

جالوارو حرمانے درستہ در آحتہ

بر سنگ ء کوئی بستہ

میر عظیم ء کرت بہ دست ء

سلطان آرات خان جگوستہ
 سائے اوشش ماہ جگوستہ
 میر عظیم خان چوکہ مست ء
 نمرود خان ء زہر و کست ء
 سو گندے سے بر شکستہ
 ماں کاگدو و کبڑے نبشتہ
 داہنگ پنتی نررتہ
 پرنوکر ء دست عمرتہ
 وارمجت شویم شگال ء
 آء شریف کم خیال ء
 موجدگانی شویم سیال ء
 سد ہزار نالت بد ء را
 محمود مرزا ء سگ ء را
 تو ندیتہ بر خور دار ء
 توکشت پد جالک ء پار ء
 پد صاحب زاد بے اہتبار ء

جالک ءِ کُتھے واجہ ءِ را

تو جتہ شہزادگ ءِ را

سردار و شیر ءِ چہ ءِ را

حاتم ءِ درور آشکار ءِ

زندگت سردار نوائیں

شاہ نمروز جور جوانیں

میر امیر حال سرمتاہیں

محمد یاکوب خان سیمانی

پر دل خانی درانی

میر بلوچ خاں پہ خانی

میر مراد پراگل و ترانی

شہنماز شیر و ہانی

سیر تھام جان منجھالی

سلطان محمد غصہ ہانی

محمد حسن پرزند و جانی

گاجیاں پر کینگیانی

شیر علی شیر برائیم خانی
 محراب خان بہرام سانی
 محمد حال ہر زب و شانی
 سر ہر از ہر دوش لسانی
 اکبر خان ہر زر پشانی
 خان محمد دوستنت دلانی
 قادر بخش ہر نوجوانی
 محمد رحیم پنے گلانی
 روستم حال سر پشانی
 یک پہ یک نوشیروانی
 کسے کہ تہم انت پتانی
 زندگ ء نیلنت شریف ء
 محمود بر آپ عزیزق ء
 پیر کی سنگسارنت زیک ء
 ہر ہما پیک و رفیق ء
 اش محمود ء حال و حوال ء
 سودہ تال حیر و بال ء

اش سراج ء مکر و چال ء
 مالو منت حاران و کولواہ
 آء شریف ء تھہ چہ ممجہاں (۱)
 میر امیر کشیت چماں
 چو سکندر کرت دارا
 ہر دو کال سوار کن بہ دار ء
 گر برز بہ آسمان ء بتریت
 گوں جمرو نودان پتریت
 چو ہرے سیانگ بتریت
 چو کہ استاد ء پتریت
 گوں جن و چکال نندینت
 ہر دو دشتار ء بگندینت
 زوریت سردار منی پنت
 ہر دو کال توپ ء زپ ء دنت
 یا پدا کبر ء سراء ء جنت
 یا خورد بروش برسکال جنت
 سردار صاحب تو چارے

یا مردگال گمیرے میاری
 محمد حسن مہر ءِ بیاری
 ہر دو حیرات ءِ بدانی
 میر عظیم خان ءِ موزہ گالی
 یات بیت آ ءِ روج کسالی
 یک جاہ ءِ رستت پہ جوانی
 شیر مدار ءِ یک زبانی
 باہیش و نوش آرات خالی
 میر عظیم خان زیب ات سرپالی
 توپ و گرائس سگرانی
 ہر گزائے ءِ کلہرانی
 یا کلات ءِ میروانی
 یا نصر دین ءِ جیردوانی
 یا امیر ءِ گوڑوانی
 یا تنی دست ءِ بہ مرتی
 ریٹیل ءِ آ ءِ روج ءِ بہ سہتی
 ہر ہما روج ءِ بہ زہتی
 جنت ءِ حورال بُبرتی

پہلی دور

دعا و ہدایات اوز اجر اتی

خان عواتری

جولائی ۱۸۷۶ء میں سونگ و انگریز پولیٹیکل political اہل کپن
 سنڈمن (Captain Sandeman) (کہ بلوچ آئرلینڈ گونڈمنٹ) و سروکی و
 کلات و حال میر حدوات خان لوساروان و جھالاوان و سرداران میاچی و یو مین
 آئرلینڈ و Agerrmant چہ وائسرائے سونگ و گیشمن تصدیق و پھاندستان و
 وائسرائے لارڈ لٹن Viceroy Lord lytton و حال حدوات حال و امال
 جب آباد و آ وروچاں خانگڈھ گونگ بوت آئیگ و دچار کپنگ و دعوت و نیگ
 بوت، حال پہ بے ملاقات و ہاترا گوں سرداران و دگہ سے سد معتبرانی یک مزنی
 لشکرے و دسمبر ۱۸۷۶ء خانگڈھ و شت۔ ۸ دسمبر و وائسرائے و پگواچی و
 دربارے بوت، حال و گوں و وائسرائے و ملاقات کت، مں بے ملاقات و وائسرائے
 و انگریز بادشاہ شاہ ایڈورڈ ہشتم King Adward viii و دلی و آئیگ و دربار و حال و
 ساڑی بوگ و سلاہ جت و دعوت دات، حال و وائسرائے دعوت قبول کت و من
 دربار و ساڑی بوگ و سڈکی دات، او حال میر حدوات حال گوں و تی بے لشکر و
 ہمدال اچ خانگڈھ و وسمپہ دلی و ہارگ بوت۔

جنوری ۱۸۷۷ء انگریزی بادشاہ ایڈورڈ ہشتم ء شہزادہ علی اور بارے یوت
 بلوچانی حال ء ماں اے دربار ء بہر زورت، گوں انگریزی بادشاہ ء دست و دروت
 یوت، کہ اے شیر شاعر ء حال حد اوت حال ء پند و سواد ء بار ء ہر بستگ بے
 لہو کہ شاعر ء ہر بھگینی سچ گپے ء سر ء باور نیت۔ آوانی مکر و وہدیب اووتی کنول و کرار ء
 سر ء او شنگ ء پیر او اوست نیت چیا کہ آئی ء ہر بھگینی چوشم بد لہزی باز گشتاں
 دیکھ گنت۔ آء چہ ہنر باز میں ہر بھگینی حیلہ و ہنراں شر سر پدانت۔ ہمیشا شاعر و تی
 اے شیر ء تہا پاکس حد ء امید گوں در ستیں پیغمبر ال پیر و پخیر ال او گوں اولیا اولی
 اللہ ہاں آر زکنت، در ہمدی کنت او ہدیات و زاری کنت کہ منی حال ء پیر سلامتتی
 ء او پیر و شی و ایمینی ء و تی ملک کلات ء ہیار ننت و سر بخت۔ شاعر گو نشیت ہر دس
 منی بادشاہ پیر سلامتتی ء و تی تھت ء اووتی کلات ء و اتر بخت و بنیت، من حیرات
 و حسات کنش، او اے و شیں حال ء مستاک گر وک ء سکس مز میں مستاکینے دیاں۔
 اچیشی ء شاعر ء گوں و تی بادشاہ ء اووتی ملک و و تن ء دوستی زانگ بیت۔ شیر ء
 یک سد و چار پیرست گال ننت بے و ہد و پاس سچی نبشتہ نرانت۔ شاعر ہرے رنگ ء
 رب ء در ء ز اجر اتی کنت۔

من ء شگراش کر میں کرد گار

ہدیات گوں آء ہر و رد گار

زاری سٹنا رب ء ستد

تو صاحبِ لیل و ہمار
 تو پردہ پوش و پردہ دار
 تاجن و انس و مرگ و مار
 مور و ملخ، کوه و دار
 حورو ہری و دیو و سار
 تا مشرق و مغرب دید
 اش عرش و تال کرسی و پار
 آء آسمان تا ریک و ڈگار
 حشکی تال دریائے کار
 در چک و زمین و سنگ و گار
 آل مشک و ہیل بے شمار
 او میت کشننت انتزار
 با امر و ہرمان کہار
 کدرت تنی بنت پیداوار
 بندہ تمام امیدوار
 پیغمبر و پیر بنت اوار

مزلوم و زالم مکتد
 یک لک و پست و چار هزار
 ملا و آلم هم کند
 بدیات گویم بر سار
 تو حاجتی مدا بر آر
 عرضم بمن است آشکار
 بنداء و آء شہسوار
 شاہ خدا داد جبار
 خان صاحب دژمن لار
 یحبار منی خان آء بیار
 یا آدم صلی اللہ با خدمت آء
 نوح نبی با ہمت آء
 یا تو ظلیل با حکمت آء
 موسی بہ دریا آء شہ
 با فرعون آء جنگ و شدت آء
 رستہ مکی ہابے ہمت آء

آء بر لوراں یوسف جنت

کہتہ چہ مصری لذت ء

یحبوب چہ درود زحمہ ء

لوریں برکت جنت ء

یونس چہ مامی ء مت ء

اول سلیمان حضرت ء

یا مصطفیٰ بامت ء

دارے تو زور و کدورت ء

امروز تن روز کنیامت ء

تو پر کلام ء برکت ء

منی شاہ ء بیار پر نوہت ء

خال ء شہ ہندو کلکتہ

یا رہنمائیں راہبر

صدیقین عادل ، آء عمر

عثمان غنی یں تلج سر

کرار حیدر نامور

شیرِ جدا وند باظفر

ہمراہ آل ہمدہ ہر

منی خانء میدے تو اگر

گندینی ہرا جم و نظر

بخشیں واراں سم وزر

حیرات کنین باز بے کدر

یا فاطمہ علیٰ من

جنت ء خاتوں نیک زن

تو ماہ چو انجم تمن

مادر ء در و عدن

تو حاتون رحوان چمن

خان ء پدا بیار در و تن

ندیت بہ تھت ء فیل تن

رستم پر میں لشکر شکن

حراب نیے بیاریت بمن

یا شاہ جیلانی پخیر

بغدادیہ شاہ بے نظیر
 برکت آل احمد کبیر
 تودستی منی خان بکیر
 میاری پدا توزمہ میر
 برتھت و بھت خود نشوت
 یا لعل شہباز مست مست
 سدھی ولی یں حک بدست
 امروز و تال روز است
 خان بکیر دست پہ دست
 چند ام روزم خوش است
 خال اش پدا خانگڈھ گذشت
 لاکاہ تو عرضم بہ بین
 یا میر چھتہ شہ نشین
 شیریں شکر گنج پا کدین
 من خواب دیدم ہم چنن
 گوشتہ من شاہ کزین

تو پکے میدے در جبین
 کہیں پا در زمین
 ہر وہ طاعت شیخ فرید
 سی جو کلام تو پدید
 کہ بیت برسیدہ رسید
 یا شمس حمزہ بہ حک
 از تو من خواہم ہم کمک
 فریاد گویم لک بہ لک
 تاجن و انس و تاملک
 اے عرض من بر تاملک
 شاہ ء حما دہلی ء ملک
 ملتان و لاہور او انک
 بالمشکوہ پونج و سنگ
 بیانت کلات ء نک پہ نک
 شاہ گول امیراں یک پہ یک
 دور بنت ہما کلہیں چنگ

کوکھوں وہیدی ٹک چک
 بڈاش بدیہاں سرہ چک
 نیتیں حیلان غیر حک
 نیتیں دگر پھرور حک
 دکھیا چ گردون عمک
 تاکہ سملوات و سمک
 زیر و زمین تانہہ تبک
 در عرض من گرمنت سبک
 خضراتو وت دریاولیں
 پوچھدار و آل اسخدریں
 الیاس بکن پدماں برے
 ہمداء گزرکن یک برے
 دہلی تال عنبر سری
 انگریز و زرہ کاہری
 شاہ و چاربت نوکری
 (تو) مدحہم وزورِ قادری

(امر تری)

منی خانہ ہیا رتا سکھری
 گوازیں شہ کوٹ ء بکھری
 نیست براہو ء جنگ و مزی
 نیستئی دگر دعوی گری
 سنگ و سرء سر پہ سری
 جام ء را نیزار لشکری
 گوں واجہ ء ہم دروری
 اشت بینگال گوئریہ گوئری
 توبہ کتت باز لومزی
 اش ریساڑیاں نیزار مزی
 سرداری نندیت مٹھری
 اش لہ لیش و ترس ء پلٹری
 ہر دوسراں نیستیں اڑی
 نول براہو ء گارت جزی
 شاہابہ بخش اش اے پزی
 آء زہری و سونی گزی

پلٹنی

زینت به گوهر سروری
 شرینت بلوچی دمری
 رعد و مگسی چاکری
 لاشاریاں خاک پہ سری
 براہو سر ء سر یجبری
 دستاں بہ ہندینت نوکری
 بیارت پدا در دا نگ ء
 خاں صاحب ء خان ء گڈھ ء
 برگنداوگ ء پیکیں ہڈ ء
 اش مولہ ء محکمیں تود ء
 شاہ ء سرا تاج تلاء
 پرشادہ و ہمیش و گل ء
 داتہ علی تیگ و سلاح
 میان بسگی سر بر کلاہ
 شہ رستگاریات اش بلاہ
 باتیں خلاص اش مشکل ء

جہلا و بلا یک سلاہ
 مکرے منارت مدول ء
 فعلے چو مسل لول ء
 سمعت بدی ء زلول ء
 یا قادریں رب الہ
 من مدحاں وت بھر گناہ
 کئے بیت دنت حالے من ء
 دور کنت منی زرد ء گم ء
 آمین کہ عرض انت مستجاہ
 خان بیہتیں سیاہ سر جم ء
 من بشکریں سے مستاگر ء
 حیرات پہ نام ء قادر ء
 کہ بیت من شاہا ترا ؟
 گندیں برا تھت ء سر ء
 زیارت کنیں سلطان ہد ء
 (چو) حاجی پہ حج ء اکبر ء

محمود قتی رلاستیں گوزء
 شاہنماز خان و شتر ء
 بہرام کے دسمتر ء
 اعظم خان کہ دوستیں ہمرا
 درس خانزادہ یک بر ء
 رہتا بہ سدھی کشور ء
 گردینت بر در پہ در ء
 ترس و قتی ساہ و سر ء
 اندیش چمازور آور ء
 پیش کپنگ ات یک مصطلے
 مردے جہنت سوت ونپی
 دوتے نہ ات کے پتی
 شاہ ء وزیر کتے وتی
 زیب امت ترا شاہنشنی
 اے آلم و خلکت سہی
 نوں یکیں انامیں قتی

دعا لیے پہ حانء

اے شیرء تمہا شاعر چو گوئی میں شیرء و زء پہ وہی بلا شاہ حان میر حد اوت
 حانء پہ آئی عمر او قسمت و بھت ء آئی ء حاکمی و بادشاہی ء بر جانی ء و مکہ میں ڈیہہ ء
 وش حالی و آسراتی ء لوٹوک انت۔ پہ وہی اے مراد ء پیلو ہیگ ء آء رب ء در ء
 زاجرات کھت، گوں پیغمبر و بزر گال دست ہمدت و پیر و پخیر الی ہرک و لکھاں
 چند بیعت۔ ارز کنت ہدیات کنت کہ کلات ء سیوائی تھت گوں وہی واجہ ء بر جاہ
 است بہات۔ آئی ء نام و توار چہ ملک ء سیم سر و چار حد اوت ڈن سیکھ اندگہ دمگ و
 الکھال سر بہات۔

میر عبدالکریم ء اے شیرء اولی ہمد اہل دومی ہمد ء دہتر ء تاک ء
 چنڈے ء درگ ء سوب ء کم و گیش نہہ ہمد زیان انت۔ وہد و پاس ہم نبشتہ نیست
 انت۔ نول شاعر ء ہدیات و زاجراتی ء گوش کن ات۔

- (۱) من کھے گویم بلا شاہانی
- (۲) نوہت ال یات انت شہ حد اوتی
 عادلین عدل و ہد کراماتی
 نوہت و دور بہت انت مسلمانی

امری چو نوح ء سال ہزارانی
 دژمنی پلامال باہنت سوارانی
 حاسدے گمناک بنت پشومالی
 ہر شاوہاں دوست بنت دل و جالی
 بندس وتی دستاں پیش سُجالی
 ہر سحر ہدیات و قرآن وانی
 شہ حدادات ء شاہ مدینت زیانی
 در اول آدم صفی اللہ
 برکت سی جزئی کلام اللہ
 حکمت لیسین و رسول اللہ
 (تو) کمکئے ہر زحم جنس مل ء
 ہر سلطان محرابی علایں ول ء
 لک بہ بحشیت ہر نام یا اللہ
 کشتی ء نوح نیگ ء اگر ہک انت
 دست منی شاہ ء دامن ء سک انت
 غوث دزیر گر جندے ایوک انت

حضرت ابراہیم تو خلیل ذاتِ
 مد قتل نمرود و ہمت و ہر گوات نے
 مد منی حانء تو کمک بات نے
 گوش بکن اسماعیل منی ارزء
 تنی سوالی لوں مد ہی ترزء (من)
 منی ارزء زانیے چو واجب و ہرزء
 یا بزانیے چو قلورء کرزء
 نامء منی شاہ نیکء بکن برزء
 ارز منا گوں داؤد و سلیمانء
 تو برتے بخش نے مد منی حانء
 حضرت عیسیٰ تو بے ہمتء پاک نے
 بر سماء تو چارم افلاکء
 مد منی حانء تو مدت باتے
 چندء ارزنت گوں حضرت موسیٰء
 دت فرعونء پاوکت اش جاہء (تو)
 گرک ہتہ موجیں آپ دریاء
 تو بھند مد وتی نام اللہء

بر منی حانء را وتی رلوء
 ارز گونا شائیں قلورء سد بر
 بلوشا حانی شاه انت اسکندر
 تو یکے استئے مثل پیکمبر
 بر منی حانء توئے رلہ در بر
 خواجہ خضرء تو آب میخوایی
 بعد ازاں اسکندر یکے شامی
 تا جہاں پلوار انت مرا گامی
 آب زلمات و ہمیش دلخوایی
 دمپدم حانء تو وتے ہمراہی
 مہر الیاس تو بر چرخ گردانی
 تو دلی یار گوں شاہ مردانی
 بر منی حانء تو بگمہبانی
 یا محمد تو صاحب تاج نے
 سوار بُراک عبر چرخ معراج
 امروز تا آخر استنی پیوستہ
 تو منی حانء را بگر دستء

(منء) زا منی بجشئے چاریدان ء

دسغیر باتئے ہر منی حان ء

شیر علی تیک ء ہمدیت پہ میان ء

زاہر نل ارزء کنت گوں سبحان ء

آء امام ہردو کابنت یکسان ء

جہہ پہ جہہ ہردو شنتیل بدسہمان ء

ارز بسیار گوں صاحب پیر ء

دسغیر باتئے ہر منی میر ء

من کنل ہدیات و وتی زارء

ارز کنل من گوں لال شہبازء

شہ اگر گوش کنتیل منی رازء

ارزوت کنت گوں شاہ بے نیازء

پارت منی حال ء کنت سبب سازء

۱۔ دہتر ء تاک ء درنگ ء سوب ء اچے ہمد ء مددگہ ہنہ ہمد زیان ننت

۲۔ اے ہمد ء مددیک ہمدے زیان انت

دعا لیے پہ تاج محمد ء

اے شیر ء تمہا شائر پہ زرک زئی ء سردار تاج محمد زرکزئی ء دعا او
 حیرے لویت۔ آئی ء سر ء سلامتی ء اوواجہی و سرداری ء، برجائی ء چہ پاکیں
 حد او آئی ء مر سلاں لوٹوک انت۔ شائر آئی ء دور ء سہڑائیت، سرداری ساست و
 سامان ء گلاء کنت، دادود ہشت ء، زحم جنی و سر مچاری ء و آئی ء راجی و اجہی
 ء توسیپ ء کنت و سہڑائیت۔ شیر ء ہتا ہندنت، وہد و پاس نبشتہ نہ انت، بے
 چہ شیر ء کے سہڑائیت کہ انیش اگست ۱۸۶۷ء چہ سردار میر تاج محمد زرکزئی ء
 مرگ ء پیش ہر ہندگ بو تہ۔ شیر ء شماوت چارت کہ چے گو شیت۔

مناعرض و ہدیات پہ رب ء در ء

سا و مداح انت پہ پیغمبر ء

(منی) مدت چاریار انت گونا حیدر ء

علی شیر کمک بیت پہ شیر نر ء

ہدا زہر کلہیں گہیں سرور ء

کہ تاج محمد شیرے بہ گٹ ۶ سر ۶
 جہاں تلب زوریت بہ سلطان ہد ۶
 کہ سردار سوار بیت بہ باز ۶
 ہد اشوخ و ترھڈگ و زور اور ۶
 بہ کلی گوں شپ ریزو آہو ہد ۶
 چو براق ۶ محمد چریت ہر گور ۶
 دلدل روا جنت ہد الگر ۶
 مے سنج و ساماں بداشت زر خر ۶
 و کالی ۶ ہر کنکت ترسیت از در ۶
 بداشت دلیریں سپر نوکر ۶
 میاں بست تاج محمد ۶ زاہر ۶
 کمر بند و شامی قبایے گور ۶
 سر ۶ تاجداریت گوشے اسپر ۶
 کہ تیغے ہزاری گونا حجر ۶
 دو چہتہ و تاس انت گوں جگ در بر ۶
 لے ہم کاریت بدی ۶ دل ۶

پہ اسپ و سپاہی، پہ تاج و تلاء
 در وہد جنگ ء چور ستم بلاہ
 رسولی کمک، مدت یا الا
 شکار ء بروت گر پہ یک منزل ء
 ہذا سیلہ و شادہ و ہمیش و گلا
 ہرا سگرواں پوش دنت دلدل ء
 کہ رکھش ء سوار بیت رستم نما
 زمین تاب زوریت چو خورشید و ماہ
 سپاہی بیابنت ہمہ جہہ پہ جاہ
 میناب تابا ہو بہ لرزیت امر (۱)
 کہ سدھی ڈگاری پوشیت معتبر
 نمدہار بے ڈاہ زوریت ستر
 سلطان رشید خان ولی نے اگر
 کیانی کلاینت رستم ظفر
 کہ زہری ء شاہنت ہر زیمہ و ہر
 منی دل گل ء کنت بہ وہد سحر

۱۔ براہوی لہزلت کہ انشی بملاہنت "چون"

دلن شاد زوریت کہ خیزنت حبر
 پنوجدار و تاجدار و صاحب ہنر
 دانائیں شمشیر جن و شیر نر
 میرزرک ءِ دوراں ہمیش انت مگر
 اش دوستیں ہے است آءِ زیاد تر
 قادر بخش حان ءِ ہمیش انت نشان
 ہے ہم دنت انت پہ گردن کشان
 ترا بہت و اھکال بدنت لامکان
 محمدؐ تنی کمک بیت بہ آخر زمان
 علی شیر بدال ءِ بخت کبر و زیان
 ہم آءِ دستگیر ءِ تنی بستہ میان
 یا خضر و الیاس بدالسالم
 شپ و روج گویند دور و دود و کلام
 چہبل تن پدا عرض عرش ءِ مقام
 دعائے ترا خیر خواہنت مدام
 الہی ہمہ دار تو تاج محمد ءِ

گھمدار تو کورا چه رنج و بلاه
 شهید و بیاوش گیش وش نوا
 سراوان ء زانت ترانیک واه
 تو آواز کن شیر مارا بزیر
 جاہے امرت است تا آور
 بے گھگو کن پہ شیر و نغیر
 ترانیک زانت ہمہ تبل و پیر (تو)

کہ سردار چراگے چو بدر منیر
 سراوان ء کلین بلوچ و امیر
 کہ سردار براہو و جان او وزیر
 سردار ہمیشنت حبردارت سک (شے)
 پرشے دست و داد ء نیتیں رفک
 چراگے کہ برافروختہ در ملک ملک
 کے دم زند خود شود سر بہ چک
 سردار ہمیشنت کہ باتیں کرار
 رسوئی کمک ملی، مدت چار یار

دعائے پہ خاناء

اے شیرِ جہا شاعر پہ کلاتِ خان میرِ حد اوت خانِ عو عاکنت، ہرانی
 بادشاہی، ہرانی حکومت و حاکمی، مہمئی، ہرانی، سرِ سلامتتی، اوہرانی
 سوب و کامیالی، نہ ایوک، حد ادر، عو عا و ہر یات کنت۔ بلکنس دومی شنگ، شاعر
 آئی، ادر دودِ ہشت، بادشاہی، پونج و پلشن، زور و ہمت، او آئی، میا، حلی او جوانم کردان
 سہڈائیت و ہرچی حاکمائی نادر وائیں زلم و زیاتیاں ایر جنت او آوانی گماری، لوٹوک
 انت۔

شیرِ عو و ہد و پاس زانگ بننت کہ کجام و ہد و کجام در حج، شاعر، ہر بستگ۔
 شیرِ عو و دوشش، ہد بننت۔ یک و دو جاہاں دپتر، تا کانی در گ، سنوب، لہتیں، ہد
 زیان و گلر بننت۔

کلیدِ گنجِ شاہا بسم اللہ
 سپتِ ذوالجلال الحمد للہ
 مکاتے زلت پاک قل هو اللہ

ہیکت سدک و سدکت نام اللہ
 ہائے ہشک دل آمنت و باللہ
 چنین گفتم، چنان کہ نعمت اللہ
 بلوچی بادشاہ تاج باللہ
 میت زینبی ہدا محرابی دل
 بیا مد باہیانی قدرت اللہ
 بے خود عاقل و دیدار و ملّا
 بزاتے اصل ء از عزت اللہ
 مقیم انت من کلات ء نصرت اللہ
 از ہدیگی لعنت اللہ
 شب و روج مال گپتاں زرو تلاء
 جہانے سوچنگ و شپتہ گل ء
 کسے کہ سر بتا بیت اش پلے ء
 منی خزاو گنت چومسل گل ء
 دو شاہ ء میا نگ ء بر حم لا
 امیر محمود گوں بر اتاں مسل پلے ء

بیامد مصطفیٰ کز لک چل ۛ
 بے زر گیت چہ کچھی ژل ۛ
 بے زرو اشتر گوں بار ۛ
 مدامی ہر گوئر ۛ کلینت ستار ۛ
 ملامی کپنگنت گوں واؤ زار ۛ
 گنھگار تر سنت شہ شاہ ۛ کہار ۛ
 میاری شرمنت گوں تاجدار ۛ
 ملا تمل پہ پیش کرد گار ۛ
 چہ گوینت بانبی ۛ چار یار ۛ
 جواہش چوں دینت دار القرار ۛ
 زورنت سنگ، زورنت کلدار ۛ
 سراسر پچگنت اش ہوش و سار ۛ
 حد اوند اکمک دینے صاحب ۛ را
 حد ادا تہ حد ا دات آشکار ۛ
 نصیری اہل و محرابی مزار ۛ
 حدائی کدر تال پہ بو تہ چندی

فتنہ در کلکتہ شو میں مدھی
 زر و گداری بہت مردار میں خندی
 بخت ڈوک صاحب و لبد میں ہندی
 بہ تھت براہو دگمہ زور پو لگی
 شاہا از شال کیت زور و کلگی
 امیر من ہاتر و نول نہ سمجھی
 کجا او گال جے کار و پندی
 کہ شال و سنمن گول پوجاں نندی
 درمن کندھا و بولان پندی
 اگر لاث و خیالات بیاریت
 امیر چو اکبر و پوجاں سماریت
 سراسر شال و بولان و لتاریت
 جے انگریز جے ملکان تداریت
 منی شہزادگ و پشتیں حد اوہد
 محمد دستگیر بات ہد تو خاوند
 علی بستہ تئی میاں و کمر بند

لبا بکر بر مرء دستار پیوند
 عمره گوئند بر وره و مے رند
 بکن عدل مے عقل و منی بند
 قتم و هاجزو واراں مکن رنج
 تراحمیان پیشیت گوهرء گنج
 جہلمداری جہاں ء رہنمائی
 مدی و جن و انس و مرگ و سمای
 فلک در ملک از خود سمای
 ترا زیرت شہساحا حدائی
 من حر گلہ ء خمیزم ہر سبای
 مے دستاں داراں یا الہی
 حدوات ء بدئے تو بادشای
 سکندر تاہی جمشید شای
 بہ تخت و تخت و عقل و شہ کیلی
 ہزاراں سال بات زندگانی
 عجزہ و جاہت بات انت کلام الہی

حدودِ شمال تا آءِ مکرانی
 شرکت و حکمتِ رولنی
 جماجم پیوج و موج و پہلوانی
 سدائی طبل گورینت شاوہانی
 پس و پیش ملکنت زمبورچوانی
 نگارین توپ و تیل سنت حاکمانی
 ہزاراں نیزہ دارینت کندھاری
 ہزاراں براهو بازیگر سواری
 ہزاراں مکرانی مردولاری
 ہزاراں سندھ ہمدی شیرشکاری
 ہزاراں مینگل سنت نوشکے دیاری
 ہزاراں خانہ ذابنت مودوہواری
 ہزاراں پلشن سنت بازبے شماری
 ہزاراں نوکرینت اخلاص شعاری
 ہزاراں ہمدیس خدمت گذاری
 ہزاروہمہ سدینت بُوغدو پہ باری

ہزاراں سد ہزار سنت پونج شامی
 بلوچ ء بلاشاہ داوت حدائی
 منی شاہ نامت آء مصطلعی
 میان ء تیگ بستہ بر تھئی ی
 لباہر بر سرء دستار ہند انت
 عمر تھی علویں عدل ء ہندیت
 سکی ء علویاں عثمان گندیت
 علی ماں مجلس ء میان ء ہندیت
 اول پونج ء سرانے غوث داریت
 پدو پیش حیر نیل دست ء شہاریت
 بدانی لعل شہباز وت لتاریت
 جہانداری جہان ء جیگہارنت
 من ء ہوشنت شائیں کرد گلرنت

۱۔ اولو پتر ء تاک ء درنگ ء سوب ء اے ہندانی سری لہز گلرنت
 کو اچے ہند عزم دگم لہتیں گل زبان سنت۔

فاتوا میں شیرے

اسے ایک فاتوا میں نامہ تحریر ہے۔ ادا پتر تاکہ عور گے سنبوب
 اے شیرے کی شعر بہ زیاں ہے۔ ہمیشہ کس زمانہ بکنے کے شیرے جہا آء گوں کنیا
 دسم پہ دسم ہے۔ اونچ زانگے بیت کے شیرے کجاھلاں ہے۔ ہمیشہ اے لہتم
 چنڈک چہارک ہے کہ من اش شے دسم آء رگنوں۔

تویات بکن جیش صاحب اقبالان

احمد و محرمی بھوپالان

میر نصیر خان ء حال و احوالان

اش عبد اللہ خانی گو شہمیں سالان

کھمیری نر شیریں زبلا ملان

سوار اجنت گروہ بازس و کلب بالان

کچھ تناقید ہاں بر لکت مالاں
 سدھ و تاملتاں ژمہ اتنت نالاں
 بیتاں من بورانی لکت چوپاں
 بر مشہد ہریات کر سکت توپاں
 شہ مہنا براہو ء امیر یہاں
 گرہتہ کر نایان نصیر یہاں
 گنج گوں ایراں ء اسیر یہاں
 (تو) یات کن منی گہتاراں دیر یہاں
 کسہ و حالات و احوال دیر یہاں
 تنی ناشریں کار و کسہ ننت پیدا
 پشتر ء کہ شتہ جمشید ء
 از قادر ء حمال بوسکت شیدا
 آء فریدون ء کر سکت کید ء
 رو تم و رودی تن ہر رنگ ء
 پر ناشر و ناہکیں مزد و جنگ ء
 گار کرت شہزادگ ستاہانی
 اش پدا بہمن رستہ نامان

جاموٹ جویش و گنگء
 آحت بر آپ و سنگء
 ہرکوش و ہر دوش و جنگء
 گوں شیر شکارء

چو گوشت کمالی
 حیراتن سر بدلی

ہر دگر کسء حوالء
 حملازی زیرو بالء
 یکسد مرد ننت پہ نالء
 تو زیارے ہر زر و مالء
 ہر توپ و توپک و مسالء
 مرد و نریاں ہر کلالء
 اش پیادگ و جہاز سوارء
 منگل پہ تھوڑو ہزارء

بن گنج و ونیا و جزار ء

خوش و سیاہ و ملی و پلا ء

شای زنی نر مزار ء

میان ء بیند سنت آشکار ء

ہر ہما و ڈھی غبار ء

ہر و ہیری زید و پار ء

ہر کھور آرنجھی شکار ء

ہر ہما لکی ء کنار ء

چو کہ مہنازی نیار ء

یات کنے شای تیان ء

پوشتر ء میر برائیم خان ء

داو محمد گپتہ کمان ء

میر مزار آ ء نوجوان ء

دوست محمد زہب و شان ء

با جمعہ و پو لچی (۱) مکان ء

پنج گون پنج سوارء
 باعلی شیرء کھارء
 کلپرانی نر مزارء
 چیدگے بخش کرارنت
 جنگ پ مرداں یاد گارنت
 ہاجزی مردء نیارنت
 نوروس حان و سگارنت
 نامی برملکال کھارنت
 زحم جوک و مردہ وارنت

من ء کیت عبرت سراسر
 جد گال چو بید ء بے بر
 ہرا شیخ او دمسور
 گونگا (۱) و جٹ (۲) و گدور (۳)
 ہر یجرا کشش شور
 زرت لشکرے عالی کور

نادان و شوم و بے زور
 ہرچہ کنے دل ء دور
 شومیں درو و لعل خان
 کرت اللہ بخش تران
 شمشیر عتہ وتی زماں
 بازی جنم بہ دستاں
 چو بادشاہی مستان
 بے ساریں شوم و جٹاں
 برکنر (۱) ء چیل و گٹاں
 ایر کپنچنت بہ پٹان
 پر زحم، تو پک و لٹان

۱۔ ہیلہ ء گور مچالی پلو ء یک جاگہ انت

مکہ و شہر

اے شہر واجہ عبد الکریم میر وازی اپنے جمعیت اللہ عہد و سپر عہادت و
گوئیگ اچ شہر و عہدے پدر بیت کہ شاعر و قتی جمع اے ہند و قتی زند و گڈی روچاں اچ
وتی مرگ و چلتے سال پسر و عہدے۔ لہٰذا کہ مئے اھدی شاعری و عہدے باز میں شاعر ال اے
سرہال و شہر ہد بستگ اوتی ہند و سپر و حال و قتی و قتی و ڈور شان کنگ ہمے رنگ و
واجہ عبد الکریم و قتی شہر و تہا و قتی ہند و سپر و حال و قتی ہمے و یہاں کنگ البت اے
سر حال و اچ در ستیں شاعرانی شہر ال ہمے پدر روزانگ بیت کہ آء بار یک و ہو جیگ
ولا نچانی سپر و اچ گو اور و بگر ہمے جدہ و منزل یکیں بو تک سنت بزاں چوش نبوتہ کہ
کے و مسقط و منزل کتہ او دگرے و عدن و منزل کپتہ۔ بلکہیں راہ و منزل در ستانی
یکیں شہر بو تک سنت۔ شاعر اے شہر ہم آئی و اچ واجہ ملک دینار و ایو ک و قتی
اولی دپتر و نبشتہ کہ او انیشی و تہا ہمیں مٹ و بدلی نیست۔ البت شہر و گڈ سر ال شاعر و
وھد و پاس چوش نبشتہ کہ ”تمام شد گھنار شدہ ۱۳۰۸ ہجری نو شتم مکہ ملک دینار

چہار دہم ماہ رمضان المبارک یوم جمعہ ہنگام ظہر مکان منگلی خانہ بادگیر ۱۳۳ ہجری
ہمدانہ ٹریوزہ موجود ہو

شیر و درستی یک سو و یک سو نہت لوہے رنگ و بیج

کنت

منی دل خیالی ہرے تہرے

دو پدم دریائی جنت لہرے

ترساکن اچ قلورے قہرے (من)

ہر نیبے او آپ ورو بہرے

نیت گرتے ہر مکہ و شہرے

ہر ہما زیارت مراو بخشے

دعت ریاکار ہما بخشے

من دل و ہرے آحت انا گامی

توبہ و ہریات گرت باگوامی

استغفر اللہ گرت فطامی

در محمد و من دیاں گوامی

ہر چیار یاں ہنگ و دلوامی

از شاہ جیلاں ء لوٹن ہمراہی
 خضر ہمارہ ء بہر بخشای
 الیاس من ء رلہ ء ہ ہمای
 کچھوے زوریں لٹ موسامی
 آثری عمر ء ترک دنیاہی
 حج ء حاجیہاں من میاں راہی
 سید خیر محمد ہر مراگاہی
 کولولہ دوستیں چاکر کہدای
 دلجمی گوں من درا کولواہی
 گوں من ء کالینت سجا ہمراہی
 رہ منی کچ انت، گولور ء دراہی
 کشتی ہر دھوت ء کاب جہرہاں
 روتیں ماں دریا ء زری لہرہاں
 مشکتی بوجی پوشتہ ء نول سنت
 بُرز زرکر ء باز من ء سیل سنت
 شہر شہر ہند ء تاں ہماراہ ء

یک شے وارسل بر مکی ء
 روت کشتی چو وشملیں بادء
 بوعدن گندلس جاہ شد او ء
 باب اسکندر موج دریا ء
 بگزر کشتی تا حد ء
 از ابو شہم تا ہما جاہ ء
 وال گوانزاں بیت تا کلہ ان راہ ء
 میر علی یک دسم ء بجوازیناں
 حضرت ء باراں ء ہنازیناں
 بلفتی لیس ء یکدم ء ننداں
 ہندس احرام ء لم لم ء گنداں
 زیارتیں جدہ نبی نبی حواہی
 بر لب ریک آپ دریابی
 جدہ من جد ء راکنن زیارت
 اچ نبی نبی ء لوٹن من بسے حاجت
 مصطفیٰ پاکیں بیت منی پارت

آء گناہ پیشی زوت بنت غارت

برشپ ء گونز بام و سخاری ء

من روال ہد عرض و زاری ء

تال ہما پیشین کعبت اللہ ء

چارتہ دور ء کوٹ زر پھانیں (من)

مکہ ء دربار و حصار جوانیں

شہر مراد بخشیں جہہ بھونائیں

بیعت حد اوند ء سد ہزار کائیں

دور ء رکھشیت چوماہ تلبان ء

گاہے کعبہ کوزہ ء دلمان ء

باب ابراہیم تال نیم آسمان ء

آتشی گالگد برشپ ء میان ء

چو کہ استار ء چرینت ہرمان ء

بر سر کعبہ چرخ انت مرگان ء

کمری و توتی او کپوتان ء

الہان و ہدیات جن و انسان ء

یک طرف حاجی حج و الہان
 یک طرف قادیان و کابل
 یک طرف مصری توپ و زریان
 یک طرف ہندو سندھی جران
 یک طرف لوگال کنت ارمان
 مردو جن دستاں و جننت زان
 اچ دوزہ و بھیم، ترس رحمان
 یک طرف پنج و نائب سلطانی
 مشرق و مغرب خلق ملکانی
 جم جمک، جمہور لک ہزارانی
 دم دمک پنج و توپ ہزارانی
 شیر زائر مالنت کھارانی
 شاہ ہما روچاں وارو حیرانی
 بادشاہ لٹ و چنٹ پھیرانی
 سجدہ و ارمان انت حقیرانی
 زالم زلم و کاراں انت ہشمانی

تو بہ وہدیت، آہ و ارماتی
 خرما روج، نے خیال انت
 لومیت من، شاہ ذوالجلال انت
 ترس اچا اسمان، زوال انت
 تو بہ، بدور گاہ، کبول انت
 اکبری حج انت، روج عنید انت
 جنس القروس، خرید انت
 در اول ہند، بو سعید انت
 بعد ازال دست کار پدید انت
 خاک گل ماں حیر نیل انت
 ظلم پاکیں، ذوالجلیل انت
 من محنا بسیار کر محنت یاراں
 اچ بدیں کرداراں گر پتاراں
 لومیت حاج شائیں قلور، غیراں
 اچ وتی کرداراں دل احکماں
 من زیباں کاز، من سخن چوہلاں

در لول جرنے اسود ء زیرال
 یوسہ ہر رخ مالیں رخ ء گیرال
 من چو بے ساری شکن مست ء
 توبہ ء زنجیر ء گرمیں دست ء
 من رخ ء مالیں جنت معلی ء
 راست کنین لود ء کبر ء جاگاہ ء
 مستجاب ارز انت گول حد لود ء
 کوہ نور ء زیارت کنین چند ء
 چندھا روج ہر ارزو حالات ء
 نوش کنین آپ ء ہر زم زم ء چات ء
 سیل کنانی ء مینا بازار ء
 مزدلف ء ہدیات کنین زار ء
 کوہ عرفات ء گردیں بسیار ء
 ارز کبول بات ہر شاہ ء دربار ء
 مستجاب حج ء جاگہ انت مارا
 بختہ رب ء حضرت بابا را

آدم ہما جاہ و دست حواری
 کعبہ و دروازہ کہ چل راز انت
 الہان و ہریات عاطفی آواز انت
 باب و در بند و حجر و آواز انت
 ہر دو اشتر گوں مہیل و ساز انت
 کس نہ انت مالوم اند رسل راز انت
 گو نشمن ملا کہ کتاب باز انت
 بچے رسول انت گوں چاریاراں
 بچے ہول انت گوں ماور و حواریاں (۱)
 ہر گو نرے و انت دعا و حاجات و
 حج قبول انت ہر کنول و آیات و
 (منی) مینا بازارے سے شپ و وار انت
 سنگاں پر شیتان و سرے گوار انت
 عنید گر بانی باز کنت چند و
 باز کنت گوک و اشتر، گو سفند و

بزل و حیرات طریقت و پنداره
 آء روح کبول انصاف ارزو مریاده
 چارمی روح ء صلاق ء ساپه
 شود نیت جان مد زم زم عآپه
 بیعت رب ء رکعت ء گیرال
 خاک شپا ء مد تپه ء زیرال
 من مد حکم و کدرت ء شاه
 نیت ء وارفتل مد مدینه
 شم روح ء جلالت پاتمه وادی
 نیست مما چله ء دیگر ء بلادی
 باب دشم راه ء مد گل و شادی
 غلر شور چپی ء نیت پهنادی
 سکی ء جلالت شاه استادی
 شور ء خاک ء مد رخ ء مالس
 مد یار گلر مصطلع مالس
 اچ بدوهانی ترک و ذاه

بے گنا مالاً ء بر سنت دراہ ء
 بر شپ و روج ء مارواں راہ ء
 یازدہمی روج ء بیر علی بیر ء
 کوہ احد زیارت کنیں پیر ء
 غم رسول ء حمزہ پاک ء
 پر تبرک زوریں اے خاک ء
 بیر علی پیدا کنت گنبد زر کاریں
 بیعت نبی ء او گنبد زر کاریں
 شہر مراد ^{بشکین}، جنت گلزاریں
 آء سری کوٹ، شہر بیدارین
 من ہماشاہ ء زیارت ء متال
 نالگ و اہسوزء ^{مُشیں} دستان
 پر قدم بوسی و خدمت شاہ ء
 چشم و سرمالیں خاک در گاہ ء
 بر اول ہر چہار یاراں
 من سرء مالین خاک ہر چاراں

نبیؐ کی عمر و حاکم مراد بٹشک انت
 جنت البقیاء گندگ دل کش انت
 کبر ہمد و باتیں باز من و ہوش انت
 من ابو بکر ؓ دامن ؓ دارین
 پر عمر عادل و ت را سپارین
کوش، ہنیروان نابین عثمان ؓ رخ ؓ مالین
 حیدر کرار ؓ منوں سوالی
 جنت خاتون ؓ زہیر نالی
 یک پہ یک اصحاباں جبرگیراں
 جاہ پہ جاہ زیارت کنین پیراں
 ہر زیارت ؓ چند آگردیں بازی ؓ
 سعید النصر و سعد معاذی ؓ
 سلمان فارسی، زید تازی ؓ
 مالک و ابوالمجن سر پرازی
 سعد و قاص و کمبر گازی
 مارا پہ برج رنگ ؓ کنت رازی

سر شیتان و مکرو غمازی
 از بدس فعل ء او حسد بازی
 من وت ء سپردم شاہ بے نیازی
 کردگار بر من کنت سبب سازی
 یک درے بندیت، دیگرے وازی
 (تو) عبدالکریم پریات کن چھے رنجی
 اے جہاں ء زرت بے نگی
 نوبت شاہ یوت افرنجی
 اومیت من ء لک بشکلیں حد اوندی
 دنت امان مارا زلم واسن خندی

تمام شد، گپتار شدہ ۱۳۰۸ھ ۱۸۹۰ء نو شتم منہ ملک دینار چہار دہم ماہ رمضان المبارک
 یوم جمعہ، گام ظہر مکان منگی خانہ بادگیر ۱۳۳ھ، نہد دانہ خریدہ موجود بود

مطابق ۱۳ جون ۱۹۹۰ء

ہشتمی دور

”فارسی پر بند“

شاہا تو شاہِ زوراک
 تاکہ زمین و افلاک
 از عرش و فرش تا خاک
 من پُرگناہ و بے واک
 بارم زیاد و غمناک
 در دم ز درد ناچاک
 (تو) بخشی دو لو تر پاک
 دل را ز غم بجن پاک

یا قادر میں سبب ساز

”سردار عبدالکریم میر وازی ء اے چختے پارسی وز میں شیر ننت کہ شائر ء
 ماں پارسی زبان ء ہر بستگ ننت کہ گیشتر پاکیں حد ء سپت ء، دریں نبی ء تو سیپ
 ء یا کہ اندگہ پیغمبر، پیر او اولیاہانی تو سیپ و سنا ء ہر بستگ انتی۔ البت یک و دو
 شیر انجیل ہم است ننت کہ پنت و نسیت ننت یا گڈال پہ حال حد ادا ت خان ء ہر
 ہدگ یو تگ ننت۔ واجہ عبدالکریم میر وازی و ت زیاتیں آلم و پارسی وانے
 نبوت۔ ہمیشائی ء اے شیر ال ء۔ ماسر جمیں پارسی شیر گو نشت بکنیں کہ اے گیشتر
 بلوچی آوردگیں پارسی ہر ہند ننت۔ شائر بلوچی لہز، بلوچی ہند شت او بلوچی شہین و
 رہبندانی کار مرزکنگ ء چک و پد نبوت او ایشر اپہ و ت ء ہیچے او با کے نزائگی۔ اے
 اولی شیر پاکیں حد ء سپت ء انت، شیر ء دوسد و ہرودہ ہند ننت و شیر ء گڈسراں
 ۱۲۹۷ھ ہجری نبشتہ انت کہ انگریزی حساب ء اے ۱۸۷۹ عیسوی بیت۔

یا قادر میں سبب ساز

یا بادشاہ بے نیاز

رب و رحیم و ہمزاز

شے دوست دارم و مساز

کردم گناہ سے باز

من بندہ ام تو غماز
 فریاد کتم بہ آواز
 بر من بکن درے واز
 برکت لعل شہباز

شاہا تو شاہِ داور
 تو ذوالجلال و رہبر
 تو شاہِ بندہ پرور
 صدق و یقین و باور (من)
 تو پردہ پوش و انور
 من بندہ اسم بے در
 اپنے بدہ تو گرو بہر (منء)
 یک، لعل ماہِ پیکر
 یک دلربائے دلبر
 یک حُورِ حوضِ کوثر
 ہم چوں بہشت درور

طوفانی سایہ بے بر
دستم بہ دست سرور

یا مصطلحے تو ہنگر
فرمان بکن بہ حیدر
باتمد فوج و لشکر

یا قلا دریں سبب ساز
برمن بکن درے واز
برکت لعل شہباز

یارب تو شاہ شاہاں
یا بادشاہ سُبھاہاں
توزوالجلال و رحمان
تو پردہ پوش و حنان
(تو) رحیم و رحیم و منان
تو بے نیازیز دان
من بندہ ام بہ فرمان

تو بخشش منی گناہاں
 بر حق آل رسولان
 شاہجہ حق فرقان
 (از) حمد و ثناء قرآن
 حرمت شاہ مردان
 دور سخن تو (من) کرنج و دردان
 بہان و آہ و سردان
 فریاد روئے زردان
 کارم تو نیک گردان

یا قادریں سبب ساز
 بر من بجن درے واز
 برکت لعل شہباز

قادر تو بادشاہی
 تو شاہ و رہنمائی
 بر من تو خود نمائی
 تو مشکلم ستمبازی

شاہا تو نیک خواہی
 بخشیدہ گناہی
 تو صاحب و الاهی
 تو خاوندِ روح و مہای
 تا ارض و تا سمائی
 تو شاہِ بار گاہی
 در تیرہ شبِ سیاهی
 من بندہ تو خدای

یا قادرِ سبب ساز
 بر من بکن درے و از
 برکت لعل شہباز

شاہا تو پردہ داری
 بر من گناہ گزاری
 از من کُتک بیاری
 بد را بہ نیک شماری
 یکدم بہ من پچاری

بارے گراں بداری
 بر حیدرم سپدی
 رحمت بہ من بیاری

یا قادر من سبب ساز
 بر من بکن درے واز
 برکت لعل شہباز

شاہا تو شاہِ زو راک
 تا کہ زمین و افلاک
 از عرش و فرش و تا خاک
 من پُرگناہ و بے واک
 بدم زیلا و غمباک
 دردم ز درد ناچاک
 تو بخشی دوا و تریاک
 دل راز گم بکن پاک
 مدام بدہ تو ادراک

تو بے نیاز زوراک
 عظم نامت عشاک
 و ستم زدم درے تاک

یا قادر میں سبب ساز
 بر من بکن درے واز
 برکت لعل شہباز

شاہا تو شاہ لک بخش
 (منء) اچے بدہ چوں رخش
 نامت بکن بہ دل نقش
 نیست من ء دگر کس
 من بدہ ام بے وس
 بے زور و گنج و درس
 دارم دل ء بے ترس
 تو شاہ زمین و تا عرش
 سمیع و سما و تا فرش

ملا و روزی روزگش

حور بہشت در بخش
عمر دراز و دل خوش

یاقادر میں سبب ساز
بر من یکن درے واز
برکت لعل شہباز

بے کار نا بہ کارم
شرے عظیم دارم
شرمندہ دل غبارم
نئے روز ہے گزارم
نئے خدمت تیارم
پنج وقت دست دارم
بر در گیت پیارم
امید رحمدارم
مالے دگر مدارم
کان راکمک بیارم
خود روئے یک سفارم

یا قادر میں سبب ساز
 برمن بکن درے واز
 برکت لعل شہباز

شاہا تو شاہ مشہور
 رب و رحیم و غم زور
 ازمن مشودے دور
 برحق آل کوہ طور
 آل روز تا دمد شور
 باغ بہشت یک حور
 ایام نور و پُر نور
 آباد باد و معمور
 مارا مکن تو رنجور

یا قادر میں سبب ساز
 برمن بکن درے واز
 برکت لعل شہباز

یا مصطلح دے دم
 زیر رساں رے دم
 لکن عرض من ہے ہم
 با ذو الجلال گوتم
 بر من گناہ بہ بخشم
 بر حق آن غمششم
 دور کن زمن غمے غم
 آزاد ماتہ لکن دم
 خاکش سرشتہ آوم
 دلوی بھشت باغم
 دوزخ چرا ہمام
 بر ترس مرگ قتلام

یا قادرین سبب ساز

بر من بکن درے واز

برکت لعل شہباز

یا شاہ شیرین مردان

دورکن تو رنج و دردان
 عرضم بکن بہ یزدان
 بے چون شاہ مسلمان
 بارے گرانم آسان
 بارم شدہ چنان گران
 چندا بجوتم البان
 بلورد سوز و نالان
 از من بگیری حوالان

یا قلورین سبب ساز
 برمن بکن درے واتر
 برکت لعل شہباز

خاتون ماہِ جنت
 امروز تان روز قیامت
 عرضم بکن بہ نیت
 با کرد کارِ حکمت
 مارا رسان بہ نوبت

با امر و زجان سلامت
 نئے آخری ملامت
 از کردار نا امیدت
 دستم پہ پاؤ وارت
 سر ہم گناہ بارت
 چشم بہ چشم سارت

یا قادر مین سبب ساز
 بر من بکن درے واز
 برکت لعل شہباز

کونین ہر دو گوہر
 از شب چراگ مادر
 مکتون دور حیدر
 سلطان حسین و برادر
 بنیاد شاہ صفدر
 عی علی اکبر
 یو بکر محمد اصغر

شاہِ زمام چون انور
 ہاشم چون شیر شہپر
 آن خورد دو طفل - یحییٰ
 آن عبد اللہ و جعفر
 قاسم ز نور سرور
 عثمان و دیگر اومر
 آن سیہ غلام نوکر
 مدار از دوزخ دربر
 من عبد الکریم بے در
 یا مصطفیٰ تو رہبر
 عرضم ہر تو یک بر
 با ذوالجلال داور
 از رنج و بلا ہم دربر
 امروز جان روز آخر

یا قادر من سبب ساز
 بر من بکن درے واز
 برکت لعل شہباز

آمن یا رب العلمین

بیران بغدادے نظیران

جیلانی دل ضمیران

آن شیر علی نفیران

من از سگہ اسیران

من قلاور ءِ قہیران

یا قلاوریں سبب ساز

برمن بکن ورے واز

برکت لعل شہباز

حیریل خود مھر کن

بیائے دے گور کن

عرھے مرا تو سر کن

شاہا بمن نظر کن

غم را زمن بدر کن

بلو شای بہ دل کن

(منی) لجنین شپ ءِ سحر کن

نوٹ مرا اصل کن
کارے مرا عمل کن

یا قلورس سبب ساز

برمن کن درے واز

برکھ لعل شہباز

آمن یا رب العالمین

۵۳۹۷

صفت گویم پہ اللہ

اے شیرِ آراشاہِ پے پاکینِ حداءِ دوستِ اودلواو، درستی و عمرانی
 پیشو تک و سروک درمنِ نبی حضرت محمدؐ تو سببِ وساءِ عہدِ برگ۔ اے شیر
 ہم اولیٰ شیرِ ایمؐ سک دراج کش انت او شیرِ دوسد و پنجاہ و دو پہ ننت۔ ہے
 کڈرانِ چوحد و پاسِ نبیؐ انت۔ شیرِ ہرے رنگِ عہدات کنت۔

صفت گویم یا اللہ

محمدؐ یا رسول اللہ

حے خواجہ نبی اللہ

حق آل کلام اللہ

حق یا صلی اللہ

پہ نوح آن نبی اللہ

پہ ابراہیم خلیل اللہ

پہ موسیٰ کلیم اللہ

سبح آن کہ روح اللہ

صفت گویم پہ اللہ

محمدؐ یا رسول اللہ

بہ ذاتِ پاکِ مشہورات
 حکومتِ حکمِ معبودت
 بہ اُمتِ ہاتو غمزورات
 برائے فضلِ ذبیحوت
 صلیٰ ذاتِ محمودت
 بہ عشقِ تابِ مقصودت
 بہ حبِ دوستِ دلبدت
 چون مشتاکانِ خدِ سدت

ہیاءِ گو-کم کہ یا اللہ

محمد یا رسول اللہ

توی از مرسلانِ ثانی
 بہ تو آن راہِ آسمانی
 درے بچشادی گیوانی
 بہ حکمتِ شاہِ سبحانی
 توی خود شاہِ شہابی
 بدام راہِ نیکِ گردانی

من مرید ام شاهر دانی
 دوا هشی تو دردانی
 تو دسحیری مریدانی
 توی هر از زفیتانی
 بمن خدمت بدستانی
 به حب تو چون مستانی
 به عشق تو دل و جانی

صفت گویم به الله

محمد یا رسول الله

زخم پنج وقت نوبت را
 نماز و فرض و سنت را
 امیدوارم شفاعت را
 امروز و تا قیامت را
 بجه آسان تو محشر را
 به حساب آن دو گوهر را
 دو نورین پاک پرور را

دو سلین دو سرور را

دو پائین شاه منہرا

دو ذات پاک حیدر را

ہیاء گویم کہ یا اللہ

محمد یا رسول اللہ

محمد سرور دو عالم

مخمر داری زا حوالم

بیشہ بخش تو عالم

سنا با اسم تو خوانم

ترامن سروری دانم

بہ دردے تو پریشانم

بہ عشق تو دل و جانم

نیچے خدمت پرستانم

بنام تو چو مستانم

زبان با اسم تو رانم

ثناء گویم کہ یا اللہ

محمد یا رسول اللہ

توی سر تاج و نمبر

توی از مرسلان سرور

توی امر از عزیز پدور

تو سر تاج و منم نوکر

تو شاه و دیگران زرخر

شفاعت کن به لکن بے در

بگیر دست مرا بیکر

منم و از کن درے دیگر

به روز لکن تا به محشر

تو هر دم حال من بنگر

تو دم دم را من رهبر

صفت گویم به اللہ

محمد یا رسول اللہ

(من) ستائش با بر افتانم

بگو من دست دلمانم

منم با عرض والہانم

امید شاه رحمانم

حقیقت بر دل و جانم

دلم نام تو خوانم

کون الهان بحانم

به عشق نور تابانم

به حب دوست شادانم

ترا من شاه میدانم

همنام گویم که یا الله

محمد یا رسول الله

محمد نام تو یار است

دلم بر اسم تو شاد است

بر آرزو لولاد است

امید شاه بغداد است

دلم خود عشق بنیاد است

همین دنیا برباد است

دبان من به فریاد است

زبان من به استلا است
 من می‌دانم که استلا است

صفت گویم که یا الله

محمد یا رسول الله

اگر امروز اگر علی

اگر دنیا اگر طبری

اگر میرد اگر خللی

اگر میرد اگر جوانی

اگر خورشید طالبی

اگر آن ماه میوانی

اگر آن نجم آسمانی

اگر آن حور نورانی

اگر آن جن و انسانی

اگر آن باغ رضوانی

تمام با هم یزدانی

باشنا و زکر سبحانی

صفت گویم کہ یا اللہ
محمد یا رسول اللہ

خدا و تو خود شامی
تو خود ستار و یکتای
تو خود بے جفت و بے جانی
و نم شلای و گوای
حرا زینت شہسای
ملخ و مور و تامای
بدی و جن و انس سایی
ز تو خواہنت مدد خواہی
سگم من خاص در گاہی
بدہ خضرا بہ ہمراہی
بمن چوں دوست و دلخواہی

صفت گویم کہ یا اللہ
محمد یا رسول اللہ

خدایا دور کن دردم
 من گنجه‌گرم گنجه کردم
 خوانم نام تو هر دم
 ببینی بارخ زروم
 دلم را شلا کن زغم
 نظر کن بر دل داغم
 بده درد دوا دردم
 سوا لی بردرت کردم
 اگر آسان کنی دردم
 چون جرس فریاد کردم
 اگر تو بشنوی عرضم
 چه غم دارم چه غم غم

صفت گویم که یا الله

محمد یا رسول الله

ز خدمت من شدم غافل

دلم بر عشق تو مائل

خیالاتِ مرا بادل
 دگر فخرے ہمہ باطل
 ہمیں است بے وفا منزل
 اگر حمے شدہ نازل
 منم فرماں برے سائل
 منم از خدمت جاہل
 گنہگارم اگر کامل

صفت گویم کہ یا اللہ

محمد یا رسول اللہ

سوالی مر سلاں لک لک
 فزوں غنمبیراں یک یک
 تو خود ستار خود ایوک
 خدایا نام تو برحق
 مدارم بیچ در دل شک
 تو خود رحمن و خود مطلق
 بجیر دستم بہ روز حق

صفت گویم کہ یا اللہ

محمد یا رسول اللہ

تو خود حال مر لولی

منم بدکار و حیوانی

کوں سودم بخشانی

آمید باشاہ رحمانی

مرا از غم تو برهانی

از سن درد و پریشانی

دلم را شاہگردانی

بد کردم بہ تالانی

حق شاہ مردانی

دوا بخشی تو دردانی

قضائے روئے زردانی

شفا توی گناہانی

بہ سخت و زناہانی

بہ مکرو و دروخ و ظلمانی

ہمنا گویم کہ یا اللہ

محمد یا رسول اللہ

چنین چاہے کہ من وارم

کہ غم را نیز بخوارم

بے آں ترس غم خوارم

بہم آں گرفتارم

از گناہ و کھر یزارم

ز خدمت نیز بیکارم

مدام بے دوست و بے یارم

امید خود بے وارم

چنان چوں قطر و مہارم

اگر بدکار و کردارم

ترا وزگیر پندارم

ہمنا گویم کہ یا اللہ

محمد یا رسول اللہ

اگر کہ مر سلاں چاہند

اگر کہ دلو دل خواہند

ہمہ از تو مدد خواہند
 تو خورشیدی، دگر جاہ ہند
 تو در پیش و پس اتانہ
 بر یقین مر سلاں گواہند

صفت گویم کہ یا اللہ

محمدؐ یا رسول اللہ

منم چوں عاجز و حیران
 دلم از درد سرگردان
 بدر گاہے تو ہم تکان
 بفضل تو امیدواراں
 نہ چوں عاقل خیرداراں
 نہ چوں بے ہوش و بے ساراں
 نہ چوں نادان و پیکاراں
 چرا سر از گہنہ باراں

صفت گویم کہ یا اللہ

محمدؐ یا رسول اللہ

اگر کہ عرض من پیوست
 گر فتم دامت و در دست
 دل من گشت بر تو مست
 زخم عشق زہانی بست
 قلم را الے است
 چه غم در دشمن و در کست

شنا گویم کہ یا اللہ

محمد یا رسول اللہ

تو شاہ و رہنمائے من
 محمد و سحیرے من
 بکن رحم بر نوائے من
 بہ نیک تو بر سداے من
 ہمیں عرض و سنائے من
 بہ بین شایا و فائے من
 دل صدق و جفائے من
 سحر خیزی سنائے من

بھین مدح و ستائے من

بدہ خدمت سہائے من

بدے دردِ شفا ئے من

بدہ اکسیرِ دوائے من

بدہ شہ رہنمائے من

شہداء گوہرِ سم کہ یا اللہ

محمدؐ یا رسول اللہ

(من) گھنگارم و بدکاری

بے کردم گنہ کاری

بہو دارم امیدواری

اگر کہ پردہ ام داری

بجن دم دم تو غمخواری

از دل من درد برداری

محمدؐ دست من داری

از گناہ من تو بیزاری

ز فریادم خیر داری

بہ اسم خود بدہ یاری

شما گویم کہ یا اللہ
محمدؐ یا رسول اللہ

اگر آیات من خوانند
اگر کہ عرض من دانند
رسولت خلق میدانند
بجیر دستِ مدامروز
بہ نورِ ششم افروز
سوالی بردرت ایستاد
گھنگارے کہ اکتاد
غمم را تو بگو بگریز
بگو تو خود مرا بر خیز
دلہ را شامانی ده
بہ زورِ تو شوقِ جامم نہہ
بکن روزم ز روزم بہہ

شما گویم کہ یا اللہ
محمدؐ یا رسول اللہ
.....
آمین یا رب العالمین

برکت نام مرتضیٰ

اے شیر چو توی گو شکمیں ۱۰۰ سالہ کی سیرانی دڑے پائیں حداء، رب
 کائنات، اودوئیں جہانانی واجہ، سپت، سنت، گوں آئی از زواجرتی کنت اودوئیں
 کنت کہ پہ وتی، پہ شاہ مرتضیٰ، اولاد، لاکھبر و جاہ رسید گیں، مدھانی برکت و دوستی
 منی گناہاں یہل کن، من، بھک، لو آگبت، آسودگ و و شحال بکن۔ اے شیر چو
 گو شکمیں دو شیر ال دران نہ انت، پلہائشی، ہم یک سد و چار پہ سنت۔ شیر، اودو
 پاس نبشتہ نہ سنت، لو شیر چوش، مہاء کنت۔

شکر از خدائے نام حق

شاہا تو شاہِ جہہ فلک

تاجہ سملوات و ملک

پشتِ زمین زیر سمک

لین جن و انس و ہم کک

حور و پری انت ہم سبک

خشکی و دریا سنگِ سک
 از نام تو گیرند سبک
 از تو نیا رند بیچ شک
 گردون بہ گردونِ عمک
 امنِ گردش چرخِ رفک
 خواہم ز تو شاہا شفق

برکت نام مرتضیٰ
 حکمتِ آلِ موسیٰ رضا
 از من بگردانی قضا

تو بادشاہِ بے وزیر
 نئے خویشِ داری نئے امیر
 نئے داری جفتے دل پذیر
 نئے خور دو پوشاک و حریر
 مات و پت، نئے طفلِ دہیر
 نئے عیش و نوش و نئے سریر
 حکمتِ آلِ احمد کبیر
 افتادہ ام دستم بگیری

با در گھت اتم فقیر
 فریاد کنم من چوں حقیر
 روش بگر دانم ضمیر
 امروز و آخر چوں منیر

برکت شاہِ مرتضیٰ
 حکمتِ آلِ موسیٰ رضا
 از من بگردانی قضا

شاہا تو شاہِ بے نیاز
 فریاد گویم در نماز
 بر من بکن در بستہ واز
 یا مشکل سخاکارم بساز
 نیستیں منء ہمرازی راز
 عرق گناہ را تم دراز
 از پھل سلات اسم بتاز
 از منکر حکیم دہ جواز
 تو صاحبِ ہمدہ نواز
 من پھر گناہم باز باز

برکتِ شاہِ مرتضیٰ
 حکمتِ آلِ موسیٰ رضا
 از من بگردانی قضا

شاہا تو شاہِ ذوالجلال
 تو بے نیازیں بے مال
 رب و رحیم لایزال
 از کس تخواہی درو لال
 نیست حاجت با زرو مال
 بر جاہ و مکانت نیست ذوال
 بے ذات و بے ہر ازو سیال
 بندہ عزیمین بے مجال
 از ترس دوزخ ہائمال
 آخر کہ نلی روچے ذوال
 دنیا سرائے پاء مال
 از گردشِ چرخِ خیال

برکت شاه مرتضیٰ

حکمت آل موسیٰ رضا

از من بگردانی قضا

شاهها تو شاه اکبری

تو از همه بالا تری

پنهان خواهی ظاہری

بنده منم تو قادری

من اتم پیغمبری

صدق ام رسول آخری

من دست بسته نوکری

سه یار دیگر حیدری

با شاه عبدالقادری

از جعفر و خواتم رهبری

برکت شاه مرتضیٰ

حکمت آل موسیٰ رضا

از من بگردانی قضا

شاہا تو شاہِ لامکان
 بے ذات بے بخت و زبان
 بے شبہ شک و گماں
 بے عفت و خور و بے نشان
 روزی رسانی امتاں
 پروردہ خلقِ جہان
 از حکم تو سود و زیاں
 بر حق یسین و قرآن
 بر حرمت پیغمبران
 (تو) شاہِ زمین و آسمان
 (من) بندہ گنہگارم امان
 خشکی گناہانے گران

برکتِ نام مرتضیٰ

حکمت آل موسیٰ رضا

از من بگردانی قضا

بندہ منم امیدوار

من چوں خرم در زیر بار

بارِ گناہم آشکار
 بر کبر و عصیانم چادر
 تو صاحب پروردگار
 تو پرده پوش و پرده دار
 بر نامِ علیم درگزار
 بخشش به تیغ ذوالفقار
 بر حرمت دلدل سوار
 با حیدرِ کرار کار
 شاهِ بخت شیر شکار
 منی دست دامن شیر ستار
 تو صاحب لیل و نهار
 تو شاهِ آسمان و دُگار

برکت نام مرتضیٰ

حکمت آل موسیٰ رضا

از من بگردانی قضا

آمین یا رب العالمین

شنائے داور

ایس یک کسانیں شیر امت کہ شاعر پاکین ہرورد گلار سپت اہد بستگ۔
 ایسی اہتہا آء دریں نبی اچک والو اداں سہر انیت او تو سیپ اء اش کنت۔ شیر ا
 نبشہ سک جوان نہ انت او نیکہ وانا ک انت۔ باز مز نہیں جہدے اء رند من المشر اتن
 اے حد اء ر دو بند دات کہ شیر دو بیست و پانزدہ گال انت وهد و پاس چھی نبشہ
 نیست۔ شاعر گو کہ بہت:

از حمد و ثنا بیچون
 گویم بہ ترس دلخون
 از دور گرد گردون
 بر لب دوست گلگون
 بر عشق دور مکنون
 من عرق شدم چو مجنون
 من بے کر ارام آنوں

دستِ مرا بگر (تو) نون
 من عاشقِ تم بہ حیدر
 لرزم چوں بید بے بر
 نالم بہ صدقِ سدر
 در بستہ بر درے در
 خوابنت علی بہ اندر
 بہ ہمراہ ماہِ پیکر
 دخترِ رسولِ برور
 دیگر دگر دو گوہر
 بر در گہتِ زدم سر
 بشنو تو شاہِ اکبر
 شیرِ خدائے داوز
 دستم بگیر تو یکبر
 فریاد من تو بنگر
 تو شاہِ نیرِ صفدر
 تو قتالِ جملہ کافر

تو در شائے خیر
 تو خودیگی اوم
 به شکستی (تو) کوٹ ہرز
 من استادہ ام بہ منبر
 تو بیا بہ بینی قمبر
 اس عرض من رسام
 در دم دوا چشام
 حیدر مرا اس دلہ
 بہ عشق دل ہمام
 مرا ہمدہ کریم خواند
 دستہ بہ رخ نشام
 در مجلسم نشام
 جان ام منہ نمام
 عشق ام ہیقت دانہ
 من عاشقان عشقم
 عشقم چون سنگ ترشم
 چون عشاق سنگ تراشم

خاک ام سرشت به آدم
 با عزیزین گناه ملام
 دل با گناه ملام
 از کردار نا امیدم
 با فخر دل رسیدم
 در دست خود گزیدم
 دفتر سیاه گزفته
 آنچه قلم نوشته
 تو بدرا بکن گزفته
 خاک ام گناه گرفته
 بخشیده شاه شاه است
 حیدر بمن پناه است
 در دامن زدم دست
 در عشق تو شدم مست
 شیوه شکست بشکست
 تو بشکسته را توان بست

(ر)

اے حضور زندہ پیر

اے شیرِ جہا شائر حضرت خضر علیہ السلام او حضر الیاس علیہ السلام
 توار پر جنت، آہاں آسہڈائیت، پر ہمدیت، وتی نزوری و کمی و دم آ کاریت،
 مدت و دز کمی لویت آرزکت، ز اجراتی کنت او گوں دوئیں و گمہراں پہ وتی پارتی
 گوں آجری آمنت کنت، شیر چار گسیت و دو بند ننت، و ہد و پاس بھی نبشتہ نہ انت شیر
 بیچ کنت:

یا خواجہ خضر زندہ پیر
 الیاس تو در دریائے میر
 تو دیدہ تانزیک و دیر
 گشتئی جہاں را بے نظیر
 نام تو چوں بدر میر
 روشن تر از خورشید نیر

برحق آل صاحب سر

بر دوستی بے احمد کبیر

شاہت اسکندر تو وزیر

گشتنی بہ حاتم دسگیر

امن عرض من خضر ایزیر

بر خیز و در . دستم بچیر

خضر اشبو احوال من

الیاس بیا فرمان من

با من بکن تو انجمن

دہ تو دلی درمان من

بے من و تو دو سخن

از من بچیر احوال من

بچر بہ حال و گال من

بچر بہ بنن بروئے من

نزیک بیاب سوائے من

رحم کن بر اولاد من

آباد بجز دائم وطن
 مدارا رسائی در چمن
 بر باغ رحمانی سخن

لین عرض من خضرا بزم
 بر خیز و در دستم بگیر

خضرا بکن تور هبری
 تو فوجدار آل اسکندری
 ظلمات انجم مشتری
 لین روز و تن روز آخری
 از عمر خود تو بر خوری
 شاهها ترا داد سروری
 از جن وانس و تاپری
 زال نویت پیغمبری
 تو از دگر بالا تری
 یحبار به رویم بگری
 بینم ترا من ظاہری
 دارم سوالے ادری

این عرض من خضرا بزیر

برخیز و در دستم بگیر

گیرم کف خاکِ قدم

خاکت دوائے درد و غم

نالین تو بر سرِ نهم

فریاد و زاری میکنم

این بندہ عاجز منم

در کوه و صحرا سر زخم

مشتاق دیدارت منم

در اشتیاقات کپتہ ام (حفتہ ام)

نامت فنائے جو شتم

بینم ترا روئے تن ام

از مکرو حاسد این ام

این عرض من خضرا بزیر

برخیز و در دستم بگیر

خضر اتو خود روشن نظر

از مشرق و مغرب گزر

خشکی تال دریا اودر

از حرم کریم دادگر

گردی جهانال در بدر

معلوم تو از حال بشر

تو زنده تا روز حشر

دیدم کتاباں معتبر

تو عرض من بشو اگر

فریاد گویم این قدر

بیا که ترا گیرم به سر

نالین تو گیرم به سر

زرشال کناننت ستم وزر

این عرض من خضر ا بزیر

بر خیز و در دستم بگیر

الیاس بہ تو دادم یقین
 خشکی تا دریائے ننگین
 خشکی سماوات بر زمین
 تاکہ جہاں است آخریں
 فانی فنا بنت آدمین
 تو خشکی و دریا بہن
 عیسیٰ بہ چرخ چارمین
 ہر سے حیات سنت ہمیشمین
 من دست بستہ ہم چنمین
 تو عرض من بشنو ہمین
 بر دوستی آں یاء سن
 بد را بہ نیکی تو بہن

(نہمین)

السن عرض من خضر ابرہہ
 بر خیز و در دستم بگری

امروز تاروزے السرت

اے شیرؔ تہا شائر بجدادی پیر شیخ عبد القادر جیلانی (غوث پاک) ءسپت
 کنت سہڈائیت اوتوارے پر جنت کہ منی پارت بیو، منی چک والو اعد سگیر بیو،
 اومنی یکمیں جع اہشت و پارتی بدے، سیر و آباتے بکن چوش بجوئش کہ اے شیر ہم
 چوگو کسٹمیں شیرانی تیم ءیک ہریات و زاجراتی ایت شیر ء بگڈ سراں و ہد و پاس
 نبشتہ نہ انت اوائش یک سد و یک گال انت۔ شائر ہریات کنت و گو نشیت:

شاہا کہ شاہ لیزد است
 کردار من کارے بد است
 عمرم بہ آخر ہا گذشت
 سالم رسیدہ چل و ہشت
 من سر ز نم بر کوہ و دشت
 بر ظلم و گناہ میانم بہ بست

آنچہ کلم لوح ہانوشٹ
 کردار کارم رشوت است
 دروغ وزنا ہم رغبت است
 بامکرو فکرو رغبت است
 گنہگار جہاں ء مثل مست
 آنوں زدم دستم بہ دست
 فی الحال پشیمانی بہہ است

امروز و تا روزِ الست

دزگیرن عبدالقادر است

یارب تو شاہ نیک و بد
 صدرا یے، یے را تو صد
 از ترس تو لرزد جسد
 با اسم علی شیر اسد
 فرزند یے دارم ولد
 درد اش مدے تاروز بد
 عمر اش بہ عمر نوح رسد

گنجش بہ قاروں بروز
 یا شاہِ مردانش مدد
 تو اہل و اولادش دہد
 خود اویجے واحد احد
 زاری بکردم بے عدد
 با نام اللہ و صمد

امروز و تا روزِ الست
 دزگیرن عبد القادر است

شاہا تو شاہِ اکبری
 تو صاحبِ جو رو پری
 جن و ملائک یک بری
 انسان با دانش وری
 کل ملک فرماں بری
 داماں گز فتم حیدری
 کردار شاہِ صفدری
 شاہا تو شاہِ داوری

توستار و بنده پروری
 بر حق آل پیغمبری
 بر فعل و گناهم بگری

امروز و تا روز الست
 دزگیرن عبدالقادر است

توشاهی و من بنده ام
 بنده گنهارت منم
 از ترس دوزخ سر زخم
 چنجا. پشمانی کنم
 فریاد و ارمانی کنم
 از کار بد من در غم
 کرده خطا که آدم ام
 دریاد تو من دم دم
 افتاده و در سنده ام
 عزق گناه و رانده ام

امروز و تا روز الست
 دزگیرن عبدالقادر است

شاہا تو شاہِ لا شریک
 مے خویش داری مے رفیق
 دائم ترا صدقِ حقیق
 (من) عرق گناہ ام در عزیزت
 تو شاہ من بندہ عزیز
 آنچه شدہ بر من نصیب
 دردم دوا بخش طیب
 خواہ ہم پنا از تو حیب

امروز و تا روز است

دزگیرن عبد القادر است

یارب و رحمن و رحیم
 فانی فناہنت بے مقیم
 دارم بہ تو امید و بیم
 گشتم پشیمانِ عظیم
 برداشتہ ام پندِ رحیم
 خواہم دوا از تو رحیم
 بر حق آل شاہِ دویم

من بنده عبد الکریم

امروز و تا روزِ است

دزگیرن عبد القادر است

نالم یسے من صدق و جان

فریاد گویم ہر زمان

تو قادرِ جملہ جہان

(تو) شاہِ زمین و آسمان

یا بے نیازیں لامکان

من عاجزیں در مند گال

بد ترز جملہ بند گال

امروز و تا روزِ است

دزگیرن عبد القادر است

یا ذوالجلال ذوالجلیل

از کردار تو مانده دلیل

باتو بخت کس قال و قبل

آتش گلستان کرد خلیل

موسیٰ گذشت از دود نیل
 از مار و مرغ و مور و فیل
 بہ حکم تو کس را سبیل
 تو شاہِ یے میر و وکیل
 باز کُنی بے کم و قیل

امروز و تا روزِ است

دزگیران عبدالقادر است

من خود کریمی عبدلم
 از کردارِ اول بے دلم
 اندیش پیشی منزلم
 ہم چون خردے زیر گلم

امروز و تا روزِ است

دزگیران عبدالقادر است

پنج تن پاک

اے شیر ہم چو گو سنگیں شیرانی وڈے ایک سپت ایت، رب کائنات عباد
 ء، یک دز بندی ایت، پہ وتی گناہانی بشکائینگ ء یک زاجراتی ایت پہ گو سنگیں زند
 نوری آوردیں کاراں چہ توبہ و بارگشت ء او پارقی دینگ ء یک سکین ایت، چہ
 بزرگ و اولیاءانی شمسگ ء شائر پاکیں حداء در ء وتی کمی ء منیت، وتی ردیہانی سر
 پشومانی او اہسوز ء در شان کنت۔ شیر یک سد و چار بند انت ا شیر ء گڈ سراں نبشتہ
 کنت کہ ”بیت و پنجم ماہ شوال ۱۲۹۷ ہجری تحریر شد در منگی“ کہ عیسوی حساب ء
 ایش ۳۰ ستمبر ۱۸۸۰ء چار شعبے ء روج بیت۔ بلے اے وھد و پاس شیر ء پر بند گ
 نرانت بلکیں او امن د پتر ء نبشتہ کنگ ء ننت۔

یا قادریں خداوند

یا ذوالجلال خاوند

بے ذات و برات و فرزند

بے ذال و خویش و پیوند
 بے جفت، بے خور و ہند
 بے دست و پاء و دل بند
 از فرمان خود بدہ پند
 دل را بہ صدق و خورسند
 بے چون و چون و بے چند

حکمتِ بیخ تن و بیخ
 برکتِ آلِ شکر گنج
 شاہا مدہ مرارنج

تو شاہِ ذوالجلالیں
 بے چون و لایزالیں
 بے جفت و بے مثالیں
 از من تو بے خیالیں
 بے فکر و بے حوالیں
 تو شاہِ شہِ جمالیں
 تو صاحبِ کمالیں

لک بخش و زرذوالین

حکمت پنج تن و پنج

برکت آل شکر گنج

شاها مده مرانج

یا قلدیس جهانداد

یا ذوالجلالین ستار

یا رہنمائیں غفار

یا پرده پوشیں اسرار

پہناں و خواہی اظہار

من اندر گناہ غدار

دستم بجزیر تو یحباد

درکن مرادوزخ نادر

از گردش کرفتار

از غیبتان گفتار

از رغبتان بسیار

از رشوتان بر کار

حکمت بیخ تن و بیخ
برکت آل شکر گنج
شایا مده مرارنج

من ظلم پر گناہم
با غیبت و زناہم
مشتاق آل دوام
(با) تریاک آل شفاہم
امید تنی وفاہم
من رحم تو بخوانم
بر روز بہ تو پناہم
فرہادو باسداہام
باسجدہ و سداہام
باتو من سر فداہام
از شام و تا صباہام
در ذکر مصطفیٰ ام
فریاد بہ مرتضیٰ ام
از موسیٰ رضارضایم

برحق پنج تن پنج

حکمت آل شکر گنج

شایا مدہ مرارنج

رحم و رحیم اللہ

نام تو بسم اللہ

الحمد و قل ہو اللہ

یا آمنت و باللہ

آدم صغی اللہ

نوح انت نبی اللہ

ابراہیم خلیل اللہ

موسی کلیم اللہ

عیسی روح اللہ

یا مصطفیٰ چو پیل ء

روشن ترے زکل ء

شائیں حسین گوں بیل ء

چلتن گوں دیگر چل ء

دستم بگرد اللہ

یا منصور نصرت اللہ

یا شاہِ نعمت اللہ

حکمتِ بیخ تن و بیخ

برکتِ آلِ شکر گنج

شاہِ مدہ مرارنج

تو قادری الہی

توی مشکل شامی

این چرخ بے وفای

خو اہم ز تو پناہی

جانم ہر از گناہی

از کردار بد خطاہی

امید و از ترسِ خدای

زمین چرخ سرگراہی

درکش مرا چوماہی

من میدہم گواہی

بے شک تو باوشاہی

از عرض و تاسماہی

تو ستار رہنماہی

حکمتِ پنج تن و پنج
برکتِ آلِ شکر گنج
شاہا مدہ مرارنج

گو تم بہ شیخ فریدؑ
ایں مدح من خریدؑ
گر فریاد من رسیدؑ
در دم دوا جدیدؑ
بخش ام دو الذیدؑ
لعنت کنم بیزیدؑ
در دے حسین چشیدہ
دیگر کے عدیدہ
بہ فریاد تو فریدا
دستم بگیری فریدا

حکمتِ پنج تن و پنج
برکتِ آلِ شکر گنج
شاہا مدہ مرارنج

روزِ عاشورہ

چونکہ ایچ شمیر عسر نامہ عظاہر و پد رانت اے شمیر عر اشائر عدریں
 پیغمبر علاڑیں نماسگ او حضرت علی ع جگرانی بندوک حضرت امام حسین ع
 ماں کر بلا ع پڑا شہید یوگ ع روج ع درگت ع پربستگ کہ بلوچ اے ماہ او اے
 روج عر ایا حسینیا یا امامانی ماہ گو نشنت۔ شانزوتی اے شمیر ع تہمانہ ایوک ع
 ماں کر بلا ع حو نیگیں ترو ع حضرت امام حسین ع بے وسی، لاچاری، ایوکی ع سر ع
 ارمان وارت آئی ع بہادری، دلاوری، سر چاری او زحم جنی ع گلائیٹ و
 سہڈائیٹ، آئی ع درنماں ع ہزاں۔ یزیدی پنوج ع سر لشکر او کماند اران ایر جنت
 ڈوباریت او گوں بدس گالاں گیر کاریت بلکیں جے آدینک ع تہاوتی جند ع
 نکوز ہگ میر ولی محمد میر واڑی ع ایچ وتی جند ع چ دوست محمد ع دست ع کوش ع
 آئی ع لوگ بانک و چکانی کسگ او نپی کننگ ع سر ع ہم دنتاں در شیت (میر
 ولی محمد میر واڑی ع کوش ع سر ع مملک دینار میر واڑی ع شمیر ع منی کتاب زری
 نو ع پچارت) اہسوز وارت او اے بد کرداریں چ عر ایزیدی لشکر ع سر پ ع

چاریت او ہماوڑء لیکیت۔ اے شیر ناتوام او کچی انت۔ شیرء گڈ سر مل
 وھد و پاس نبشہ ہم نیست سنت۔ البت شیر نود گال انت او چوش بناء بیت۔

جہاں پر قنہ در شوار است امروز

بہ مرگ شاہ میاں غمناک است امروز

برید اند خلعے شاہ حسین را

بجن فریاد عاشورہ است امروز

جہاں تاریک و بے نور است امروز

بدست دشمنان در خون است امروز

بدشت کربلا نور دو دیدہ

سر از تن چو جدا کر دند شامی

زمین در گردور شور است گردون

کہ رخ شاہ حسین در خاک است امروز

زخت چوں شمع، چشمت چوں چراغ

بہ تیغ دشمنان در زخم است امروز

بگر یهد در غمت آدم و حوا

بہ درد آل حسین فریاد است امروز

بنالد در بحر توآل نوح و یعقوب
 خلیل اندر گلستان تابه امروز
 همی گوید موسی در فراق
 بنالد آل مسیح هاتابه امروز
 کند فریاد یونس در بطن ماهی
 که شاه کربلای تابه امروز
 محمد در غمت تا روز آخر
 به زاری خون ببارد تابه امروز
 علی شیر خدا در خشمناکی
 بد دوستی تیغ رانده تابه امروز
 در فراق برد و طفلان اسیری
 بگرید خود مسلم تابه امروز
 علی اکبر بتو شیر خداوند
 بنالد آل غشتم تابه امروز
 بما عباس او علی دیگر او مر
 بگرهد جنت خاتون تابه امروز

دیگر اولادِ عبداللہ است
 بنالد مصطفیٰ خود تاجہ امروز
 بیچے آل جعفر و یوبکر اُومر
 ہمین است آل شہیدان تاجہ امروز
 دیگر آل خورد دو طفل شیر خوارہ
 بہار د مادرش خود تاجہ امروز
 بہ بین نالہ آل فاطمائی
 کند فریاد زہرہ تاجہ امروز
 کنم لعنت بنام آل یزیدی
 ترانفرین کند شیطان تاجہ امروز
 ہزاراں لعنت بر تخم زیادوی
 ختادہ بردارغ دوزخ تاجہ امروز
 بسے نفریں بہ تو اے بیاد عادی
 چو باران من بہار تاجہ امروز
 ملامت من کنم و خلقتت بگوید
 سلامت در ملامت تخم سعدی

شمر آل طوق شیطان بر توزیبد
 تو چه گوئی بر محمدؐ تابه امروز
 هزارا لعنت گوید ترا نمود
 ترانفرین کند فرعون تابه امروز
 هزارا لعنت بر لعنت باد
 ترانفرین کند هاسان تابه امروز
 چه گونه تو بریدی آل سرش را
 چه گونه تو شکافتی بیگش را
 چه گونه تو دریدی آل جگرش را
 چه گونه تونه بیننی حیدرش را
 چه گونه تونه دیدی مادرش را
 حتی گونه تونه دیدی سرورش را
 ترانفرین کند شهید او تابه امروز
 به پشتِ گاومای تا سماوات
 بمال خشکی دریا آب ظلمات
 بنالند بر شهیدان تابه امروز

حسن اولادِ آں شاہِ دو عالم
 چراغِ حیدرِ کرارِ غازی
 مقامِ اش برمدینہ قومِ تازی
 بگریم من مادم تاجہ امروز
 کون دیگر شیدم امن زمانہ
 عجائب در عجائب یک فسانہ
 بہ دستِ یک نابکارے در کُشانہ
 کتم لعنت و راصد لعنت تاجہ امروز
 پدر را کرد بدستی خویش زخمی
 دو دستش را قلم کرده چو خونی
 دو ہمشیرہ اش رازدہ بر تیغ خون ریز
 یکے کشتہ یکے بجروح بہ خریز
 زدہ آلِ مادرت را تخمِ ناپاک
 خودش غارت شدہ بردوزخ تاک
 ورا لعنت کند شدادو ذہاک
 کند نمرود ورا تا سینہ چاک

چہنیں شحھے کہ قبرش کولوہ است
 ہزاراں لعنت و نفرس روا است
 خدوہ براں روزے شمارت.
 بدہ درگردنش آل طوق لعنت
 سغے باشد ہمثل ہم یزیدی
 تاقیامت رسیدنش نامش پلیدی
 چوں فرعونش بکن بردوزخش عرق
 کہ باشد در جہاں از نیک و بد فرق
 کہ کردہ این چنین کردار بدرا
 بدست خود زدہ یکے مات و پت عرا
 دو ہمشیرہ بہ تیغ خود کند پست
 پدر راعے زند بردست خود دست

ابراہیم خان ممپوری ءِ پوسہ ءِ

سرہنگ ابراہیم خان ممپور ءِ حاکم ات کہ انگریز آئرا ممپور ءِ گورنر نبشتہ کننت۔
 اے واجہ ۱۸۶۹ ءِ سال ءِ مکران ءِ (انویگیس مکران) روبر کتی چار حدوسیم سہراں
 ارش کاریت، مندو پیشن ءِ ہندو بازاراں ابید دگہ بازیں کلگ ویتگاں چوش کہ
 بالی چاہ، ناصر آباد او نودز ءِ بیتگاں آس ماں داریت، اے شیر ہما و نیل ءِ درگت ءِ
 سرہنگ ابراہیم خان ءِ کاگد یے ءِ پوسہ ءِ انت۔ بے شیر ءِ گڈ سہراں و ہد و پاس
 نبشتہ نیست۔ شارگوشیت۔

اول دستم بنام او دراز
 بنام خداوند ہندہ نواز
 کہ او آفریدہ من و زمان
 نگہبان دارعدہ ہفت آسمان
 محمد کہ او سرور تاجدار
 درود بگویم بہ آل چاریار
 لاجرو عثمان، عمر عادل است
 علی شیر شاہ است روز الست
 دگر من کنم نامہ نام آفرین

با اسم برائیم ناپاک دین
 بہ ہمپور گشتہ، مغرور و مست
 امسال مکران بر آورده دست
 چوں رو با زند لغره دم بدم
 از فرش خود پیش ساخته قدم
 ہماہہ قدم را بہ دیوانگی
 بہ آتش زند پروانگی
 نترسد ز اقبال شاہِ جہاں
 مدیدہ ہمین فوج سیواستان
 خستہ مدیدہ، شہیدہ نہ بیچ
 بشاہ نصیر خان شدہ ملک کچ
 کہوں چشم راو از کن با زمین
 از شال تا مکران و زمین
 زمین پائے تحت شاہ ما
 زدہ برکہ ہم او پاء گاہ
 نہ شہیدی تو مردانان میر
 بہ احمد شاہ چہ کردہ آل نصیر

ازاں بادشا زادہ بے نصیر
 با توپ و ہنگاہ و طبل و نفر
 بہ میناب زدہ سبکہ پادگاہ
 بہ مکران نشت نامہ بادشاہ
 مشہد را بہ سیم شوران شکست
 ازاں راہ شیراز شد درگزشت
 بادشاہ محراب گیتی فنا
 کہ از تیغ تیرش نبود کس راہ
 از زخم براہو او تیر و تفنگ
 بے سرگرداں شد ہمیشہ فرنگ
 ہمہ کچ، تال حد آں مکران
 شدہ زیر نریان شاہ جہاں
 گفتی اس خاک مکران زمین (تو)
 از ایران حد ماست ز نصر دین
 بہ حد نودز شدہ نوزدیں
 خودا فروں گوئی تو خود خارجی
 نہ اسن ملک مکران بہ ایران شدہ

نه لسن خاکِ نودز به نوزر شده
 برو نامه بر نزد نا پاکدین
 بجویش سراسر سخن هم چنین
 به برائیم سرهنگ نا پاک را
 به یاراں تو خود ^{نشتی} گهنه خواه
 برا فزوں گوئی سراسر سخن
 تو تاواں شدی پیر مرد کهن
 تو سوداگری کردی در سیستان
 ترا است گر صاحب نصر دین
 خدا داد بشاه مرا هم چنین
 چنان بادشاه به اقبال و جود
 کند دوست و دشمن شاهان جود
 زمانه زفر ماں شه گشت شاه
 کنوں فرر ہے دین او گشت زیاد
 زند طبل شای به بانگ است
 زهاش قریش است خود سید است

مرا بادشاہِ خدا داد است
 برسنگِ آہنی وزن نیزہ دوست (تو)
 منم آگہی کردیم شاہارا
 فرمان دہد فوج بیگاہ را
 چناں موجِ دریائے آبِ روان
 بہ چوبہی شوباناشوی سرگرداں
 چناں بادشاہ، چنیں خشمناک
 دلِ نر شیراں بر آرد بہ خاک
 ترا خود عدیدہ بہ مہمپور تخت
 در موم گیری نہ برسنگِ سخت (تو)
 کہ من ترا از مودم بے بارہا
 کہ باز بذیبہ میکنم کارہا
 شاہت فرستاد بہ نزدِ کے
 کہ ہم تلمدارد بعالم بے
 اگر کوہ پیش آمدہ شاہ را
 پناہ اندر آرد بہ توپ و سفا

تو سستی مکن نیز میندیش هیچ
 منم سروری نال، سپہ دارِ کج
 اگر امسال بیائی بہ باہو و مند
 بہ شہم ستوراں شوی پُرگزند
 کنوں فوج آل شہر یارِ جہاں
 با توپ و بنگاہ و زبورچہ واں
 عطا محمد رسیدہ کنوں
 ہمیں است خاصاں شاہافزون
 ز پیش جہاندار بیرون شدہ
 ز فوجش جہاں مثلِ جیہوں شدہ
 سفاست چون موجِ دریائے آب
 ز گردش ندیدہ زمین آفتاب
 سرت یاد گشتہ، دلت پر سخن
 تو بر شر درندہ تندی مکن
 ز فوجِ براہو زمین تار گشت
 بلغِ گلستانِ تو خار گشت

(اگر)

اول آمدی تو بریں ملکِ ما
 زمکراں کنوں ہر جی خواہی خواہ
 عطائے محمد سرت را میشکند
 تو پانچ بر آعضائے تو میرند
 بہ اقبال شاہا بہ ہند ترا
 بہ زنجیر ہند دت کند پائے تو
 ترانیت لب وقت گردست رس
 بہ جہاں تو خود رو ہم مثل مگس
 مہپورو دزک ترا لشکر است (گر)
 مرا است بروا ہو سے فیل مست
 فارسی ہزار روز برا ہو یے
 من دیدم مہپوز چناں اندکے
 ہتیر محمد م (من) بہ اقبال شاہ
 اگر امسال بیائی تو دربا ہوا

بنام خداوند

شاعرِ اے پارسی پر بند یک سپت ایت، یک زاجراتی و ہدیائیت، یک
 سہڈاؤوزبت ایت۔ او بلکنیں یک گلاوستائی میں گالانی انجیں لڑایت کہ ایشی اے تہا
 یک کشی نیست، دپتر اے تاکانی در گک و زیانی اے سوب اے پر بند سد و بند انت۔
 شیر اے دوسد و شرت و دو بند ننت و انگمال پر بند ناتوام گندگ اے کیت۔ وهد و پاس
 ہچی نبشتہ نہ ایت۔ شیر چوں بنا اے بیت وچے گو کشیت۔ وتی دلگوش کنت۔

بنام خداوند کریم

خدا یا تو استی غفور و رحیم

جہاندار روزی دے بند گال

بر آردے کار در مند گال

خرد را بہ کردار تو کار نیست

رنگناہ خفا تش کس آگاہ نیست

کریمی ہر کس شدہ بر درش

بر افروختہ از شاخ مہیواں سرش

بہ عقل و بہ علم وجود قائم است
 دو عالم بہ بیعت او قائم است
 ہر آنچه ارادہ بود آں کند
 گہے جان دہد گہے یمان کند
 ہمہ عالمش بندہ، او بادشاہ
 شہانِ جہانِ جملہ پشتِ گدا
 نہ او را و کیل و نہ اور اوزیر
 نہ او را سپہدار نہ او را امیر
 ہر آنکہ بر درش راہ یافت
 گر گدائے بود، عزتِ شاہ یافت
 بیچے را دہد در جہاں جاہ و مال
 بیچے را کند مفلس و بیسے بے مال
 فلک است سرِ عشتہ از راہِ او
 زمین است خاکِ بہ در گاہِ او
 عطا بخش ہر مقلے در دامن
 شفا بخش ہر خستہ و مستمند

برآمدی کندرِ خضری
 سنگارِ سقف نیلوفری
 رسانیدہ رزقِ خلقِ جہاں
 ستابندی دادِ غم دیدگان
 خبردار از ہرچی از کم و بیش
 عہدار ہر بتِ خستہ ریش
 فروزندیِ مشعلِ ماہِ خور
 بر آمدی صبحِ تیغِ قمر
 نہ اور از وال و نہ اور اخلل
 خدائے جہاں مالکِ لم یزل
 خدایا توی آگاہ از ہرچہ است
 زمانے جو زت زبالا و پست
 شفا مندی را ہر توی
 نوازندیِ خلقِ غمِ خوار توی
 توی جرمِ بخشی گہنگارِ گال
 توی کارِ سازبہ غمِ خوارِ گال

تواستی زبده شاپنشتی
 از حالِ خلقِ جہاں آگہی
 خدا یا منم بندہ راہ تو
 فقیر و حقیر بہ درگاہ تو
 ضعفم جگر خستہ بے دلی
 مدارم بجز دردِ غمِ حاصلی
 کرم است بسیار جرم و گناہ
 ☆

(۱)

نبا شد ز الطافِ شاہا عجب
 بہ امکانِ بخشد گدار انصب
 الہی بہ لہامِ جانِ مے برم
 تو غمخوار باشی کہ غم خورم
 الہی کردد تتم زیر خاک
 تتم راز آلودگی دار پاک
 الہی بہ قضاوت بہ روز جزا
 ☆

(۲)

سلام میدہم من بہ آلِ مصطفیٰ
 شفیع شفاعت بہ اہلِ پُرگناہ

رسولے بر انبیاء بود شاہ
 بز دین نوبت بریں جاہگاہ
 رسولِ خدا دادا میں دستگاہ
 بہ انگشت بشکافت آلِ قرصِ ماہ
 جہاں را کرم بخش گستر دنی
 امامِ قریشے شہ ہاشمی
 بود ماہ قندیل خلوت کشی

محمدؐ سرِ سرورِاں سروری
 براؤ ختم شد علم پیغمبری
 زما بر محمدؐ درود و سلام
 بر اولاد و اصحاب خیر الانام
 بر لبا بحر و عمر زدم دست خویش
 بگیری مبدستی عمر پاء پیش
 علی شاہِ مردانِ روشن دلی
 علی است ولی است نامش علی
 علی شیراں شاہ پروردگار

علی قتلِ کافر، علی نامدار
 علی است بنیادِ دینِ رسول
 علی است خاوندِ بتول
 علی است گیرنده
 علی است به روزِ شکار
 علی قتلِ کفار، علی ذوالفقار
 علی است آلِ شاهِ خیبر سُشا
 علی باش مارا تو مشکل سُشا
 علی شاهِ خاور، علی تاجدار
 ستونِ جهل است علی برقرار
 علی شیر شاه است به روزِ است
 علی خود بجیرد مرانیزه دست
 علی است کرار حیدر علی
 علی شاهِ مردان روشن دلی
 علی است بابِ حسین و حسن
 علی است آلِ سرورِ صفِ شکن

علی جد آل شاه جیلان است
 مرا باب آل پیرگیلان است
 مر با علی است امن اعتبار
 دستم بگیر دبه دار الا لقرار
 دگر قصه من کنم داستان
 شود تابه اخبار آل داستان
 یک روز با حمله اخوان خویش
 مرا محله بود در خوان خویش
 سخن ها ز نوع میدانم
 کتابے تواریخ میخوانم
 چو نظمی به اهل محمد رسید
 دز آل قوم ناپاک ملعون یزید
 دل حاضران عشت از غم کباب
 روان عشت از چشم صد چشم آب
 در آخر سخن
 که جنگ حسین علی با یزید

محمد حنیفہ شہر پاکدین
 کشد انتقام از سگالِ لعین
 رُخِ دوستانِ ہم چو گل بر شہقت
 ازاں جملہ بگردند بامن بگفت
 اے بلبلی بوستانِ سخن
 تو بکن تازہ امروز جانِ سخن
 تو داری زبانِ سخن پروری

ہم خواہم از لطفِ شکر نشاں
 نہد مرے بر دلِ دوستان
 اگر دوستان را کنی شادمان
 دہد حق ترا از بلاہاں امان
 شود خارجی را دل جان و گار
 بر آید زجانِ منافق دوار
 اگر دوستان را کنی شادمان
 بے داستانے تو آغاز کن

دل دوستان چوں چراغش فروز
 بہ قہر سخن جانِ دشمن بسوز
 بہ شعر روان جان من تازہ کن
 بدر قلب دشمن بہ تیغ سخن
 زمن یاد گاری بود اہل بیعت
 زمن آشکارا شود نظم و بیت

چوں مرغِ دل گشت داستان نما
 امید است کہ خاطر م شود رہ نما
 چوں پرواز طوطی بیامرغ جان
 پس آنکہ بگفتم در آمد زبان
 گراہم فتح توفیق محمد خدا
 بہ نظم آرم این قصہ در با
 کتابِ گزشتہ حکایت کنم
 بہ جنگِ حسین
 کنوں بشنو از من یکے داستان

که تا گویم از گفته عاقلان
 که تا فیض یابی ز اشعار من
 شود تازه جانم ز گفتار من
 بمل و ز آل قوم لعنت - یزید
 جگر گوشه مصطفی را شهید
 گل میوه بوستان رسول
 چراغ دل نور چشم رسول
 حسین علی آل امام سید
 دو فرزند طفل حسن یار گار
 بختند آل گاه در کمر
 سفاک یزید آل سگ هر جفا
 سرش بر سر نیزه در راه شام
 همه روز رفتند تا صبح و شام
 امام جهل شاه زین العابد
 دگر جمله اصحاب آل پانزاد
 بی مسلم و دو گوهر دگر

شہید اش بکر دند در پیشتر
 ہمہ اہل و اولاد و اہل رسول
 بدستِ ہمین کافراں شد ملول
 در جور خواری بسونے یزید

- (۳) ورا بود ہمراہ یک خواہرے
 بجزوی نبودش کسے دیگرے
 زہرے تجارت در اں شہر بود
 سعادت شجاعت و راہر بود
 بود سرفرازان خیلِ عرب
 جوانے خرد مند عالی نصب
 بہ میداں کسے را نبود پاء او
 چو سروے رواں بالائے او
 تن فیل زور و دل شیر داشت
 نخود تیر و شمشیر پیوست داشت
 کسے کہ بہ میان حیدر بودی

زیرش قمر بستہ چاکر بودی
 ز قتل چنین اش جگر خستہ بود
 در اں شہر حیراں سرگشتہ بود
 بہ ہر کوچہ میرفت ہر خانہ
 سرا سیمہ مانند دیوانہ
 در اندیشہ دم دم کہ کارے کند
 بد اں ناکساں کار زارے کند
 بہ تہناچہ ساز تم چہ در مان کند
 کہ در دو غم با خود آسان کند
 چو در اسفناں آمدہ آل سپاہ
 نظار کساں خلق ہر جا نگاہ
 ہمہ شد خنداں شادہ زباں
 بہ مدح و توصیف آل ناکساں

رسیدند ہر جاہ اہل حسین
 بر آمد ز ہر جاہ اولادِ حسین

غلو کرد در مردوزن بے شمار

چو در بام و کوچہ چو در رہ گزار

علی زین العابدانی حسین

خلق جہاں را بو.....

☆

سر شاہ دین بر نیزہ بود

بر اولاد شہ جواری سیزہ بود

زیرینس خزانے در آنجا رسید

سرے شاہ اولاد بر نیزہ دید

بر آورد فریاد بگرد زار

☆

بدید ایل بیعتش چنان میگرد

بگفتند ایس زارانی گریہہ کیست

چہ مردے کنوں باز پرسد ز او

بدلے رسد بوئے امید ز او

بیامد بہ نزدیک اشال ز زیر

سر شمش چو لعل رخس چوں صریح

بگفتہ صنم چکر اہل بیعت نبوی
 خریدارت اتم چہ فرمان وہی
 نہ از استغلاں نہ از ملکِ شام
 مملک عرب است نما مقام
 بہ جزیجے است از وے شما
 بگو من بیارم بہ نزد شما
 بگفتند او را اے دوستدار
 کنوں جامہ چادر م را بیار
 کہ تا سر پہ شم ازیں ظالماں
 برو زود بہ نزد م رساں
 خود داشت دستار خویش زریں
 بر سر برگر نقش حیرش زریں
 دگر گفت چیزے کہ خواہی خواہ
 بیارم دمام زبہرے شما
 بگفتند اے مرد نیکو سرشت
 الہی ترا جاہ خشد در بہشت

چه باشد که فرماں کنی ایس بدال
 بروے عجز و زاری بکن باردان
 سرے شاہ زادہ زما دور کن
 برانبوه ایشاں ہرا گندہ کن
 زیریں لعین را بکرده خیر
 جہاں آمدہ داد بکشت زر
 کہ طاقت نماسدست مارا دگر
 سر شاہزادہ بہ بینم در نظر
 جوان را فراواں دعا خواند
 ماسد ایشاں شتر راہ
 گزین عورتاں یکدماں دور شو
 ہمہ خلق نظارہ از ہر کنار
 نہ بیند مارا چنن خوار و زار
 خوارج چو زر دید شد پیشتر
 بفرمان بکشتند از ہزار
 پس آنکہ گروہ خوارج سوار
 رسید ہر آنجا ہمہ..... خوار

بچے آل سعد ناپاکدین
 دگر بود یعقوب زشتہ لعین
 ستائش کماں خلق را ہر کنار
 براں نامان مے نیکی ناچار
 زیری خوان زباں بر شاد
 بر ایصال سے خشم دشنام داد
 شمارا بہ جملہ لعنتے جاوداں
 چرا ظلم کردی بہ اس خاندان
 بگفتند اس مرد بے باک کیت
 ورا گفت از من از چسیت
 بگیرد اور از یک سو کند
 بہ سنگ و بہ چوب و بہ بندش کشید
 چنان اش زدند چہ بے ہوش شد
 زباں اندر افتاد مدہوش شد
 زیر چوں بہ افتاد بگداشتند
 چوں مردہ اور را بہ پنداشتند
 چوں ایصال بہ رفتند زیر بگرید

کسے از خوارج در آنجا ندید
 بصد حیلہ برداشت کشتہ روان
 زیارت گہے بود در شہر آل
 کہ آنرا مسلمان بنا کرد مود
 بے انبیاء را اول چاہ بود
 زیر اندراں مشہد آمد روان
 بدیدش بے جمع اش از مردماں
 زر پروئے کردہ بہ آساں ہم
 ہمہ بردل ریش و اندوہ و غم
 نشہ صدہ جوانِ عزیز
 فرو برد از غم ہمہ سر بہ حیب
 چوں دیداں عزیزیاں بے باک را
 ستائش گرفت ایزدی پاک را
 بچوہ گفت فتح مرارہ نمود
 سنبوں کار یعقوب خواہم کہ شود
 ناتواہم

سر قنبرہ جہان

شاعرِ اے شیر یک سدو ہشتادو دو ہدانت او بجنیں شیر امروزِ بے
 سباتی، ناپائیداری آپہ کس ۽ ہمراہ نبوگ ۽ ہچار ۽ انت شازوتی اے شیر ۽ تہاگو ننگ
 لوہیت کہ اے دگنیا کسی ۽ ابدی سحت نیت، کس پہ ایشی ۽ سر ۽ پیر بندیت۔ دگنیا چار
 روہی انت۔ مردم ہرچ یم کہ لائک وز انکار بیت، زور مند و ہستو مند بیت۔ یا کہ
 پہ وتی تگت و مال و مملکت ۽ گروناک بیت۔ بے روچہ نہ روچہ اے کوڑیں امروز
 یلہ دنت لوگوں ہو رکیں دستاں روت۔ شیر ۽ گڈ سراں و ہد و پاس ۽ چوش نبشتہ
 کنت ”ششم ماہ رجب در گریشہ آل روز میر یوسف خان جمع آوری کردہ مہمقصد
 مزار زنی ۱۲۹۸ھ“ ایش انگریزی رحبند ۴۳ جون ۱۸۸۱ء بیت۔

سر قنبرہ از جہاں یادگار
 زد قمر کشم من بہ اسں روزگار
 اگر یاد گیری بہ گفتار من
 بہ بیینی بہ اسن کھنکال مردوزن

فریب جہاں است بہ مال و بہ زن
 ترا گویم اے سرورِ انجمن
 ہمیں مال و فرزند و عمر رواں
 نمائندہ بہ کس ایں چندہ جہاں
 یکے راکند در جہاں تاجدار
 یکے خاکسار و یکے زرنگار
 یکے داد بد بخشش روزگار
 یکے مفلس و عاجز و نابکار
 یکے را دہد نیز و واندوہ و رنج
 یکے سرفرار است ہمال و بہ گنج
 یکے سر بلندست، یکے خوار و خورد
 یکے رفت دیگر زن و مالش برد
 ہم آزا نمائندہ سرجان دون
 اگر زہر خاکست، اگر دربروں
 ترا گویم اے خویش، اے دوستدار
 بدنیہا نباشد وفا ز نہار

وفائے مدارِ جہانِ جہاں
 یکے رفت و دیگر پس اش دوان
 چوں برقِ جندِ چو بادستِ باد
 یکے رفت دیگر قدم را نہاد
 چگوید بر سب چرخِ گردوں کے
 یکے رفت و دیگر نماندہ سے
 مرگِ بدالِ مکن تو شادی
 نماندہ سے شادی
 اگر چرخِ گردوں بدتِ راشد
 تو تم شربتِ مرگِ آخر چشد
 نباشد کے را در سجا گذر
 ترا گویم اے خویشِ دانشگر
 بہ حامد بہ دشمنِ مدار
 خود رنج و سختی بد نیامدار
 ترا خود بہ دنیا نباشد قرار
 تو خود پندِ ملدا بجیر یادگار

(تو)

ترا گویم اے مرد نادان خموش
 بہ بخش و پالش خورد و بنوش
 چرا رنجداری بہ دنیا مال
 پس تو شوند ایں ہمہ پائمال
 نباشد یکے ایں جہاں یادگار
 ہماں منزلت ایں جہاں نایدید
 مارا ز جنت کشید
 خراب است دنیا کے ناپائیدار
 نہ تو نوح بینی، نہ کشتی نہ دار
 نمائندہ جہاں بر مسلمان سریر
 کجا جن و انس و کجا داد گیر
 بہ آتش کدہ شد بہ آتش پرست
 خلیل از میان دو آتش برست
 اسماعیل بہ پیغمبری خود گذشت
 زدہ سیکہ نام را زر دشت
 چنان است دنیا بہ نیرنگ دور
 کہ موسیٰ شدہ بر سر کوہ طور

مہا اگر رفت در آسمان
 مہا است از چشم مردم نہاں
 بجوہم بہ نام محمد درود
 براقش بہ افلاک جلوہ نمود
 دگر گوہم از چاریدارِ خیر
 ابابکر و عثمان، علی و عمر
 محمدؐ نگینِ ہمہ مرسلان
 محمدؐ چراغِ است بہ بردو جہاں
 جہاں رفتہ نئے است دمبالش این
 در سرائے خرابت گندگی نشین
 نماہد جہاں بر چہناں دستگیر
 کہ بغداد دارد مقامِ فقیر
 کجا رفت آل صاحبِ نقشِ بند
 جہاں نے جہانست در چون و چند
 کجا رفت فردوسی پاکداز
 کہ رحمتِ بنامِ تو بسیار داد
 نظامی کجا رفت جامی نماہد

در سرائے خراب است گرامی نمائند
 فریادِ یعقوب بہ کنعالم رسید
 یوسف بہ مصر اشدہ ناپدید
 شترباں شتر یافت در کوهسار
 کہ صالح رسید بہ دارالقرار
 پھر عشرت صد سالے در فارس
 فتادہ بگر دون چہہ
 جو شد خونش تا قیامت بہ چہ
 اہل چرخ گردوں چو نمازست (۲۵)
 چہنیں دورفانی شہ بازی ست
 کہ اہل شمس خورشید تہریزی ست
 تہریز ہما مدو خورشید گذشت
 اہل دیلم دارد فروخت و خرید
 کجا رفت شکر گنج، کجا رفت فرید
 کجا رفت آدم، کجا شد حوا
 چو نہ کنی مرگ آدم دوا

کجارت آل زہرہ نیک زن
 کجارت خاتونِ جنتِ سخن
 فراسنگ کجا رفت ماہ آفرید
 بے حورِ جنتِ زمن ہم فرید
 زلیخا کجا رفت و لیلیا کجا
 کجا رفت شیرین شہ دلربا
 کجارت کتابوں خورشید سنگ
 منیرہ شد بر سر چاہ تنگ
 ہمیں است دنیا بہ غم پروری
 نہ شاہے ہماند نہ پیغمبری
 نمائدہ مسلمان نہ اسکندری
 نئے تاجِ خسرو نہ انگشتری
 چرا رنجداری چرا غم خوری
 بکن عیش و نوش و فرمانبری
 حکایتِ کنم من بہ روشن رواں
 چہ گویم بریں گردشِ آسمان

دگر گویم از نامداریں شہاں
 خوابند و بیدار اگر در نہاں
 چنان خواب کشند گردن نشاں
 تا قیامت نہ بینم ازیشاں نشاں
 کجا شد فریدون جمشید جم
 از چرخ گردون نہاں زیر غم
 ہما منزلست، ایں جہاں دور دور
 کجا رفت اسلم کجا رفت تور
 کجا رفت..... کجا رفت پشن
 کجا رفت ہومان لشکر شکن
 کجا سر خوشیدہ فیل سم
 کجا است کرسوزوان زداشم
 چور رجا سبو چو ہراسپی
 کجا گرزو شمشیر گشتاسپی
 کجا رفت..... کجا شد فشنگ
 کجا رفت افراسیاب زیر کنگ

کجا رفت کیمسرو پیش بن
 جہاں جہانداری بشاہاں بنگین
 نمادہ بہ کاؤس طوطی سوار
 سبک سر بشاہی نیا ید بکار
 کجا رفت سیاوش، کجارت کیو
 کجا رفت کودر پوران نیو
 کجا رفت آل رستم تاج بخش
 جہاں را پئے رخش کردی بہ بخش
 پئے رخش رستم نمادہ نشان
 بہ دیگر کہ ملادہ جہانے جہاں
 نمادست گودر زہشتاد، لپہر
 کجا رفت بیزن، کجا شد ہجر
 کجا رفت راہام برزو بہ
 کجا رفت بہرام گور ارد شیر
 نمادست نوشیروان دلیر
 کجام رفت زال و کجارت سام
 ز دارا نمادہ بہ امروز نام

کجا رفت آل شاہِ اسفند یار
 نمائندہ آل موذن زرنجر
 کجا رفت سہرابِ آل شیرگیر
 نمائندہ برزسِ آل تیغِ دتیر
 کجا رفت آل گہتم روز جنگ
 شکارش بدر یا گرفتہ نہنگ
 چوں جاما سے جامِ چوں شکست
 ور کہا دیگر چو جمہر نوشت
 کجا رفت دارا او بہمن کجا
 نمائندہ ہمین دور فانی نہ ما
 نہ دال چل سال نہ آل یار تست
 نہ آل گرزو شمشیر کرار بست
 نہ بہ محنت ایچہ شے عمر است
 بیچہ خرز مالک بیگرد بدست
 امیر جہاں حمزہ پاکدین
 ستونِ ہما دین دارانِ دین
 بے سرفراز و بے صفت شکرنا

بے نامدار و بے فیل تن
 بے سر بلند و بے زیر خاک
 بے عاجز و خوار بے خشمناک
 بے ذکر گوید، بے درنمار
 بے بردبار و بے بے نیاز
 بے کبر و ترسایے بت پرست
 بے رسم راہِ رسولانی بہ جست
 چہ خوش گفت دانائے پیشی زمان
 یکے چو نیرزد سرائے جہاں
 بے رفت شاہا بے بباد
 کس خود گھویند نامش بیاد
 کجا رفت آل احمد شیر دل
 کہ در پیش او شیر گشتہ نخل
 کجا رفت آل عبداللہ سرفراز
 دگر شاہِ محراب، محمود باز
 ہمین احمد زادہ پشتِ حسن
 فنا است بر سرورِ انجمن

خدایا تو خود شاہِ مارا بدال
 تا قیامت شود نام او جاویدال
 بدے عمر نو حش بہ نختِ بلند
 میان دو شاہا بگر دد پند
 محمد تو دستش بگیر و بدار
 علی تاج شامی بہ سر نہاد
 بگیرد دستگیرش کمر بند بند
 مدام شاہِ من میشود سر بلند
 خدا او دکنوں شاہِ عدل است جو د
 کند دوست و دشمن بہ شاہا جو د

”ششم ماہِ رجب در گریشہ آل روز میریہ سفت خان جمع آوری کردہ مقدمہ مزار زنی“

دعاے پہ وتی بیج

اے شیر ء تہا گوں پاکیں حد ادر ء پہ وتی تیکن بیج ملک دینار ء عمر د
 بہت، آسراتی وو شحالی، آسودگی او اوج گم و گرساں رکھینگ ء پہ دعا او ز اجراتی کنت،
 گوں دریں نبی ء، آئی ء چاریار او اصحاباں د ز بندی او عرض کنت کہ شما سکی و
 سوریانی ساہت آئی ء دز کمک بیئت، پہ نیکی و جوانیائی چککین ساہتاں آئی ء ہمراہ
 بیئت، انش کے وڑس ہر بیج دعا او حیرے کہ یک پتے پہ وتی الواد اں لو بیت
 اے شیر ء تہا شانر ہما در ستراں، بیاباں کنت۔ ب سائر ء اے شیر ایوک ء
 ملک دینار ء جند ء دو جتاں د پتر اں نبشتہ انت کہ دو نیں شیرانی تہا بازس
 ہرک و تپاوتے است، یک جاگے شیر ء یک سد و بیست و دو ہند بیئت کہ اے
 گمان ء تچک تر او نبی نیں شیر انت و ہدیجہ دو می جاگہہ ء یک سد و دو بیست و
 دو ہند بیئت، ہر کجاگہ ہندے ء دو لبز و سے لبز ء مٹ و بدلی اچکہ آء من ہما ہند ء

پہنات ءِ پیشدار نگِ ءِ جہد کتہ و ہدیچہ گیشمیں بند چیر ءِ فٹ نوٹ ءِ
Foot Note آور تگن ننت۔ بلے شیر ءِ گڈ سرال و ہد و پاس پھی نبشتہ نہ
انت۔ شازر دست ہمدیت و گو کشیت :

خدا باشد ترا ہم دوست و ہم یار
سرت سبز و دولت خوش باد دینار
محمد دست تو گیرد بہ ہر کار
ابو بکر یارِ غار و یارِ دینار
عمر خود عادل است با عدل و بازار
بدستِ خود بندد دستارِ دینار
غنی عثمانِ ولی بالفز و کردار
کمر بندے بندے بر میان دینار
علی شیرِ خدا شاہِ کرار
بدے تو ذولفقار در دست دینار
علی زر غام وینِ قتلِ کفار
قضا را رد بگرداں ز دینار
علی آں بو ترابِ دلدل سوار

بہ میدانِ اش بدر تو اسپِ دینار

علی را بلِ حسنِ گفتِ بسیار

بجن تو نجمِ احسنِ بخشِ دینار

آسمانِ اسدِ علی ز رودِ سراہا شیرِ جبلا

فراموشِ مشویدم تو غافلِ ز کارِ دینار

علی تا بندو تا ما چینِ یلفار

کلاہے شہِ پدیاںِ بدے در سرِ کلاہے بہ دینار

علی آلِ حیدرِ رستِ بر قتلِ آلِ مار

بگرداںِ مار و دیو در پیشِ دینار

(۱) ہماں است بابا آدم جن و چینار

دمام تو بگیر در باز و دینار

بیا توشیٹ و اوریس بر شبِ تار

بدہ تو تندرستی ہم بہ دینار

بیا تو نوحِ پیغمبر بہ الگار

بگیر از موجِ کشتی دستِ دینار

خلیلِ اندر قتادہ آتشِ نار

بدہ گلزارِ باغِ توبہ دینار
 خواہم کارد ابراہیم ستار
 بدہ ستارِ خود را توبہ دینار
 آبِ راہود کشید آہن زنار
 بدہ توہول پوشی پوشِ دینار
 سلیمان آلِ نگینِ مشتری دار
 بدہ انگشتری در انگشتِ دینار
 توی موسیٰ محق ربِ ستار
 عصائے آلِ تیغِ دہ بہ دینار
 بیا اسماعیل و اسحاق دوستدار
 بدہ تو آبِ زم زم آبِ دینار
 عیسیٰ از تو خواہم رازہائے اظہار
 بدہ تو سرفرازِ یہاں بہ دینار
 کلیمِ خوشِ موسیٰ است زر کار

۱۔ دوی دہتر و ملک دینار اے ہندو اور اچوش نبشتہ کتہ

بیا توبیلا کوم جن وانس و جنید

- بدہ در بر قبائے پشک دینار
 محمدؐ را بجوئسم با چهار یار
 بدہ تو عمر نو حش را بہ دینار
 (۱) حسن لولاد آل سر میر سردار
 بدہ تو برکتے با جان دینار
 قتل حسین غازی دین کنہ کفار
 بدہ تو حجتے بر زوان دینار
 مرا محمد حلیفہ گفت بہ بیدار
 شب دور و ز پاسا نم من بہ دینار
 (۲) بہ عبد القادر است فریاد گشتار
 بدہ تو خفت و اقبال بہ دینار

واجہ ملک دینار بودی و پھر عالمی ہند و ہند دیکھت ہند بدے ذول عالمی۔

رسول اللہ توی سر تاج ابرار

محمدؐ بلی کن ہر وقت بہ دینار

محمدؐ شب چراگ نور انوار

دو اپنے توبدہ بر گوش دینار

پش کہیں ہوں ستمزی تاک چہارت۔

بہین غوثِ اعظم بر شبِ تار
 بھبھانی بدے در خواب دینار
 بگویم پیر میراں شاہِ تاجدار (۳)
 بہ مال تو دستِ خود بر روئے دینار
 محی الدین ترا گویم بہ صد بار
 بچیر چوں دستِ ذالک دستِ دینار
 (تو) کشیدہ کشتی از لُجِ غدار

پس کہمیں لچ گوئیں تاکہ:

محمد دوسراے شاہِ ثرقدار
 نظر کن گوشہ خیر بہ دینار
 بکن تور ستکارش ز ظلم و گناہ
 محمد سر فرازی دے بہ دینار
 اچھدے تو سر و گدگہ شش گال دومی دپتر و چوش کاہنت۔

چارده اندہ معصوم ہم بہ اشمار
 دمام در شالی کن بہ دینار
 لسا مال دوازه اندہ ہم صدق و سحرار
 میانید ہر سحر در فریاد دینار
 امام اعظم سراج ہر جاندار

پس کہمیں لچ گوئیں تاکہ چہارت:

ہمال ہندو شدہ ازاں نار
 بریزی رحمتہ سرتاج سالار
 نظر کن گوشہ چشمے بدینار
 شہیدم لعل شہباز رفت بہ آشکار
 (۴) گرفتہ یک عمانے دہ بدینار
 بگفتہ شیخ فرید با راز و اسرار
 دہم من گنج افزون بہ دینار
 بدہ تو بیا تو شمس تبریز جہاندار
 بدہاں لحم و حکمت توبہ دینار
 بیا تو یوسعید با یزید یار
 شجاع توبدہ بر قلب دینار

پیش کہتیم چہ گوشتیم تاکہ:

- شوی درد و سر او سگیر دینار
 ۳۔ اے بندہ ارسلک دینار عوتی آدمی دپترہ چوش آورے
 ع۔ بیا تو شاہ پیر ال نوش غم خوار
 ۴۔ واجہ ملک دینار آدمی دپترہ اچے بندہ عمر دگمہ دو چوش کاہنت۔
 توی عثمان مر و مد بیابہ اقرار
 بدہ تور و شنی بر عین دینار

توی موسی کاظم اہل کردار
 بگیر الیاس تو خود باز و دینار
 (1) ایا خضرا تو گردی بر شہ تار
 بکن گمسار تو ایل بد خواہ دینار
 ہمال ابو لمہجن، آل مالک سوار
 ستادہ بر در دربان دینار
 خداوند نظر کن تو حق دار
 بریزی رحمتے بر روئے دینار
 توی ستارو من استم امیدوار

اے ہندومی دپتر ءچوش انت:

بدہ تو علم وادراکے بہ دینار

تھے عیم عومی دپتر ءچے ہند ءر مدگہ شش ہند چوش اسنگ منت۔

ہمال سلمان فارسی وسعد انصار

بکن تو در شائی کار دینار

بہاء الدین بلاگردان بہ مکرار

بلا رارد بکن تو ز دینار

عمر آمہ آل پیک تاجدار

شب روز رہنمائی کن بدینار

توی جبا بدے روزی بہ دینار
 زمین بر گردو آسمانت بہ رفتار
 خداوند ا پردہ پوشی پردہ دینار
 زرنج و زتمش ربا نگہداری

- (i) بدہ لتمان دوائے تو بہ دینار
 مرا آئیر لتمان است در کار
 بدے کہ من نہم در عین دینار
 بوذر و حمبر دواہ در دیمار
 بدے اکیسر نوشی توبہ دینار
 توربا خود نگہداریش نگہدار
 کندزاری بہ تو اسن باب دینار
 سحر گال خیزم بر شب تار
 زر با من خوام خیر دینار
 ہمین است عرض من ز نہار ز نہار

۱۔ دومی دہتر عالمے ہند چوش کیت

ہمدہ در دوش دوا دہ توبہ دینار

بند فریاد به تو این باب دینار
 اگر آئین شود ایس زار زاری
 کنتم خیرات بنام نام دینار
 ز راهش صاف سازی از ره خار
 نه افتد خاک خاشاک به دینار
 دهم من گاؤ، اشتر بزل بسیار
 بله را رد بگرداں تو زدینار
 طلب گارم، طلب گارم، طلب گارم
 منم مشتاق دیدارم به دینار
 بگهدارش زجن و انس و ازمار
 کرسم دستکاری ده به دینار
 حسد و حسدانش کن گرفتار
 بده برزیر پائے پادینار
 بده اسب گلگونش به رفتار
 بده تو اسم اعظم یاد بدینار
 بحیری از حسابش بیج اشمار

- (1) بدہ فردوسِ جنتِ ہلبدینار
 بگیرم من شکر و منت در ہزارا
 سپردم من بہ تو طفلانِ دینار
 عمر آلِ غمیاں سعدِ انصار
 با محمدؐ می رساند عرضِ دینار
 بیا در پیش من قمبری یاد
 با علی اللہ بدہ پیغامِ دینار
 توی خاتونِ جنتِ گلزار
 بدہ باغِ پدک را تو بہ دینار
 دعائے مستجاب کن شاہِ ستار
 منم عبدالکریم بابِ دینار

۱۔ اے بند ملک دینار میر وازی عدومی دپتر وچوش ایجہ۔

بدہ در باغِ فردوس جا ہے بہ دینار

پتے پہ خدادات خان ء

اے فارسی شیر ء تہا شائروتی خان بلوچ میر خدادات خان ءرا پنت
 و سونجنت او آکر آگو کشگ او پیش داز گ لوٹیت کہ اچ تو پیش تنی برات او
 تنی پت و پیر کال گوں وتی راج و کوم ء چوں کتہ۔ آء گوں وتی ڈیہہ ء مردماں
 گوں وتی اس ء چوں وڑے ء پیش اسمگ سنت اونوں تر الوٹیت کہ تو ہم گوں وتی
 اولس ء گوں وتی راج و کوم ء ہما وڑیں رہندے ء برو۔ سیکہ مہلوک پہ تو
 ہدوک او تنی لوٹوک بیت۔ دپتر ء لہتمیں تا کافی در گ ء سوب ء اے شیر
 نہ ایوک ء تا تو امر انت بلکہیں بازیں جاگہاں شیر ء بند گال زیان و بیگواہ سنت۔
 شیر نے کپی چندی میں وڑ ء ہم یک سد و دوزدہ گال انت۔ و ہد و پاس چھی
 نبشتہ نہ انت۔ البت شیر ء بند ات ء ادم شوال ۱۲۹۷ھ نبشتہ انت کہ اے ایش
 انگریزی وڈ ء ۱۵ ستمبر ۱۸۸۰ء جوڑ بیت بلے ایشی ء کس گو نشت بخت کہ اے
 شیر ء بند گ ء و ہد و پاس سنت یا کہ ماں دپتر ء نبشتہ کنگ ء، شائر
 گو نشت۔

ترا گویم اے شاہِ سیوانشین
 مرا چندیں داری بہ امید و بیم
 (۱) بچے نام تو چوں عز و قشاش
 نمائندہ زرک زئی اندکے
 کنوں بادشاہا سراواں دید
 براہو سرا شد تدر نہما
 در کچ و پنجگور تیاں مکران
 خلائیق ز بیم ات شد سرگران
 بہ اقبال و زورت بترسد فرنگ
 امیر خود ندارد بہ تو تاب جنگ
 ایرانیان کرد مد با خود خبر
 زمکران چخوانم دگر بار زر
 نہ امن فوج براہو ترا اور خورست
 ملائک سرا بہ تو لشکرست
 ترا خود بگویم کنوں بادشاہ
 زمانو ز نیست ترا پائے گاہ

۱۔ اولو پتر تاک و درنگ و سوب و کم و گیش ۸ ہند زیان انت۔

شجاعت، سخاوت، بلند بارگاہ
 خداوندِ عالم بہ شاہِ پناہ
 جہاں بندہ ات با تو بادشاہ
 مدام شاد باشی ہمہ سال و ماہ
 پے عرض کردم بہ تو قبلہ گاہ
 خاکِ سیاہ ام بکن کیمیا
 مرا گر رسائی بہ پیشِ راہ
 ساءِ خوان ات استم بہ شام و صبا
 شب و روز باشم خدمتِ بیا
 بہ دل صدق دارم بہ شاہِ وفا
 من خدمت کنم تو بدہ بارگاہ
 تو شاہِ کلمات گیر مشکلِ شاہ
 ترا داد آں مصطفیٰ اس گلاہ

- (i) اباجر بتو تیغ دادہ ہمیان
 دلاور بندیں بدکنی نشیدہ ام
 نیا کال تو بادشاہ بدہ

۱۔ اولو پتر، تاک، عدد، رنگ، سبب، شیر، کم و گیش شش، ہمد زین ہنت۔

ز تخم قریشاں شاہا بد بد
 ماہم حاکم گشتم مغزم توی
 چوں پروا نہ گشتم چراغم توی
 تو گذشتی زہر دانش از پدر
 ز شاہاں ہمردی بر آور سر
 ترا برادرے بود سلطان نصیر
 کہ در مند گال آء شدہ دستگیر
 اگر او گرفتہ جہاں را تمام
 بخردہ چنین سرور راں رامدام
 من ہم بندہ ام ہاجزم مثل مور
 چگونہ نترسم ز تاراج پور
 من ہم بندہ ہاجزم ہر چہ است
 زہیر تو ہرگز نشویم دست
 تو شاہ خراساں و روئے زمین
 میان دو شاہاں چور خشان مگین
 ترا گر بہ بینم خود شاد کام
 دہم بزل و خیرات بہ عالم تمام

سناء خوانت استم بتو تاجدار
 چنان چوں بود در خورد نامدار
 دلاور شدند شاہ احمد زنی
 ترا است خصالت پی زان بئی
 عدو بد اند بہ ہندے گراں
 ز بھیمات شدند بے سر گراں
 ترا سخت و دولت خدا داد است
 اکنوں بہ بخش تو ہمائے دست (i)
 نامہ بر روئے چشم
 مرا نیک پند ہم
 خرمبرہ ام را بکن تو صدف
 نخل باشدت دشمنان ہر طرف
 بدیستہ چنیں سروریں بادشاہ
 کہ خاک سیاہ را کند کیمیا
 تو خود بادشاہ سرفراز دین
 ترا میکند ایں جہاں آفرین

لہ دہتر تا کبود اورتہ ہمیشا لچہ ہندے کرند شیرے کو گیش شش ہند زیاں سنت۔

تو شاہِ خرد مند و دلنائے جوش
 بگفتہ اس بندہ داری تو گوش
 تو خود احمد زادی نیک زلو
 پدر با پدر شاہ داری نزلو
 دگر دور مکھون گوہر دوچار
 ترا اہل ولولاد دہد کردگار
 بہ خود من بگو ہمیں داستان
 نہ آگاہ اتم ز رازے جہاں
 بیچے مرد دانیدہ شیرین سخن
 مرا گفت آں راز داری کہن
 کہ اصل اش ہما شاہِ بغداد بود
 بذاتش نغانے ہماں شاہ بود
 مناقش بہ جیلاں اشارت جہاں
 نفا کہ ہما شیخ بہ رو ہم تھا
 گو شتم بگفتہ او مے شود
 ہمیں حال آں شاہ را نمود

خبردار مکتوم زا احوال نو
 کھوں میز نم فال در نظم، نو
 ازاں بلو مکتوم بدل مست مند
 کھوں شاہ خود را بگردم ہند
 امناسنا گفت بودم عشق مباب
 شاہ بلوچی طاظم رسید
 حکمت کنم نیز گویم ترا
 ازاں قمبر و تاپہ اس قمبرا
 بے خورد و گر قیصر نو جوان
 ورا خلق گھنہ جہاں پہلوان
 بہ حکم خدوے و پروردگار
 آں تحت شامی شدہ برقرار
 آں تحت سیولہ شدہ چوں بلند
 امیر عبد اللہ خانش آمد بہ ہند
 براہو سرا سرفراز آمد
 آں عبد اللہ صف زنتہ

لہ اولو پتر عتاک در تک میخاچہ ہند عرد شیر عکمان شش ہند زیان ہست۔

.....باتوپ و طببت باکرنا
 شدہ نر شیرے چوں اژدہا
 از سمدھ و تا کچ و از کندھار
 زمین زیر نالاں شدہ زیر بار
 ز سکی ستوراں زمین تار گسرت
 شدہ بر قرارش ہمہ کوہ و دشت
 از شال و مستنگ و تا مکران
 جہاں زیر نالاں شدہ سر گراں
 ز ملتان تا سمدھ و کاچو دیار
 کورو کراچ و تا گوئر بار
 کے کس نبودہ کہ ز شتے کند
 با عبد اللہ خان در شتے کند
 شدہ دور آل عبد اللہ خان حبابہ
 نشندت تحت سیواہ نصیر بادشاہ
 شاہ جہاندار سلطان نصیر
 باتوپ و بنگاہ طیل و نصیر (۱)

۱۔ اچھو دیم کو پتر عتاک در ستمہ میخالے شیر اچھو دیم عزیزان و گارانت۔

ستائے پہ خان

اے شیرِ عرشِ اشائرِ عوتی بادشاہ کو بلوچِ خان، خان میرِ حداداتِ خانِ ع
سپت و توسیپِ عہرِ بستگ۔ شیرِ لچو در آنت کہ گوئے ناتوام و ناسرِ جمِ انت۔ شیرِ ع
ہداتِ عیاگڈ سراسرِ الہی و ہد و پاسے نبشتہ نہ انت۔ البت شیرِ سے ہیست و چار ہند
انت کہ ہرے رنگِ عہرِ گنت۔

لو نگ بیا تو گو نشو کیں بیا بگر
حدیثے من چنن گفتم سراسر
بیا ہندے بعوش چوش شہد و شکر
زمن آراستہ شد اسن شیرِ عد پتر
بفاری نظم گفتم من بہ یکبر
بقدرت مانگو از انت ماہ و اختر
بہ امت رہنما شد شاہِ سرور
خداوندِ ع توئی یا پاک پرور
رحیم و رحم و ستار و انور
حق مصطفیٰ و چار سرور
ابکر و عمر، عثمان و حیدر

ولی عادلین بغدادی رہبر
 امام مرسلان با فکرِ یکر
 بیت شما دستگیر بادشاہِ کشور
 کمک با مت برین خانِ ستم زبیر
 گیاتین ملک سیواہ کلات گیر
 خدا..... این شاہِ عوزگیر
 درود باتیں مے شہزادگِ میر
 بہ لگیت تئی بدالء تیگ ویا تیر
 بیا شائر زمن این پند برگیر
 از من جاہ تاجہ سیواہے شود دیر
 برو با شاعری تو ساز و سامان
 مکن فرصت دمام رو بہ پیمان
 نصیرے از کئے چوں مثل حیوان
 اگر گویند کدام است شاہِ نوجوان
 بگو خود نور دارد ماہِ تابان
 اگر از ملک سیواہ را پرسد
 عجب آل نقش گلکار است خورشید

تو گراز دور بینی شاہِ گل خند
 مکن ہر سال ز کس از چون و چند
 کمیت اش بانج سرخویا بے
 سمد اش تلاء تلج تبا بے
 بورش چوں گلگون اش رکابے (دگر)
 دو تا سرچنگ پیش اش تنابے
 ہزار ہش پس اوگان بابے
 دگہ چندی ربابے کبابے
 دگر چندی دعا گویند کتابے
 پس از دروازگہ خیرات ثوابے
 بر سر تلج بت افراسیابے
 کلاہش زبیدار چوں جمشیدی
 رخس چوں ماہکان سفیدی
 کمر بندش فریدی بہ زیبی
 منی شاہ پر پیش شیر الاہنت
 مدام بانج و مندیل و کلاہنت
 میان بادشاہاں چو تلاءہنت
 با سپاہ و فوج و بنگاہ و سلاہنت

کسے کہ دشمن انت خوار و جلاہنت
 سراسر دوستی با عیش و گلاہنت
 کمک ات مصطفیٰ و یا لاہنت
 خرابی اول و آخر صلح انت
 نباشد شاہ مارا پچ درور
 برائے گنج و دنیا فوج و لشکر
 نباشد شاہ مرا صیچ تسمال
 برائے تاج و تخت و تخت و اقبال
 نیت بادشاہ ما کے برابر
 برائے لشکر و بگاہ و نوکر
 ہنشد مثل او ہمت و ہمزور
 کسے چشم بد بیند شود کور
 کسے کہ چشم بد شاہ و بچاریت
 ورا اندر شکم دردے بداریت
 مدام و تخت سیوائے جہاں جل
 سخی اس شاہ محرابی گہیں ول
 بگوش شاعر پدا آواز و ہکل
 جہاں دارے جہاں استیں پیل

اے جاہلِ عقلِ لنگ

اے شیرِ تہا یا کہ شیرِ عہداتِ شائرجِ رنگِ آشکو نشیت کہ آئی اے اے
 شیر پہ کیا ہر بسنگِ یاگوں کے آگلی انت۔ شیرِ عہداتِ اسرومنِ عکنتِ وتی ہت و
 پیرک لو من پیر کاں ڈسیت کہ کے اتنت ہلے ہمیشی تھا آء شیرِ عوگہ تا بے دست او
 بزمِ دمگ، ملک او شہر و ڈیہانی نامدار میں چیز انی بدو آء گو نشیت کہ کجام ملک آء
 پے او کجام شہر آء چہ چیز مہشور و نامدار انت۔ اے شیرِ واجہ عبد الکرم آء جند آء
 دہتر آء حج جاگہ آء نبشتہ نہ انت۔ البت آئی عرج ملک دینار آء اے شیرِ وتی اولی دہتر آء
 نبشتہ کتہ۔ شیرِ آگڈ سرال و ہد و پاس چھی نبشتہ نہ انت۔ شعرے شرت آء یک (۶۱)
 ہد انت۔

ترگویم اے جاہلِ عقلِ لنگ
 بر عقلِ ماصح بہتر ز جنگ
 قبلاً تو خود را بردی ستود
 آتش ندیدی گریختی ز دود
 اسن حکایت دارم از پدر

از قریشاں جد من باشد عمر
 آل عمر فرزند آل عباس است
 عم شاه عالم است عباس مست
 این حکایت یاد گارست در جہاں
 از قریشاں جد من دارد نشان
 من دگر شانی برارم راسروین
 من زین خود بگویم این سخن
 من زمیر و پس بگردم دلبہ سر
 گشت پیدا از ملک میر و عمر
 از عمر جبار گشتہ آشکار
 مثل رستم بود شجاعا پیدور
 از ہما جبار بگشت دو ستین پدید
 نوبت شاهی بہ سوراہش رسید
 از ملک دو ستین مزارش پانہاد
 از تاب خود رد گر دو ستین زیاد
 نوبت شہزاد گال سلطان نصیر

چدن در کولواہ شد میر پکیر
 بعد ازاں گشتہ میاہ خان قرار
 از پکیر پیدا شدہ فرزند چار
 نام بانی خان برفتہ تابعید
 نوبت بام ز فیروز خان رسید
 من بے شکر دارم از کریم
 مئے کریم ام، نام من عبدالکریم
 بعد از نش نوبت دینار شد
 دستگیرش خالق جبار شد
 ملک پیر اندر گرفتہ نو محل
 دشمن و اعدا بمثل شد نجل
 کرد ملک آباد نام ایں محل
 زود عمارت میکنند ربِ اِلا
 اسپ براتی و دمبہ رخشانی
 در بحرین ثرمہ پنجگوری
 زوآور نگ در عدان رخت مکران

گنج در روم و نقش کشمیری
 مال و دنیا که میشود ایرانی
 ترک دارید گنج قارونی
 میوه در کندهار، باغ رحوانی
 چین و ماچین به یوئے خوشبوی
 رُو زابل و روسیتانی
 گل به کابل و نغمه شیرازی
 اشتر از سندھ و گندم خارانی
 زوم رخشان و آب سوراہی
 پاپیل برھندوزیرگ کرمانی
 مار گزیده را زہر تریاکی
 لعل در سمن میشو درخشان
 لذت آب چشمہ بمپوری
 سگھ بہ شمشیر و جہل بر افغانی
 بر عرب زہد و ظلم طبرونی
 رخت بر کچ و میوہ بسیاری

زبیدار است حورِ سربازی
 گرمی و گرم پختگی و کج است
 بیلو و لس دوزخِ عثانی
 حاکمی ظلم کو زابل ایرانی
 قهرِ ظلماتیں مردِ خارانی
 زهد و تقویٰ بر کعبه ترکانی
 دزک و جالکء است قرآن وانی
 حدِ گریهگ تاتریت آسانی
 کوهِ مراد زیارتیں ایتانی

پتے پہ بیز: نجہاں

اے شیر و تہا شائر بیز: نجہانی سردار میر کیمہر اخان او میر پخیر لومراؤی و پنت و سون کنت کہ اے جنگ و مزائی و راہ و رہبند و یلہ بدنت کہ انیش پہ دوئی نزاں تاوان انت۔ دومی شنگ و آء میر کیمہر اخان و اے گو نشیت کہ تو وئی و اہمیں پت و پنت و سون، آئی و مردم گیری لو کو نموداری و در ستل رہبند یلہ کرنگ ننت او میر پخیر لومراؤی و پنت و سوجان کپتگئی۔ شانر گو نشیت کہ سنگ و جنگ و تاوان و دیم و بیار او چار، کہ حاصل خان کجاغت، میر برائیم و دادو او حمد کجا یوننت۔ اے درست ہے جگالی و ڈالاں شت ننت۔ شیر و وھد و پاس نبشتہ نانت بلے چہ کالاں ہے سہر ایت کہ اے شیر چہ سردار میر پخیر محمد و بیرانی و ہزاں ۱۸۰۰ء سال و رد نبشتہ بوئے۔ اے شیر واجہ عبد الکریم و جند و دپترال نیت انت بلے آئی و چ ملک دینار و شیر ورا وئی اولی دپتر و نبشتہ کتہ او شیر و گذراں لو عدات و ایک مردے و نام نبشتہ کتہ کہ بر زبان و فلاں نوشنہ کردم بلے رد و ہے نام آئی و پتو کرو سنگ و ہر اب کتہ کہ حج یوم و وانگ نیت۔

شاز بیا تو پڑوکیں
 من مجلساں نودی شلوکیں
 بادشاہاں راست گو کشوکیں
 میریکہرا خان انت سروکیں
 حمل ۽ نر شیریں مزدوکیں
 میر پخیر گوش کن گھوکیں
 گم ترا نیلنت زہیریں
 بیجو ۽ سردار ۽ امیریں
 آل زہ پیریں
 تو ہمارا ۽ نہ رہتئی
 من ہتیں تیراں بکپتی
 بوئیگی پرچہ بھگی
 گردش ۽ چرخ و فلکی
 خاک ریک ات کرت ہکی
 ہوش ات رہتہ بوتئی نیپی
 کارو کردارنت تنی چکی

ز من ترا گوئشہ ہماروچ
 بیوفا رہیں جہاں سوچ
 اش سگک ء زوت بکن کوچ
 شیر شاہانی شکار ء
 بادشاہانی مے دپار ء
 در برو تو آشکار ء
 مور زوریت ہاتھی ء بار ء
 تو برو جاہو ء پار ء
 لک سری ہندو ڈگار ء
 (تو) نند من مگرو ء کنار ء
 یا تواجج ء برکرار ء
 چونکہ تنی پیریل پت ء گرت
 نشت کلانج ء تال ہمود مرت
 تو دگر مردی یے گجا زرت
 ہرگوئشگ من گوئشہ سک ء
 ڈنڈار تال بند ملک ء

ماوگی کوٹ گوں جنکء
 گٹ پک ء تال سنگء
 داہگنت کہدائی جٹ ء
 آء روج سردارت نہ مرتہ
 میر پکیر محمد نرتہ
 پر ہی اندیش خان ء
 بھیم اپنے نوشیروان ء
 چاکر گوں صدیق ء جگوشہ
 آء سنگ تال ڈورودشت ء
 بیا بگیش تو بہ دست ء
 توپ ات پر اتو بہ گذشتہ
 تو دگر مردیے زرتہ
 کولواہ گور کوپ ات بُرتہ
 جان ات چو جامگ ء بدورتہ
 عبرت ء انگت نیارے
 پر منی پنٹال نچارے

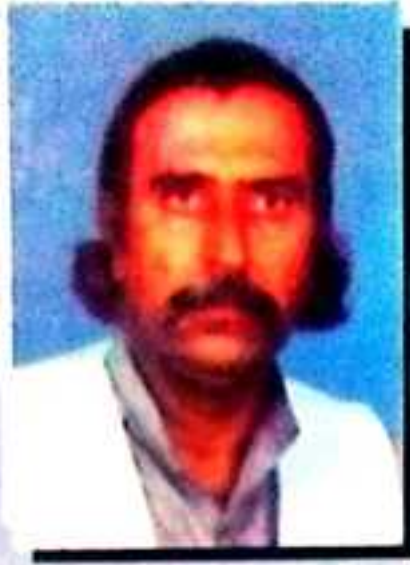
دستاں پر آسماں ء شہارے
 برسرِ کوہ ء بدارے
 برز بہ آسماں ء بندے
 حاصل خان ء تو بگندے
 برائیم ء ہمزان ء نہ نندے
 دادو او جمعہ ء بگندے
 ایدگر سال و میل ء
 تئی ہت وزامات چو پیل ء
 گوں قباہ و شال و ڈیل
 نوڈو من بوت چیل ء
 عبرت شرانت گوں اسیل ء
 من ترا دیتہ گوں دلیل ء
 گوں بلوچ خان گیر و دار ء
 آ بخت شیر ء تکار ء
 مرتگئی۔ یا بندوبار ء
 تو بہ کن تو اش سگ ء

بل تو کہدائی ء جنک ء
 تو برولس ء کنک ء
 اشتراں زور گوں شک ء
 آپ اتیات نیت موٹ
 دلیستئی پہ دپ و لحم و چوٹ
 توہکی، زحم و جہاں سوچ
 کلگی ہاں برت ہما روچ
 پشتری راہ ء بگریے
 ہاں ہما وہد ء بہ میرے
 شیر بروت ء تو ترے
 کسترہاں برات ء برے

کتاب کہ اچاھان دزرت

گل خان نصیر	۱۔ تاریخ بلوچستان
لالا ہتورام	۲۔ تاریخ بلوچستان
اشیر عبدالقادر شاہوانی	۳۔ آئینہ خاران
آخوند ملا محمد صدیق	۴۔ اخبار الابرار
میر عبدالقادر نوشیروانی	۵۔ مجموعہ بلوچ تاریخ خاران
سردار عبدالکریم میراڑی	۶۔ دز نمشتمل دپتر
سردار ملک دینار میراڑی	۷۔ دز نمشتمل دپتر
Selected works from the
Government Record
By Hughes Buller.	۸۔ Balochistan Through
The Ages V.
The Gazetteer of Balochistan -
Makran kalat, Sarawan and
The Jalawan.
By Arehives
Department
Balochistan, Qta.	۹۔ Balochistan Agency Diaries of
1881, 1884, 1885, 1891 and 1892.

محمد يوسف گچکی کیم جنوری 1948ء شہرک (کیچ) ء و دی
بوت، بلوچستان حکومت ء صنعت و حرفت ء محکمہ ء افسر انت۔
یوسف گچکی شاعری ہم کنت بلے آئی شرتیں علمی کار کونہیں بلوچی
شیرانی نزارگ انت، آئی چار کتاب چھاپ بوتگ انت کہ آایش
انت۔ ۱۔ رپٹکیں لعل ۲۔ گوناپ ۳۔ زری نود